Et drama i Livland

JULES VERNE

Jules Verne

Et drama i Livland

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jules Verne: *Et drama i Livland* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Jules Verne: *Et drama i Livland* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Flygtningen går over grænsen

Den mand, der gik her, gik ensom i den øde nat. Han sneg sig så lydløst og så behændigt frem mellem de isblokke og snedynger, som den lange og bitre russiske vinter havde skabt her og ladet tilbage som et erindringstegn. Han bar et par tykke bukser, en pels, der var lavet af et ugarvet okseskind, og en hue med store, tykke klapper af loddent skind, der faldt ned for ørene af ham, men selv denne solide dragt formåede ikke helt at beskytte ham mod den isnende og bidende vind, der strøg hen over egnen. Frosten havde ridset revner og skåret smertefulde sår i hans læber og i hans hænder. Hans fingre var døde af kulde. Men alligevel blev han standhaftigt og næsten stædigt ved med at gå videre frem – bestandig videre frem over den øde egn, hvor intet menneske, intet levende væsen var at se, og hen under en sort himmel, hvis langsomt drivende skyer hvert øjeblik truede med at forvandle sig til jagende, piskende sneflokke. Han blev ved med at gå, ustandselig, ustandselig, for han vidste vel, at hvis han blot et øjeblik satte sig ned for at hvile sig, ville han ikke kunne rejse sig mere. Søvnen og døden ville overmande ham, og han ville være fortabt. Det var ganske vist i april måned, men han befandt sig under den otte og halvtredsindstyvende breddegrad og i Rusland, og han kendte klimaet og dets farer.

Da klokken blev hen ad elleve, standsede han dog et øjeblik og så sig om.

Han standsede ikke, fordi hans ben nægtede at bære ham længere, eller fordi han følte sig særlig træt. Han var i fysisk henseende endnu lige så ubøjet og dristig, som han var det i moralsk henseende. Han så sig nøje om; han lagde hånden for øjet, som man gør, når man ret nøje vil iagttage det sted, man befinder sig på, og med høj røst sagde han, mens hans stemme næsten skælvede af bevægelse:

"Endelig er jeg da ved grænsen."

Han så sig om nogle sekunder. Så vedblev han:

"Ja, jeg er ved Livlands grænse, endelig, endelig! Jeg er atter nær ved min elskede hjemstavn!"

Han bredte sine arme ud, som om han ville omfavne hele det snehvide og dystre land, der lå for ham her mod vest. Og med hvilken glad bevægelse i sindet satte han ikke foden mod jorden, der knitrede af den hårde frostsne. Det var, som om han, før han endelig skred over den grænse, han så længe havde længtes efter atter at se, ville sætte med sin hæl et sidste mærke i sneen over jorden på det land, han forlod.

– Den mand, der gik her, gik ensom i natten, og han kom langt, langt borte fra. Han havde gået tusinder af russiske verst. Med sit ubetvingelige mod havde han besejret tusinde farer og fjender, med sin skarpe intelligens havde han forstået at finde sig frem og liste sig frem mod uvenner, som han vidste, hans personlige mod eller styrke ikke kunne overvinde. For at overvinde hver træthed og hver slaphed havde han måttet anspænde hele sin stærke vilje. I over to måneder havde han været på flugt over de uendelige stepper, og i disse to måneder

havde han haft hele sin kløgt og snedighed behov for at finde de rigtige pas mellem bjergene, de rigtige stier over de uhyre og øde stepper og for at undgå kosakkernes vagtposter, der bestandig er ude efter enhver flygtning eller anden mistænkelig person. Han havde været nødsaget til at gennemvandre de mest befolkede distrikter i det indre Rusland, hvor politiets opsyn er meget skarpt, og han var bestandig sluppet godt fra det. Som ved rene mirakler havde han undgået alle efterstræbelser og ethvert sammenstød, der kunne have kostet ham hans liv, og da han nu stod her, var det med en af glæde sitrende stemme, at han hviskede hen for sig:

"Livlands grænse! Endelig, endelig Livlands grænse."

Hvorfor hilste denne ulykkelige og forkomne flygtning her i den russiske vinternat med slig glæde Livlands grænse? Bød da dette land, hvortil han kom efter mange års landflygtighed, ham atter en tryg hjemstavn? Var dette land et sted, hvor han efter lange tiders forfølgelser og frygt intet mere havde at ængstes for, og hvor han kunne føle sig sikker? Var det en egn, hvor trofaste venner ventede ham, hvor en kærlig hustru og børn forberedte sig på at fejre hans hjemkomst, hvor mange lykkelige timer var ham beredte, og hvor han endelig skulle finde trøst for al sin lange og hårde trængselstid?

Ak, nej, desværre.

Dette land var for ham, den ensomme flygtning, kun et nyt land, han måtte se at gennemvandre, for at han så ubemærket som muligt kunne søge at nå den nærmeste russiske østersøhavn, fra hvilken han kunne flygte til et land, hvor han endelig var i sikkerhed. Først når han, uden at vække de russiske myndigheders opmærksomhed, var nået om bord på et

skib, der gik til et fremmed land, og først når han så Livlands kyster forsvinde bag sig i horisonten, kunne han med rette sige, at han var frelst og i sikkerhed.

"Grænsen. Endelig Livlands grænse!" havde den ensomme flygtning sagt. Men hvor var denne grænse? Hvorledes så den ud? Her var der jo intet vandløb, her var ingen grænsepæle, her var ingen bjerge og end ikke noget højdedrag, der bestemte nogen adskillelse mellem to lande. Eksisterede der da ikke her en eneste naturlig grænselinje, som også landets geografer havde gjort til deres?

Jo – der eksisterer en anden end den af landmålerne trukne linje, der skiller de tre såkaldte baltiske provinser Estland, Livland og Kurland fra det øvrige russiske rige, og denne linje udgøres af Peipus-søerne, der om sommeren strækker sig smilende, venlige og halvt tilgroede med siv og om vinteren frembyder en eneste udstrakt isflade.

Hvem var denne ensomme flygtning her i den mørke russiske og bitterlig kolde vinternat?

Lad os se en gang på ham.

Han var vel en fire og tredive til fem og tredive år. Han var høj af vækst, stærk af udseende, med brede skuldre, der nok så ud til at kunne tåle at bære en del af denne verdens byrder, med solide lemmer og med et bestemt, determineret fysiognomi. Han havde slået sin kappes hætte op over hovedet, men frem af kappehætten stak et stort, lyst fuldskæg, der nu efter hans mange ugers vandring var blevet noget vildt og uredt, og når vinden nu og da slog hætten lidt tilbage, kunne man se et par øjne, der lynede af viljefasthed og intelligens. Om livet bar han et bredt, folderigt bælte, inden i hvilket sad en lille læderpose. I

denne gemte han sine penge, der for øvrigt nu var svundet ind til en ganske lille sum og kun bestod af nogle få rubler i papirsedler. Han havde nu så få penge tilbage, at de kun ville kunne strække til for nogle få dages fornødenheder. Hans øvrige rejseudstyr bestod af en revolver, der var ladet med seks skarpe skud, en lang, skarp dolk eller kniv, der stak i en skede af læder, som atter var befæstet ved bæltet, en lille skindtaske, der hang ved hans side, og som indeholdt nogle rester af mad, og endelig en solid stok. For andre rejsende ville pengeposen, madtasken og stokken have været det vigtige, for ham var revolveren og dolken det, og han var fast bestemt på at benytte dem begge eller dog en af dem, hvis han skulle blive angrebet enten af vilde dyr eller af politiets agenter eller omstrejfere. Det var også derfor, han kun vandrede om natten, idet han hele tiden omhyggeligt sørgede for at undgå at blive set, samtidig med at han fulgte sin rute mod en af de russiske østersøhavne eller en russisk havn ved den finske bugt.

Det er en russisk lov, at enhver, der vandrer i det russiske rige, skal være forsynet med en vandrebog, den såkaldte "parodnaja", og enhver politimester eller postmester i Rusland skal forlange at se denne bog hos enhver vandrer. Det er en forholdsregel, der er truffet af det russiske militærvæsen, for at man kan holde kontrol med enhver ung mand, der er værnepligtig. Skønt vor flygtning her ikke var i besiddelse af en sådan bog, der er lige så god som et rejsepas, var det dog lykkedes ham ved allehånde kneb og fif at komme gennem hele Ruslands rige. Men nu var det et helt andet spørgsmål, om det også kunne lykkes for ham at komme uantastet gennem de russiske østersøprovinser, hvor opsynet og kontrollen, særlig

når man nærmer sig kysten, er ganske anderledes skarp og streng, end den er og *kan* være i rigets centrale provinser.

Han måtte også nu være på det rene med, at hans flugt var blevet meddelt til alle landets politimyndigheder, og han vidste, at hvad enten det gælder politiske eller ganske ordinære forbrydere, bliver enhver flygtet fange eftersøgt med samme iver af øvrigheden. Skulle han, der havde gennemgået så mange strabadser og lidelser og lykkeligt var nået helt hertil, nu blive grebet, ville det for ham være som for et skib, der efter en lang og farefuld rejse strander lige uden for den hjemlige havn, det så længe har styret imod og søgt at nå.

Peipus-søen, der er omtrent et hundrede og tyve verst lang og omtrent tres verst bred, er om sommeren stærkt befaret af fiskere, der udnytter dens store rigdom på fisk. Fiskernes fartøjer er de såkaldte "struzzis", det vil sige grove, plumpe både, der er dårligt tømret sammen af uhøvlede planker. Disse både ligner dem, som besørger transporten af korn, hamp og andre varer fra den ene side af søen til den anden, og som man også meget hyppigt ser i havnene ved Riga-bugten. Men på den tid af året, hvor vi nu befinder os, er hele Peipus-søen tilfrossen, og dens isdække så tykt og solidt, at et batteri kanoner kunne have kørt over det uden at frygte, at isen skulde knuses under det. Søen var nu kun en uhyre isflade, i hvis midte man så vældige samlinger af isblokke, frembragte ved isens skruninger, mens man hist og her ved bredderne, der, hvor vandløbene faldt ud i søen eller løb ud af den, så lange rækker af isklumper og skrå sider af is, der var presset til vejrs af driften i det skjulte vand under isens tykke dække.

Således så den ørken af is ud, som vor flygtning nu begav sig ud på. Men hans fod var sikker, han gik uden at tøve blot så meget som et øjeblik, og uden vanskelighed fandt han frem. Han kendte for øvrigt hele denne egn fuldstændig, og han gik så hurtigt til, at han kunne vente at være på den anden bred, inden det begyndte at blive lyst.

"Det er kun to timer over midnat," sagde han til sig selv, "og der er ikke stort mere end tyve verst at gå. Når jeg først er nået over på søens anden bred, vil det være en let sag for mig at finde en eller anden fiskerhytte, hvor jeg kan hvile mig, indtil aftenen kommer. Heldigvis kender jeg egnen så godt, at jeg ikke længere behøver at gå på lykke og fromme."

Han følte selvtilliden komme op i sig, og jo mere sikker han blev på sig selv og på, at hans flugt ville lykkes, desto mere svandt hans træthed. De politiagenter, der havde forfulgt ham hidtil, syntes at have tabt hans spor. Skulle de nu atter finde det, ville han alligevel vide at undgå dem.

Det eneste, han nu frygtede, var, at det ikke skulle lykkes ham at nå tværs over søen og komme i skjul, inden det blev lyst. I så fald ville han løbe en stor fare for at blive bemærket og grebet. Det gjaldt altså for ham om at skynde sig, og for at samle kræfter greb han til den lommeflaske, han bar på, og som var fyldt med brændevin, og tog sig en dygtig slurk. Derpå gav han sig til at gå endnu hurtigere til end før og besluttede sig til ikke under nogen omstændigheder at standse for at hvile sig.

Og hans plan lykkedes, for da det var henad klokken fire om morgenen, kunne han allerede ude i horisonten foran sig se den første utydelige og uregelmæssige linje af piletræer og fyrretræer, der tegnede sig så langt, som øjet rakte.

Det var søens anden bred; det var endelig det faste land.

Men det var også her, at den egentlige fare begyndte. For på den anden side af søen var det, at toldbetjentene og politiet, der passer på fiskerne og skipperne og kræver afgift af dem, havde deres poster, og det var her, han kunne risikere at blive grebet af dem.

Dette vidste vor flygtning meget godt, og han blev derfor ikke i mindste måde overrasket ved forude i den tågede luft at se et lille lys, der så ud som et ondt og vagtsomt øje i det grå halvmørke.

"Bevæger dette lys sig, eller bevæger det sig ikke?" spurgte han sig selv.

Og mens han stirrede imod det, krøb han ned i skjul bag nogle bunker af isblokke, der lå i nærheden af det sted, hvor han nu befandt sig.

Han tænkte, mens han lå her og holdt vejret:

"Hvis dette lys, som jeg her ser, bevæger sig, stammer det uden tvivl fra en håndlygte, som bæres af mennesker, og det er rimeligt at antage, at det så er en patrulje af toldbetjente eller politi, der er ude på en natlig razzia på denne del af Peipus-søen. Det gælder altså for mig om ikke at komme til at krydse deres vej.

Hvis det derimod er et stillestående lys, stammer det rimeligvis fra et af politiets eller toldvæsenets vagthuse på søens bred, for at det skulle stamme fra en fiskerhytte er usandsynligt på denne tid af året, da fiskerne er draget andre steder hen, og deres hytter står tomme og forladte. Fiskerne kommer jo først tilbage her til søen, når isen bryder op, altså i april måneds sidste dage. Det gælder altså for mig om at være

forsigtig, ikke at gå i retning af, hvor lyset viser sig, men vige uden om det, enten til højre eller til venstre, for at undgå at blive set."

Efter at have anstillet disse betragtninger besluttede han at gå til venstre. Så vidt han kunne skimte gennem den mørke og tågede luft, der nu og da flængedes af et iskoldt vindpust, syntes træerne nemlig at stå tættere i den retning. Skulle han blive forfulgt, ville det rimeligvis være lettere at undslippe eller finde et skjulested her.

Han havde imidlertid næppe gjort mere end et halvt hundrede skridt, før han så lyset komme hen imod sig, og i det samme hørte han en grov stemme, der bydende råbte:

"Hvem der?"

Dette "hvem der?" blev råbt med en udpræget tysk accent og lignede i høj grad det tilsvarende tyske "*Wer da?*" På vor flygtning gjorde det et frygteligt, næsten lammende indtryk. Det tyske sprog bruges for øvrigt meget i disse egne, om ikke af bønderne så af mange af byernes beboere i de baltiske provinser.

Vor flygtning svarede naturligvis ikke på dette tilråb. Han kastede sig med lynets fart på alle fire ned på isen, og han mærkede hurtigt, han havde gjort rigtigt i dette. For næsten i samme øjeblik lød knaldet af et geværskud, og havde han ikke ligget fladt på isen, ville kuglen have ramt ham lige i brystet.

Men dermed var han ikke frelst. Nu kom spørgsmålet, om det ville lykkes ham at undgå at blive set af denne patrulje af told- eller politibetjente.

At disse havde bemærket ham, var der ingen tvivl om. Det fortalte både råbet: "Hvem der?" og geværskuddet tydeligt nok.

Hans håb var nu kun, at de, der forfulgte ham, i den mørke og tågede nat ikke ville kunne opdage ham, hvor han lå, og at de kunne tro, de havde været offer for en tilgivelig fejltagelse.

De hørte utvivlsomt til de opsynsbetjente, der overvåger hele denne del af Peipus-søens bred. Disse betjente er stakkels fattige djævle i falmede, grøngule og grøngrå, lappede og luvslidte uniformer, og deres gage er så ringe, deres levevilkår er så usle, at det er såre tilgiveligt, at de bestandig strækker hånden ud efter en lille drikkeskilling eller for at lade sig bestikke. De var to i følge, og de var på vej hjem til deres station, da de troede at lave bemærket noget mistænkeligt.

"Men er du også vis på, du så noget?" sagde den ene.

"Ja, vel er jeg vis på det. Det har naturligvis været en eller anden smugler, der har forsøgt at smugle sit gods ind i Livland."

"Så ville han ikke være den første, og jeg tænker heller ikke, han bliver den sidste. Nu løber han vel fra os så hurtigt, hans ben kan bære ham, siden vi ikke ser det allerringeste til ham mere."

"Ja," svarede han, der havde skudt, "jeg skød jo efter ham, men hvor er det vel muligt at kunne tage noget ordentligt sigte eller ramme nogen i sådan en tåget og mørk nat som den, vi nu har? Det er ellers kedeligt nok, at jeg ikke fik skudt ham ned. Ikke fordi jeg ellers ville ham noget ondt. Vi skal jo alle sammen leve og smuglerne med. Men du ved nok, at en rigtig smugler har altid sin flaske fuld af brændevin, og hvis vi havde ramt ham, havde vi lige godt fået fingre i hans flaske. Så havde vi delt dens indhold som gode kammerater, ikke sandt?"

"Ja, vel havde vi det. Og der er nu alligevel ikke noget, der sådan kan varme en forfrossen mave som en rigtig god slurk snaps."

Det var åbenbart langt mere udsigten til en sådan varmende snaps, end det var tjenstivrighed efter at fange en smugler, der fik de to toldbetjente til i nogen tid at fortsætte deres eftersøgning. Men hvor meget de end søgte og søgte, fandt de ingen.

Så gik de langsomt bort i en anden retning.

Da flygtningen hørte lyden af deres skridt fjerne sig, og da han antog, de var så langt borte, at han uden fare atter kunne rejse sig, genoptog han sin vandring. Han gik så hurtigt til, som hans ben kunne bære ham, og inden det blev lyst, nåede han søens bred. Det varede ikke ret længe, før han havde fundet en ensom og ubeboet fiskerhytte, der lå omtrent tre verst syd for den nærmeste politipost.

Utvivlsomt ville det nu have været fornuftigt af ham, om han havde givet sig til at våge og være på sin post hele den dag, der nu kom. Han kunne jo ikke vide, om ikke de toldbetjente, han havde set i nat, kunne fortsætte deres eftersøgning, muligvis meddele deres mistanke til andre og måske også komme til denne hytte. Men han var så dødtræt efter nattens vandring, at han næsten øjeblikkelig sank sammen og faldt i søvn, så snart han var inde i hytten, trods den energi og viljekraft, han ellers var i besiddelse af og så tit havde aflagt prøver på.

Han krøb ind i den fjerneste og mørkeste krog af hytten, svøbte sig i sin kappe og faldt i så dyb og tung en søvn, at det var langt op ad dagen, før han atter vågnede.

Klokken var da over tre om eftermiddagen.

Heldigvis havde toldbetjentene ikke fortsat deres eftersøgning og var ikke kommet til hytten. De havde ladet det blive ved det ene geværskud i nat, og da de intet levende væsen havde kunnet opdage, havde de vel troet, at de havde taget fejl. Flygtningen kunne i sandhed være glad ved at være sluppet så heldigt fra den fare, der havde truet ham, just som han havde overskredet sin hjemstavns grænser.

Han vågnede, han følte, at den tunge træthed og søvnighed, var veget fra ham, men nu begyndte sulten at gnave hans indvolde. Han måtte have en smule at spise. Han åbnede derfor sin skindtaske, hvori der endnu var mad nok til to måltider, men hvis indhold dog måtte fornyes det første sted, han herefter gjorde holdt. Han måtte også have sin flaske fyldt, for det var nu de sidste dråber af dens indhold, han lød glide over sine læber. Men han nærede i så henseende ingen frygt. Han tænkte ved sig selv:

"Endnu har aldrig nogen af de bønder, jeg har mødt på min vandring, nægtet at give eller sælge mig mad og drikke. De vil vel heller ikke gøre det her i min hjemstavn, i Livland. Jeg er jo dog ingen forhadt tysker. Jeg er jo dog slavisk født ligesom de."

Han havde i virkeligheden ret. Men hvad han måtte vogte sig vel for, var, at han ikke henvendte sig til en eller anden af de tyske kromænd, der er så talrige her i disse egne. For en sådan tysk kromand ville sikkert give ham en helt anden modtagelse end den, han kunne vente hos en af provinsens russiske bønder.

Han behøvede desuden ingenlunde at bede nogen om noget. Han var meget godt i stand til at købe, hvad han havde brug for. I sin pengepose havde han endnu så stort et beløb i russiske rubelsedler, at det ville kunne strække til for alle hans

fornødenheder, så længe han var undervejs, i hvert fald så længe han befandt sig her i Livland. Når han var ude af Livland, og når han skulle indskibe sig, måtte han ganske vist have flere penge, men han tænkte, at kommer tid, kommer råd. Hvad der nu var det vigtigste for ham, hvad det frem for alt gjaldt om, det var, at han ikke lod sig overraske, ikke lod sig fange, men at det lykkedes for ham med alle de midler, der stod til hans rådighed, at nå en havn ved Østersøen eller ved den Botniske Bugt. Mod dette mål måtte han nu rette alle sine anstrengelser.

Det var blevet henad klokken syv om aftenen, og det var nu så mørkt, at han mente, han kunne fortsætte sin flugt. Han efterså sin revolver, om den var i orden, og forlod derpå hytten.

Vinden var i dagens løb gået om til at blive sydlig. Termometeret, der havde vist flere kuldegrader, var gået op til frysepunktet, og det var mildere i luften. Det tykke snelag, der dækkede jorden, så langt øjet rakte, viste mange steder en tilbøjelighed til at ville smelte.

Landskabet, han nu gik frem over, havde overalt det samme udseende. Det var fladt, og kun ude mod nordvest så man et lille bakkedrag. Men selv dette syntes ikke at hæve sig til mere end knap halvandet hundrede fods højde. Der var endnu ingen vanskeligheder ved at komme frem her for en fodgænger, men en anden sag ville det blive, om det pludselig faldt ind med tøbrud, for det ville kunne gøre vej og sti næsten ufremkommelige og forvandle dem til meterdybe moradser. Han måtte håbe, han kunne nå havnen, inden dette tøbrud skete. Fandt det så sted, når han var ved havnen, så meget desto bedre, for derved ville også alle havne blive isfri, og skibsfarten ville blive livligere, hvad der i høj grad ville hjælpe ham til at

finde et skib, han kunne komme om bord på og slippe bort med.

Omtrent femten verst fra Peipus-søen ligger den lille by Ecks. Flygtningen nåede den klokken seks om morgenen efter at have vandret hele natten, men han passede vel på ikke at komme igennem den, for det ville have været alt for risikabelt. Han ville straks være blevet opdaget af politiets agenter, der ville forlange at se hans papirer. Det var altså ikke her, han skulle forsøge at finde læ, så længe det var dag. Han gik en hel verst vest om byen, og her lykkedes det ham at finde en fårehyrdes forladte hytte, som han krøb ind i.

Om aftenen, da klokken var blevet henad seks, gik han videre. Han drejede i sydvestlig retning for at nå Embach-floden, som han også kom til efter at have marcheret elleve verst. Embach løber ud i Wirzsee ved dennes nordlige bred.

Da han nåede dette sted, fandt han det klogere at gå over flodens isdække end at gå gennem skoven. Isdækket var endnu tilstrækkelig solidt til at kunne bære ham. I den retning havde han intet at frygte.

Himmelen var blevet overskyet, og det begyndte at regne. Det var store, tunge dråber, der faldt, og regnen hjalp med til at tø sneen og isen. Man mærkede, at det ikke ville vare ret længe, før det store tøbrud ville melde sig, og at den dag ikke var fjern, hvor både søens og flodens isdække ville brydes.

Flygtningen gik derfor hurtigt til, for han måtte se at nå søens nordligste bred, inden dagen atter brød frem. Han havde fem og tyve verst for sig, og hvilken lang og drøj tur var det ikke for en mand, der allerede var træt. Det var den længste march, han endnu havde pålagt sig selv at gøre i løbet af en nat, for

med de fem og tyve verst, der endnu lå foran ham, ville han have marcheret næsten halvtreds verst, hvad der svarer til næsten 47 kilometer. Det hvil på en halv snes timer, han ville få sig den næste dag, ville i sandhed være vel fortjent.

Regnen, der nu var begyndt at falde, generede ham meget i hans vandring, og han ønskede, det hellere var vedblevet med at være frostvejr, for tørt og koldt vejr ville i høj grad have lettet ham i hans march. Ganske vist fandt hans fødder på flodens isdække bedre fodfæste, end han ville have fundet på landjorden, hvor den smeltende sne ville have klæbet ved hans støvler og gjort ham marchen tung og trættende, men en knagen i isen nu og da og de lange revner, han opdagede, fortalte ham, at det ikke ville vare længe, før isdækket blev brudt. Og når isen brød op her og på de andre floder, hvorledes skulle det da lykkes for ham at komme over de mange vandløb, som han vidste endnu lå foran ham.

Det var alle disse betragtninger, der fo'r gennem hans hoved og lod ham beslutte sig til at gå stadig hurtigere og, om det skulle blive nødvendigt, at fordoble de strækninger, som han ellers plejede at gå hver nat.

Han besluttede at anvende al sin energi. Han snørede sin kappe fastere om livet for bedre at kunne holde varmen. Hans støvler var i god stand, for det var ikke længe siden, han havde købt dem. Sålerne i dem var beslået med solide søm, hvad der forhindrede ham i at glide på det glatte isdække. Og han behøvede ikke at standse for at orientere sig og se, hvor han var. Hvis han blot blev ved med at følge floden, vidste han, hvor han kom hen.

Da klokken var tre om morgenen, havde han tilbagelagt de tyve verst af de fem og tyve. Han havde endnu godt to timer for sig, før det blev lyst, og i løbet af disse to timer måtte han se at finde et skjulested for dagen. Da han havde mad i sin pose for endnu en dag, behøvede han endnu ikke at opsøge beboede steder. Han behøvede heller ikke at tage sin tilflugt til nogen kro eller noget herberge. Han vidste, at der lå store skove oppe ved Wirzsees nordlige bred, og han var overbevist om, at han der let ville kunne finde en af de hytter, som brændehuggerne bruger om sommeren, og som står forladte om vinteren. Han ville kunne krybe i skjul i en af dem, til aftenen kom. Han vidste også, at der altid befandt sig lidt trækul i en sådan hytte, og med dette og med nogle nedfaldne grene, som han kunne sanke sammen, ville det være ham en let sag at kunne få tændt et bål, han kunne varme sig ved. Skovene deroppe er ved vintertid så forladte af mennesker, at røgen fra hytten ikke ville kunne forråde ham eller hans nærværelse.

Det havde været en lang og hård vinter, det var ganske sandt, men hvor meget havde dens strenghed ikke hjulpet ham på hans flugt gennem det russiske rige!

"Vinteren er russerens ven," siger den russiske bonde, og han forstår at værdsætte dens noget brutale venskabstegn. Det havde også været tilfældet her; vinteren havde også været denne russiske flygtnings ven og hjælper.

Pludselig standsede flygtningen som forstenet og gav sig til at lytte.

Ovre fra Embach-flodens venstre bred lød langstrakte, skærende hyl. Der var ingen tvivl om, at det var hylet fra et vildt dyr eller snarere fra en flok af dem. Dyrene kunne næppe være

mere end højst et hundrede skridt fra ham. Men om de nærmede sig eller fjernede sig fra det sted, hvor han befandt sig, var det umuligt at se på grund af det tætte mørke.

Flygtningen blev stående stille og lyttede spændt. Det gjaldt for ham om ikke at lade sig overraske, men være på sin post.

Hylene blev stadig hyppigere, stadig skarpere og højere. Det lød, som om det ene hyl svarede det andet. Der var ingen tvivl om, at det var en flok vilde dyr, der kom op ad Embachs isdække. Rimeligvis havde de lugtet, at en menneskelig skabning befandt sig ikke langt fra dem.

I dette øjeblik tog de atter fat og denne gang med så voldsom en styrke, at flygtningen allerede troede, han skulle blive angrebet af dem i næste sekund.

"Det er en flok ulve," sagde han til sig selv, "og dyrene er i dette øjeblik ikke langt borte."

Faren var overhængende. Når ulvene i en streng vinter er udhungrede, giver sulten dem mod, de angriber alt og alle, og de er da frygtelige fjender. Er der kun en enkelt ulv, er de i reglen ingen videre fare, for har man blot en solid stok, kan man, når man er rask og stærk, med lethed holde sig den fra livet. Men kommer der en flok på seks til syv stykker eller flere, er det vanskeligere at jage dem bort. Man må da have sin revolver parat, og hvert skud må ramme, hvis man ikke vil overfaldes og dræbes af de grådige dyr.

Der var for vor flygtning ikke tale om at finde et sted, hvor han kunne krybe i skjul og frelse sig. Embach-flodens bredder var på dette sted ganske lave og nøgne. Der var ikke et eneste træ at se, i hvis grene han kunne have frelst sig op. Enten ulvene løb langs med flodens bred eller på selve flodens is, var der

ingen tvivl om, at de nu ikke var mere end et halvt hundrede skridt borte fra ham.

Der var da intet andet at gøre for ham end at løbe af sted i modsat retning, søge at frelse sig ved flugt og hele tiden under flugten være parat til at vende sig om og sætte sig i forsvarsstilling. Håbet om at redde sig på denne måde var dog ikke stort. Han gav sig straks til at løbe, men det varede ikke længe, før han mærkede, at ulvene var i hælene på ham. Af dyrenes hyl kunne han forstå, at de nu næppe var mere end en snes skridt fra ham. Han standsede og vendte sig om. I mørket syntes han at se en række lysende punkter, der funklede som ildgløder.

Det var ulvenes øjne. Det var disse afmagrede, udhungrede ulve, der af vinteren og sulten var blevet som vanvittige, hvis øjne nu gnistrede af begærlighed, mens deres næse lugtede det rov, de beredte sig til at falde over.

Flygtningen havde vendt sig om. I den ene hånd holdt han sin revolver, i den anden sin tykke, tunge stok. Han havde besluttet kun at ville bruge stokken og at undgå at skyde, så længe det var muligt. For skulle der muligvis befinde sig toldbetjente eller gendarmer i nærheden, ville disse blive opmærksomme ved knaldet og komme styrtende til.

Han slog sin kappe tilbage for at have armene fri. Han svang med frygtelig kraft sin stok, og det lykkedes ham med den at holde sig de ulve fra livet, som var nærmest inde på ham. En af ulvene var sprunget op for at bide ham i struben. Med et slag af stokken slog han den til jorden.

Men ulvene var seks-otte stykker i flok, og de var for mange til at lade sig jage bort, for mange til, at stokken alene kunne slå

dem ned. Han så, han måtte tage revolveren til hjælp, og da han havde slået endnu en ulv til jorden, knækkede desuden stokken i hans hånd.

Han løb et stykke vej, og ulvene sprang efter ham. Så vendte han sig igen og fyrede fire gange på dyrene.

To ulve styrtede om, dødeligt sårede og ude af stand til at kunne følge deres kammerater og fortsætte forfølgelsen. Deres blod farvede isen rød. Men de to sidste kugler ramte ikke, for de to andre ulve havde i vældige spring fjernet sig femten-tyve meter fra ham.

Der var ingen tid for ham til atter at lade revolveren. Han løb atter et stykke vej og mærkede ulvene bag sig. Næppe to hundrede skridt borte var ulvene atter i hælene på ham. De sprang på ham og bed sig fast i hans kappes flige og rev store laser ud af den, som de beholdt i gabene. Han kunne mærke deres hede og stinkende ånde. Hvis han blot gjorde et eneste fejltrin, hvis han blot snublede et eneste sekund, ville det være ude med ham, for ulvene ville styrte sig over ham og flå ham.

Var da nu hans sidste time kommet? tænkte han. Skulle dette blive hans endeligt? Efter så mange lidelser og strabadser skulle han kun have nået sin kære hjemstavn for at ende på en islagt flod som et lemlæstet lig under vilde dyrs tænder.

Endelig så han foran sig søens bred. Det begyndte at blive lyst, regnen var holdt op, og over hele landet lå en let tåge. Ulvene kastede sig med forfærdeligt raseri over deres offer. Han slog efter dem med revolverens kolbe, men de svarede kun med at springe på ham på ny og bide sig fast med tænderne i hans kappe.

Pludselig mærkede han, han løb mod en høj genstand. Han greb for sig med hænderne og mærkede, det var en stige. Hvad støttede denne stige sig mod? Han gav sig ikke til at tænke videre over det. Hvad betydning havde det også? Kunne det blot lykkes ham at komme op ad denne stige, ville han være frelst og foreløbig i sikkerhed, for det ville være umuligt for de vilde dyr at forfølge ham derop.

Stigen stod skråt ned mod jorden, men tågen og mørket forhindrede ham i at se, hvad den støttede sig imod. Hvad der var det mest mærkelige var, at dens fod ikke gik helt ned til jorden. Den måtte altså være hængt op, men hvor dens øverste ende befandt sig, kunne han ikke se, så mørkt det var.

Han greb fat i stigens nederste trin og svang sig til vejrs. Han var allerede nogle trin oppe, da ulvene på ny sprang løs på ham. Han mærkede, de bed sig fast i hans støvler og med deres tænder flåede læderet i stykker.

Stigen knagede under hans vægt, og han mærkede, den bevægede sig. Ville han styrte ned? Ville den knække? I så fald ville der intet håb være for ham længere. Denne gang ville han aldeles redningsløst blive ulvenes bytte.

Men stigen holdt. Han krøb længere op ad den, og han nåede dens øverste trin. Han krøb med en behændighed, der overraskede ham selv, som en skibsdreng i vanterne på skib.

Da han var nået op til de øverste trin, så han, at stigen var befæstet til en solid bjælkeende, som det var let at komme over på.

Han krøb over på den, og han var nu i sikkerhed for ulvene, der nede ved stigens fod, på jorden, forgæves søgte at springe

op ad stigen og hylede af raseri over det bytte, der var undgået dem, og som de allerede havde været sikre på.

2. I den gamle mølle

Flygtningen var som sagt nu foreløbig i sikkerhed, for ulvene kunne umuligt komme op ad stigen. Det ville have været anden sag, om det havde været bjørne, der havde forfulgt ham, for bjørnen er en mester i at klatre, og det ville have været en smal sag for en bjørn at komme op til ham i hans fristed. Men selv om han også var i sikkerhed nu, ville han dog være nødt til at blive heroppe, hvor han var, foreløbig, det vil sige, til ulvene atter fjernede sig. Og dette ville næppe ske, for det blev lyst. Men hvad var det for en stige her, og hvad var det for en bjælke, den var hængt ned fra? Han gav sig til at føle sig for for at skaffe sig vished om dette.

Han var ikke længe om at opdage, hvor han befandt sig.

Bjælken, han sad på, var i virkeligheden enden af et hjuls akse, og fra denne akse udgik tre andre stiger, der lignede den, han var krøbet op ad. Disse tre andre stiger stod ret ud i luften. Med andre ord: det, han havde taget for at være en stige, var i virkeligheden en møllevinge, og han befandt sig nu på enden af mølleværkets akse. Lykkeligvis havde møllen ikke været i gang, da han nåede hen til den og krøb op ad vingens tværpinde. Det var en lille mølle, som stod på en lille høj tæt ved det sted af søen, hvorfra Embachs beboere fik deres vand.

Nu var der imidlertid den nærliggende mulighed, at møllen ville blive sat i gang, når det blev lyst, og når der kom en smule vind. Når dette skete, ville det være umuligt for ham at holde sig heroppe. Desuden, når mølleren kom ud for at lægge sejl på

møllevingerne, ville han jo øjeblikkelig opdage, at der sad et menneske oppe på aksen. Men hvad skulle han gøre? Han vovede ikke at stige ned, så længe ulvene endnu luskede omkring nede ved møllens fod. Deres hyl lød bestandig op til ham, og det var at frygte, at disse hyl også skulle vække mølleren eller folk i de nabohuse, der måske lå her omkring.

Der var altså kun et at gøre for ham.

Han måtte se at komme ind i det indre af møllen og – hvis mølleren ikke boede i den, hvad der ikke var rimeligt – holde sig skjult der hele dagen, til han om aftenen atter kunne se sit snit til ubemærket at liste sig ud og genoptage sin vandring.

Han besluttede sig til at forsøge dette.

Han lød sig langsomt glide ind mod møllens tag, krøb over på det og fandt hurtigt en luge, han kunne krybe ind igennem. Det var på det sted på taget, hvor møllebjælken, den såkaldte "svans", gik ned mod jorden, og hvorfra man drejede møllens "hat" efter vindens retning.

Denne mølle var bygget som alle møller i Rusland. Den bestod altså af en fast underbygning, oven på hvilken "hatten" lå. "Hatten" bar aksen med møllevingerne, og man kunne dreje den ved hjælp af et spil. Den adskilte sig altså fra de såkaldte stubmøller, som man særlig ser i Holland, og som hviler på en eneste understøttende bjælke.

Da flygtningen nåede lugen i møllens hat, krøb han ind ad den. Det var ikke vanskeligt at presse sig gennem hullet uden at gøre nogen som helst støj. Han kom nu ind på møllens loft, hvor den øverste del af mølleværket befandt sig. Det er her, at aksen ved hjælp af tandhjul sætter den vertikale akse i bevægelse, der

igen driver kværnene, som befinder sig i den underste del af møllen.

Et dybt mørke herskede herinde, og der var lige så stille i møllen, som der var mørkt. At der intet levende væsen befandt sig hverken her på loftet under "hatten" eller i rummet underneden, var flygtningen vis på. En stejl stige eller trappe førte gennem en åbentstående lem herfra ned til møllens underste rum, hvis gulv var lagt på den nøgne jord. Flygtningen vogtede sig vel for at gå ned ad denne stige og undersøge møllen nærmere, selv om han også var vis på, han var det eneste menneske i møllen for øjeblikket. Han vidste, det var langt klogere at blive heroppe i skjul, hvor han var. Han ville spise den smule mad, han endnu havde i sin pose og derpå lægge sig til at sove. Han var både sulten og dødtræt, og selv om han også uset kunne være kommet ud af møllen, ville han dog være nødsaget til at finde sig et andet skjulested, hvor han kunne spise og sove.

Han gav sig altså til at spise, og da han var færdig med det, var hans pose tom. Han måtte altså, når han atter gav sig til at vandre, se at skaffe sig levnedsmidler for nogle dage.

Men hvor og hvorledes? Nå, det ville tiden vel vise.

Hen ad klokken halv otte lettede tågen. Lyset begyndte at falde ind gennem lugen, og det blev lettere for ham at skelne de nærmere omgivelser. Han gik hen til lugen og kikkede ud.

Til venstre strakte sig søens uendelige flade, endnu dækket med is undtagen på det sted, hvor den optog Embach-floden hvis rindende vand allerede for nogle dage siden havde brudt hul i søens isflade.

Hist og her strakte en enlig gran eller fyr sig i vejret. De grønsorte nåle kontrasterede stærkt mod de andre træers

skeletagtige nøgenhed.

Han havde i den sidste times tid ikke hørt ulvenes hyl mere. Nu så han, at de atter var borte. De havde formodentlig forladt stedet, da det begyndte at blive lyst. Ulvene er nattens dyr, og de vover sig ikke gerne uden for deres skjulesteder, så længe det er lyst.

Han sagde til sig selv, da han havde gjort denne observation:

"Ja, det er jo godt nok, at ulvene er borte, men toldbetjentene og politiet kan komme, hvornår det skal være, og dem frygter jeg endnu mere end ulvene og de andre vilde dyr. Jo mere man nærmer sig kysten, desto mere påpasselige bliver de, og jeg vil få nok at gøre med dem endnu. Men jeg er ved at styrte af søvnighed og af træthed. Alligevel, før jeg lægger mig til at sove, vil jeg undersøge forholdene og lokaliteterne, for at jeg kan vide, hvorledes jeg skal kunne flygte, hvis det bliver nødvendigt. Det vil være en klog forholdsregel."

Regnen var nu helt hørt op. Vinden var gået om i vest, og det var blevet et par grader varmere. Det var nu næsten helt lunt og mildt i luften. Men man mærkede, at vinden friskede op, og ville denne vind ikke bevæge mølleren til at komme og sætte sin mølle i gang? Det var højst sandsynligt.

Når han bøjede sig ud af lugen, kunne han – omtrent en halv verst borte – opdage nogle små huse, fra hvis skorstene en fin, blålig røg steg op i luften. Uden tvivl boede mølleren i et af disse småhuse, og det var da på sin plads, om han undersøgte møllen lidt nøjere.

Han krøb derfor forsigtigt ned ad stigen, der førte til møllens nedre rum, og han vovede sig helt ned i selve mølleriet. Overalt lå der sække med korn og sække med mel. Møllen var altså ikke

forladt eller ude af brug, og den ville blive sat i gang, når brisen fra vest blev stærk nok til at kunne drive dens vinger rundt. Han kunne altså også være forberedt på hvert øjeblik at se mølleren komme gående hen imod møllen for at give sig i lag med arbejdet.

Under disse omstændigheder ville det have været uforsigtigt, ja, næsten vanvid at blive blot et eneste øjeblik længere hernede. Det ville være langt bedre at krybe i skjul igen oppe på øverste loft og der lægge sig til at sove nogle timer. Der var to døre her, der førte ud til det frie. Dørene var kun lukket med almindelige klinker, og selv om ikke mølleren selv kom, kunne flygtningen alligevel let blive overrasket, for hvis det atter begynde at regne, kunne det ske, at en eller anden vejfarende fandt på søge læ mod regnen her i møllen. Nu mærkede han også, at vinden blev stærkere, og mølleren ville da ikke tøve med at komme.

Han krøb altså atter op ad stigen og kom op på det øverste loft. Han så sig undersøgende omkring for at finde den mørkeste krog, og da han havde fundet den, krøb han ind i den og lagde sig til at sove.

Og så udmattet var han af træthed og spænding, at det ikke varede mange sekunder, før han sov dybt og tungt.

Hvor længe han havde sovet, vidste han ikke, da han atter vågnede. I virkeligheden havde han sovet næsten otte timer, for klokken var fire om eftermiddagen. Skønt han var stiv af kulde og af det hårde leje, undgik han heldigvis at strække sine lemmer, for det kunne have gjort støj, og det ville have bragt ham i en overhængende fare.

Han var næppe vågnet af søvnen, før hans øren opfangede lyden af menneskelige stemmer. Han hørte, der var flere

mennesker, der talte sammen nede i møllens underste rum, og af deres stemmer forstod han, de var i en vis ophidselse.

Disse mennesker var kommet ind i møllen omtrent en halv time, før han vågnede, og hvis de var kommet herop, ville han utvivlsomt være blevet opdaget af dem, hvor mørkt der end var i den krog, han lå i.

Flygtningen vogtede sig vel for at gøre støj eller for at rejse sig op. Han lagde øret til gulvets planker og gav sig til at lytte for at søge at forstå, hvad det var, man talte om dernede under ham.

Han havde ikke lyttet ret længe, før han forstod, hvad det var for folk, det befandt sig dernede, og hvilken stor fare han var undsluppet. Om han endnu kunne undslippe den, beroede på, om han ubemærket kunne forlade møllen enten før eller efter, at disse mennesker havde forladt den.

Det var tre politiagenter, der befandt sig dernede: En brigadér og hans to medhjælpere og undergivne.

På den tid, hvor vor roman foregår, var russificeringen af de baltiske provinser endnu ikke så vidt fremskreden, som den er i vore dage. Man var da kun lige begyndt på at begunstige de slaviske elementer af befolkningen på de germanske elementers bekostning, og mens i vore dage nu så godt som alle embedsmænd er russere og hele administrationen er i russiske hænder, var der den gang en mængde politimænd af tysk herkomst. Mellem dem var også brigaderen Eck. Han var en meget hensynsløs og energisk, brutal mand, der med stor energi og ihærdighed forfulgte dem, han i embeds medfør skulle forfølge. Ganske vist talte man om, at han ikke tog det så nøje, når det var en af hans tyske landsmænd, det drejede sig

om, men til gengæld var han brutaliteten selv, når det var en mand eller en kvinde af russisk herkomst, han forfulgte. Hans ihærdighed havde gjort, at han var meget højt anskrevet hos sine chefer, og disse betroede ham ofte de vanskeligste affærer. Han roste sig af, at alt, hvad han havde haft med at gøre, var lykkedes for ham, at han aldrig havde lidt noget virkeligt nederlag, men at han altid havde fået fat i en forbryder, han havde haft til opgave at forfølge og få til at gå til bekendelse. Og nu, da han havde fået til opgave at eftersøge og gribe en efterlyst flygtning, der var undveget fra Sibirien, udfoldede han al sin energi, hele sin opfindsomhed, snedighed og årvågenhed, så meget mere, som denne flygtning var en livlænder af slavisk herkomst.

Mens vor flygtning havde sovet, var mølleren ganske rigtigt, som det havde været at vente, kommet til møllen for at arbejde. Da klokken var ni om morgenen, havde han fundet vinden gunstig og havde besluttet at ville sætte møllen i gang. Hvis dette var sket, ville larmen af mølleværket straks have vækket den sovende.

Men der var begyndt at falde en tæt, fin regn, og vinden var løjet af. Mølleren stod netop i møllens dør og kikkede efter vejret, da Eck og hans to betjente viste sig og gik ind i møllen for at få nogle underretninger af ham.

Eck vendte sig om mod mølleren og sagde:

"Ved du noget om, hvorvidt en flygtning i de sidste dage har vist sig her i nærheden af søen? Det skal være en mand på tredive til fem og tredive år! Har du ikke set ham her i går eller nogen, der kunne ligne ham?"

"Aldeles ikke!" svarede mølleren. "Der kan gå dage, hvor der ikke kommer mere end en eller to personer i alt her forbi møllen. Men hvem drejer det sig om? Er det en fremmed?"

"En fremmed? – Nej, det er en russer, og det oven i købet en russer her fra de baltiske provinser."

"Åh, så det er en russer!" gentog mølleren uvilkårligt.

"Ja – en slyngel, som jeg håber, jeg nok skal få fingre i med det første."

For en russisk politiagent vil en flygtning altid være ensbetydende med en slyngel, lige meget, hvad denne flygtning har gjort sig skyldig i og er blevet dømt for, enten han er en politisk forbryder eller en ganske ordinær kæltring.

"Så er De vel ude for at se at få fat i ham?" spurgte mølleren nu.

"Ja, i over fire og tyve timer, lige siden han blev meldt fra provinsens grænse, har jeg været på jagt efter ham."

"Ved man, hvor han vil hen?" spurgte mølleren, der af naturen var nysgerrig, og hvem denne historie begyndte at interessere i høj grad.

"Naturligvis ved man det," svarede Eck. "Han vil naturligvis søge at nå en eller anden havn, hvor han kan finde et skib og komme bort, når havnen bliver isfri. Det er rimeligt, at han går til Reval, med mindre han skulle foretrække Riga, hvad jeg ikke tror."

Politimanden havde sikkert ret i sin antagelse. Reval er jo en af Ruslands stærkest besøgte havne ved Østersøen, der desuden står i jernbaneforbindelse med St. Petersborg. Det er endvidere den østersøhavn i Rusland, der tidligst på året bliver isfri. Om flygtningen ikke ville gå til selve Reval, gik han måske til dennes

yderste havnestad Ballisky, der er beliggende yderst ude ved den bugt, som danner indsejlingen til Revals havn. Ganske vist befandt Reval, der er en gammel tysk havnestad, og hvis befolkning for den ene tredjedels vedkommende består af tyskere, for de to andre tredjedeles vedkommende af estere, sig over et hundrede og fyrre verst borte fra møllen her, og flygtningen ville altså have ikke mindre end fire døgns march endnu for at tilbagelægge denne afstand.

"Hvorfor skulle han vel gå til Reval?" faldt mølleren ind. "Han er måske så durkdreven, at han går til Pernau, og det ville jeg også gøre i hans sted."

Måske havde mølleren ret. Her fra møllen ved Wirtsees bred og til Pernau var der kun hundrede verst at tilbagelægge. Hvad Riga angik, var det næppe rimeligt, at flygtningen ville gå i den retning, for afstanden til den var omtrent to hundrede verst, altså dobbelt så langt som til Pernau.

Flygtningen oppe på møllens loft lå så stille som en mus. Han lå med tilbageholdt åndedræt og lyttede efter hvert ord, der blev udvekslet dernede. Hvem vidste, om han ikke kunne drage sin fordel af, hvad han her kom til at høre.

"Ja," vedblev Eck, "naturligvis er der også Pernau, og det kan jo være, han vil gå i den retning. Men det har vi også forudset, og politivagten ovre ved byen Fallen har fået ordre til at passe godt på. Men efter alt, hvad vi har fået at vide, er der anledning til at tro, at flygtningen vil begive sig til Reval, hvor han let vil kunne komme om bord i et skib og bort fra landet."

Eck havde sin viden fra en af sine overordnede, major Werder, der på den tid, da vor roman foregår, tjente under

oberst Raguenof. Det var denne sidste, der var øverste direktør for hele Livlands politivæsen og gendarmeri.

Denne oberst Raguenof var af russisk herkomst, og han delte ikke major Werders sympatier og antipatier. Werder var af tysk afstamning og hadede russerne, skønt han naturligvis vidste at tæmme sig og lægge skjul på sine følelser. En af hans tro tjenere og en af dem, der bedst kendte og delte hans følelser, var Eck, og Werder benyttede ham derfor ofte. Werder forstod på denne måde i mange tilfælde at få sine hævnplaner fremmet. Selv vovede han ikke at vise sit sindelag, for han frygtede sin øverste chef, general Gurko, der var guvernør over de baltiske provinser, og hvis bestræbelser gik ud på langsomt, men sikkert, at få de baltiske provinser aldeles russificerede og rensede både for det tyske sprog, de tyske sæder og skikke, den tyske indflydelse og de tyske embedsmænd.

Samtalen vedblev endnu nogle minutter mellem mølleren og Eck. Denne sidste beskrev for mølleren nøjagtig, hvorledes flygtningen så ud, således som han var omtalt i signalementet i det stikbrev, der var sendt ud efter ham: Noget over middelhøjde, stærk legemsbygning, i en alder af henved fem og tredive år, stort, lyst fuldskæg og sandsynligvis klædt i en brun kappe. Han havde i hvert fald båret en sådan kappe af denne farve, da man sidste gang havde observeret ham ovre ved grænsen.

"Men jeg siger Dem for anden gang," svarede mølleren, "en sådan mand – hvordan var det, sagde De ikke, at det var en russer – ?"

"Jo – en mand af slavisk herkomst."

"Godt! Jeg siger Dem for anden gang og lige så tit, De vil høre på mig, at en mand som ham, De her beskriver, ikke har vist sig her ved min mølle, og De vil heller ikke i nogen af de andre hytter finde blot det ringeste spor af ham."

"De ved vel," sagde politimanden, "at enhver, der hjælper eller herbergerer en flygtning, som politiet leder efter, risikerer at blive arresteret og blive straffet som forbryderens medskyldige?"

"Den gode Gud stå mig bi – jeg ved, hvad De siger, brigadér, og jeg skulle rigtignok ikke have noget af at løbe en sådan risiko."

"Det gør De vel i, møller. Det ville ikke være behageligt for Dem at få noget at bestille med mig eller med min chef major Werder."

"Nej, jeg skal nok hytte mit skind, brigadér."

Eck belavede sig på at gå. Før han forlod møllen, fortalte han mølleren, at han og hans to betjente nu ville give sig til at eftersøge hele strækningen mellem Reval og Pernau, og at hele politistyrken på egnen havde fået ordre til at passe godt på, og stadig holde sig i forbindelse med Eck og hans folk.

Da Eck allerede var henne ved døren, sagde mølleren til ham:

"Å, De kunne gøre mig en tjeneste. Jeg mærker, at vinden nu begynder at friske op, og De og Deres folk kunne hjælpe mig med at sætte møllen i gang og slå sejlene på vingerne. Så kan jeg slippe for at gå tilbage til huset og forlange hjælp, og jeg har så i sinde at blive her hele natten og lade møllen gå."

Eck var straks villig til at give mølleren denne håndsrækning. Hans to betjente gik ud af den modsatte dør, og idet de greb fat i møllebjælken, "svansen", og lod den glide hen ad den skinne,

den løb på, drejede møllens "hat" således, at vingerne nu kom i den rette stilling op mod vinden. Imedens slog mølleren og Eck sejl på vingerne, og efter at man havde hævet den "krans", det standser mølleværket, begyndte møllen at gå og lod sit ensformige tik-tak, tik-tak høre.

Da det var sket, bød mølleren farvel og tak. Eck og hans folk fjernede sig og gik væk i nordvestlig retning.

Den, der i dette øjeblik havde betragter mølleren nærmere, havde måske kunnet opdage et hånligt smil på hans læber.

Oppe på sin lyttepost på mølleloftet under "hatten" havde flygtningen ikke mistet et eneste ord af hele den konversation, der var blevet ført nede i møllen.

Hvad han nu vidste, det var, at de alvorligste farer truede ham, netop nu, da han stod tæt ved målet for sin farefulde rejse. Han var blevet opdaget og meldt til politiet. Hele politiet var på benene og eftersøgte egnen på kryds og tværs. Alle patruljer var ude og arbejdede sammen på at finde ham. Det var som en stor klapjagt, hvor politiets folk var klapperne og jægerne, og hvor han var vildtet, man ville have fat i. Hvad var der nu at gøre? Skulle han alligevel søge at nå Reval, således som det havde været hans plan?

"Nej," tænkte han, "det er bedst at undgå Reval. Det er bedre at gå til Pernau. Dertil vil jeg kunne nå hurtigere. Med den stigende temperatur kan det ikke vare længe, før alle havne både ved den Finske Bugt og ved Østersøen bliver isfrie, også Pernau."

Da han havde fattet denne afgørende beslutning, forberedte han sig på at forlade møllen, når det var blevet mørkt.

Men hvorledes skulle han komme bort fra den, uden at mølleren mærkede noget? Nu var møllen sat i gang. Mølleren ville benytte vinden til at lade møllen gå hele natten, havde han sagt, og han ville også selv blive i møllen natten over. Det kunne ikke nytte noget at tænke på at forlade møllen ad den naturlige vej, at gå ned ad stigen og ud af den ene eller den anden port. Men mon det ikke skulle være muligt at flygte ad omtrent samme vej, som han var kommet, det vil sige at krybe ud gennem lugen, komme ud på taget og så derfra lade sig glide ned ad møllebjælken, til han atter stod på jorden?

For en rask og adræt mand kunne dette ikke være forbundet med ret store vanskeligheder. Ganske vist var møllen nu i gang, og ved at krybe hen over den horisontale akse, der drejede sig, løb han risiko for at blive grebet af tandhjulene og blive knust i mølleværket. Men der var intet andet for ham at gøre, og han måtte altså løbe denne risiko.

Der var endnu en god times tid til, før det blev så mørkt, at han kunne begynde på at tænke på at iværksætte sin flugt. Men hvis nu mølleren i mellemtiden kom herop på loftet, hvis han havde et ærinde heroppe, kunne flygtningen da håbe at forblive ubemærket? Nej, ingenlunde. For hvis han kom, mens dagslyset herskede her, ville han ikke kunne undgå at se ham, og hvis det var mørkt, ville mølleren naturligvis have en tændt lygte med sig.

"Godt," tænkte flygtningen ved sig selv, "om mølleren kommer herop og opdager mig, vil det blive værst for ham."

Han havde taget sin beslutning for dette tilfældes skyld. Han ville styrte sig over mølleren, overmande ham, slå ham til jorden og kneble ham. Om mølleren gjorde modstand, om han

forsøgte på at forsvare sig, om han forsøgte på at skrige om hjælp, nuvel, også for det vidste flygtningen råd. Hans lange, skarpe kniv skulle nok få mølleren til at holde op med at skrige. Nej, han havde ikke døjet så mange strabadser og lidelser, han havde ikke kæmpet så fortvivlet og i så lang tid for atter at genvinde sin frihed, han havde ikke bragt så mange ofre for nu så nær ved sit mål at lade sig fange her som en rotte i en fælde.

Men han håbede, han dog skulle blive fri for at udgyde blod, han håbede, han i fred kunne flygte herfra, og uden at hans vej skulle gå over et lig. Hvad skulle for øvrigt, tænkte han, bevæge mølleren til at komme herop. Han havde vel nok at bestille med at passe sine kværne nedenunder nu, da de drejede sig med fuld fart under den friske blæst stærke tryk på vingernes udspilede sejl.

Omtrent en time gik hen på denne måde. Flygtningen lå i sin krog og lyttede efter mølleværkets bestandige klapren, efter vindens susen udenfor i møllevingerne og den sagte, knasende lyd af kornet, der knustes mellem kværnenes stene. Skyggerne begyndte at komme og anmelde tusmørket, der altid varer længe under disse breddegrader. Her på møllens loft var alt nu nedsænket i dybt mørke. Øjeblikket, hvor han skulle flygte, nærmede sig nu. For den kommende nat havde han en lang og trættende tut, for han skulle marchere over fyrre verst, og det gjaldt altså for ham om at komme af sted så hurtigt, som mørket og forholdene tillod det.

Han begyndte at træffe sine forberedelser.

Han undersøgte først, om hans kniv sad så løst i skeden, at han med lethed kunne trække den. Derpå satte han seks

patroner ind i sin revolver i stedet for de skud, han havde affyret mod ulvene. Så beredte han sig til at flygte.

Den fare, han nu først løb, var at han, når han forsøgte at krybe hen til lugen, skulle blive grebet af bjælken, der drejede sig, og som endte henne ved lugen, han skulle ud af. Han ville da blive knust mellem tandhjulene. Var han først ude af lugen, kunne han uden større vanskeligheder balancere sig hen til "svansen" og glide ned ad den.

Han var allerede omtrent henne ved lugen, da hans øren, trods mølleværkets larm, tydeligt hørte en lyd, der ikke var til at tage fejl af.

Det var lyden af tunge skridt og knagen af stigen, hvis trin peb under et menneskelegemes tunge vægt.

Der var ingen tvivl om, at det var mølleren, der var i færd med at stige op i "hatten", bærende en tændt lygte i hånden.

Han kom også til syne netop i samme øjeblik, som flygtningen med kniv og revolver i hånden beredte sig til at springe løs på ham, slå ham ned eller, om det blev nødvendigt, dræbe ham.

Men mølleren havde næppe fået overkroppen op gennem lemmen, før han med fredelig stemme sagde:

"Lille fa'er, er du der? Lille fa'er, nu er øjeblikket kommet, hvor du må videre. Nu er det mørkt, så ingen ser dig. Kom blot denne vej ned ud med mig. Døren dernede er åben. Du har ikke noget at være bange for."

Flygtningen var så forbavset, at han næsten ikke kunne svare. Den brave møller vidste altså besked med, at han var heroppe i møllen. Han havde altså set, han var flygtet herop?

Ja, det var tilfældet. Mølleren havde vidst besked med, hvem hans mølle husede. Mens flygtningen sov, var mølleren kommet herop og havde set den sovende, men han havde ikke villet vække ham. Han havde straks set, at det var en russer ligesom han selv, for det kan enhver af slavisk herkomst straks se. Det opdager han hurtigt på ansigtets udtryk. – Han havde forstået, at politiet her i Livland forfulgte denne mand. Hvorfor? Hvad havde han gjort? Han ville ikke engang spørge ham om det, så lidt som han havde villet udlevere ham til Eck og de to andre politimænd.

"Kom kun ned denne vej, lille fa'er!" gentog han med blid stemme.

Flygtningen, hvis hjerte bankede af bevægelse, steg efter mølleren ned ad stigen og kom ned i møllens underste del. Døren ud til landevejen så han stod åben.

"Her har du noget at drikke og spise," sagde mølleren, imedens han fyldte flasken og hans tomme pose. "Jeg har set, at de begge to var tomme. Tag det kun, det er givet dig af et godt hjerte. Tag det, og gå så din vej med fred."

"Men hvis nu politiet får at vide, at du –"

"Sørg for at narre dem og lede dem på vildspor og bryd dig for resten ikke om mig. Jeg skal nok sørge for mig selv. Jeg spørger dig ikke om, hvem du er. Alt, hvad jeg ved, det er, at du er russer. Det er jeg med. Og det kunne aldrig falde en russer ind at udlevere en anden russer til de tyske politiagenter."

"Tak! Tak!" råbte flygtningen bevæget.

"Gå med fred, lille fa'er! Gid Vorherre må beskytte dig og lede dig, og gid han må tilgive dig, hvis du har noget at bede ham om forladelse for!"

Natten var bælgmørk, og vejen, som gik forbi møllen, var øde og menneskетom. Flygtningen rakte endnu en gang hånden ud til farvel og tak. Så gik han ud af møllen og hen ad vejen.

Et øjeblik efter var han forsvundet i mørket for møllerens øjne.

Efter den plan, vor flygtning nu havde lagt, gjaldt det for ham om i løbet af natten at nå landsbyen Fallen og i nærheden af den at kunne finde et skjulested, hvor han kunne blive hele den følgende dag. Til Fallen var der omtrent fyrre verst, men han var sikker på, at han kunne tilbagelægge denne strækning i nattens løb og nå Fallen, inden det blev lyst. Fra Fallen var der så kun tres verst til Pernau. Disse tres verst håbede han at kunne tilbagelægge på to nattemarcher, hvis da ikke et eller andet uforudset mødte ham, så han blev forsinket. Han regnede derfor med, at han kunne være i Pernau noget før midnat den ellevte april.

I Pernau ville han skjule sig, til han havde fået de midler i hænde, der var nødvendige for ham, for at han kunne købe sig billet til en passagerdamper. Når isen brød op i østersøhavnene, ville der ingen mangel være på skibe, han kunne gå om bord i.

Han gik til, hurtigt og med godt mod. Nu og da faldt hans vej over åbne marker, nu og da fulgte han udkanten af store, mørke nåletræsskove. Undertiden fulgte han rundt langs foden af en bakke, fordi han på bakkens kam frygtede at finde en vagtpost; undertiden måtte han gøre lange omveje for at komme uden om en afgrund eller med uhyre besvær se at komme over floder i isgang, springende fra isflage til isflage. Jorden her var dog fastere og bedre at gå på, end den var i nærheden af Peipus-søen, hvor den for det meste består af løst, gult sand, der kun

tillader en yderst ringe vegetation. Hist og her så han de sovende, fredelige småbyer, der lå spredt rundt omkring mellem de vide marker, hvor nu snart den tunge plov skulle trække sine furer, for at bonden kunne så sin rug, sin raps, sin byg og sin hør.

Flygtningen mærkede, hvordan temperaturen bestandig steg. Det var ganske lunt og mildt, selv om det var nat. Den halvsmeltede sne var ved at forvandle sig til dynd. Tøbruddet ville komme hurtigt og voldsomt i år.

Da klokken var fem om morgenen, så han, at han nærmede sig den lille by Fallen. Han fandt snart et forladt skur, der stod ensomt og forfaldent i skoven. Endnu havde han ikke under hele sin natlige vandring mødt et eneste levende væsen. Nu krøb han ind i skuret her. Han havde jo den mad, som den brave møller havde givet ham. Når han havde spist den og havde fået sovet ville han atter være kommet til kræfter efter nattens lange march.

Og som tænkt, så gjort.

Han blev i skuret hele dagen, spiste og sov, og intet forstyrrede ham.

Om aftenen klokken seks, da det begyndte at blive mørkt, beredte han sig til at gå videre. Han havde nu kun tres verst tilbage til Pernau. Kunne han i denne nat tilbagelægge blot halvdelen af denne strækning, ville det altså være den næstsidste nat, han befandt sig på vandring.

Han markerede altså også denne nat, og ved daggry gjorde han holdt. Men denne gang havde han intet skur og ingen forladt hytte truffet på og han måtte nøjes med at søge ly i tykningen af en fyrreskov, omtrent en halv verst fjernet fra

landevejen. Han fandt dette sikrere end at risikere at forlange husly i en eller anden kro eller hos en eller anden bonde. Det er ikke hver dag, en flygtning finder så gæstevenlig en modtagelse som den, han havde fundet hos mølleren.

Om eftermiddagen, mens han lå skjult mellem nogle væltede træstammer, så han fra sit skjulested en patrulje politisoldater, der marcherede hen ad landevejen til Pernau. Et øjeblik standsede patruljen, som om den havde til hensigt at ville undersøge skoven. Blodet næsten stivnede i flygtningens årer. Men efter et kort holdt gik patruljen videre, og han trak atter vejret lettere.

Om aftenen ved sekstiden forlod han sit skjulested og gik videre. Himmelen var uden skyer, og månen gød sit skarpe, klare lys ud over hele landskabet. Hen ad klokken tre om morgenen var han kommet så langt, at han begyndte at vandre langs den venstre bred af floden Pernowa, der løber omtrent fem verst fra Pernau. Når han fulgte denne, ville han komme til Pernaus forstad, og her var det hans agt at indlogere sig i et lille herberge, han kendte, og holde sig skjult her, til han havde fundet et skib, han kunne komme om bord i.

Han blev meget glad ved at se, at Pernowa-floden allerede var i isgang, og at dens isblokke med rivende fart førtes af sted ud mod bugten. Det betød jo for ham, at Pernaus havn snart ville være ganske isfri. Endnu blot nogle dage, og hans lidelser ville være til ende; han skulde ikke længere udholde disse forfærdelige vandringer om natten, alle disse strabadser, al denne træthed og spænding. Endnu kun nogle dage, nogle timer, og han ville atter være en fri og lykkelig mand, der ikke forfulgtes som et fredløst dyr.

Det troede han i det mindste.

Men pludselig lød et råb i natten – et råb, der skar gennem alle hans lykkelige og forhåbningsfulde tanker.

Det var et lignende råb som det, han havde hørt, den gang han ved Peipus-søen gik ind over Livlands grænser. Det var dette brutale råb: "*Hvem der?*", der ligner så stærkt det tyske: "*Wer da?*" og denne gang som sidst råbt med en stærk tysk accent.

Men denne gang var det ikke regeringens toldbetjente, der råbte ham an.

Det var en hel lille patrulje politisoldater, der kom til syne, kommanderede af brigader Eck. Det var de fire mænd, der var sat til at bevogte landevejen ind mod Pernau.

Da flygtningen så dem, stod han et øjeblik som lamslået. Men hurtigt kom han atter til besindelse, og med raske spring styrtede han ned ad flodbreddens skråning.

"Det er ham! Det er ham!" brølede en af politisoldaterne.

Ulykkeligvis for flygtningen var det måneklart, og månelyset gjorde det umuligt for ham at flygte uden at blive opdaget. Eck og hans mænd styrtede sig efter ham og var snart i hælene på ham. Flygtningen var træt efter at have marcheret næsten ti timer, mens politimændene først for nylig var kommet på post og var ved friske kræfter. Udfaldet af denne jagt kunne da heller ikke være tvivlsomt. Snart ville flygtningen være indhentet, slået til jorden og bundet, og så ville hans vej gå tilbage mod det Sibirien, han var flygtet fra.

"Nej, nej," tænkte han ved sig selv, "hellere vil jeg dø end lade mig gribe!"

Og i det øjeblik, da en isflage kom svømmende ned ad floden et par meter fra bredden, sprang han med et vældigt sæt ud på denne.

"Skyd! Skyd!" kommanderede Eck sine folk.

Fire knald lød omtrent samtidig.

Men revolverkuglerne ramte kun isblokkene og ikke flygtningen. Han var nået op på den store isflage, og denne bar ham af sted med rasende fart, for når Pernau-floden bryder sit isdække ved forårstide, bliver flodens løb voldsomt og vildt.

Eck og hans folk løb bandende og skældende langs med flodbredden, mens de nu og da skød deres revolvere af. Men det var vanskeligt for dem at løbe fra isblok til isblok, og endnu vanskeligere var det for dem at tage sigte med deres revolvere. Hvis de ville have fat i flygtningen, var der kun et at gøre for dem, nemlig at følge flygtningens eksempel, springe ud i floden og ligesom han springe fra den ene isflage til den anden.

De ville virkelig forsøge dette, og Eck ville opmuntre sine folk ved selv at være den første, der sprang ud. Men nu hændte der noget andet. På det sted, de var kommet til, drejede floden i en skarp drejning mod vest. Her i vinklen havde uhyre ismasser samlet sig og skruet sig sammen. Eck og hans folk så, hvorledes den isflage, som flygtningen sidst havde været på, rejste sig på højkant, stod stille et øjeblik og derpå styrtede om med et brag. Andre blokke styrtede over den, og snart var der dannet en dæmning af isblokke, der standsede flodens løb.

Flygtningen var forsvundet.

Eck og hans folk styrtede ud på flodens isdække, der nu lå ubevægeligt. De kom hen til isskruningen og gav sig til nøje at

undersøge den, men af ham, de søgte, fandt de ikke ringeste spor.

I over en time ledte de forgæves. Så opgav de det.

Der var for dem ingen tvivl om, at flygtningen var omkommet, blevet knust af isen og skruet ned.

"Det havde været bedre, om vi havde fået ham levende." var der en af Ecks folk, der sagde.

"Det er meget sandt," svarede Eck, "men da vi nu ikke har kunnet få ham levende, er det altid noget at kunne konstatere, at han er død."

3. Familien Nicolef

Dagen efter, at det, vi her har fortalt, havde fundet sted ved Pernowa-floden, den tolvte april, sad tre personer i fortrolig samtale i et værelse i et hus i Riga. Klokken var mellem syv og otte om aftenen, og de tre personer ventede åbenbart på en fjerde. Huset her lå i en af Rigas forstæder, der næsten udelukkende var beboet af russere. Det var et hus af beskedent udsende, men det var bygget af sten, hvad der ellers er en sjældenhed her, hvor næsten alle huse er opført af træ, et bygningsmateriale, der er langt billigere her. Kakkelovnen, der stod i en niche i muren, havde været tændt fra om morgenen og udbredte en mild varme. Udenfor var det mildt i luften, for termometeret var pludselig gået op til fem-seks graders varme.

På det lille bord brændte petroleumslampen og udgød under sin kulørte skærm et dæmpet lys over værelset. Den store, blanke russiske temaskine, "samovaren", som man ser overalt i Rusland, og som er aldeles uundværlig for ethvert russisk hjem, snurrede henne på et lille bord med marmorplade. Omkring den stod fire par kopper. De fortalte, at man ventede en fjerde person, før man gav sig til at drikke te. Men den fjerde person syntes at ville lade vente på sig, for der var allerede nu gået mere end tre kvarter ud over den tid, hvor han plejede at komme hjem.

"Dimitri må være blevet forsinket af en eller anden årsag," var der en af de tre, der sagde, mens han gik hen til det dobbelte vindue, som vendte ud mod forstadens gade.

Den mand, der havde talt, var en mand på omtrent halvtreds år. Det var den russiske doktor Hamine, en af husets mest trofaste og hengivne venner. Han havde nu i over fem og tyve år praktiseret som læge her i Riga, og han var meget anset for sin dygtighed, meget søgt af alle og meget respekteret for sin retskafne og honnette karakter og sit gode hjerte. Hans kolleger var meget skinsyge på ham for det ry og den anseelse, han nød, men dette viste jo kun endnu mere, hvor dygtig en mand han var.

"Ja, Dimitri må være blevet forsinket," svarede nu en anden, "for klokken er snart otte, og han plejer jo altid at komme hjem klokken syv." Han gav sig til at betragte det store ur på pillen mellem de to vinduer og at sammenligne dets tid med sit eget lommeur. "Men," vedblev han, "Dimitri Nicolef har som alle lærde ret til 'det akademiske kvarter', som vi siger på universitetet hjemme i Frankrig, og både her i Rusland og andre steder plejer dette kvarter at vare lidt mere end femten minutter."

Den mand, der havde gjort denne bemærkning, var hr. Delaporte, der på den tid, hvor vor roman foregår, var fransk konsul i Riga. Han var kommet til Riga, da han var otte og tyve år. Nu var han omkring de fyrre. Og i de tolv år, han altså havde været her i byen, havde han vundet alles venskab og agtelse, ikke blot ved sin korrekte optræden, men også ved sit gode og usvigelige humør.

"Fader har været ude at give undervisning," sagde nu den tredje person, "og jeg ved, at han har været helt ovre i den anden kant af byen. Han har en lang vej at gå i aften, vejen er så meget vanskeligere med det dårlige føre, vi har i disse dage. Sneen,

der smelter, forvandler jo gaderne og vejene til næsten ufremkommelige moradser. Han vil være godt forkommen og forfrossen, min stakkels fader, når han atter kommer hjem."

"Nå," sagde doktor Hamine, "hør blot, hvor det dundrer i kakkelovnen, og mærk, hvor her er dejlig varmt. Samovaren snorker som en magistratsembedsmand, og når Dimitri har fået et par store, varme kopper te i livet, vil han nok komme til sig selv igen. Vær blot ikke bange, min kære Ilka. Og skulle din fader, vor fælles ven Dimitri Nicolef, også være blevet så forkommen, at han må ty til en doktor, så kender jeg en klog læge, der ikke er ret langt borte, og som er en af hans bedste venner."

"Ja, kære doktor, det ved vi jo alle sammen," sagde den unge pige og lo.

Ilka Nicolef var fire og tyve år. Man så, hun var af det reneste, slaviske blod; hvor forskellig var hun ikke i ydre fra så mange andre unge piger i Riga med deres røde og tykke kinder og lyseblå øjne, de ubedragelige kendetegn, der øjeblikkelig røber den tyske afstamning. Ilka var brunette med varm, gylden hud. Hun var høj af vækst, slank, med et skarptskårent, ædelt ansigt, hvis udtryk næsten kunne kaldes alvorligt, hvis det ikke nu og da oplystes af et blidt smil. Kun nu og da, når hun var faldet hen i triste tanker, kunne der komme et næsten mørkt drag af sørgmodighed over hendes smukke og blide fysiognomi. Alvorlig og tænksom, meget lidet tilgængelig for andre unge pigers koketterier og unge mænds smiger, klædt tarveligt, men med sikker smag, var Ilka Nicolef en udpræget type på den unge livlandske pige af russisk herkomst.

Dimitri Nicolef, hendes fader, havde nu været enkemand i over ti år, men Ilka var ikke hans eneste barn. Hendes broder, Johan, var en ung mand på atten år. Han var student ved det russiske universitet i Dorpat. Mens han endnu var lille dreng, havde Ilka efter moderens død næsten været som en moder for ham, og han kunne ikke have fundet en moder mere hengiven mod ham og opfyldt af større godhed, kærlighed og opofrelse, end han havde fundet i sin søster Ilka. Familien var ikke rig. Langt fra. Men Ilka havde forstået i den grad at spare på alle kanter og holde godt øje med pengene, at det var lykkedes hende at kunne bestride alle de mange udgifter, der havde været ved hendes broder Johans barndom, opdragelse og undervisning.

Og dette var i virkeligheden godt gjort, for indtægterne havde altid været små. Dimitri Nicolef havde ikke andre indtægter end af den undervisning, han gav, enten hos sig selv eller rundt omkring i byens skoler. Han var en dygtig matematiker og lærer i fysik; han var vel meget søgt som lærer og manuduktør, men det er ikke ad den vej, man samler sig rigdomme, i Rusland måske endnu mindre end andre steder. Hvis derimod hans formue havde stået i forhold til den agtelse, han nød hos alle sine medborgere i Riga, vel at mærke hos dem af russisk herkomst, ville han have været millionær. Han var blandt de mest ansete førere og talsmænd for den russiske sag, hvad man vil forstå, når man nu hører den samtale, der blev ført mellem doktor Hamine og konsul Delaporte, mens de ventede på Dimitri Nicolef. Samtalen blev ført på russisk, og Delaporte havde i de tolv år han havde opholdt sig i Riga,

fuldstændig tilegnet sig dette sprog, som han nu talte lige så godt, som de fleste dannede russere taler fransk.

"Ja, min kære doktor," sagde konsulen, "der er ingen tvivl om, at vi står foran store begivenheder. Vi står foran begyndelsen til en stor bevægelse, hvis mål vil blive ganske at omforandre de politiske forhold både i Estland, Livland og Kurland. Det sprog, som de tyske aviser har ført her i den senere tid, har bidraget stærkt til at fremskynde begivenhedernes gang."

"Hele udviklingen vil komme til at gå sin rolige gang," svarede nu doktoren, "men i virkeligheden vil det ikke være for tidligt, når vi får revet hele landets administration og politiske magt ud af de tyske foreningers og klikers hænder. Er det ikke et ganske absurd og meningsløst forhold, at vore gamle russiske provinser her og vi russere så længe har ladet os fuldstændig regere af indvandrede tyskere, der dog er og bliver fremmede folk i landet?"

"Ja," faldt nu Ilka ind, "men ulykken er dog, at selv om vi russere, der er de fleste, også får revet den politiske og administrative magt fra dem, så vil de tyske elementer dog alligevel være almægtige i landet i kraft af deres penge. De ejer jo næsten alt her: Pengene, forretningerne og jorden, og de er lige så mægtige ude på landet som herinde i byerne."

"Hvad byerne angår," sagde Delaporte, "kan man vel frarive dem disse, når man blot går til værks i enighed, men hvad landet angår, så er det sandt, at det vil blive en anden og meget vanskeligere sag. Måske det endogså vil vise sig umuligt. Vi må huske på, at alene i Livland ejer tyskerne den allerstørste del af jorden. Man kan sige, at her i Livland er der over fire hundrede tusinde hektarer land på tyske hænder."

Hvad Delaporte her sagde, er fuldstændig rigtigt.

I de baltiske provinser er hele adelen, alle de store jordegodsejere, de rige købmænd og skibsredere så godt som alle af tysk herkomst. Over for dem står de brede lag: Estere, letter, og kurlændere. Disse små folkeslag, der oprindelig var katolikker, blev af tyskerne omvendte til at blive protestanter, men det lykkedes ikke at få dem germaniserede. Tværtimod skjuler disse folkeslag aldrig det had og den antipati, de nærer mod fremmede, der er deres herrer, og både i Reval, i Dorpat og i St. Petersborg eksisterer der estiske og lettiske aviser, der aldrig ophører med deres kamp mod de tyske elementer og at kræve magten i de lande, der med rette er deres.

Konsulen vedblev:

"Det bliver altså en bitter kamp mellem russere af slavisk blod på den ene side og russere af tysk afstamning på den anden, og hvem tør vel vove at profetere om, hvem der vil komme til at gå af med sejren?"

"Vi må lade kejseren blive den, der lægger sin indflydelse i vægtskålen og afgør kampen. Han er af rent slavisk blod, så han vil nok finde midlerne til at indskrænke det fremmede regimente i vore provinser," svarede Hamine.

"Men vil det lykkes før ham?" spurgte den unge pige tvivlende. "Det er nu over syv hundrede år siden, denne erobring af landet fandt sted, og i alle disse syv hundrede år har vore bønder, vore arbejdere sat hårdt mod hårdt og nægtet at lade sig germanisere. Men dog ser vi de fremmede herrer brede sig og regere det land, som de selv erklærer, de er fremmede i."

"Men vi har også vore egne kræfter ar stole på," sagde doktoren. "Har vi ikke din fader, min kære Ilka, og hvor bravt og

udholdende har han ikke kæmpet for vor sag! Det er i sandhed med rette, at det nu er ham, der står i spidsen for hele det slaviske parti her i byen."

"Og som i den anledning har skabt sig en hær af forbitrede og hadefulde fjender?" faldt Delaporte ind.

"Ja," svarede doktoren, "og mellem dem også de rige og mægtige bankierer, de to brødre Johausen, der hidtil har haft hele magten her i byen. De vil blive ude af sig selv af raseri og forbitrelse den dag, da Dimitri Nicolef og hans venner river magten i byrådet her i Riga ud af deres hænder. Her i Riga i hvert fald kan vi sejre, for her er kun fyrre tusinde tyskere, mens vi er seks og tyve tusinde russere og fire og tyve tusinde letter. Vi slaver er altså i majoritet, og det er hele denne majoritet, der stemmer for Dimitri Nicolef."

"Min fader har aldeles ingen ærgerrighed efter selv at trænge frem," sagde den unge pige. "Når blot det slaviske parti sejrer og bliver herre her i byen, har han nået sit mål og vil være tilfreds."

"De vil absolut blive herrer ved de forestående valg, frøken Ilka," bekræftede Delaporte, "og det kommer da kun an på Deres fader selv, om han vil lade sig vælge af den slaviske majoritet."

"Det vil blive en tung byrde for min fader at bære og et stort ansvar. De ved jo, at han er en beskeden mand. Og jeg tror nu heller ikke, at sejren er slaverne så vis, som De mener. Selv om også det slaviske parti efter tallene at regne er i tilsyneladende majoritet, så ved vi jo alle sammen godt, at Riga er en by, der er langt mere tysk, end den er russisk og det både ved sprog, skikke og overleveringer."

"Ja, ja, men lad nu blot vor gamle Dwina sende sit vand mod havet endnu nogen tid. Der er intet så gammelt, uden at det kan udryddes, når det ikke har rod i folket, og der er intet så forglemt, uden at det atter kan komme til sin ret og værdighed, når blot det er folkets eget eje. Og den dag, da vi slaver sætter vore folkeejendommeligheder og vort sprog op mod de fremmede, den dag, min kære Ilka, vil Deres fader blive løftet op på det slaviske folks skuldre og kåret som dets fører."

"Jeg er Dem meget taknemmelig, kære doktor, og Dem, kære hr. Delaporte for de venlige tanker, De nærer for min fader og for de ideer, De har inspireret ham med. Men vi må være meget forsigtige over for ham. Har De ikke lagt mærke til, at han bliver mere og mere mørk og indesluttet? Der må være et eller andet, der nager ham. Jeg er meget bekymret for ham."

Ilka havde ikke behøvet at gøre husets venner opmærksomme på dette forhold. De havde begge for længst bemærket det. Det havde været tydeligt at se, at Dimitri Nicolef var optaget af alvorlige bekymringer, men han var af en så indesluttet og lidet meddelsom karakter, at han ikke havde betroet sig til nogen som helst, lige så lidt til sine egne børn som til sin gamle, trofaste ven doktor Hamine. Han styrtede sig kun ind i arbejde og bestandig mere arbejde for at glemme de sorger, der trykkede ham. Og mens dette stod på, så hele Rigas slaviske befolkning op til ham, der var deres fører, og som skulle være deres kandidat ved de snart forestående valg i byen.

Man befandt sig i året 1876.

Den idé, den russiske regering og hele det russiske folk havde med at ville russificere de russiske østersøprovinser var allerede da over hundrede år gammel. Allerede kejserinde Katharina

den Anden havde haft lignende nationale planer. Man havde nu sat dampen op for alvor, og det gjaldt om at rive magten ud af hænderne på de tyske foreninger, klubber og korporationer, der hidtil havde behersket provinserne. Her i Riga drejede kampen sig særligt om det nuværende byråd, i hvis midte de to brødre Johausen sad. Hele byrådet, hele byens styrelse afhang i virkeligheden af disse to rige brødre, hvis magt var enorm i byen, og som vi senere vil komme til at stifte nøjere bekendtskab med, da de spiller en stor rolle i det følgende af vor roman.

Vi har tidligere omtalt, at i den forstad til Riga, hvor familien Nicolefs beskedne hus lå, og hvor Dimitri Nicolefs fader havde boet før ham, samt hvor Dimitri selv var blevet opdraget, kunde familien Nicolef glæde sig ved alles agtelse og hengivenhed. Men det var også et fuldstændig russisk kvarter, og der boede omtrent otte tusinde russere og så godt som ingen tyske elementer i det.

Man ved, hvor små de indtægter var, som Dimitri Nicolef havde. Alle vidste, han levede under yderst beskedne forhold, men *hvor* beskedne og små de i virkeligheden var, havde dog ingen nogen anelse om. Var det i disse fattige forhold, man måtte søge årsagen til, at Ilka endnu ikke var blevet gift, skønt hun allerede havde nået sit fire og tyvende år? – Er det i Livland som andre steder i Europa, at det er vanskeligt for en ung pige at blive gift, når alt, hvad hun bringer med sig i ægteskabet, er sin skønhed, og når, som man siger i Orienten, hele hendes medgift består i hendes forskellige dyder? Nej, det er ikke i det slaviske samfund helt som i andre lande. Pengene spiller ikke

ved ægteskabets indgåelse nær så stor en rolle som andre steder.

Der havde da også været friere nok, der havde bejlet til Ilka Nicolefs hånd. Det kunne ikke forbavse nogen. Men både Dimitri og hans datter havde bestandig afvist ethvert tilbud, skønt de ofte var kommet fra mænd, der både havde formue og et anset navn, og som mange andre unge piger ville have været glade ved at række hånden foran alteret.

De, der kendte forholdene i familien Nicolef, var imidlertid aldeles ikke blevet forbavsede over disse afslag på alle frierier.

Der var nemlig en gyldig grund for dem.

Allerede i flere år havde Ilka i al hemmelighed været forlovet med russeren Mikael Janofs eneste søn. Denne Mikael Janof var en intim og hengiven ven af Dimitri Nicolef. De boede begge i samme kvarter eller rettere forstad til Riga.

Mikael Janofs søn hed Vladimir Janof og var to og tredive år. Han var sagfører og en mand af stort talent. Trods forskellen i deres alder kan man sige, at de to børn, Vladimir og Ilka, var blevet opdraget sammen. I året 1872, altså fire år før, vor roman begynder, var Vladimir og Ilkas bryllup allerede fastsat. Den unge advokat var da otte og tyve år, hans forlovede var tyve år. Man havde besluttet, at deres bryllup skulle stå næste år.

Forlovelsen var imidlertid blevet holdt så strengt hemmeligt af de to familier, at ingen, end ikke de allernærmeste venner, havde fået noget at vide om den eller om det forestående bryllup. Man havde just forberedt sig på at give dem meddelelse om den forestående begivenhed, da der indtraf noget, som styrtede alle planer brat omkuld.

Vladimir Janof var medlem af et af de hemmelige selskaber, der i Rusland fører en forbitret og underjordisk kamp mod zarens selvherskermagt. Det var et af de selskaber, der var forløbere for den nihilistiske bevægelse, der har vakt så megen opsigt i vore dage, men mens nihilisterne vil nå deres mål med vold, ville den tids hemmelige selskaber kun søge med det talte og skrevne ords magt at agitere for deres frisindede ideer. Man ser den himmelvide forskel, der er mellem denne bevægelse og den nihilistiske. Men regeringen i St. Petersborg betragtede den gang disse selskabers medlemmer som lige så farlige oprørere, som de nu betragter nihilisterne, og overalt, hvor den kunne komme til det, skred den ind imod dem og slog hårdt til. På samme tid styrtede regeringens embedsmænd sig over alle medlemmer af de hemmelige selskaber i en mængde byer i det store rige, også i Riga. Mellem dem, der blev arresterede, var også Vladimir Janof. Man gik frem "ad administrativ vej", som det hedder i Rusland, det vil sige, uden at de anklagede blev stillet for nogen domstol, og de anklagede blev sendt til Sibirien. Hvad Vladimir Janof angik, blev han transporteret til minerne ved Minusinsk. De er beliggende i det østlige Sibirien. Ville han nogen sinde komme tilbage? Hvem vovede at håbe på det?

Det var et forfærdeligt slag for de to familier, og hele det slaviske Riga sørgede med dem. Ilka ville være død af sorg, hvis hun ikke havde været i besiddelse af den ægte russiske kvinde energi. Hun tog sig familien, og hun besluttede at ville opsøge sin forlovede ovre i Sibirien, så snart hun kunne få regeringens tilladelse hertil, for så at dele livet med ham i hans landflygtighed ovre i de fjerne egne. Men hun måtte have at

vide, hvor han var, på hvilken egn, om han var død af sine lidelser, eller om han endnu levede. Det var nu over fire år siden, han var blevet deporteret, og i disse fire år havde hun ikke hørt blot det allerringeste fra ham.

Seks måneder efter, at hans søn var blevet deporteret til Sibirien, blev Michael Janof syg og følte døden komme. Han kaldte da sin gamle ven Dimitri Nicolef til sig og overgav ham alt, hvad han ejede. Det var ikke meget. Det var omtrent tyve tusinde rubler i banknoter, og idet han lagde dem i Dimitri Nicolefs hånd, bad han ham gemme pengene, til sønnen Vladimir engang kom tilbage.

Nicolef tog mod pengene og lovede at opfylde den døendes ønske. Men da efter de strenge russiske love alt, hvad der tilhører en deporteret, tilfalder staten, måtte Nicolef holde strengt hemmeligt, hvad han havde modtaget af den gamle Janofs hænder. Og så godt forstod han at bevare sin hemmelighed, at end ikke Ilka anede noget om, hvad der var sket. Beløbet gemte han på et sikkert sted og urørt, således som han havde modtaget det. Det lå endnu og ventede på Vladimir Janof.

Dette var Vladimir Janofs historie, og dette var altså grunden til, at Ilka Nicolef havde afslået alle frierier. Man ser da, at selv om troskaben ellers andre steder i verden er blevet en ret sjælden vare, så findes den dog endnu i Livland. Her er det endnu ikke noget særsyn at se forlovelser, der har varet både tyve og fem og tyve år, og hvor de forlovede endnu holder af hinanden og kun venter på, at deres kår skal forbedre sig så meget, at de kan gifte sig.

Hvad Vladimir og Ilka angik, var forholdet ganske vist noget anderledes. Mellem dem stod ikke noget spørgsmål om formue eller opnåelsen af bedre kår for at kunne gifte sig. Den unge pige havde ingen formue, og hun vidste, at den unge advokat heller ikke forlangte nogen. Men det var heller ikke nødvendigt for deres fremtid. Han havde talent, energi og var agtet og velset overalt, og han skulle med lethed vide at bryde sig en bane og sikre sin og Ilkas fremtid. For fremtiden havde i så henseende hverken han eller Ilka eller hans eller hendes familie nogen som helst bekymring.

Da Vladimir blev arresteret, revet bort fra Riga og sine venner og familie og deporteret til Sibirien, vidste Ilka godt ved sig selv, at han aldrig ville glemme hende, så lidt som hun nogen sinde ville kunne komme til at glemme ham. Hun ventede på ham, trofast og med sikkert håb, og hele hendes hjerte var med ham i hans bitre landflygtighed. Hun håbede på, at han skulle blive benådet, så han atter kunne komme tilbage og leve i hendes nærhed. Hun håbede på, at man ville indse, hvor uretfærdigt man havde behandlet ham. Hun håbede alt, selv det mest urimelige og usandsynlige. Hun betragtede sig ikke længere blot som hans forlovede. Hun betragtede sig, som var hun allerede hans hustru. Derfor håbede hun på, at hun i hvert fald måtte opnå regeringens tilladelse til at rejse over til ham. Og dette håb nærede hun, skønt hun vel vidste, hvad det ville sige, om hun lod faderen ene tilbage i huset med alle hans ubehjælpsomheder og vaner og uden hendes energiske hånd til at føre den lille husholdning for de sparsomme midler, de rådede over. Kun ved hendes gennemførte sparsommelighed

var det jo, at de havde kunnet leve så nogenlunde for faderens små indtægter.

Hun vidste, hvor lidet faderen tjente, men hun anede ikke, hvor galt det i virkeligheden var fat, og hvilke økonomiske sorger det var, der trykkede ham og havde gjort ham tavs og indesluttet i den senere tid. Dimitri Nicolef havde aldrig villet fortælle hende det, skønt der aldeles ikke var noget vanærende for ham i det. Tværtimod! Men, havde han vel ræsonneret, hvorfor fortælle det til hende? Hvorfor bebyrde hende med flere sorger, sorger for fremtiden, end hun allerede havde for nutiden. Hun ville tids nok få det at vide, for hurtigt nærmede den dag sig, da alt måtte briste og åbenbares.

Dimitri Nicolefs fader havde været købmand i Riga og havde i sin tid haft en stor forretning. Men denne var gået tilbage, og da han døde, var hans affærer i en sørgelig forfatning. Da alt var gjort op, viste det sig, at han skyldte fem og tyve tusinde rubler bort. Dimitri ville ikke have, at hans fader skulle ligge i sin grav som en fallent, og han overtog derfor gælden og påtog sig forpligtelsen til at betale den. Ved at gøre alt, hvad han på nogen måde kunne undvære, i rede penge, lykkedes det ham at skaffe et par tusinde rubler til veje, som han straks betalte som et første afdrag på gælden. Man gav ham henstand med resten, og det lykkedes ham hvert år at spare så meget sammen ved at nægte sig selv næsten det fornødne, at han kunne betale afdrag til kreditorerne. Men disse kreditorer var ingen andre end de før omtalte brødre Johausen. På den tid, vi nu taler om, skyldte Nicolef endnu atten tusinde rubler til brødrene, en ganske enorm sum for ham og hans små, økonomiske forhold. Og hvad der var det værste var, at denne sum var forfalden til betaling

om få dage, nemlig den femtende maj, altså om næppe fem uger.

Kunne Dimitri Nicolef håbe på, at brødrene Johausen ville give ham en ny henstand, at de ville vise noget hensyn til ham? Nej, absolut nej! For det var ikke blot bankieren, forretningsmanden Johausen, han havde med at gøre. Det var hans bitre politiske fjende. Johausen var leder af det politiske parti i byen, det, der nu havde magten, og den slaviske del af byens befolkning, der ville rive denne magt til sig, så i Nicolef deres fører. Frank Johausen, bankhusets chef, kunne umuliggøre sin modstanders chancer ved denne gæld, og han ville vide at bruge sin magt. Han ville være ubarmhjertig.

Doktor Hamine, konsul Delaporte og Ilka fortsatte endnu en halv times tid deres samtale, og Dimitri Nicolef lod stadig vente på sig. Ilka var begyndt at blive meget urolig over faderens fraværelse, som hun ikke forstod, da Dimitri pludselig viste sig i døren.

Skønt Dimitri Nicolef ikke var mere end syv og fyrre år, så han dog mindst ti å ældre ud. Han var noget over middel højde, hans skæg var gråt, hans ansigtstræk havde et vist hårdt udtryk, og panden var furet af dybe rynker, som den er hos mennesker, der bestandig bærer på hemmelige sorger og triste bekymringer. Af legemsbygning var han stærk, men man så dog, at hans ryg begyndte at krummes. Af sin ungdom havde han dog endnu tilbage det skarpe, alvorlige og klare blik, og en stemme, der på en gang var bestemt og myndig og dog vakte sympati og gik til hjertet hos enhver, han talte med.

Dimitri tog sin kappe, der var gennemvåd af regnen, af, lagde sin hat på en stol og gik hen imod sin datter, som han faderligt kyssede på panden. Derpå rakte han begge sine venner hånden og trykkede hjerteligt deres hænder.

"Du er forsinket i aften, fader," sagde Ilka og så bekymret på faderen.

"Ja, der var en manuduktionstime, der trak for længe ud," svarede Dimitri.

"Kom nu og få dig en kop varm te," vedblev den unge pige.

"Du ser ud, som om du var meget træt," sagde nu doktor Hamine. "Jeg må sige dig, Dimitri, at jeg ikke har været rigtig fornøjet med dit udseende i den sidste tid. Du trænger sikkert til at hvile dig."

"Å," svarede Dimitri afværgende, "det kan nok være, at jeg har følt mig noget træt i den sidste tid og især i dag, men det går nok over, når jeg får sovet godt i nat. Lad os få en kop te, det vil varme. Jeg er ked af, at jeg har ladet jer alle tre vente så længe på mig. Hvis I ikke har noget imod det, vil jeg gerne gå tidligt til ro i aften."

"Hvad fejler du, kære fader?" spurgte Ilka, idet hun så faderen lige i øjnene.

"Jeg fejler intet, mit kære barn, aldeles intet, siger jeg dig. Lad dog være med at bekymre dig for min skyld. Hvis du bliver ved med at påstå, at jeg er syg, ender det med, at også vor kære doktor Hamine tror, jeg er syg og opdager en eller imaginær sygdom hos mig blot for at kunne få lov til at helbrede mig."

"Der er desværre sygdomme, som ingen læge kan kurere," sagde doktoren og rystede melankolsk på hovedet.

"Er der noget nyt ude i byen?" spurgte nu konsulen for at lede talen hen på et andet emne.

"Nej, ikke noget af betydning. Det eneste, jeg har hørt, er, at guvernør Gurko, der har været i St. Petersborg, er vendt tilbage her til Riga."

"Nå," sagde doktoren og lo, "det er da altid en nyhed, og jeg er overbevist om, at det er en nyhed, søm ikke vil glæde brødrene Johausen i særlig høj grad, når de får den at vide."

Ved at høre navnet Johausen rynkede Dimitri panden endnu dybere. For det var jo det navn, som mindede ham om hans gæld, den fatale gæld, der gjorde ham afhængig af brødrene Johausen og ganske gav ham i deres magt.

Teen havde længe været færdig, og Ilka begyndte nu at skænke i kopperne. Det var en dampende varm og fortræffelig drik, en te af udmærket kvalitet, skønt dens pris var langt fra den pris af et hundrede og fem og tyve kroner pr. pund, som rige folk i Rusland tit betaler for deres te. Der er i Rusland te til så at sige alle priser, te til svimlende høj pris, men heldigvis også te til godt køb. Heldigvis, for i Rusland er teen hvermands drik, og man finder temaskinen bestandig i kog i hvert eneste hjem, selv hos de allerfattigste folk.

Til teen bød Ilka sandwich, som hun selv havde tilberedt, rundt, og i en halv times tid sad de fire venner nu sammen og passiarede.

Man talte om den ånd og stemning, der rådede i Riga, og som for øvrigt var den samme som den, der rådede i alle de andre byer i de baltiske provinser. Denne kamp mellem russere og tyskere, som nu var begyndt, interesserede alle, selv de mennesker, der ellers var ganske ligegyldige for alt, hvad der

hed politik. Efter alt, hvad der forelå, efter alt, hvad man kunne beregne, var det at forudse at den forestående kamp ville blive varm og forbitret mellem de to partier, især her i Riga, hvor partierne var i så nær berøring med hinanden.

Dimitri var åbenbart stærkt optaget af sine egne tanker, og han tog kun ring del i samtalen, skønt denne mest drejede sig om hans egen person. Hans tanker var andre steder henne. Men hvor? På dette spørgsmål havde sikkert kun han selv kunnet svare. Når nogen af de andre rettede et spørgsmål til ham, svarede han kun ned enstavelsesord eller på en undvigende måde.

"Hør nu engang, Dimitri," sagde doktor Hamine, der godt havde lagt mærke vennens åndsfraværelse, "det er næsten, som om du er langt borte i Kurland med dine tanker, mens vi andre sidder her i dit hus i Riga. Er det måske din mening, at du vil afholde dig fra al deltagelse i den store forestående kamp? Hele den offentlige mening er for dig, hele landets øverste regering er på din side. Hvad er din mening? Vil du svigte dine venner og din sag? På den måde opnår du kun, at brødrene Johausen kommer til at triumfere over os endnu en gang."

Endnu en gang var dette forhadte navn blevet udtalt, dette navn, der næsten altid fik Dimitri til at fare sammen og fik ham til at erindre, at han var den fattige debitor, der var afhængig af det rige tyske bankhus.

"Brødrene Johausen er langt mægtigere, end du tror, Hamine," sagde Dimitri og rystede sørgmodigt på hovedet.

"Å, Dimitri, vi skal nok få at se, at de alligevel ikke er så mægtige, som de gerne vil bilde os ind alle sammen her i Riga," svarede Hamine fortrøstningsfuldt.

Uret på væggen gav sig til at slå sine ni slag. Det var på tide at bryde op og komme hjem. Doktoren og konsulen rejste sig for at byde deres vært og hans datter farvel. Udenfor stod der et Herrens vejr ned over byen. Regnen slog og piskede mod ruderne, og vinden hylede og peb om gadehjørnerne. Af og til fo'r der så kraftigt et vindstød ned gennem skorstenen, at røg og flammer stod ud af kakkelovnen.

"Hvilket afskyeligt vejr!" sagde konsulen.

"Det er et vejr, man ikke engang burde jage en doktor ud i," sagde Hamine spøgende. "Nå, kom så, konsul. Må jeg tilbyde Dem en plads i min vogn? Den har ingen heste og ingen hjul og går på to ben."

Doktoren kyssede Ilka på kinden efter russisk skik. Delaporte trykkede venskabeligt Dimitri Nicolefs hånd, og Dimitri fulgte sine gæster lige til husets tærskel, hvor han sagde farvel endnu en gang.

Lidt efter var de to venner forsvundet i regnen og nattens mørke.

Ilka kom for at sige godnat til faderen.

"Sig mig engang, fader," sagde hun pludseligt, "jeg har ikke set, at din avis er kommet i aften. Skulle postbuddet have glemt den?"

"Nej, mit kære barn. Da jeg kom hjem i aften, mødte jeg postbuddet uden for døren, og han gav mig avisen."

"Og der var ingen breve?" spurgte Ilka.

"Nej, mit barn, der var ingen breve."

I fire lange år var disse samme ord hver aften blevet vekslet mellem fader og datter. Der var intet brev – i hvert fald ikke

noget brev fra Vladimir og fra Sibirien – intet brev, over hvis underskrift Ilka havde kunnet udgyde sine kys og sine tårer.

"Godnat, fader!" sagde hun.

"Godnat, mit kære barn!"

4. Postvognen

På den tid, da vor roman foregår, altså i den sidste halvdel af halvfjerdserne i det nittende århundrede, var transportmidlerne kun lidet udviklede i de russiske østersøprovinser. Den, der skulle rejse, og som ikke ville gå eller ride, havde kun to transportmidler at vælge imellem: De få og dårlige, korte jernbanestrækninger, eller dagvogne og postvogne. Af jernbaner var der kun den, der løb langs med Estlands kyst og rundt langs den Finske Bugt, og så den, der forbandt St. Petersborg med Reval. Denne by var således den mest begunstigede af alle byer i østersøprovinserne. Hverken Riga eller Mittau, de to andre vigtigere byer i Livland og Kurland, havde endnu opnået at få jernbaneforbindelse med St. Petersborg.

For disse byers beboere var der, når de skulle rejse, intet andet at gøre end at benytte dagvognene eller postvognene.

Det var ingen behagelighed at rejse med disse dagvogne, hvad angik vognenes elendige forfatning. Lave, usle vogne, hvor der hverken var fjedre eller beslag, men hvor de forskellige dele var surrede sammen med hampereb og strikker. I stedet for bænk og sæder var der kun nogle sække med korkaffald, hvis man da ikke foretrak at sætte sig på sin egen bagage, og for den rejsende gjaldt det om at klamre sig fast i vognen, for at man ikke skulle blive slynget ud af den eller falde ned på dens bund, når den skumplende fo'r hen ad de ujævne og hullede landeveje.

Noget bedre end disse åbne dagvogne var postvognene. De lod ganske vist også meget tilbage at ønske i retning af komfort, men de var dog i modsætning til de åbne dagvogne lukkede vogne, hvor den rejsende var i læ både for regn, sol og vind. Der var kun fire pladser i dem, og de kørte kun bestemte gange om ugen eller måneden. Den, der ikke havde tid til at vente, til næste postvogn gik, måtte tage ekstrapost. Den postvogn, der besørgede trafikken mellem Riga og Reval, kørte således kun to gange om ugen i hver retning.

Om vinteren, når østersøprovinsernes uendelige flader er dækkede i lange måneder med sne og is, er det umuligt komme frem hverken med postvogn eller dagvogn så lidt som med nogen anden vogn på hjul. Man erstatter dem derfor med den såkaldte "perkowsnojo", det vil sige store, tunge slæder, der med et rask forspand kommer ret hurtigt af sted på deres meder hen over det tilsneede og tilfrosne land.

Denne morgen – det var den syttende april – havde der til postvognen, som skulle køre fra Riga til Reval, kun meldt sig en eneste passager, der havde bestilt sin plads dagen i forvejen. Det var en mand på omtrent halvtredsindstyve år, der meldte sig, da postvognen skulle til at køre, en mand med et åbent, gemytligt ansigt, der lyste af godt humør, og hvis brede mund altid syntes parat til at slå en latter op. Han var klædt i en tyk klædesvest og jakke og bar over dem en varm kappe. Under armen havde han en stor lædermappe, som han meget omhyggeligt pressede ind til sig, som om han var bange for at miste den.

Da han kom ind i kontoret, hvor han skulle betale sin plads, blev han tiltalt af en mand, der stod derinde. Det var

postvognens fører.

"Hvad for noget, Poch! Er det dig, som har bestilt plads her i postvognen i dag? Skal du til Reval?"

"Ingen andre end mig, min brave Broks?"

"Hvor du er blevet stor på det. Nu kan du altså ikke længere nøjes med at køre med dagvognen, du må have den fine postvogn til din tjeneste med tre heste for og –"

"Og en god kusk som du, Broks, min gamle ven. Ja, netop!"

"Nå, lille fa'er, det må man sige! Du sparer ikke på mønten!"

"Nej, især ikke, når det er en anden mand, der skal betale."

"Og hvem er det da, der betaler?"

"Det er min principal, hr. Frank Johausen."

"Å, er det ham. Ja, så forbavser det mig ikke! Han er så rig, at han kunne tage alle fire pladser i vognen, om det behagede ham, og så købe hele postbefordringen oven i købet."

"Det har du ret i, min brave ven Broks, min principal kunne tillade sig den luksus, om det morede ham. Men sig mig engang, jeg er altså den eneste passager endnu? Jeg håber dog, der kommer andre med, så jeg får rejseselskab. Når der er flere i vognen, keder man sig altid mindre på en rejse."

"Nej, min stakkels Poch, du må vist opgive håbet om at få rejseselskab denne gang. Det hænder ikke hyppigt, at der ikke er mere end en passager med postvognen, men det hænder dog i dag. Der er virkelig ikke bestilt andre pladser til i dag end den, du har."

"Ikke en eneste?"

"Nej, ikke en eneste. Og med mindre der kommer en fodgænger undervejs og kører med et stykke, bliver der ikke andre for dig at passiare med undervejs end mig. Genér dig

bare ikke i den retning. Jeg er aldrig bange for at slå en lille passiar af."

"Jeg heller ikke, Broks."

"Og hvor skal du hen, om man må spørge?"

"Jeg skal med til endestationen, jeg skal helt til Reval."

"Hvad skal du der efter?"

"Tale med Johausens korrespondent."

Og mens Poch sagde dette, kastede han et meget sigende blik ned til den mappe, han holdt fast presset under armen, og som han havde bundet fast til sit bælte med en solid rem af læder.

"Tys, lille fa'er," sagde nu Broks, "pas på din mund og dine penge. Det lader til, vi ikke er alene længere."

En ny rejsende var virkelig kommet ind i kontoret og stod så nær ved de to mænd, at han havde kunnet bemærke Pochs antydning om, hvad der var i den mappe, han bar på.

Denne nye rejsende syntes at lægge vægt på ikke at blive set og genkendt af nogen. Han bar en stor, sid kappe, hvis hætte han havde slået op over hovedet på en måde, så man kun så ganske lidt af hans ansigt.

Han kom hen mod postvognens fører og spurgte:

"Har De endnu en plads ledig i postvognen til Reval i dag?"

"Ja, der er endnu tre pladser ledige," svarede Broks.

"En er nok for mig!"

"Skal De til Reval?"

"Ja ja, jeg skal til Reval," svarede den fremmede efter nogen tøven.

Da han havde sagt dette, trak han nogle papirsrubler frem og betalte sin plads med dem helt til Reval. Det er fra Riga en strækning på omtrent to hundrede og fyrretyve verst.

Derpå spurgte han kort:

"Hvornår kører De?"

"Om ti minutter!"

"Og hvor kan vi være i aften?"

"I Pernau," svarede postføreren. "Det vil sige, hvis vi ikke får alt for slemt vejr imod os. Med det vejr, vi har i denne tid, kan man aldrig sige noget med bestemthed."

Poch blandede sig nu i samtalen.

"Er du bange for, Broks," spurgte han, "at vi kan blive forsinkede?"

"Hm," sagde Broks, "jeg er ikke videre tilfreds med det udsende, himmelen har. Skyerne jager af sted med voldsom fart. Nå, kan vi endda blot slippe med at få nogle regnskyller! Men hvis der falder sne, vil jeg ikke påtage mig at svare for noget."

"Nå, hør nu, Broks," vedblev Poch, "når vi giver kusken nogle snapse brændevin til at stramme sig op på, kan vi vel alligevel nå at komme til Reval i morgen aften?"

"Lad os håbe det, lad os håbe det," svarede Brok og trak på skuldrene. "Seks og tredive timer er den sædvanlige tid, vi bruger for at komme til Reval, og forhåbentlig gør vi også rejsen denne gang på den tid."

Poch og Broks gik over i det lige over for kontoret liggende værtshus, efter at de først havde gjort et tegn til postkusken om at følge med dem. To minutter efter var de tilbage og stod ved siden af postvognen. Inde i denne havde den ukendte og formummede passager allerede taget plads. Poch satte sig ved siden af ham, Og lidt efter rullede vognen af sted, mens postillonen slog smæld med sin pisk.

De tre heste, der var spændt for postvognen, var ikke stort større end æsler. De var lodne og langhårede, som russiske heste tit er det, og de var så magre, at man tydeligt kunne skelne knoglerne fra musklerne. Men de var trods alt stærke og udholdende og lystrede villigt. Et fløjt fra postillonen, der på russisk kaldes "jemschik", var tilstrækkeligt til at få dem til at standse eller løbe hurtigere.

Poch, som vi her har præsenteret sammen med postføreren Broks, var en mand, som i mange år havde være i bankhuset Brødrene Johausens tjeneste. Han var trådt ind i det allerede, da han var dreng, og han havde arbejdet sig op til en betroet, om end underordnet stilling som bankbud. Hans to principaler havde den mest ubegrænsede tillid til ham, og de anvendte ham ofte til at besørge forretninger, hvortil der krævedes en mand, på hvis ærlighed og trofasthed man absolut kunne stole. Det skete ofte, at bankhuset skulle sende store beløb til sine korrespondenter og andre forretningsforbindelser enten i Dorpat, Reval, Mittau, Pernau eller andre byer i de russiske østersøprovinser, og i stedet for at betro disse penge til posten selv, hvad der ville have været meget risikabelt, lod de Poch rejse med dem og aflevere dem personligt. Denne gang skulle han således overbringe brødrene Johausens korrespondent i Reval femten tusinde rubler. Det var disse penge, som bestod i omtrent fire hundrede banknoter, som Poch bar i den lædermappe, han holdt under armen, og som han intet øjeblik gav slip på. Når Poch havde afleveret pengene i Reval, skulle han straks vende tilbage til Riga. Det hastede med hans tilbagevenden. Hvorfor – det vil vi få at vide ved at lytte til den samtale, han nu begyndte at føre med Broks.

Jemschicken holdt fast i sine tømmer, strakte armene ud og kørte sine tre små, lodne heste på ægte russisk facon. Han kørte ud gennem Rigas nordligste forstad og nåede ud på landet. Egnen omkring Riga er meget frugtbar; her ligger den ene dyrkede mark ved siden af den anden, og nu, i forårstiden, ville arbejdet snart begynde på dem. Men kommer man så blot en halv snes verst længere bort fra byen, kommer man ud på de uendelige stepper, der strækker sig så langt, øjet rækker, ensformige og øde, kun hist og her – hvad der endda er sjældent i de baltiske provinser – afbrudt af et bakkedrag eller vandløb eller enkelte steder af nåleskovens mørke masser.

Som Broks havde sagt, var himmelens udsende ikke videre egnet til at indgyde tillid. Nu og da kom et stærkt vindstød, der ikke lovede godt, og efterhånden, som solen kom højere op på himmelen, tog regnbygerne til i heftighed. Heldigvis kom vinden fra sydvest, så man ikke behøvede at frygte sne.

For hver tyve verst var der en poststation, hvor man både kunne få friske heste og en anden postillon til at køre dem. På den måde havde man et ret godt indrettet system, der sikrede de rejsende en sikker og ret hurtig måde at komme af sted på.

Allerede fra det øjeblik, de havde begyndt rejsen, havde Poch til sin store ærgrelse opdaget, at det ikke var muligt at få nogen samtale i gang med sin rejsekammerat. Denne sad tilbagelænet i vognen med sin kappes hætte slået så langt ned over hovedet, at han næsten havde hele ansigtet skjult. Han så ud, som om han sov, eller som om han ville lade, som om han sov. Bankbuddet henvendte flere gange et par ord til ham, men den anden svarede ham ikke.

Poch, der var meget snaksom af naturen, havde altså ikke andre at tale med end postføreren Broks. Denne sad oppe på kuskesædet ved siden af postillonen inde i en hætte af læder, en art kaleche. Men når Poch slog det lille vindue, der var i den forreste del af vognen op mod kuskesædet, ned, kunne han dog nå at tale med ham. Det gjorde han også, og da Broks var mindst lige så snaksom som bankbuddet, varede det ikke længe, før samtalen var i gang.

Det var mindst fjerde gang, siden de var kørt ud fra Riga, at Poch nu atter spurgte Broks:

"Og du er altså ganske vis på, Broks, at vi kan nå at være i Reval allerede i morgen aften?"

"Ja, Poch, hvis vi da ikke får alt for dårligt vejr undervejs, og især hvis vi ikke får så dårligt vejr, at det forhindrer os i at køre om natten."

"Og når vi kommer til Reval, bliver vi der kun fire og tyve timer, før vi atter kører tilbage til Riga?"

"Som jeg har sagt dig. Efter postvognens køreplan skal vi kun blive fire og tyve timer i Reval, før vi vender tilbage."

"Er det dig, der fører posten tilbage til Riga?"

"Ja, ingen andre end mig."

"Ved den hellige Mikael, jeg ville ønske, at både du og jeg allerede var tilbage i Riga."

"Jeg med, Poch. Tak før din elskværdighed men hvor kan det være, at du har sådan et hastværk i dag?"

"Fordi jeg gerne vil invitere dig til noget."

"Invitere mig! Til hvad?"

"Ja, netop dig. Det er en invitation, som du vist ikke siger nej til, hvis du da ellers holder af at spise godt og drikke tæt

sammen med et behageligt selskab."

"Nå da," sagde Broks, der allerede slikkede sig om munden ved udsigterne. "Man måtte da ikke holde særlig meget af sig selv, hvis man ikke brød sig om god mad og drikke. Men hvad er det for en bedre middag, det drejer sig om?"

"Det er ikke en bedre middag, Broks. Det er en bryllupsfest, som du er inviteret til at tage del i."

"En bryllupsfest! Død og pine! Men hvor kommer det sig, at man inviterer mig med til bryllupsfest?"

"Det er, fordi brudgommen kender dig."

"Han kender mig?"

"Ja, vel gør han det. Og bruden kender dig også."

"Så tager jeg mod indbydelsen, skønt jeg rigtignok endnu ikke har nogen anelse om, hvem de to tilkommende ægtefolk vel kan være."

"Jeg vil fortælle dig det, Broks."

"Før du siger mig det, Poch, så lad mig blot sige dig, at siden det er dig, der overbringer mig indbydelsen, er jeg vis på, det er brave og hæderlige folk."

"Det kan du være ganske overbevist om, Broks. Hvad brudgommen angår, så er det mig selv."

"Er det dig, Poch?"

"Ja, vel er det mig, ingen andre end mig, og bruden er ingen andre end min kæreste Zénaïde Parensof."

"Hvad for noget, den kønne Zénaïde Parensof! Det havde jeg rigtignok ikke ventet mig."

"Er du meget forbavset?"

"Å, nej, det kan jeg dog ikke sige. Der vil blive et udmærket par af jer, skønt du jo rigtignok er over de halvtredsindstyve år,

Poch."

"Ja, Broks, og skønt min kære Zénaïde jo allerede er fem og fyrretyve. Men hvad skal man sige til det, Broks? Vi ville jo gerne have giftet os allerede for lang tid siden, men selv om man også holder nok så meget af hinanden, kan man jo først gifte sig, når forholdene tillader én det. Jeg var fem og tyve år, da jeg første gang så Zénaïde, forelskede mig i hende og forlovede mig med hende, og Zénaïde var ikke mere end tyve år. Men hvad skulle vi gøre? Vi ejede ikke hundrede rubler tilsammen. Det var altså klogest at vente. Vi aftalte derfor, at først når jeg havde sparet mig en lille sum penge sammen, og hun også havde lidt at bringe med ind i ægteskabet, ville vi gifte os. Og først nu i dag kan vi sige, at vi har et par skilling på kistebunden. Du ved jo nok, Broks, at det er drøje forhold for fattige folk her i Livland, og det ikke går videre hurtigt med at samle penge sammen. Men selv om vi også har måttet leve hver for sig i så mange år, Zénaïde og jeg, så holder vi dog stadig meget af hinanden, og vi håber også nok, at fremtiden skal blive god for os."

"Du har fuldstændig ret, Poch."

"Hvad mig selv angår," vedblev nu Poch, "så har jeg, som du ved, en ganske god plads hos brødrene Johausen. Jeg tjener fem hundrede rubler om året, men mine principaler har lovet mig gagetillæg den dag, jeg gifter mig. Hvad Zénaïde angår, så tjener hun lige så meget. Vi kan altså sige, at vi er velstående, det vil sige velstående efter vore små forhold. Men alligevel ejer jeg dog ikke så meget som blot en fjerdedel af den sum penge, jeg har her i den lædertaske, jeg bærer under armen."

Poch holdt inde og kastede et mistænksomt blik over til den mystiske mand i vognen, som om han fortrød, hvad han havde

sagt, og allerede var bange for, at han havde sagt for meget. Men den anden syntes at sove eller i hvert fald ikke at lægge det mindste mærke til, hvad der blev talt om.

Så fortsatte Poch:

"Ja, Broks, velstående altså efter vore forhold. Vi har sparet os en lille sum penge sammen, og jeg har allerede så småt tænkt på, at med dem kunne købe os en lille urtekramforretning, som Zénaïde kunne bestyre, mens jeg passede min egen beskæftigelse. Jeg har hørt, at der skal være en forretning at få til købs nede ved havnen."

"Så kan du være vis på, ak du skal få både mig og alle mine venner til kunder i din forretning," sagde Broks.

"Tak for din venlighed, Broks, jeg takker dig så mange gange på forhånd. Men nu skal du også med til festen, og du skal få en udmærket hædersplads ved bordet."

"En hædersplads?"

"Ja, du skal komme til at sidde lige i nærheden af bruden, og så skal du få at se, at trods sine fem og fyrretyve år vil Zénaïde alligevel være smuk, når hun sidder ved bordet med sin myrtekrans på hovedet, i sin smukke, hvide bryllupskjole og med det perlehalsbånd, som fru Johausen har foræret hende."

"Jeg tror dig gerne, Poch, jeg tror dig gerne. Jeg ved, at Zénaïde altid har været en køn pige, og hvor meget smukkere må hun så ikke blive i al sin stads. Men hvornår skal brylluppet stå?"

"Om fire dage, Broks – den sekstende i denne måned. Det er også derfor, jeg hele tiden har sagt til dig: Skynd på postillonerne! Det skal ikke mangle på snapse. Men lad dem ikke lade hestene sove mellem skaglerne. Det er en brudgom,

der sidder i vognen, og han må ikke blive gammel, før han kommer til sit bryllup. Ha, ha, ha!"

"Nej," lo Broks, "så kunne det jo hænde, at Zénaïde ikke ville have mere med dig at gøre. Ha, ha, ha!"

"Å, det har ingen nød. Selv om jeg var tyve år ældre, ville Zénaïde alligevel have mig, det er jeg ganske overbevist om."

Broks fortalte til de forskellige postilloner, som man fik undervejs, hvad Poch havde lovet dem, nemlig godt med snapse.

Det var de ikke sene til at skrive sig bag øret. De lod hestene trække dygtigt ud, og vognene rullede rask af sted. Aldrig havde man nogen sinde før set postvognen til Reval fare så hurtigt af sted.

De rejsende var allerede nu langt borte fra Riga, ude hvor stepperne begynder. Så langt øjet rakte, havde landet det samme ensformige udseende. Der var de fleste steder ikke andre veje end de, som i tidernes løb var blevet dannet af postvognene, dagvognene og bøndernes kærrer, og de var selvfølgelig i en elendig forfatning. Nu og da kørte man langs kanten af en skov, der nu ved det sig nærmende forår udåndede en stærk duft af harpiks. De så, hvorledes de høje, mørke fyrretræer formelig bøjede sig, hver gang der kom et stærkt vindstød med en heftig regnskylle. På vejene og markerne sås kun ganske få mennesker. Man var endnu ikke ret krøbet ud af sit vinterhi for at hilse foråret og begynde på forårsarbejderne i jorden.

Postvognen kørte stadig med samme raske fart, takket være Broks opmuntring til "jemschikken" og hans løfter om rigelig brændevin for Pochs regning. De kørte fra landsby til landsby,

fra hytte til hytte og skiftede heste for hver tyve verst, når de kom til poststationerne. Da de havde den stærke blæst i ryggen, generede denne ikke videre, og nogen forsinkelse var ikke at forudse.

Hver gang, de holdt ved en poststation for at skifte heste og kusk, gik Broks og hans ven Poch ned af vognen for at rette benene lidt. Men den mystiske og tavse rejsende blev stadig siddende ubevægelig i vognen. Det eneste, han foretog sig under disse ophold, var at kaste et undersøgende blik igennem vognens vindue.

"Han er ikke meget meddelsom af sig, vor rejsefælle," sagde Poch gentagne gange til Broks.

"Nej" svarede Broks, "man kan ikke just påstå, at han er støjende."

"Ved du ikke, hvem han er?"

"Nej, jeg har ikke den mindste anelse om det. Jeg har ikke engang set så meget som kuløren af hans skæg."

"Nå, vi får ham vel at se, når vi gør holdt ved middagstid for at få en smule mad."

"Det kommer an på, om han overhovedet går med os ind for at spise."

Fra vognen kunne de ret se, hvilket fattigt og trøstesløst land det var, de kørte igennem. Bønderhytterne så elendige og forfaldne ud, med tage der var skæve og manglede en del af tækningen, med vægge og døre, der var så hullede og faldefærdige, at vinden fo'r gennem dem. Og dog er, trods deres fattigdom, de livlandske bønder robuste og stærke. Mændene er høje og svære, med et vældigt uredt hår og skæg, kvinderne er pjaltede og skidne, børnene løber altid barbenede, og både ben

og arme på dem er så tilsølede med dynd og skarn som dårligt passede kreaturer. Disse ulykkelige bønder, disse elendige "musjikkker", som de hedder på russisk! Om sommeren er de ved at kvæles af varme og stank i deres usle hytter, om vinteren lider de forfærdeligt af den strenge kulde, af sneen og den isnende regn, af blæsten og al slags vejr, der står ind til dem. Og hvilken ussel ernæring: sort, dårligt brød, hvori de blander både bark og klid, mager kålsuppe eller en suppe kogt af byg og havre og kun yderst sjældent et lille stykke flæsk eller saltet oksekød. Hvilken sørgelig tilværelse! Men disse mennesker er nu en gang vænnet til den fra barnsben, de kender ikke noget bedre, har ikke set andre mennesker i lykkeligere kår og klager ikke. Hvad kunne det vel også nytte!

Da klokken var et om eftermiddagen, nåede de en større landsby, og her var der heldigvis en kro, hvor de kunne få andet at spise end den sædvanlige bondekost. Her var der en fed flæskesuppe, der flød med flæskestumper, agurkesalat, der svømmede omkring i saltlage, store skiver rugbrød, laks, der nylig var fisket i Dwina, flæsk, kaviar, ingefær og peberrod.

Hertil drak de, naturligvis, den uundgåelige te, der flyder så rigeligt i Rusland, at man kunne fylde en indsø med den. Både Broks og Poch fandt, det var en udmærket middagsmad, og kom i godt humør.

Hvis de to venner havde håbet, de nu skulle få deres nysgerrighed angående deres mystiske rejsefælle tilfredsstillet, blev de skuffede. Den fremmede mand kom vel ind i kroen sammen med dem, men han satte sig for sig selv i krostuens mørkeste krog og spiste alene. Han slog sin hætte akkurat så meget ned, at de så hans grå skæg, men det var forgæves, at

både Poch og Broks forsøgte at få et glimt af hans ansigt at se. Han spiste kun lidet og meget hurtigt, og længe før de to andre var færdige med deres måltid, havde han rejst sig, var gået og havde indtaget sin sædvanlige plads i vognen.

Dette syntes både at forundre og ærgre de to venner, især Poch, der var ikke så lidt nysgerrig af naturen, og som var stærkt skuffet over ikke at have kunnet få et eneste ord ud af den mystiske rejsende. Han gav da også sin skuffelse luft over for Broks.

"Er det da aldeles umuligt," sagde han, "at få at vide, hvem denne mand er?"

"Vil du gerne vide det, skal jeg fortælle dig det," svarede Broks.

"Kender du ham da?"

"Ja – det kan man godt sige. Det er en mand, der har betalt sin plads, og mere bryder jeg mig ikke om at vide."

Lidt før klokken to rejste de sig, og postvognen kørte videre. De havde fået nye heste og en anden postillon, der stadig opmuntrede sine heste med de ejendommelige tilråb, som er de russiske kuske egne. "Flyv mine små duer," råbte han til dem. "Spred vingerne, mine kære, små svaler!" Og hestene lystrede deres kusks tilråb og fo'r af sted, mens kusken blev ved med at knalde med pisken.

Poch syntes at have udtømt hele sit forråd af historier og andet samtalestof, for passiaren mellem ham og Broks begyndte at blive mindre livlig. Han var desuden tung af den megen mad, han havde spist, og af den rigelige forsyning af vodka – russisk brændevin – han havde drukket, og hans øjenlåg begyndte at falde til. Han begyndte at nikke med

hovedet, og et kvarters tid efter sov han de retfærdiges søvn og drømte forhåbentlig om den kønne Zénaïde Parensof, hvis lykkelige ægtemand han om få dage skulle være.

Vejret var imidlertid blevet dårligere og mere truende. Store sorte regnskyer hang næsten helt ned over jorden. De var nu også kommet ind i et terræn, fyldt med sumpe og moradser, hvor vognhjulene stadig sank dybt i, og hvor det var meget vanskeligt for vognen at arbejde sig frem. Overalt krydsedes egnen af bække og småfloder, som det ofte var vanskeligt at komme over, og som var svulmet op efter mange døgns uafbrudte regnskyl. For dog at hjælpe vognen frem havde man på mange steder lagt træstykker på de mest sumpede steder, men hvor disse træstykker lå skævt og dårligt, blev det endnu mere vanskeligt for vognen at komme frem. Hvor det ville have været vanskeligt for en fodgænger at balancere sig frem, blev forholdene næsten fortvivlede for de tre heste med den tunge vogn efter sig. Hestene prustede og stønnede, og vognen knagede i alle sine sammenføjninger.

Under disse forhold var det naturligvis umuligt for kusken at køre hurtigt. Han måtte køre yderst forsigtigt for ikke at vælte med vognen, og han måtte hele tiden holde op i sine heste, som hvert øjeblik var ved at snuble.

På den måde lykkedes det at køre i flere timer, uden at der skete noget uheld, men hestene var yderst udmattede og kunne kun med nød og næppe slæbe vognen videre.

Klokken var næppe blevet fem om aftenen, før det allerede var mørkt, skønt blæsten havde fejet himmelen ren for skyer. Der krævedes fra jemschikkens side den yderste forsigtighed, for at han ikke i mørket skulle komme bort fra vejen og ud i

markernes og mosernes morads. Hestene, der allerede var ængstelige, hver gang de ikke følte ganske sikker grund under deres hove, begyndte at stejle og snøfte og springe ud til siderne.

"Kør i skridt! Kør i skridt!" råbte nu Broks til jemschikken. "Det er bedre, at vi kommer en time for sent til Pernau, end at vi risikerer at blive liggende her på landevejen med en brækket og ødelagt vogn!"

"Hvad for noget, kommer vi en time for sent til Pernau!" råbte Poch indigneret og forskrækket. De mange skub og stød, som vognen modtog på den ujævne vej, havde vækket ham af hans søvn.

"Det er alligevel det klogeste at køre langsomt," sagde jemschikken. Han måtte flere gange stå af bukken og føre sine heste ved hovedtøjet, for at han kunne finde vej.

Den ubekendte rejsende havde flere gange rejst sig halvt og kikket ud af vognens vinduer for at se, hvor de befandt sig. Men mørket udenfor var nu så tæt, at det var umuligt at se en hånd for sig. Kun postvognens to lygter sendte to gule strålebundter af lys ud i mørket.

"Hvor mon vi kan være nu?" spurgte Poch.

"Vi er omtrent tyve verst borte fra Pernau," svarede Broks, "og når vi kommer til den næste poststation, tænker jeg, det er bedst, vi overnatter der og ikke begiver os videre før i morgen tidlig. Vi kan ellers risikere en ulykke i dette vejr."

"Gid da også pokker havde dette vejr, der på den måde forsinker os tolv timer!" skreg Poch utålmodigt.

De kørte langsomt videre i skridtgang. Nu og da blev stormen så voldsom i sine stød, at den truede med at vælte hele

vognen. Hestene stejlede og slog bagud, og situationen blev yderst vanskelig. Både Poch og Broks talte højlydt om, at det måske var bedst, de stod af vognen og begav sig til fods til Pernau for at undgå at komme til skade, hvis vognen væltede. Mens de udvekslede deres mening om dette spørgsmål, så de hen til deres medrejsende som for at høre, hvad hans mening var, og hvad han ville bestemme sig til.

Men den ubekendte rejsende syntes ikke at lægge mærke til, hvad de andre talte om, og han syntes ikke at have i sinde at ville forlade vognen. Den mest flegmatiske englænder kunne ikke have vist større ligegyldighed for, hvad der skete omkring ham, end han viste. Med sin ubevægelighed og hårdnakkede tavshed syntes han at ville sige: "Jeg har betalt min plads her i postvognen, ikke for at jeg i mulm og mørke skal gå til fods ad landevejen, men for at jeg kan blive kørt til mit bestemmelsessted. Jeg er her, og jeg bliver her."

Men pludselig, klokken halv syv om aftenen, skete det uheld, man så længe havde været forberedt på. Stormen var da på sit højeste. Et af postvognens forhjul var kommet i klemme i et hul i jorden, og da hestene trak til for atter at få det fri, brækkede hjulet midt over.

I samme øjeblik begyndte postvognen at hælde til den ene side, og da hestene atter trak til, væltede vognen om til venstre og ned på jorden.

Man hørte de tre mænds skrig af overraskelse og smerte. Poch havde fået sit ene ben slået slemt i faldet, men han tænkte ikke videre på det. Han greb aldeles instinktivt efter sin lædertaske, og denne, der var lænket til hans bælte med en læderrem, var også i uskadt stand. Han trykkede den endnu

fastere under armen og gav sig forsigtigt til at krybe ud af den væltede vogn.

Broks og den ukendte rejsende havde kun fået nogle ganske ubetydelige hudafskrabninger, da vognen væltede, og hvad postillonen angik, havde han haft åndsnærværelse nok til at springe hen og tage sine heste i hovedtøjet og berolige dem.

Stedet, hvor uheldet var sket, var øde. Det var en vid steppe med nogle træer ved vejens venstre side.

"Hvad skal vi nu gøre?" spurgte Poch ængstelig og ærgerlig.

"Ja, vognen er så ødelagt, at det er umuligt at komme videre med den," svarede Broks.

Den ukendte rejsende sagde ikke et ord.

"Kan du gå til fods til Pernau?" spurgte Broks nu bankbuddet.

"Hvor langt er der?"

"Femten verst."

"Femten verst! Og med mit forslåede ben! Det er mig umuligt!"

"Godt. Men du kan vel ride?"

"Jeg, ride! Jeg ville straks blive kastet af hesten!"

Det eneste, der nu var at gøre, var at søge at nå den nærmeste kro for at finde husly for natten i den. Det kom an på, om der overhovedet var en sådan kro her i nærheden. Poch og den fremmede rejsende måtte så følges ad, mens Broks måtte blive tilbage og hjælpe postillonen med at spænde hestene fra. Broks og postillonen skulle så ride ind til Pernau og blive der om natten med hestene, hvorpå de næste morgen skulle komme tilbage med en hjulmand, der kunne sætte vognen i stand igen.

Dette var Broks råd, og Poch ville rimeligvis under alle andre omstændigheder have fundet det godt og straks have fulgt det.

Men denne gang havde han den store sum penge på sig, og han var langt mere ængstelig for sin principal femten tusinde rubler, end han var for sig selv.

"Og desuden," sagde han, "hvem ved, om der overhovedet i denne øde egn findes nogen kro eller blot en bondehytte i nærheden, hvor vi kan søge ly, til vi i morgen tidlig drager videre. Jeg er ikke det mindste kendt her på egnen."

"Der synes at bo mennesker derovre," sagde den ubekendte rejsende nu.

Samtidig rakte han hånden ud og pegede mod et svagt lys, som viste sig for dem til venstre, måske næppe to hundrede skridt fra, hvor de befandt sig, og som det syntes i udkanten af en skov, hvis omrids sås utydeligt i mørket. Men kom dette lys fra en kros eller et bondehyttes vinduer, eller var det blot skæret fra en kulsviers bål?

De spurgte jemschikken, og han svarede:

"Det er Kroffs herberg."

"Kroffs herberg?" gentog Poch spørgende.

"Ja, det er et herberg, som bærer navnet *Korset*."

"Ja," sagde nu Broks, "så ved jeg ikke noget bedre, end at de to rejsende søger ly der til i morgen. Så kommer kusken og jeg og henter Dem i morgen tidlig, når vi har fået vognen sat i stand, så vi kan køre videre."

Broks forslag syntes at tiltale den fremmede rejsende. Og i virkeligheden var der heller ikke andet at gøre. Vejret var nu blevet ganske forfærdeligt, og regnen begyndte at skylle ned. Det ville være aldeles umuligt at blive her på landevejen. Det ville sikkert endog blive meget vanskeligt for Broks og jemschikken at nå ind til Pernau med hestene.

"I morgen tidlig skal jeg være tilbage og hente Dem," sagde Broks til de to rejsende.

Derpå begyndte han og postillonen at spænde hestene fra. Vognen, der lå på siden på vejen, måtte de lade blive liggende. Men i det frygtelige vejr, der nu herskede, var der ingen fare for, at nogen anden vogn skulle komme her hen ad landevejen, i hvert fald ikke, før det blev så lyst, at ingen ulykker ved et sammenstød var at frygte.

Efter at Poch havde trykket sin ven Broks hånd, gav han sig til at halte af sted på sit dårlige ben hen imod den lille skov, hvor man kunne se lyset skinne svagt, og hvor herberget lå.

Poch, hvis forslåede ben smertede ham, og som kun gik med besvær, havde næppe gået mange skridt, før den mystiske rejsende, der gik tavs ved hans side, tilbød ham at støtte sig ved sin arm. Poch tog imod tilbuddet og takkede sin rejsefælle, mens han tænkte på, at denne altså dog ikke var så utilnærmelig, som han havde troet om ham lige siden afrejsen fra Riga.

De to hundrede skridt, der var over til herberget, blev tilbagelagt, uden at der skete noget mærkværdigt. De fulgte landevejen, ved hvis side herberget lå, og stod snart uden for dette.

Uden på væggen over den lave indgangsdør var anbragt en lygte med en lille petroleumslampe i. Fra taget gik en lang bjælke ud. Det er i Rusland tegn på, at der her er et herberg, hvor rejsende kan finde logi for natten. Der var tremmeskodder for vinduerne, men gennem tremmerne sivede lyset ud inde fra stuen, og man hørte derinde fra lyden af stemmer og af glas, der klirrede. Oven over den største af indgangsdørene var

fastspigret et dårligt malet skilt, og ved det svage lysskær fra petroleumslampen kunne man skelne ordene:

5. I herberget Korset

Man kaldte i almindelighed her på egnen dette herberg for *Korset*, skønt dets rette navn var: "Det styrtede Kors". Hvorfor man havde givet kroen dette besynderlige navn, var ikke godt at vide. Over døren hang et dårligt, i blodrøde farver malet skilt, på hvilket man så et russisk dobbeltkors, der lå styrtet hen ad jorden. Rimeligvis knyttede der sig til dette styrtede dobbeltkors en eller anden ældgammel legende eller helgenkrønike, som imidlertid nu for længst var glemt.

Værten her var en russer ved navn Kroff. Han var en mand på omtrent fem og fyrre år, og han havde arvet herberget efter sin fader, der ligesom han havde levet her i mange år på dette ensomme sted ved landevejen fra Riga til Pernau. I en omkreds af to-tre verst var der ingen landsbyer, ja, man ville endog have ledt forgæves efter selv den elendigste hytte. Man befandt sig her fjernt fra alle beboede steder, i den mest fuldkomne ensomhed.

Mange gæster kom der ikke hos Kroff. Nu og da kunne det ske, at en ensom rejsende forvildede sig til stedet og blev natten over, men ellers bestod gæsterne kun af de bønder, der kom kørende forbi og stod af for at få sig et glas brændevin eller et glas te, eller af de brændehuggere og kulsviere, der arbejdede i de omkringliggende skove.

Mange spurgte tit, hvorledes det var muligt, at dette herberg kunne betale sig. Men det måtte vel alligevel være tilfældet, for Kroff klagede ikke. Han var i det hele taget ikke den mand, der

indlod sig i snak med andre om, hvad der kun vedkom ham selv. Kroen havde nu bestået i over tredive år, først med den gamle Kroff som vært, så med sønnen. Den gamle Kroff havde forstået at få kistebunden fuld af penge, måske mindre som krovært end som dristig smugler, krybskytte og brændetyv. Sønnen var vel ikke bedre. I hvert fald var man på egnen overbevist om, at det ikke just var penge, der var mangel på i *Korset*. Men man blandede sig aldrig i Kroffs affærer, og han selv talte som sagt aldrig om dem.

Kroff, der af naturen var en indesluttet mand, levede meget tilbagetrukket, og det var sjældent, han forlod herberget. Når det skete, var det kun for en sjælden gang at tage ind til Pernau og forsyne herberget med det fornødne. Når han ikke havde gæster at sørge for, så man ham arbejde i sin have. Han holdt hverken karl eller tjenestepige til medhjælp. Selv var han en stærk, svær mand med rødsprængt ansigt, børsteagtigt, tykt hår og skæg og med et gennemborende blik. Han spurgte aldrig andre om noget, og var der nogen, der spurgte ham, svarede han kort og bydende.

Huset, bag hvilket der lå en lille have, bestod udelukkende af én etage. Når man kom ind gennem døren, kom man ind i skænkestuen, der havde et vindue i baggrunden. Til højre og til venstre lå to værelser, hvis vinduer vendte ud til landevejen. Kroffs eget værelse lå i en lille tilbygning, der stødte ud til en lille plet jord, hvori han havde plantet kartofler.

Både døre og vinduesskodder i herberget var solide og forsynede både med stærke kroge og svære jernstænger indenfor. Kroff lukkede dem altid til, når det begyndte at blive

mørkt, for egnen var usikker. Men skænkestuen holdt han dog åben for gæster lige til klokken ti om aftenen.

I det øjeblik, da de to rejsende trådte ind i den, var der vel forsamlet et halvt dusin mennesker, der var synligt oplivede af vodka og brændevin.

Den lille have bag ved huset var kun omgivet af et levende hegn, og den stødte lige op til nåletræsskoven, der lå på begge sider af vejen. Kroff dyrkede grønsager og kartofler i den, som han dels brugte til sig og sine gæster, dels solgte med god fortjeneste. Resten af haven bestod af nogle kirsebærtræer, nogle æbletræer, der bar megen og god frugt, og så en del af de hindbærbuske, som man ser overalt i hele Livland.

Denne aften sad der omkring bordet tre-fire bønder og lige så mange brændehuggere eller kulsviere. De passiarede sammen og drak den stærke vodka, som Kroff solgte for to kopek glasset. Det var folk fra egnen, der i reglen kom her hver aften for at drikke sig et par snapse, inden de begav sig på vejen til deres hytter, der lå tre-fire verst derfra. Ingen af dem skulle blive her i herberget natten over. Det var i det hele taget meget sjældent, at nogen rejsende standsede her og tog kvarter for natten. Men både postkuskene og dagvognskuskene standsede her ofte og tog sig et hvil i *Korset*, før de tilbagelagde det sidste stykke vej til Pernau.

Mellem alle disse gæster, der var vant til at komme her, stod to andre mænd og talte sagte sammen, mens de i smug betragtede gæsternes ansigter og lyttede til deres samtale. Det var brigaderen Eck og en af hans betjente. Man havde sig sendt dem besked om, at flere forbrydere havde vist sig her på egnen, og de havde nu været ude dels for at søge efter dem, dels for at

inspicere de forskellige vagtposter, der lå her langs med landevejen ind til Pernau.

Eck havde ikke været i godt humør i de sidste dage. Næsten alle hans ekspeditioner var mislykkedes, og særlig var det ikke lykkedes ham at gribe og overlevere til major Werder den politiske flygtning, som han havde været ude efter. Man havde, trods al søgen, endnu ikke fundet liget af ham, der dog utvivlsomt var druknet og knust mellem isblokkene under isgangen på Pernowa-floden. Det havde indbragt ham irettesættelser, der i allerhøjeste grad havde ærgret ham og såret hans forfængelighed.

"Der er vel næppe nogen tvivl om, at han er druknet," sagde Eck til sin betjent.

"Det er aldeles sikkert," mente betjenten.

"Nå, sikkert kan man vel ikke sige, det er. I hvert fald har man jo ikke noget materielt bevis for det. Men for resten, selv om vi også havde kunnet fiske hans lig op af floden, så havde vi dog ikke kunnet sende det tilbage til Sibirien, hvor han hørte hjemme. Nej, vi skulle have haft ham levende. Det var en meget kedelig historie, og den gør ikke politiet videre ære."

"Vi er måske heldigere en anden gang, hr. Eck," sagde betjenten, der tog de skuffelser, hans bestilling nu og da bragte ham, med filosofisk ro for ikke at sige komplet ligegyldighed.

Brigader Eck rystede på hovedet. Han forstod ikke at skjule sin dybe ærgrelse og skuffelse.

I dette øjeblik tog uvejret fat med rasende voldsomhed. Stormen slog mod døren og vinduesskodderne, som om den ville rive dem af deres hængsler. Den store kakkelovn holdt et øjeblik op med at buldre, som om stormen tog vejret fra den. Så

begyndte den atter at spy røg og ild ud gennem spjældet. Man kunne høre, hvorledes stormen ovre i skoven knækkede grenene på fyrretræerne, hvis kviste og nåle af stormen førtes helt over til herberget og piskede på dets lukkede vinduesskodder.

"Den arbejder godt for os," sagde en af brændehuggerne om stormen. "I morgen behøver vi hverken at bruge økse eller sav. Vi behøver blot at samle de nedstyrtede grene op."

"Ja, det er et dejligt vejr for brændehuggerne," mente en af bønderne og lo.

"Det er også et dejligt vejr for smuglere og andre kæltringer," sagde betjenten.

"Ja," svarede Eck, "det kan nok være, men derfor er der alligevel ingen grund for politiet til at lade dem skalte og valte efter behag. Der er sikkert en hel forbryderbande ude på egnen i denne tid. Der er sket et indbrudstyveri ovre i Tarvart, og i Karhus har der været mordforsøg. Vejene er usikre mellem Riga og Pernau. Der bliver forøvet flere og flere forbrydelser for hver dag, og bestandig lykkes det disse halunker at undslippe. Men ærlig talt, selv om de også blev grebet, hvad risikerede de så? Man sender dem til saltværkerne! Men tror man måske, *det* kan sætte dem nogen skræk i livet? Det blæser de blot et stykke. Nej, i gamle dage, da de blev bundet til pælen og fik så mange slag knut, der kunne ligge på dem – se, det var noget andet; *det* havde de respekt for. Men nu har man væltet alle kagstrygningspælene over ende ligesom dobbeltkorset her over husdøren."

"Man vender måske tilbage til de gamle straffe," sagde betjenten.

"Det ville ikke være for tidligt," svarede Eck.

Det var nu hans opfattelse. Som den inkarnerede politimand, han var, var han yderst forbitret over, at dødsstraffen, der endnu i Rusland bruges for politiske forbrydelser, var blevet afskaffet for almindelige forbrydelser. Han opfattede dette som i en grov fejl. Men der er jo mange mennesker, som, skønt de ikke er politimænd, deler denne opfattelse og endnu er tilhængere både af galger og skafotter.

"Nå, lad os nu komme af sted," sagde Eck, som beredte sig til at drage videre. "Jeg skal møde brigaderen fra den femte vagtpost i Pernau, og skal vi møde ham på den aftalte tid, er der ingen tid at spilde."

Han rejste sig og bankede i bordet.

Kroff kom straks.

"Hvor meget skylder vi Dem, Kroff" sagde han, mens han trak nogle småpenge op af lommen.

"Det ved De jo godt, brigader Eck," svarede kromanden. "Her er priserne ens for alle mennesker."

"Mon de også er de samme for de individer, der kommer her, og som De herbergerer uden at spørge dem om, hverken hvem de er, eller om de har nogle papirer på sig?" spurgte Eck hånligt.

"Jeg hører ikke til politiet og bekymrer mig ikke om, hvem og hvad mine gæster er," svarede Kroff afvisende og bydende.

"Hvis De og for resten alle andre kromænd gjorde det og hjalp politiet i dets arbejde, ville det se bedre ud i landet. Pas på, min gode Kroff, at politiet ikke en skønne dag kommer og lukker Deres herberge. Det kunne nemt ske, hvis De ikke selv passer på at holde det lukket for smuglere og vildttyve og endnu værre kæltringer."

Eck talte brutalt og skarpt, men Kroff svarede ham i samme tone:

"Jeg skænker for enhver, der kommer her, og som kan betale, og jeg spørger dem lige så lidt om, hvor de skal hen, som jeg spørger dem om, hvor de kommer fra. Det er ikke min sag."

"Ja, ja, men tag Dem i agt, Kroff, og vend ikke det døve øre til. Det kunne være, det engang gik Dem ilde. Og så for resten godnat og på gensyn."

Eck kastede pengene på bordet, rejste sig og gik hen mod døren, fulgt af sin betjent. De andre gæster rejste sig for at følge eksemplet, for det var på tide, man brød op, hvis man ville nå hjem i det dårlige vejr.

I dette øjeblik gik døren op og blev øjeblikkelig slået til igen med et voldsomt brag af stormen.

To mænd trådte ind i stuen. Den ene understøttede den anden, der haltede stærkt.

Det var Poch og hans ubekendte rejsefælle, der kom fra den væltede postvogn ude på landevejen.

Den mystiske rejsende var stadig hyllet så tæt ind i sin store kappe, og kappens hætte var slået så dybt ned over hovedet, at det var umuligt at se hans ansigt.

Det var ham, der nu henvendte sig til Kroff og sagde:

"Vort køretøj er styrtet og ligger med et brækket hjul ude på landevejen, omtrent et par hundrede skridt herfra. Postillonen og postføreren har spændt hestene fra og er redet ind til Pernau med dem. De har lovet os at komme her i morgen tidlig og hente os, så vi kan køre videre. Kan vi få to værelser her at overnatte i?"

"Ja vel," svarede Kroff.

"Det ene skal være til mig," sagde Poch, "men jeg vil gerne have en god seng, hvis det er muligt."

"Det skal De få," svarede Kroff. "Men jeg ser, De halter. Er De måske kommet til skade?"

"Jeg har slået mit ene ben en del, da postvognen væltede," svarede Poch, "men det har ikke noget at betyde. Det fortager sig snart."

"Og det andet værelse er altså til mig," sagde Pochs rejsefælle.

Mens han talte, syntes Eck at spidse øren og blive opmærksom. Han syntes at kende den fremmede på stemmen.

"Ej, ej," sagde han til sig selv. "Jeg tør sværge på, at det er *ham*!"

Han var dog ikke sikker på, at han havde hørt rigtigt. Hans instinkt som politimand kom op i ham, og han besluttede at overbevise sig om, hvorvidt han havde ret eller ej.

Mens dette stod på, havde Poch sat sig ned ved bordet. Hans store lædertaske, der var fastgjort til hans bælte med en lædersnor, lå på hans knæ, og han holdt fast på den med begge hænder.

Han vendte sig om mod Kroff og sagde:

"Ja, et værelse for natten og en god seng kan jo være godt nok. Men selv om jeg også har et dårligt ben, forhindrer det mig ikke i spise, og jeg er sulten som en ulv."

"Jeg skal straks skaffe Dem noget," svarede Kroff.

"Gør det, min ven, og helst så hurtigt som muligt."

Eck gik hen imod Poch.

"Det glæder mig meget, hr. Poch," sagde han, "at De ikke er kommet slemt til skade. Det kunne vel have været meget værre?"

"Ej, ej," sagde bankbuddet og så på politimanden, "det er jo ingen anden end hr. brigader Eck! Godaften, hr. Eck, hvordan har De det?"

"Godaften, hr. Poch!"

"Er De ude på inspektion på disse kanter?"

"Ja, som De ser. Det er vel ikke noget alvorligt med benet?"

"Å, nej. En ren bagatel. Det vil være forsvundet til i morgen."

"Heldigvis!"

Kroff havde sat mad frem på bordet. Der var brød, koldt flæsk og en kop til den dampende te. Han vendte sig nu om mod Pochs rejsefælle og sagde:

"Ønsker De også at spise, min herre?"

"Nej tak. Jeg er ikke sulten." svarede den fremmede. "Vil De være så god at vise mig mit værelse jeg vil gerne gå til ro så hurtigt som muligt, for det er meget sandsynligt, at jeg ikke venter på postvognen i morgen tidlig. Jeg går måske herfra allerede i morgen tidlig klokken fire."

"Ganske som De ønsker," svarede Kroff.

Derpå ledsagede han den fremmede rejsende til det ene af gæsteværelserne. Det var det, der lå til venstre for skænkestuen. Værelset til højre havde Kroff bestemt for bankbuddet.

Men mens den ubekendte rejsende havde talt, var hans kappes hætte gledet lidt tilbage, og Eck havde derved fået lejlighed til at se et glimt af hans ansigt. Det havde imidlertid været ham tilstrækkeligt. Han var nu ganske vis i sin antagelse.

"Ja," hviskede han for sig selv, "det er ganske rigtigt *ham*. Men hvorfor skal han så tidligt af sted? Hvorfor har han sådan et hastværk, at han ikke kan vente på postvognen?"

Han var politimand, og når mistanken vågner i en politimand, synes selv de naturligste ting ham mærkelige og mistænkelige.

"Og hvor skal han overhovedet hen? Hvad har han her at gøre?"

Eck fremsatte for sig selv det ene spørgsmål efter det andet, men han fandt ikke mere svar på dem, end han ville have fået, om han havde spurgt den ukendte mand selv ad.

Denne syntes for øvrigt ikke at have lagt mærke til, at politimanden havde iagttaget ham så nøje og havde genkendt ham. Han fulgte med Kroff ind i det værelse, hvor han skulle være om natten.

Eck havde atter nærmet sig Poch, der spiste med god appetit.

"Var den anden rejsende sammen med Dem i postvognen, Poch, nu, da De kom?" spurgte Eck.

"Ja, han var, hr. Eck," svarede Poch med munden fuld af mad. "Men jeg forsikrer Dem, at det var ikke muligt under hele turen at få blot så meget som fire ord ud af ham."

"Ved De ikke, hvor han agter sig hen?"

"Nej! – Han steg ind i postvognen i Riga, og jeg tror, han skal til Reval. Men hvis Broks var her, kunne De få alle de underretninger, De ønsker!"

"Å, nej, det er ikke ulejligheden værd."

Kroff havde lyttet til denne korte samtale med den ligegyldighed, som kromænd viser, der ikke har ringeste anden interesse for deres gæster end den, om de betaler godt. Han gik ud og ind i skænkestuen, mens bønderne og brændehuggerne nu en efter en rejste sig, bød ham godnat og gik ud.

Eck syntes imidlertid ikke nu at have nær så stærkt hastværk med at komme af sted som før. Han slog sig ned ved siden af den snaksomme Poch og begyndte at passiare med ham. Poch selv ønskede intet hellere end at slå en lille passiar af.

"De skal nok til Pernau?" spurgte Eck.

"Nej, jeg skal til Reval, hr. Eck."

"Er det for hr. Johausens regning?"

"Netop!"

Og uvilkårligt gjorde Poch en bevægelse og trak sin store lædertaske med de femten tusinde rubler ind til sig.

"Det var et kedeligt uheld med den væltede postvogn," vedblev Eck. "Det betyder en forsinkelse for Dem på mindst tolv timer."

"Nå, mere end tolv timer kan vi nu ikke blive forsinkede, hvis Broks holder sit løfte og kommer her tilbage i morgen tidlig. Så kan jeg dog alligevel være tilbage i Riga om fire dage og holde bryllup."

"Det er sandt. De skal jo giftes med den kønne Zénaïde Parensof. Det har jeg allerede hørt. Jeg gratulerer. Det vidste jeg!"

"Det tror jeg gerne. Politiet ved jo alting og især De."

"Der tager De fejl. Jeg ved for eksempel ikke, hvor Deres rejsefælle fra postvognen agter sig hen. Nå, efter alt at dømme, og hvis han forlader herberget her i morgen tidlig og uden at vente på Dem, er det vel rimeligst at antage, at han agter sig til Pernau."

"Det er muligt," svarede Poch. "Og hvis jeg ikke ser ham mere, så ønsker jeg ham lykkelig rejse. Men sig mig engang, hr. Eck, bliver De også natten over her i dette herberg?"

"Nej, Poch! Min betjent og jeg har et møde med en anden politimand i Pernau, og vi forlader kroen her om et øjeblik. Men hvad Dem angår, så vil jeg give Dem et godt råd. Når De har spist, se så at få Dem en god nattesøvn og lad ikke nogen anden få fingre i Deres pengetaske."

Bankbuddet slog en latter op.

"Nej, vær blot rolig for det," sagde han. "Den hænger lige så fast ved mig som mine to øren."

"Lad os nu komme af sted," sagde Eck til sin betjent. "Og lad os få kappen knappet lige op til ørene, for den storm går en til marv og ben. Nå, godnat, hr. Poch!"

"Godnat, hr. Eck!"

De to politimænd gik ud af døren, som Kroff lukkede efter dem. Da de var ude, satte Kroff en svær jernstang for døren, drejede den tunge nøgle to gange rundt i låsen og tog den til sig.

Så sent, som det nu var blevet på aftenen, var det ganske usandsynligt, at der endnu skulle komme rejsende. Der kom, som vi før har fortalt, i det hele taget kun yderst sjældent rejsende til herberget for at overnatte, og hvis ikke uheldet var sket med postvognen, ville Kroff i aften som de fleste andre aftener have været alene i sit hus.

Poch havde imidlertid med største appetit fuldendt sit måltid. Han var en stærk spiser, og han skulle have rigeligt med både faste og flydende næringsmidler, før han var mæt og tilfreds. Når han så var mæt, trængte han til en god seng, han kunne fordøje i, mens han sov.

Kroff ville ikke gå til sengs, før Poch var gået ind på sit værelse. Han havde sat sig ned ved kakkelovnen, ud af hvis dør

der til stadighed nu og da stod flager af ild og røg, hver gang blæsten slog ned i skorstenen. Undertiden var værelset helt fuldt af røg.

Når røgen blev for generende for Kroff, greb han en serviet og gav sig til at slå med den for at få lidt frisk luft. Han bevægede servietten så voldsomt gennem luften, at det kunne lyde som piskesmæld.

Talglyset, der stod på bordet, kastede et flagrende, usikkert skær ud i stuen og lod skyggerne på væggen af de to mænd se spøgelsesagtige og fantastiske ud.

Udenfor holdt stormen stadig sit spektakel, og nu og da slog den så voldsomt mod døren, at det lød, som om der var nogen udenfor, der bankede på og ville ind.

"Var der ikke nogen, der bankede?" sagde Poch i et øjeblik, da det faktisk lød, som om nogen med magt ville bryde husdøren op.

Kroff rystede på hovedet.

"Nej," sagde han, "der er ingen. Jeg er vant til at høre den slags spektakel her om natten. De skulle blot høre, hvordan det går til om vinteren. Så er det meget værre end nu."

"Det er vel i det hele taget heller ikke meget sandsynligt, at der kommer andre gæster i nat her til herberget?" spurgte Poch. "I sådan et uvejr træffer man i reglen ikke andre ude end forbryderne og politiet."

"Nej, det er ikke meget sandsynligt," svarede Kroff.

Klokken var nu blevet henad ni. Bankbuddet rejste sig fra bordet, greb sin pengetaske og trykkede den ind under armen, tog det talglys, som Kroff rakte ham, og gik hen imod sit værelse.

Kroff lyste for ham. Han bar i hånden en stor staldlygte, som han ville bruge til at lyse sig frem med, når Poch havde lukket døren til sit værelse efter sig.

"Går De ikke også selv i seng?" spurgte Poch, inden han lukkede sin dør.

"Jo," svarede Kroff, "men jeg vil først ud at se efter, om alt er i orden. Det gør jeg altid hver aften."

"Omkring i huset?"

"Ja, omkring i huset og udhuset. Jeg vil se, om alt er på sin rette plads, og se, om hønsene er på deres pinde. Det hænder nemlig tit, at der mangler et par stykker af dem næste morgen."

"Ah," sagde Poch, "det er vel rævene, der er på spil?"

"Det er både rævene og ulvene. De fordømte bestier generer sig ikke for at springe over hegnet og ind i haven. Vinduet i mit sovekammer vender ud til haven, og undertiden har jeg lejlighed til at give en af røverne en ordentlig ladning hagl i skrutten. Hvis De skulle høre lyden af et skud i nat, skal De ikke bryde Dem videre om det. Det er blot mig, der skyder en ræv på pelsen."

"Gener Dem blot ikke," svarede Poch. "Om De så skød med kanoner, ville jeg ikke vågne. Jeg sover som en sten, i nat især, da jeg er dødtræt. Men det er sandt, hvad mig angår, så har jeg ikke særlig travlt i morgen tidlig. Hvis min rejsefælle springer ud af sengen i morgen tidlig før mig, så lad ham blot det. Det må blive hans sag. Men lad mig kun sove. Det er tidsnok at stå op, når Broks kommer her til *Korset* for at vække mig, når han er vendt tilbage fra Pernau og har fået vognen gjort så vidt i stand, at vi kan køre videre."

"Det er godt," sagde Kroff. "De skal ikke blive vækket. Og når den anden rejsende går sin vej, skal jeg lukke ham så forsigtigt ud, at jeg intet spektakel laver. De vil da kunne sove i ro."

Poch var så træt, at han med møje skjulte en gaben. Så gik han ind i sit værelse, drejede nøglen to gange om i låsen og stak nøglen til sig.

Kroff var alene i stuen, der kun sparsomt belystes af skæret fra hans staldlygte. Han gik hen til bordet, tog flasker, glas og tallerkener bort og gav sig til at rydde op. Han var en mand, der holdt af orden, og han udsatte aldrig til i morgen, hvad han kunne gøre i dag.

Da dette var sket, gik han hen mod døren ud til haven og åbnede den.

Fra den side, der vendte mod nordvest, kom stormen og regnen med mindre styrke, og det lille udhus befandt sig derfor noget i læ. Men fra de andre kanter kom uvejret med vældig kraft, og kromanden fandt det derfor ikke værd at udsætte sig for meget for stormen ved at gå for langt ud. Når han havde kastet et blik ind i hønsegården, kunne han være beroliget.

Intet mistænkeligt viste sig i haven. Forgæves spejdede han efter en eller anden mistænkelig skygge, der kunne røbe, at en ulv eller en ræv beærede ham og hans høns med sin nærværelse.

Kroff lyste med sin lygte i alle retninger. Men han så intet. Og da han var beroliget, gik han tilbage ind i huset.

Han huskede på, at det var bedst ikke at lade ilden i kakkelovnen gå ud, og han lagde derfor nogle friske tørv ind i den. Derpå kastede han et sidste undersøgende blik omkring sig for endnu engang at overbevise sig om, at alt var i orden, hvorpå han begav sig til sit sovekammer.

Døren, der førte til Kroffs værelse, var lige ved siden af døren ud til haven. Værelset lå i udhuset, og det stødte lige op til det værelse, som Poch havde, og hvor bankbuddet allerede lå i dyb søvn.

Kroff gik med sin lygte i hånden ind i sit værelse. Den store skænkestue lå nu hen i fuldstændigt mørke.

To eller tre minutter efter havde man kunnet høre lyden af Kroffs fodtrin hen over gulvet, mens han klædte sig af. Så hørte man en knagen i en seng, der fortalte, at kromanden var gået i seng.

Nogle minutter efter sov alle i herberget, trods elementernes rasen og brølen udenfor, trods stormens dundren på døren, vindens piben i skorstenen og regnens pisken mod vinduesskodderne. Ovre fra skoven, hvor stormen huserede mellem fyrretræerne, kunne man høre, hvorledes grenene og trætoppene knækkedes.

Lidt før klokken fire om morgenen stod Kroff op. Han tændte sin lanterne og gik med den i hånden ind i den store stue.

Næsten i samme øjeblik åbnedes døren til værelset til venstre, og den ukendte rejsende trådte ud i skænkestuen.

Han var klædt på ligesom dagen i forvejen. Han havde hyllet sig i sin kappe og havde slået hætten op over hovedet, så man næsten ikke så ansigtet.

"Er De allerede rejseklar?" spurgte Kroff.

"Ja," svarede den fremmede, "jeg er færdig. Jeg har travlt."

Dermed rakte han Kroff nogle papirsrubler og spurgte:

"Hvad skylder jeg Dem?"

"Det er en rubel for natteleje."

"Her er en rubel. Vil De så åbne døren for mig?"

"Øjeblikkelig," svarede Kroff, mens han ved lygtens skær undersøgte rubelen for at se, om den var ægte.

Derpå trak han sine nøgler frem, gik hen mod døren og trak jernstangen fra. Men før han åbnede døren, standsede han endnu et øjeblik, og mens han vendte sig om mod den fremmede, sagde han:

"Vil De ikke nyde noget, inden De går? Det er en bitterlig kold morgen."

"Nej, tak!"

"Ikke et glas brændevin, ikke et lille glas vodka? Det vil gøre Dem godt!"

"De hører jo, jeg siger nej! Skynd Dem at åbne døren for mig. Jeg har sagt Dem, at jeg har travlt."

"Godt, som De vil!"

Kroff trak stangen helt bort fra døren, stak nøglen i låsen og åbnede den. Døren peb på sine hængsler.

Udenfor var det endnu bælgmørkt. Det var holdt op med at regne, men stormen rasede endnu med uforandret styrke. De visne grene og kviste slyngedes fra træerne ned over vejen.

Den rejsende trak sin hætte endnu fastere ned over hovedet for at beskytte sig mod uvejret. Derpå gik han uden at sige et ord hurtigt ud af døren, og han var ikke gået mere end nogle få skridt, før han var forsvundet i mørket.

Han havde taget vejen, der fører mod Pernau.

Kroff lukkede døren efter ham og satte på ny jernstangen for. Et øjeblik efter var alt atter stille i herberget *Korset*.

6. Germanere og slaver

Om morgenen ved nitiden plejede man at servere den første frokost i Frank Johausens spisestue i Riga. Den bestod kun af smørrebrød og te. I brødrene Johausens hus gik alt efter klokkeslæt, man kunne sige på sekundet, og de to brødres præcision var næsten blevet et ordsprog i hele byen. De var præcise, ikke blot, når det drejede sig om andres pligter over for dem, men også når det drejede sig om deres pligter over for andre. De forlangte, at enhver betaling til dem skulle falde på den bestemte dag, men det måtte indrømmes dem, at de selv også betalte på klokkeslættet. Dette var ikke blot i deres forretning, men også i deres private liv. Særlig den ældste af brødrene, Frank Johausen, der var det rige bankhus' øverste chef, var som et urværk, og han holdt strengt på, at både måltider, visitter, gåen i seng, ståen op, ja, endog familiens små fornøjelser var så regulerede og så nøjagtige som selve firmaets regulerede, nøjagtige og korrekte hovedbog.

Men denne morgen var temaskinen endnu ikke i kog, da Frank Johausen trådte ind i sin spisestue for at sætte sig til bords. Hvad kunne grunden være? Rimeligvis var det Trankels dovenskab, der igen havde givet sig et udslag. Trankel var den tjener eller karl, som særlig havde til opgave at sørge for sin herres private bekvemmelighed.

Der var altså sket det, der i Frank Johausens øjne næsten var en oprørende forbrydelse, at da han selv, hans broder, fru

Johausen og hendes datter Margarit satte sig ved frokost bordet, var teen endnu ikke færdig.

I de rige tyske familier i de russiske østersøprovinser herskede der endnu på den tid, da vor roman foregår, næsten patriarkalske forhold mellem familien og dens tjenestefolk. Husfaderen er øverste herre i familien, og han har lov til at behandle sine tjenestefolk som sine børn, kalde dem ved fornavn, være venlig imod dem, tage dem i beskyttelse mod andre, men også selv prygle dem eller lade dem prygle som det passer ham. Det samme forhold herskede også i brødrene Johausens hjem.

"Trankel," råbte Frank Johausen til sin tjener, "hvorfor er teen endnu ikke færdig?"

"Herre," sagde Trankel i en ydmyg tone og så ud som en elendig synder, "herre, De må undskylde, men jeg har glemt at ..."

"Det er ikke første gang, Trankel, du glemmer noget, og der er al mulig grund til at tro, at det heller ikke bliver sidste gang."

Både fru Johausen og hendes svoger nikkede samtykkende med hovedet. De var gået hen til den store porcelænskakkelovn, der heldigvis ikke var gået ud og slukket, som temaskinen var.

Trankel bøjede ydmygt hovedet og slog øjnene ned uden at svare. Desværre, det kunne jo ikke nægtes, at hans herre havde ret. Det var virkelig ikke første gang, at Trankel kom til at forsynde sig mod den punktlighed, som Frank Johausen og alle andre her i huset satte så stor pris på.

Bankieren tog en lommebog med løse blade ud af sin lomme. Han skrev med blyant nogle linjer på papiret og rakte derefter dette til Trankel, mens han sagde:

"Bring dette til den adresse, du nok ved, og afvent så det svar, man der vil give dig."

Trankel vidste aldeles utvivlsomt, hvad det var for en adresse, hans herre mente, og han vidste også, hvad det var for et "svar", han ville få, for uden at mæle et ord tog han mod papiret, bukkede sig, kyssede sin herres hånd og gik hen imod døren for at begive sig hen på byens politistation.

På papiret havde Frank Johausen kun skrevet linjen:

Overbringeren heraf bedes tildelt fem og tyve stokkeslag.

Frank Johausen.

I det øjeblik, Trankel ville gå, kaldte hans herre på ham.

"Ja vel, herre!"

"Jeg håber ikke, du glemmer at bringe et bevis med tilbage for rigtig modtagelse."

"Jeg skal ikke glemme det, herre!"

Trankel kunne i virkeligheden ikke have glemt det, for den mand, der skulle tildele ham pryglene, skulle nok have husket at give ham beviset. Det var nemlig den mand, der af Frank Johausen skulle have pengene for sin ulejlighed, og det var ham, der for kontrollens skyld udstedte beviset, så Johausen kunne se, hvem det var, der havde krav på betaling.

På den måde straffede man i den tid sine tjenestefolk. Man betalte politiet for at tildele dem så og så mange stokkeprygl. Rimeligvis eksisterer dette besynderlige og brutale forhold endnu mange steder i Estland, Livland og Kurland foruden i andre provinser af det moskovitiske rige.

Men nu et par ord om familien Johausen.

Man ved, hvilken uhyre rolle, embedsmændene spiller i Rusland. Det er næsten som en kaste for sig, en kaste, hvis medlemmer, fra den ringeste kontorist op til statsråden føler sig som små herrer eller store herrer i hver sin kreds.

Men ved siden af den mægtige embedsstand findes der andre mægtige klasser af befolkningen, hvis magt er endnu større. Således er der den mægtige adel i de baltiske provinsen. De glæder sig ved overordentlig stor anseelse og, hvad der er endnu vigtigere, ved en overordentlig stor indflydelse og magt. Det er en adel af tysk oprindelse, den er ældre end den russiske adel, og den har fra ældgammel tid bevaret visse privilegier, som den bestandig våger over og håndhæver, og som stadig respekteres. Et af dens mærkeligste privilegier er det, at den fører kontrol med universiteterne i provinserne og har ret til at udstede diplomer.

Ved denne tyskfødte adels side står den rige eller dog velstående borgerklasse. Dennes magt er ikke mindre end adelens, måske snarere større end dens, for den behersker næsten alle byråds og landkommuners forvaltning. Ligesom adelen er den af tysk afstamning. Den består af købmændene og bankiererne, mæglerne, skibsrederne og de store fabrikanter, og disse har sluttet sig sammen i korporationer og foreninger, der ved den magt, det indbyrdes sammenhold giver dem, forstår at holde alle andre ude fra markedet og selv beherske hele handelen både på Rusland og på udlandet.

I denne borgerklasse er oplysningen meget god. De er flittige, gæstfrie, dannede og overordentlig hæderlige. Bankhuset Brødrene Johausen hørte til de bedste elementer mellem disse borgere, og den agtelse, det nød, var lige så stor

som den tiltro, man skænkede det i alle forretningsanliggender, og som absolut ville have slået ethvert angreb på dets soliditet og kredit tilbage.

Dybt under denne klasse står så alle de andre. Det er bønderne, håndværkerne, tjenestefolkene, kort sagt en befolkning på mindst en million mennesker, der står under de privilegerede klasser, som har tilrevet sig al magt i de baltiske provinser. Det er denne million, der udgør landets egentlige, brede, oprindelige befolkning. Det er letter, og de taler endnu deres lettiske sprog, der er en russisk mundart af tvivlsom slavisk afstamning, mens det tyske sprog er vedblevet at være de mere dannede bybeboeres sprog. Disse letter er vel ikke livegne, men de er dog i så høj grad afhængige af bybeboerne at de næsten behandles som livegne. Man ser således ofte, at en stor godsejer tvinger sine undergivne på sit gods til at gifte sig, fordi det er til hans, godsejerens, fordel, at bondefamilierne på godset har så mange børn som muligt.

Fra den russiske regerings side havde man længe været opmærksom på de misforhold, og man søgte nu at rette sine bestræbelser hen mod, at det slaviske element fik mere magt både i byrådene og i landkommunernes forvaltning, hvor det tyske element hidtil havde spillet den aldeles dominerende rolle. Herfra var det, at den kamp stammede, som nu var begyndt, og hvis frygtelige og vidtrækkende følger vi vil komme til at stifte bekendtskab med i det følgende.

Den ledende chef i bankhuset var den ældste af de to brødre, Frank Johausen. Den yngre broder var ugift. Frank Johausen, der nu var fem og fyrre år, havde giftet sig med en tysk dame fra Frankfurt am Main. Han havde nu to børn, en søn ved navn

Karl, der var nitten år, og en lille pige på tolv år. Karl var netop i færd med at begynde sine studier ved universitetet i Dorpat, hvor, som man erindrer, også Dimitri Nicolefs søn, Johan, var student.

Riga, hvis grundlæggelse ligger tilbage i det trettende århundrede, er en by, der, som vi allerede har fortalt, er mere tysk end slavisk. Dens tyske præg viser sig overalt og på mange måder. Man ser det også på husene, hvis spidse tage og spidse gavle med balkoner og svalegange tydeligt fortæller om tysk arkitektur og tysk smag. Ganske vist har man flere steder bygget husene i halvt byzantinsk stil med kupler og farvede eller forgyldte, runde tage, men stilen er ikke gennemført, og man kan se den tyske stil stikke igennem.

Riga er nu en åben by. Dens fornemste plads er torvet, hvor rådhuset ligger. Her kan man til den ene side se det gamle rådhus med dets høje klokketårne og til den anden side monumentet, der er rejst for johanniterriddernes gamle selskab, som nu for længst er forsvundet.

Det var på denne byens smukkeste og største plads, at firmaet Brødrene Johausen var beliggende. Det havde her sit store, smukke og statelige hus, en bygning af moderne konstruktion. I stueetagen lå dets forretningslokaler. Dets modtagelsessaloner befandt sig på første sal. Det lå altså midt i byens livligste forretningskvarter, og takket være dets udstrakte forbindelser og den store omsætning, det hvert havde, kunne det i hele byen glæde sig ved at være anset som et af byens største, fineste og rigeste bankhuse.

Familien Johausen var meget enig og holdt altid sammen. De to brødre havde altid samme meninger og samme syn på

sagerne. Den ældste havde hovedledelsen af forretningen. Den yngre beskæftigede sig med kontorerne og overvågede bogholderiet og de daglige løbende forretninger.

Fru Johausen var en temmelig ubetydelig dame. Hun var fuldstændig tysk, men hun kom dog altid det slaviske element i byen i møde med en vis forekommenhed og værdighed. Det forhold ser man for øvrigt mange steder i Riga, og det hjælper ikke blot til, at slaver og germanere kan omgås under mere venskabelige forhold, end tilfældet ellers ville være, men også til, at slaverne bedre kan glemme, at de i grunden beherskes i deres egen by af de indvandrede fremmede.

Man forstår af dette, at brødrene Johausen og deres familie hørte til de første rangspersoner, ikke blot i Rigas borgerlige selskab, men også i alle de baltiske provinser. Den glædede sig også ved en udstrakt kredit og stod i forbindelse ikke blot med den russiske nationalbank, men også med banker som Wolka-Kama-banken, Diskontobanken og "International Bank i St. Petersborg". Om de to brødre havde villet ophæve eller sælge deres forretning, ville de have kunnet realisere en formue der måske ville være blevet en af de største, der fandtes i alle de russiske østersøprovinser.

Frank Johausen var medlem af byens råd og endogså et af de mest indflydelsesrige. Han var meget agtet af sine ligemænd som borgerrepræsentant, for han forstod altid med en vidtgående energi og sejhed at forsvare i byrådet de privilegier og forrettigheder, som hans klasse i umindelige tider havde glædet sig ved. Man så i ham forkæmperen og den ivrige forsvarer af de ældgamle ideer, der havde bevaret sig her i provinserne siden erobringens tid, og som nu havde så faste

rødder, at det ville have været umuligt at udrydde dem. Og når nu den russiske regering var begyndt på at russificere østersøprovinserne og forsøge på at sætte det slaviske element i højsædet i stedet for det tyske, så var Frank Johausen en af dem, man direkte sigtede efter, og det tyske element så op til Johausen som dets naturlige fører under den kamp, der nu forestod.

De baltiske provinser var på den tid administreret af general Gurko. Han var en meget klog og intelligent mand, og han forstod meget godt de store vanskeligheder, der var forbundet med hans stilling. Han stod på en venskabelig fod med det tyske element, men det forhindrede ham ikke i efter alle evner og kræfter at arbejde på, at det slaviske element kunne komme til at triumfere. Han forsømte aldrig nogen lejlighed, der kunne hjælpe ham nærmere mod dette mål. Uden nogen sinde at gribe til voldsomme eller brutale midler søgte han bestandig at sætte slaviske ideer og skikke i stedet for de nedarvede tyske. Han var streng og fast i sin optræden, men alle måtte indrømme, at han var en retfærdig mand, der ikke tog persons anseelse i betragtning, og han undgik altid at bruge midler, der kunne have ført til en konflikt.

I spidsen for politiet stod oberst Raguenof. Han var russer, fuldblods russer, men denne højtstående funktionær havde ikke sin øverste chefs intelligens og fine forståelse, og han var alt for tilbøjelig til at se en fjende i hver lette, estlænder eller kurlænder, der ikke var af ublandet russisk oprindelse. Han var nu en mand på et halvt hundrede år, en energisk, resolut og driftig mand, en politiembedsmand, der ikke veg tilbage for noget som helst, og som hans øverste chef kun med møje kunne

holde inde på klogskabens og forsigtighedens afstukne veje. Om han havde fået lov til bestandig at handle og skalte, som han ville, havde han sikkert med magt ryddet enhver hindring af vejen, der havde frembudt sig, for at han kunne gennemføre sine planer.

Vi har skildret disse personligheder så nøje, ikke fordi de spiller nogen hovedrolle i vor roman, men fordi de tit griber ind i den og er med til at bestemme dens gang, og fordi de er så fremtrædende personer i den kamp mellem germanere og slaver, som fandt sted på den tid i de baltiske provinser, hvor vor roman foregår.

Efter oberst Raguenof kom som den næsthøjeste embedsmand i politiet, major Werder. Han stod direkte under Raguenof, og han var hans komplette modsætning. Majoren var af tysk afstamning. Han holdt på det tyske elements som oberst Raguenof holdt på det slaviske, og når han skulle forfølge en tysker, for en forseelse, gjorde han det med lige så stor eftergivenhed, som han med hårdhed og hensynsløshed forfulgte en russer. Det var da ikke underligt, at det ofte kom til sammenstød mellem major Werder og hans overordnede oberst Raguenof. Ofte havde guvernøren, general Gurko, måttet skride ind for at forhindre, at det kom til en åben konflikt mellem de to embedsmænd.

Major Werders "højre hånd" og vigtigste medhjælper var brigader Eck, som vi allerede stiftede bekendtskab med i begyndelsen af vor roman, da vi så ham ude på forfølgelsen af den fra Sibiriens miner undvegne politiske flygtning. Major Werder behøvede aldrig at opmuntre Eck, når det gjaldt om at få fat i en flygtning eller at opspore en forbryder. Han var meget

nidkær i sit embede, især når det var en russer, han forfulgte. Han var meget afholdt af sin tyske chef og ligeledes af brødrene Johausen, som han nu og da havde været i stand til at yde forskellige tjenester. Disse tjenester var for øvrigt altid blevet rigeligt belønnede med klingende mønt af Frank Johausen.

Man har nu set, hvilke personer det er, vi har med at gøre i vor roman, og man kender den valplads, på hvilken modstanderne skal mødes. Slaget, der skal leveres, hedder: de kommende valg til Rigas byråd. Frank Johausen var ikke på nogen måde til sinds at ville vige pladsen for Dimitri Nicolef, som ikke blot var de russiske autoriteters, men også de lavere klassers kandidat. Situationen var blevet endnu farligere for Frank Johausen derved, at man havde fået en udvidet stemmeret, hvad der især var kommet de lavere slaviske klasser til gode.

Man forstod i de tyske kredse godt den truende fare. At denne simple matematiklærer, en mand uden formue og uden stilling, blev stillet op som modkandidat mod den rige og ansete bankier, var et tegn, der ikke kunne misforstås. Enhver klart seende mand forstod, at når de russiske myndigheder og de lavere klasser med Dimitri Nicolef som fører åbnede kampen mod den gamle adel og det rige borgerskab, der hidtil havde haft al magten i byen, så betød dette, at de hidtil værende politiske forhold i byen og overhovedet i alle de russiske østersøprovinser i en nær fremtid ville blive ganske forandrede, til dyb skade for de klasser, der hidtil havde siddet inde med både den kommunale og den administrative magt.

Brødrene Johausen havde dog ingenlunde opgivet håbet om at gå ud af denne forestående kamp som sejrherrer, i hvert fald

at kunne besejre den kandidat, som havde stillet sig op imod dem. De håbede at kunne kvæle Dimitri Nicolefs kandidatur og spirende magt og indskydelse i fødslen. Man skulle dog se, om man virkelig om seks uger kunne være bekendt at give en offentlig tillidspost til en mand, som brødrene Johausen til den tid havde stævnet, fået dømt og sat på gaden som en ganske ordinær debitor, der ikke havde kunnet betale sin gæld, og som nu blev forarmet, husvild og ruineret som en anden stymper.

Man havde ikke glemt den gæld, som Dimitri Nicolef stod i til brødrene Johausen. Inden to måneder var gået, inden den 15. juni var nået, skulle Nicolef til Johausen betale resten af den gæld til dem, som han havde overtaget efter sin afdøde fader. Det drejede sig om en sum af atten tusinde rubler, en uhyre sum for en beskeden lærer og videnskabsmand. Ville han mon være i stand til i rette tid at kunne skaffe denne sum? Brødrene Johausen var overbeviste om, at det ikke ville lykkes, at det ville vise sig aldeles umuligt for deres debitor at kunne afvikle hele sin gæld til dem med dette sidste, store afdrag. De sidste afdrag havde Dimitri Nicolef kun med møje forstået at skaffe, og der var intet, der tydede på, at hans pekuniære omstændigheder havde bedret sig i den senere tid. Nej! Det ville ganske sikkert være aldeles umuligt for ham at klare sin store gæld. Hvis han kom og bad om henstand, ville man ubarmhjertigt afvise ham og nægte ham den. Det var ikke for pengenes egen skyld. Det var ikke bankhusets debitor, man ville ramme. Det var den farlige politiske modstander, brødrene Johausen med et slag ville slå til jorden.

Under disse omstændigheder så brødrene Johausen da den forestående kamp i møde med ro og sikkerhed, om de end

meget vel forstod, at fordi de denne gang fik slået deres modstander til jorden, var der dog endnu hele det voksende og mægtige slaviske parti tilbage.

Trankel havde, som vi erindrer, fået ordre til at begive sig til politistationen, og han havde adlydt sin herres bud. Han så meget modfalden og ulykkelig ud, men han vidste særdeles godt, at der ikke var andet at gøre end at lystre. Han begav sig altså af sted. Han behøvede ikke at spørge om vej. Han vidste kun alt for vel, hvor politistationen lå. Han havde desværre allerede været der mange gange og i samme ærinde som det, han kom i i dag. Han gik ned gennem byen, forbi guvernørens palæ med de gule mure og kom hen mellem barakkerne og skurene på markedspladserne. Det er et marked, hvor der forhandles alt muligt mellem himmel og jord, fra gamle bukser og gamle støvler til skilderier og helgenbilleder, køkkentøj og gamle møbler, det meste i en elendig forfatning. Trankel syntes, han måtte have en opstrammer, før han gik hen for at få sine prygl, og han standsede derfor uden for et af de skure, hvorfra der udskænkes drikkevarer, og købte sig en stor kop te, der var rigeligt blandet med vodka. Da han havde fået sat denne til livs, gik han hen forbi vaskerierne, hvor han kastede et ligegyldigt blik på vaskepigerne, der arbejdede i fri luft, og gik så langs med de overdækkede gallerier, hvor galejslaver og tugthusfanger arbejdede med skovle, hakker og trillebøre under opsynsmænds ledelse og opsyn. Så nåede han hen til politistationen og gik ind.

Her blev han modtaget som en god, gammel bekendt, hvad han jo også var. Man rakte ham hånden, og han svarede med at

trykke politimændenes hænder og hilse genkendende til højre og venstre.

"Nå, er det dig, Trankel?" var der en af politimændene, der sagde. "Det er svært længe siden, vi har haft den glæde at hilse på dig, lille fa'er. Hvis jeg ikke tager meget fejl, er det mindst seks måneder siden, du var her sidst."

"Å nej, så længe er det dog vist ikke siden," mente Trankel.

"Hvem kommer du fra?"

"Fra min herre, fra hr. Frank Johausen."

"Godt, min ven. Og du ønsker vel at tale med major Werder, ikke sandt?"

"Ja, hvis det er muligt."

"Han er netop kommet på kontoret, og hvis du vil have den ulejlighed at gå ind til ham, kan du træffe ham nu. Jeg er overbevist om, at han vil blive meget glad ved at se dig igen."

Trankel syntes ikke selv at være videre berørt af de smigrende ord. Han gik med hængende hoved hen til major Werders kontor og bankede beskedent på døren. Han hørte en stemme inde fra værelset råbe: "Kom ind!", og han gik ind og blev stående lige inden for døren.

Majoren sad foran sit arbejdsbord og bladede i en pakke dokumenter. Han så nu op fra papirerne og så på den mand, der præsenterede sig for ham.

"Åh, det er dig, Trankel," sagde han.

"Ja vel, hr. major!"

"Hvem sender dig herhen?"

"Min herre, hr. Frank Johausen."

"Er det en alvorlig affære denne gang?"

"Det var temaskinen, som ikke ville koge i morges."

"Så havde du vel glemt at tænde ild under den?" spurgte majoren og lo.

"Det kan nok være."

"Nå, og hvor meget skal du så have i dag?"

"Her er sedlen."

Med disse ord rakte Trankel major Werder den seddel, som Frank Johausen, hans herre, kort i forvejen havde givet ham.

Majoren gav sig til at læse den.

"Nå," sagde han, "det er jo en ren bagatel denne gang."

"Hvor mange?" spurgte Trankel ængstelig.

"Å, det er ikke mere end fem og tyve slag med stokken. Vær du bare glad for det, min ven."

Trankel syntes dog ikke at nære nogen videre glæde for de fem og tyve slag stokkeprygl. Han havde åbenbart med glæde villet nøjes med tolv.

"Nå," sagde majoren, "så er det bedst, du får, hvad der tilkommer dig, og det er ikke værd, du venter for længe på det."

Han kaldte på en af sine betjente.

Betjenten kom ind og hilste militærisk på sin chef.

"Giv vor fælles ven Trankel fem og tyve slag stokkeprygl," kommanderede majoren, "men du behøver ikke at slå alt for hårdt til. Behandl ham som en ven. Hvis han var russer, skulle han have fået noget andet at vide. Så, træk så frakken af, Trankel, og tag, hvad der tilkommer dig. Når du er færdig, kan du komme ind til mig igen og få din kvittering påtegnet."

"Mange tak, hr. major."

Trankel forlod majorens kontor og fulgte politibetjenten til det værelse, hvor han af erfaring vidste, at eksekutionen ville finde sted.

Han vidste, han ville blive behandlet som ven, som en god og kendt kunde i huset, kunne man næsten sige, og han tog derfor sagen med en forholdsvis ro. Det hele ville ikke blive alt for slemt.

Trankel trak sin frakke af, og betjenten havde allerede grebet stokken og skulle til at give Trankel, hvad der tilkom ham, da man ude i det første kontor pludselig hørte larm og tumult.

En mand, der af ivrighed næsten ikke kunne trække vejret, var kommet løbende ind på stationen og havde råbt:

"Major Werder! Hvor er major Werder?"

Betjenten, der lige skulle til at tildele Trankel hans fem og tyve slag stokkeprygl, holdt inde. Han løb hen og åbnede døren for at se, hvad det var, der foregik ude i det forreste kontor.

Trankel, der var lige så nysgerrig som betjenten, var også løbet til og stod i døren for at kunne følge begivenhedernes gang.

Major Werder, der havde hørt larmen inde i sit kontor, kom ud for at se, hvad der var i vejen.

"Hvad er der?" spurgte han. "Hvad er der sket?"

Manden, der havde råbt på ham, kom nu hen imod ham, hilste militærisk og rakte ham et telegram, mens han sagde: "Der er blevet begået en forbrydelse."

"Hvornår?"

"I nat."

"Hvilken forbrydelse?"

"Et rovmord."

"Hvor?"

"I herberget *Korset*, der ligger ved landevejen mellem Riga og Pernau."

"Hvem er offeret?"

"Det er firmaet brødrene Johausens kontorbud."

"Hvad for noget! Store Gud!" skreg nu Trankel. "Er det Poch, der er blevet myrdet? Min stakkels ven Poch!"

"Kender man årsagen til mordet?" spurgte nu major Werder. "Drejer det sig om et rovmord?"

"Ja, uden tvivl. For i det værelse i herberget, hvor mordet er blevet begået, har man fundet bankbuddets tømte lædertaske."

"Ved man, hvad og hvor meget der har været i den, da mordet blev begået?"

"Nej, jeg tror det ikke. Men det må man jo let kunne få at vide ved at henvende sig til hans principaler."

Majoren læste telegrammet igennem.

Det var afsendt fra Pernau, men det berettede ikke stort andet, end hvad dets overbringer allerede havde fortalt.

Major Werder vendte sig om mod en af sine betjente og sagde:

"Løb straks hen til dommer Kerstorf og meddel ham alt, hvad du har hørt."

"Ja vel, hr. major."

"Og du," sagde majoren til en anden betjent, "du skynder dig over til doktor Hamine og henter ham."

"Ja vel, hr. major."

"Sig både til doktoren og til dommeren, at de begiver sig til brødrene Johausen, hvor jeg venter på dem."

"Ja vel, hr. major!"

De to betjente skyndte sig af sted i hver sin retning for at udføre de ærinder, der var blevet pålagt dem. Nogle øjeblikke

efter så man majoren selv forlade politistationen og begive sig hen til brødrene Johausens kontor på byens torv.

Og således gik det til, at i al den larm og ståhej, som opstod på politistationen som følge af efterretningen om mordet på bankbuddet Poch, slap Trankel den dag for at få de fem og tyve slag stokkeprygl, som var ham tiltænkt, fordi han havde glemt den samme morgen at tænde ilden under Frank Johausens temaskine.

7. Politiets undersøgelser

To timer efter, at denne scene havde fundet sted på politistationen i Riga, kørte en vogn i susende fart hen ad vejen til Pernau. Det var hverken en dagvogn eller en postvogn denne gang. Det var Frank Johausens egen landauer, som fik postheste for ved hver poststation. Men hvor hurtigt man end kørte, og hvor meget kusken end piskede på hestene, kunne man dog ikke nå at komme til herberget *Korset*, hvor mordet var sket, før langt ud på natten. Man havde derfor besluttet at ville gøre holdt ved den sidste poststation, blive der natten over og så den næste morgen ganske tidligt begive sig til mordstedet.

I vognen havde foruden Frank Johausen selv major Werder, dommeren Kerstorf og doktor Hamine, der skulle foretage ligsynet, taget plads og endelig to betjente, som sad på bukken hos kusken. Endelig var der en retsskriver, som skulle bistå dommer Kerstorf.

Vi må her ofre et par ord på dommer Kerstorf, for han vil komme til at spille en vis rolle i det følgende af vor roman.

Denne embedsmand var af russisk afstamning, som allerede hans navn antyder, og han var en mand, der var meget agtet og anset både af sine kolleger og af det store publikum, ikke blot for sin redelige vandel og dybt retskafne karakter, men også for den intelligens og fine forståelse, hvormed han forstod at behandle enhver kriminel sag eller anden forbrydelse, han fik til behandling og opklaring. Han var yderst uafhængig og lod aldrig andre øve den mindste indflydelse på hans handlinger;

han forstod at afparere ethvert tryk, man søgte at lægge på ham, lige meget hvorfra så dette tryk kom, og han lod aldrig politiske meninger diktere sine handlinger. Han var en mand, der satte loven over alt andet. Han var meget lidt meddelsom, meget reserveret, talte kun yderst lidt, men tænkte desto mere.

Han var heller ikke videre snaksom, mens de nu var på vej til Pernau, og den samtale, der blev ført her i vognen, blev væsentligst ført mellem major Werder og bankieren Frank Johausen.

Johausen skjulte ikke det dybe indtryk, som efterretningen om det ulykkelige bankbud Pochs forfærdelige skæbne havde hørt på ham. Han havde sat overordentlig stor pris på Poch, der nu havde været i hans og hans firmas tjeneste i så mange år, i næsten tredive år, og som i alle disse tredive år altid havde vist sig som hæderligheden og redeligheden selv, og på hvis hengivenhed og trofasthed man trygt havde kunnet stole.

"Og den stakkels Zénaïde," sagde han, mens han vendte sig om mod majoren, "hvilket frygteligt indtryk må det ikke gøre på hende, når hun får den skrækkelige skæbne at vide, der har ramt ham, som hun om få dage skulle have giftet sig med, og som hun så trofast har holdt sammen med i de mange år, der gik, mens de ventede på at kunne gifte sig."

"Ja," svarede majoren, "de skulle jo have holdt bryllup om nogle få dage her i Riga. Nu kommer hun til at følge sin brudgom til kirkegården i stedet for til alteret. Det er eget sørgeligt."

Mens majoren således udtrykte sin deltagelse for den stakkels Zénaïde og for det myrdede bankbud, var der dog ingen tvivl om, at hans tanker langt mere beskæftigede sig med

morderen end med den myrdede. Hvem kunne denne morder være? tænkte han. Det var naturligvis aldeles umuligt at have blot den ringeste idé om dette, før man havde undersøgt stedet, hvor mordet var begået, og før man havde set, under hvilke omstændigheder forbrydelsen havde fundet sted. Måske kunne det lykkes at finde et eller andet indicium, et eller andet spor, man kunne følge. Major Werder havde sin idé om, hvem morderen var, og hvor han måtte søges. Det var naturligvis, tænkte han, et af de løse og omstrejfende individer, som der var så mange af på de tider, og som så længe havde gjort egnen, ja, hele Livland usikker. Når han satte alle politipatruljerne og politivagterne på egnen i bevægelse, håbede han, det ville lykkes også at få fat i den forbryder, der havde begået mordet i herberget *Korset*.

Hvad doktor Hamine angik, så havde man taget ham med, for at han kunne foretage det i loven foreskrevne ligsyn og udtale sig om, på hvilken måde mordet var blevet begået. Før han havde undersøgt den myrdede Pochs lig, kunne han og ville han ikke have nogen idé om, hvorledes mordet var begået, og hvem morderen var. For øjeblikket var hans tanker beskæftigede med andre ting. Der var noget andet, der var sket, som i allerhøjeste grad både bekymrede og foruroligede ham.

Da han den foregående dag havde indfundet sig hos Dimitri Nicolef for som sædvanlig at aflægge sin ven et besøg, havde Nicolef ikke været hjemme. Af Ilka havde han erfaret, at hendes fader var på rejse. Nicolef havde med sin sædvanlige ordknaphed kort meddelt datteren, at han var nødt til at forlade Riga for to eller tre dage, og derpå var han taget af sted uden engang at sige farvel. Hvor var han rejst hen? Man havde ingen

anelse om det. Havde denne rejse været bestemt allerede dagen i forvejen? Sandsynligvis, for Ilka meddelte, at der ikke var kommet noget brev til faderen, siden han var kommet hjem hin aften. Og dog havde han ikke talt et eneste ord om sin rejse hverken til datteren, til konsul Delaporte, eller til ham, doktor Hamine, mens de havde været sammen. Han havde vel hin aften syntes vennerne mere optaget og indesluttet end ellers, men de havde ikke taget videre notits af det, for de var vant til hans ordknaphed og aldrig meddelte sig til nogen. Hvad der var sikkert, var at han først den næste dag om morgenen havde meddelt Ilka sin beslutning om at rejse bort for nogle dage. Så var han rejst bort uden så meget som at sige, hvor han rejste hen. Da doktor Hamine havde talt med Ilka, havde han set, ar den unge pige var meget bekymret og urolig for faderen, og han kunne selv ikke lade være med at dele denne uro.

Landaueren kørte rask af sted.

De havde sendt en rytter forud, for at han kunne avertere alle poststationerne undervejs, så at man havde friske heste i beredskab, når Johausens vogn kom. De spildte altså ingen tid, og havde de blot kunnet forlade Riga tre timer tidligere, end det var sket, havde de kunnet nå at påbegynde undersøgelsen endnu samme dag. Nu var de imidlertid kommet så sent af sted, at de måtte vente med at begynde denne undersøgelse til næste dag.

Luften var tør, og det var lidt koldt. Regnen fra de foregående dage var holdt op, og en frisk blæst fra nordøst havde fejet himmelen ren for skyer. Men efter de mange dages regnskyl var landevejene i en elendig forfatning, og det var et tungt arbejde

for hestene at komme frem med den store, tunge vogn ad de hullede og dårlige veje.

Da de var nået den halve vej, blev der gjort holdt en halv time, for at de rejsende kunne spise frokost. De tog ind i en kro ved landevejen, hvor de indtog et beskedent måltid i største hast. Da det var endt, kørte de øjeblikkelig videre.

Da de atter sad i vognen, var de tavse og indesluttede. Enhver beskæftigede sig med sine egne tanker. Kun nu og da henvendte Frank Johausen en bemærkning til major Werder, som denne svarede på med enstavelsesord. Ellers herskede der fuldstændig tavshed i vognen. Og hvor hurtigt end kusken kørte, syntes de dog, at vognen kom alt for langsomt af sted. Den mest utålmodige af dem alle var major Werder. Han søgte stadig at få kuskene til at køre hurtigere ved at give dem gode råd eller ved at skælde dem ud, og han ligefrem truede dem med strenge straffe for dovenskab og driveri, når vognen ikke kom hurtigt nok af sted op over en stejl bakke.

Klokken var blevet henad fem om aftenen, da de nåede den sidste poststation før Pernau. Solen stod lavt på himmelen og ville snart gå helt ned under horisonten, og herberget *Korset* var endnu tolv verst borte.

"Må jeg gøre Dem opmærksomme på, mine herrer," sagde nu dommer Kerstorf, "at når vi kommer til herberget, hvor mordet er begået, vil det være blevet mørkt, og det vil altså være meget vanskeligt for ikke at sige umuligt for os at påbegynde nogen undersøgelse. – Jeg vil derfor foreslå Dem, mine herrer, at vi venter med at begynde vor undersøgelse, til det bliver lyst i morgen tidlig. Da vi sandsynligvis heller ikke vil kunne finde noget ordentligt værelse at overnatte i i dette herberg, vil vi

gøre bedst i at se at skaffe os nattelogi i det herberg, der er ligger ved poststationen her."

"Det er en klog forholdsregel," sagde doktor Hamine, "og når vi bryder tidligt op i morgen –"

Han fik ikke fuldendt, for Frank Johausen afbrød ham.

"Ja, lad os blive her," sagde han, "og med mindre major Werder ikke ønsker bestemt det modsatte, kan vi –"

"Det kan måske være slemt nok at lade vore undersøgelser udsætte endnu en dag," mente major Werder. "Ingen ved, hvad der kan ske i mellemtiden!"

Han var så ivrig politimand, at han brændte af iver efter at komme til mordstedet så hurtigt som muligt.

"Men man har dog vel ladet herberget bevogte lige siden i morges?" spurgte undersøgelsesdommeren.

"Naturligvis," svarede major Werder. "I det telegram, jeg fik i morges fra Pernau, står der, at man har sendt politibetjente til herberget, og disse betjente har fået de strengeste ordrer til ikke at lade nogen som helst under noget som helst påskud komme ind i kroen, ligesom de har forbudt kromanden, en person ved navn Kroff, at tale eller på nogen måde træde i forbindelse med nogen udenforstående."

"Under disse omstændigheder kan jeg ikke indse, at det kan skade vore undersøgelser, at vi udsætter dem til i morgen tidlig," mente dommeren.

"Nej, det kan nok være," svarede major Werder. "Men denne nye udsættelse kan dog tillade morderen at fjerne sig måske endnu et halvt hundrede verst fra gerningsstedet."

Majoren talte her som den erfarne politimand, han var. Han havde megen erfaring fra sin mangeårige embedsgerning. Men

det var nu blevet sent, det begyndte at blive mørkt, der var intet at gøre i aften, og det klogeste var virkelig at vente her i herberget ved poststationen og afvente dagen i morgen.

Frank Johausen og hans ledsagere besluttede sig altså til dette.

De blev i dette herberge, fik en tarvelig aftensmad serveret og fik værelser anvist, hvor de tilbragte natten i mere eller mindre bekvemme omgivelser.

Næste morgen ved første daggry – det var morgenen til den 15. april – brød de atter op, og Frank Johausen og hans medrejsende begav sig atter på vej i landaueren og nåede herberget *Korset*.

Politibetjente fra Pernau, som havde besat huset, modtog dem på dørtærsklen.

Kroff selv gik ustandselig frem og tilbage i skænkestuen. Man havde slet ikke haft nødig at holde ham tilbage med magt. Hvorfor skulle han vel have forladt sin kro? Der var jo ikke spor af grund til det. Tværtimod. Han vidste godt, at hans nærværelse var absolut nødvendig, for at han kunne give politiet, dommeren og lægen alle de oplysninger, de måtte forlange og måtte have brug for. Naturligvis måtte han blive i herberget for at være til rådighed for autoriteterne, når disse ønskede at forhøre ham om, hvad han vidste. Han var og måtte jo nødvendigvis være det første og vigtigste vidne i hele denne sag.

Desuden havde alle politibetjentene, der var kommet hertil for at overvåge herberget, der ikke havde det bedste ry på sig, samvittighedsfuldt passet på, at alt både inde i herberget og uden for det forblev i nøjagtig samme stand, som det var. Det

var ikke blot alt, hvad der angik det indre af herberget, men også dettes ydre stand, lige til fortrinnene på landevejen. Man havde forbudt omegnens bønder at nærme sig huset, og da autoriteterne nu kom, så de, at der i den påbudte afstand fra huset stod et halvt hundrede nysgerrige mennesker, som stupidt betragtede. herbergets vægge.

Som postføreren Broks havde lovet det, var han den følgende morgen efter uheldet på landevejen med postvognen kommet tilbage sammen med postillonen, et nyt spand heste og en hjulmand for at få postvognen gjort i stand. Han var kommet her til herberget, hvor han ventede at træffe Poch og den ukendte rejsende for at køre videre med dem, når han havde vognen repareret.

Man forstår den rædsel, der greb ham, da kroværten Kroff førte ham hen til den ulykkelige Pochs lig, den stakkels Poch, der havde været så utålmodig efter at komme tilbage til Riga, for at han kunne fejre sit bryllup. Han havde næppe set Pochs afsjælede legeme, før han øjeblikkelig var sprunget op på ryggen af en af sine postheste, og mens han lod postillonen og hjulmanden blive tilbage ved postvognen, sprængte han i skarp galop af sted til Pernau for at meddele politiet, hvad der var sket. Politiet i Pernau havde så øjeblikkelig sendt et telegram til major Werder i Riga, og samtidig havde man sendt en tilstrækkelig stør styrke politibetjente af sted til *Korset* for at bevogte kroen.

Hvad Broks angik, så var det hans mening straks at vende tilbage til herberget, for at han kunne stå fuldstændig til autoriteternes disposition og meddele dem alt, hvad han vidste om dramaets forhistorie.

Undersøgelsesdommer Kerstorf og major Werder havde imidlertid øjeblikkelig efter deres ankomst til herberget påbegyndt deres undersøgelser.

Politibetjentene var placerede omkring hele huset, nogle ude på vejen, andre langs med skovbrynet, atter andre inde i den lille køkkenhave for at kunne holde alle de nysgerrige på tilbørlig afstand.

Major Werder, dommer Kerstorf, Frank Johausen og doktor Hamine var trådt ind i skænkestuen, hvor værten Kroff stod og tog imod dem. Han ledsagede straks autoriteterne til det værelse, hvor den ulykkelige Pochs lig lå.

Ved synet af sin myrdede tjeners lig kunne Frank Johausen ikke længere skjule sin dybe bevægelse. Ja, det var virkelig liget af hans trofaste og hengivne tjener, han her så – med blodigt, forslået hoved, med kroppen stivnet i døden, som allerede var indtrådt for over fire og tyve timer siden. Han lå nu her udstrakt på sengen, i samme stilling, som han havde ligget, da han modtog det dræbende hug. Dagen i forvejen, henad klokken syv om morgenen, da han var stået op, havde han ingen lyd hørt fra Pochs værelse, fortalte Kroff. Men, sagde han videre, da han erindrede sig, at Poch havde bedt ham om at lade ham sove, til Broks kom, havde han ikke villet vække ham. Da Brok kom, havde han banket på døren, men han havde intet svar fået; så havde han sprængt døren, og han havde da set, at han befandt sig over for et afsjælet legeme og en forfærdelig forbrydelse.

Tæt ved sengen stod et bord, og på dette bord lå Pochs lædertaske, der var mærket med brødrene Johausens navnetræk og forsynet med en solid læderstrikke. Den var nu tømt for

femten tusinde rubler i papirspenge, som bankbuddet havde skullet bringe fra Riga til Reval.

Doktor Hamine begyndte straks at undersøge liget og at konstatere dødsårsagen, således som loven foreskriver, det skal ske.

Den myrdede mand havde mistet meget blod. På gulvet befandt sig en halvvejs størknet blodpøl, der strakte sig fra sengen helt hen til døren. Pochs skjorte var ganske stivnet af blod. Omtrent over det femte ribben, noget til venstre, var der i skjorten et lille hul, der korresponderede med et sår i hans bryst. Dette sår havde et ret mærkeligt udsende. Der var ingen tvivl om, at det var tilføjet med en af de fem til seks tommer lange svenske dolke eller knive, som man træffer så almindeligt i brug i Rusland, og som, forsynede med et kort skaft, er så spidse som en syl og bærer en lille, kort tværstang mellem bladet og skaftet. Denne tværstang havde også efterladt et ret tydeligt mærke ved såret. Dolkestødet var blevet ført med overordentlig kraft. Et eneste stød havde været nok til at hidføre døden, for det havde gennemboret hjertet, og døden var indtrådt øjeblikkeligt, næsten lynsnart.

Hvorfor morderen havde begået sin forbrydelse, kunne der ingen tvivl være om. Det var et rovmord, for alle de femten tusinde rubler, som havde været i Pochs lædertaske, var forsvundet.

Men hvorledes havde det været muligt for morderen at komme ind i Pochs værelse? Heller ikke om dette kunne der være nogen tvivl. Han måtte være kommet ind gennem det vindue, der vendte ud til landevejen, for døren havde været låset udvendig fra, og Kroff havde med Broks hjælp måttet sprænge

den, som vi allerede har fortalt. For øvrigt måtte enhver tvivl angående dette spørgsmål forstumme, når man betragtede det udvendige af vinduet og dets nærmeste omgivelser på den udvendige husmur. Hvad man også med sikkerhed kunne konstatere, var, at Poch havde gemt lædertasken med pengene under sin hovedpude. Der var blodige mærker på puden af morderens fingre. Efter at morderen havde stukket sin dolk i hjertet på Poch, havde han med sine blodplettede fingre revet hovedpuden til side, havde taget lædertasken frem og tømt den for dens indhold, hvorpå han havde lagt den på bordet ved siden af sengen.

Alt dette blev hurtigt konstateret i nærværelse af herbergsværten Kroff. På alle de spørgsmål, man rettede til ham, forstod han at svare hurtigt, klart og uden blot den ringeste tøven.

Førend man gik videre og begyndte et krydsforhør over ville dommeren og majoren dog også tage alle de udvendige lokaliteter i øjesyn. De ville undersøge alle forholdene uden for huset for at se, om man ikke skulle kunne opdage et eller andet spor, som morderen havde efterladt sig.

De gik derfor begge to udenfor, ledsaget af doktor Hamine og Frank Johausen.

Kroff og politibetjentene, der var kommet med fra Riga, fulgte med dem, mens betjentene fra Pernau holdt bønderne på tredive skridts afstand.

De gav sig først til at undersøge det udvendige af vinduet, der førte ind til det værelse, hvor mordet på Poch var blevet begået. De undersøgte det meget nøje, og allerede ved første øjekast så de, at skodden til højre, der var i en temmelig dårlig

forfatning, var blevet brækket op ved hjælp af et koben eller en anden stærk jernstang, og at den jernkrog, der bandt den til muren, var revet ud, så kalken var fulgt med. En af ruderne var slået ud, og gennem den knuste rude havde morderen åbenbart stukket armen ind og fået krogen, der holdt vinduet lukket, taget af. Glasskårene fra den knuste rude lå endnu på jorden. Der kunne altså fornuftigvis ingen tvivl være om, at morderen var krøbet ind gennem vinduet og var krøbet samme vej tilbage, efter at han havde forøvet sin blodige udåd.

Man gav sig derefter til at undersøge, om der var spor efter fodtrin langs med husets mur og i nærheden af vinduet. Der sås også en mængde mærker efter fødder, og disse aftryk var blevet ret godt bevaret i jorden, der havde været fugtig efter regnskyllene den 13. og 14. april. Men alle disse fodtrin i jorden krydsedes, løb sammen og dannede et virvar, som det var aldeles umuligt at finde rede i. De stammede fra alle de mange mennesker, som var stimlet sammen om huset, før politiet fra Pernau var kommet, og som nysgerrigt havde kikket ind ad vinduet, uden at Kroff havde kunnet eller villet forhindre det.

Dommer Kerstorf og major Werder gav sig derpå til at undersøge vindue, som vendte ind til det værelse, hvori den ukendte rejsende havde sovet den nat, mordet blev begået. Der var intet mistænkeligt at opdage ved det. Skodderne var lukket omhyggeligt til, og de havde ikke været åbnet siden dagen i forvejen, det vil altså sige fra det tidspunkt, hvor den ukendte rejsende i så stor hast havde forladt herberget klokken fire om morgenen og i mulm og mørke. Man lagde dog mærke til, at der på muren under vinduet var skrabet lidt kalk af, som om et

par tunge støvler var gledet ned ad muren, da støvlernes ejer og bærer fra vinduet var sprunget ned på jorden.

Da alt dette var konstateret, gik dommeren, majoren, doktoren og Johausen atter ind i herberget. De ville nu undersøge det værelse, hvori den ukendte rejsende havde tilbragt natten. Man ved, at dette værelse stod i direkte forbindelse med skænkestuen. En politibetjent havde hele tiden stået på post foran døren ind til dette værelse, lige siden politiet fra Pernau var kommet her til herberget, og ingen var kommet ind i værelset.

De åbnede døren og trådte ind. Et dybt mørke herskede i værelset. Major Werder gik selv hen til vinduet. Han tog krogen af, og efter at have åbnet vinduet, der gik indefter mod stuen, slog han skodderne op.

Fuldt lys faldt nu ind i værelset.

Dette var i akkurat samme tilstand, som da den mystiske rejsende havde forladt det. Sengen var uredt, og lyset, som Kroff selv havde pustet ud, da hans gæst var gået bort, var næsten brændt ned. De to træstole stod på deres sædvanlige plads, og der var ingen som helst uorden at se i værelset. I kaminen lå endnu to stykker brænde, som der ikke i lang tid havde været ild i, og en bunke aske og forkullede træstykker. De undersøgte nøje det gamle skab, der stod i en niche i muren, men det indeholdt ikke det allerringeste. Ikke et eneste indicium var det muligt at finde i dette værelse. Det eneste, man havde bemærket, var afskrabningerne på muren under vinduet uden på huset. Men dette kunne til gengæld også få en ganske overordentlig stor betydning. Det var let at se, og det forstod også straks enhver, der her var til stede.

Herrerne endte deres foreløbige undersøgelser med at kaste et blik ind i Kroffs private værelse. Derpå gik de ud i haven og i hønsegården, hvor de med den yderste nøjagtighed og samvittighedsfuldhed undersøgte alt. De undersøgte hver krog af haven, ja, endogså det levende hegn, men der var ikke det ringeste at bemærke. De kunne altså aldeles ikke gå ud fra, at morderen var kommet herfra, og de kunne ikke længere tvivle om, at han var kommet ind i Pochs værelse gennem det vindue, som vendte ud mod landevejen, og hvis ene skodde var brudt op med magt.

Dommer Kerstorf gik nu over til at underkaste Kroff et langt og skarpt forhør.

Han installerede sig derfor ved et bord i skænkestuen. Hans skriver satte sig ved siden af ham med sin protokol. Doktor Hamine, Frank Johausen og major Werder, der var meget nysgerrige efter at vide, hvad kroværten ville fortælle, tog ligeledes plads omkring bordet, og Kroff blev nu opfordret til at forklare alt, hvad han vidste.

"Hr. dommer," sagde kroværten i en meget klar og bestemt tone, "alt, hvad jeg ved, er følgende:

I forgårs aftes henad klokken otte kom to rejsende her til herberget og bad om at få anvist værelser til at overnatte i. Den ene af disse rejsende haltede en del som følge af et uheld, han havde lidt. Postvognen, han var kommet med, var nemlig væltet omtrent et par hundrede meter her fra herberget."

"Det var Poch, brødrene Johausens bankbud, ikke sandt?" faldt dommeren ind.

"Ja vel," fortsatte Kroff. "Jeg kendte ham ikke, men han fortalte mig selv, hvem han var. Han fortalte mig også alt, hvad

der var sket. Hestene for postvognen var blevet stædige under uvejret, vognen havde fået brækket et hjul og var væltet om på siden. Det var ved denne lejlighed, at Poch fik sit ben beskadiget. Var han ikke kommet til skade, ville han være taget sammen med postføreren ind til Pernau. Gud give, han havde gjort det. Det havde været bedre både før ham og mig og alle os andre. – Hvad postføreren angår, så så jeg ikke noget til ham den aften. Han skulle komme tilbage næste morgen, og han kom også for at hente Poch og den anden rejsende, efter at han atter havde sat postvognen så vidt i stand, at han kunne køre videre."

"Fortalte Poch Dem ikke noget om, hvilket ærinde det var, han havde at udføre i Reval?"

"Nej. Han forlangte at få noget aftensmad, og han spiste med stor appetit, hvad jeg satte for ham. Klokken var omtrent ni om aftenen, da han begav sig ind på det værelse, jeg havde gjort i stand til ham, og jeg hørte, hvorledes han lukkede døren indvendig fra og drejede nøglen to gange rundt i låsen."

"Men nu den anden rejsende?"

"Den anden rejsende," fortsatte Kroff, "nøjedes med blot at bestille et værelse for natten, og han erklærede, han ingen aftensmad ønskede. Da han gik ind på sit værelse for at sove, meddelte han mig, at han den næste morgen ikke ville afvente postførerens tilbagekomst, men at han ville forlade herberget allerede klokken fire om morgenen, altså længe før det blev lyst."

"Og De fik ikke at vide, hvem denne anden rejsende var?"

"Nej, hr. dommer, og den stakkels Poch vidste det lige så lidt som jeg. Mens Poch spiste den mad, jeg havde sat for ham,

fortalte han mig om sin rejsefælle, som ikke havde mælet ti ord undervejs. Han havde afslået enhver samtale, kun svaret med enstavelsesord og havde hele tiden haft sin kappes hætte slået så tæt ned over hovedet, at det så ud til, han med vilje ville undgå at blive kendt. Jeg så ikke engang hans ansigt, og det ville være mig umuligt at kunne give noget signalement af ham."

"Var der andre mennesker her i Deres herberg, da de to rejsende kom hertil?" spurte nu dommeren videre.

"Ja," svarede Kroff. "Der var en syv eller otte bønder og brændehuggere og kulsviere her fra omegnen, og så var her desuden brigader Eck og en af hans betjente i følgeskab med ham."

"Ah," sagde Frank Johausen, "så brigader Eck var her. Men han må jo have genkendt Poch. Talte han ikke med ham?"

"Ja, ganske rigtigt. De sad længe og talte sammen, mens Poch var beskæftiget med at spise sin aftensmad."

"Og hvornår forlod alle disse mennesker deres herberg, Kroff?" spurgte dommeren videre.

"Omtrent klokken halv ni," svarede Kroff. "Da de alle sammen var gået, lukkede jeg døren til skænkestuen her, hvorpå jeg satte jernstangen for, som De her ser."

"Det var altså umuligt for nogen at komme ind, efter at De havde lukket døren på denne måde?"

"Det var aldeles umuligt, hr. dommer."

"Også hvis man havde haft en nøgle til dørene?"

"Ja, også i det tilfælde."

"Og da De åbnede døren om morgenen, var den da i samme stand, som den havde været om aftenen, da De lukkede den?"

"Ja, absolut i samme stand. Klokken var fire om morgenen, da den ukendte rejsende kom ud af sit værelse. Jeg lyste for ham med min lygte, og han betalte mig da, hvad han skyldte mig. Det var halvanden rubel. Han havde ligesom den foregående dag hyllet sig så tæt i sin store kappe, at det var mig aldeles umuligt at skelne hans ansigt. Jeg lyste ham ud med lygten, åbnede døren for ham og lukkede den atter efter ham."

"Sagde han ikke, hvor han agtede sig hen?"

"Nej. Han talte ikke et ord om det!"

"Og har De ikke i nattens løb hørt en eller anden mistænkelig støj eller larm fra det ene eller det andet værelse?"

"Ikke det allerringeste."

"Hvad tror nu De, Kroff? Tror De ikke, at forbrydelsen allerede havde været begået den gang, da denne ubekendte rejsende forlod herberget her?"

"Jo, det tror jeg."

"Efter at den rejsende havde forladt herberget, og efter at De havde ledsaget ham ud, hvad foretog De Dem så?"

"Jeg gik tilbage til mit værelse. Der kastede jeg mig på sengen for at afvente, at det skulle blive dag, men jeg tror ikke, jeg har sovet i den tid."

"Dette vil altså sige, at hvis der var sket noget på Pochs værelse fra klokken fire til klokken seks om morgenen, så måtte De uden tvivl have hørt det. Ikke sandt?"

"Ja, aldeles sikkert. For vel støder den ene side af mit værelse ud til haven, der ligger bag ved huset, men som De vil have bemærket, hr. dommer, er der til den anden side kun en tynd væg mellem mit værelse og det værelse, hvori Poch lå, så hvis

der havde fundet nogen kamp sted mellem Poch og hans morder, så måtte –"

"Ja, det forstår vi," sagde nu major Werder, "men det er jo aldeles faktisk, at der ikke har fundet nogen sådan kamp sted. Den ulykkelige Poch er død så hurtigt, så ubevidst, som om han var blevet ramt af lynet. Kniven har på et sekund blot gennemboret hans hjerte."

Major Werder havde her absolut ret. Det var også sandsynligt, at mordet måtte være blevet begået, før den ukendte rejsende havde forladt herberget. Noget bestemt kunne man dog ikke sige om det eller fastslå; for det første havde det endnu mellem klokken fire og fem om morgenen været bælgmørkt, så en forbryder med lethed kunne være kommet ind i Pochs værelse uden at være blevet opdaget, og dernæst havde stormen og regnen endnu på den tid raset med så voldsom en styrke, at mordet godt kunne være blevet begået, uden at nogen havde hørt noget, for den støj morderen muligvis havde gjort, kunne være druknet i stormens tuden og regnens pisken mod huset.

Kroff svarede hele tiden meget præcist og uden nogen tøven på alle de spørgsmål, man rettede til ham. Der var ingen tvivl om, at den tanke lå ham fjernt eller måske slet ikke var faldet ham ind, at man også kunne rette mistanken for at have begået mordet mod ham. Desuden var det jo så godt som fastslået, at morderen var kommet udefra, havde brækket vinduesskodden fra, knust ruden og taget krogene af. Og lige så sikkert var det, at efter at mordet var begået, havde morderen taget den samme vej tilbage, som han var kommet, med de femten tusinde rubler i sin lomme.

Kroff begyndte nu at fortælle, hvorledes han havde opdaget bordet. Han var stået op henad klokken syv om morgenen og var gået ind i skænkestuen, hvor Broks lidt efter var kommet. Broks havde fortalt ham, at postillonen og hjulmanden, som han havde hentet inde i Pernau, var i færd med at gøre postvognen i stand, og at han var kommet for at hente Poch. De var så begge to gået til Pochs værelse for at vække ham. De bankede på, men der kom intet svar. De dunkede på døren, men Poch svarede stadig ikke. Så havde de anet uråd, og de havde med forenede kræfter sprængt døren. Da de kom ind i værelset, så de, at de stod over for et lig.

"Er De ganske sikker på," spurgte nu dommeren, "at der i det øjeblik, De kom ind i Pochs værelse, ikke var noget livstegn at opdage hos den myrdede?"

"Nej, nej, hr. dommer, Poch var da stendød. Der var ikke den ringeste gnist af liv i ham. Ikke en gnist, siger jeg Dem. Broks og jeg forsøgte alt muligt for at kalde ham til live igen, men det var spildt ulejlighed. Tænk Dem også, hr. dommer, at knivstikket jo bogstavelig talt må have gennemboret hjertet."

"Og fandt De ikke i værelset det våben, som morderen har betjent sig af?"

"Nej! Vi ledte, men vi fandt intet. Morderen har været klog nok til at tage det med sig. Det kunne jo røbe ham."

"De påstår altså, at døren til Pochs værelse var lukket og låset indvendig fra?"

"Ja, både med nøgle og med slå," svarede Kroff. "Det kan postføreren Broks bevidne. Det var også derfor, at vi var nødsagede til at sprænge døren."

"Broks forlod Dem straks efter?"

"Ja, hr. dommer! Han mente, det var bedst, han hurtigst muligt kom ind til Pernau for at underrette politiet om, hvad her var sket. Politiet sendte så også straks to betjente herud for at bevogte huset."

"Er Broks ikke senere kommet tilbage?"

"Nej, endnu ikke, men han kommer nu til morgen, for han er forberedt på at blive taget i forhør."

"Det er godt," sagde nu dommer Kerstorf. "De kan trække Dem tilbage, Kroff, men De må under ingen omstændigheder forlade huset, og De har til stadighed at holde Dem til vor disposition."

"Ja vel!"

Kroff opgav nu til retsskriveren sit fulde navn, sin alder og sit fødested. Det blev ført til protokols, for efter alt, hvad her forelå, var det sandsynligt, at man endnu flere gange ville få brug for Kroffs udsagn.

Få øjeblikke efter, at Kroff var trådt tilbage, blev det meddelt, at nu var postføreren Broks kommet tilbage til herberget *Korset*, og at han opholdt sig udenfor. Det var det andet hovedvidne i sagen, og hans vidneudsagn ville blive af lige så stor betydning som Kroffs udsagn, med hvilket det sikkert ville vise sig at stemme overens.

Man lod straks Broks hente ind i stuen.

Han dikterede først til retsskriverens protokol sit fulde navn, alder, fødested og profession, og han gav sig dernæst til meget omstændeligt at fortælle alt, hvad der var sket fra det øjeblik, han havde fået sine to passagerer i vognen i Riga. Han fortalte om uheldet med vognen, den beslutning, Poch og den anden rejsende havde taget om at ville overnatte i herberget her, og

om, hvorledes. Han selv var sammen med postkusken redet til Pernau. Han glemte i sin fortælling ikke den mindste detalje. Da han kom til at fortælle om, hvorledes han og Kroff havde søgt at vække Poch og havde sprængt døren, da Poch ikke svarede, viste det sig, at hans forklaring i et og alt stemte overens med Kroffs. Men hvad der særlig var af interesse i hans forklaring, var det punkt. at bankbuddet under hele sin rejse med postvogne måske i en alt for uforsigtig grad havde talt om de mange penge, han havde med sig, og om det ærinde, han havde at udføre i Reval, nemlig at betale femten tusinde rubler til brødrene Johausens korrespondent.

"Det er sikkert," sagde Broks, "at hverken den rejsende i postvognen eller de forskellige postkuske, som vi skiftede på poststationerne har kunnet undgå at lægge mærke til Pochs lædertaske. Jeg gjorde ham også flere gange opmærksom på den uforsigtighed, han udviste."

Dommeren begyndte nu at udspørge Broks om den anden passager i postvognen.

"Jeg kendte ham ikke," svarede Broks, "og det var ikke engang muligt for mig at se hans ansigt, så tæt havde han hætten over hovedet."

"Han kom, kort før postvognen skulle køre ud fra Riga?"

"Ja, nogle få minutter før."

"Og han havde ikke bestilt sin plads i forvejen."

"Nej, hr. dommer!"

"Ville han med lige til Reval?"

"Han betalte sin plads lige til Reval, det er alt, hvad jeg kan sige om det."

"Var det ikke en aftale, at De skulle komme næste morgen og hente de to rejsende, efter at De havde fået vognen gjort i stand?"

"Jo, hr. dommer. Det var også aftalt, at de to rejsende skulle indtage deres pladser i vognen og køre videre med mig."

"Men alligevel har denne rejsende, trods sin aftale med Dem, forladt herberget *Korset* allerede klokken fire om morgenen."

"Ja, hr. dommer, og jeg blev også meget forbavset, da Kroff fortalte mig, at denne rejsende var taget bort så tidligt."

"Og hvad sluttede De selv af det?" spurgte Kerstorf.

"Jeg sluttede, at hans rejsemål var Pernau, eller at han i hvert fald ville standse i Pernau, og at han om morgenen ville gå dertil. Der er jo kun tolv verst herfra til Pernau."

"Ja, men hvis det var hans mening," sagde dommeren, "så er det mere end mærkeligt, at han ikke gik til Pernau samme aften og lige efter, at uheldet var sket, men i stedet valgte at blive nogle nattetimer her i kroen."

"Ja, hr. dommer, det synes jeg også," svarede Broks, "og det faldt mig straks ind, da Kroff fortalte, han var gået."

Forhøret over Broks var ret hurtigt til ende, og han fik lov til at forlade skænkestuen.

Da han var gået, sagde major Werder til doktor Hamine:

"Ønsker De endnu engang, hr. doktor, at undersøge liget for om muligt at gøre nye iagttagelser?"

"Nej, hr. major, det er unødvendigt," svarede doktoren. "Jeg har meget nøjagtigt bemærket mig sårets form, plads og andre ejendommeligheder og er ikke i tvivl om, hvorledes det er bibragt!"

"De kan altså fastslå, at det er tilføjet med en kniv?"

"En kniv eller en dolk, hvad man nu vil kalde dette instrument for. Mellem klingen og skaftet har siddet en lille tværstang, der ganske tydeligt har efterladt et mærke oven over såret."

"Dette mærke kan måske være af betydning for sagen?"

"Nej, dertil er det ikke tydeligt nok. Og desuden bærer alle svenske dolke en akkurat lignende, lille tværstang."

Det var nu Frank Johausens tur til at blande sig i samtalen. Han vendte sig mod dommeren og major Werder og spurgte:

"Vil De give mig tilladelse til, at jeg lader liget af mit ulykkelige bankbud Poch transportere til Riga nu, hvor jeg ønsker at lade det begrave for min regning?"

"Ja, det kan De godt," svarede dommer Kerstorf.

Major Werder nikkede samtykkende.

"Så er der vel heller ikke noget i vejen for, at også vi andre kan forlade dette sted og vende hjem?" spurgte doktor Hamine.

"Ikke det, jeg kan se," svarede major Werder. "Her er jo ikke flere vidner, vi kan afhøre."

"Før vi forlader herberget, ønsker jeg dog endnu engang at undersøge denne mystiske rejsendes værelse," indvendte dommer Kerstorf. "Måske kan vi se en eller anden ting, som hidtil er undgået vor opmærksomhed."

Dommeren, majoren, doktoren og Frank Johausen gik altså endnu en gang tilbage til gæsteværelset. Kroff fulgte med dem for at være til deres rådighed, hvis de ønskede at stille ham nogen spørgsmål.

Hvad dommer Kerstorf ville, var at undersøge asken i kaminen for at se, om den ikke skulle indeholde et eller andet mistænkeligt eller noget, der kunne lede på et spor. Men han

havde ikke været mange minutter i værelset, før hans blik faldt på en ildrager, der stod halvt skjult inde i kaminen. Han tog den ud, undersøgte den og så, at den var bøjet i den ene ende, som om den var brugt til at bryde noget itu med eller op med. Stod man mon ikke her over for det instrument, som morderen havde brugt til at bryde vinduesskodden ind til Pochs værelse til side med? – Dette syntes mere end sandsynligt. Og når man nu sammenholdt denne graverende omstændighed med den, at murkalken var afskrabet på væggen under vinduet uden på huset, kom man da ikke til en vis slutning angående, hvem det var, der havde begået mordet? Det var den slutning, som dommer Kerstorf allerede tumlede med, og som han betroede de andre, da de var kommet uden for huset, og Kroff ikke længere kunne høre, hvad de talte om. –

Dommeren sagde:

"Denne forbrydelse kan kun være udført af en af tre personer, nemlig: Enten af en forbryder, der ved nattetid er brudt ind i huset, eller af kroværten Kroff eller af den endnu ukendte rejsende, som har tilbragt natten i det værelse, vi så. Men ildrageren, som vi tager med os som hørende til bevismaterialet, og de mærker, der er på den, og endvidere de mærker, der er på muren under vinduet, lader i mine øjne ingen tvivl være tilbage. Jeg vil antage, at denne forbrydelse er gået til på følgende måde:

Den ukendte rejsende har været vidende om den store sum penge, som bankbuddet har haft med sig. Han har besluttet at benytte sig af sin viden. Om natten er han sprunget ud af sit værelses vindue, er gået hen til det andet værelses vindue, og idet han har benyttet ildrageren som instrument, har han brudt

skodden fra. Derpå har han myrdet bankbuddet, mens manden endnu sov, og efter at mordet var begået, har han taget de femten tusinde rubler og er vendt tilbage til sit eget værelse, som han så først har forladt klokken fire om morgenen. Han har hyllet sig tæt i sin kappe, for at ingen skulle se hans ansigt, og han er forsvundet. Der er for mig ingen tvivl om, at det er denne person, der er bankbuddet Pochs morder."

Der var ingen af de andre, der svarede. Hvad skulle de have svaret på hele denne argumentation?

Der var nu kun et andet spørgsmål tilbage. Det var dette:

Hvem var denne ubekendte rejsende, og hvorledes skulle det lykkes at få fastslået hans identitet?

"Ja, mine herrer," sagde nu major Werder, "også for mig står det nu, som om begivenheden er gået for sig på den måde, som dommer Kerstorf har udviklet for os. Men hvem ved, hvilke nye overraskelser de fortsatte undersøgelser kan bringe os, og vi gør vel i at tage alle mulige forholdsregler. Jeg nu skride til at aflåse denne mystiske rejsendes værelse; jeg tager nøglen med mig, og jeg lader to betjente blive her tilbage som vagt, der skal forhindre enhver i at komme ind. De får af mig ordre til under ingen omstændigheder at forlade herberget og på samme tid vil de i al hemmelighed overvåge værten og hvad han foretager sig. Han er en gammel kæltring, og vi i politiet har længe haft et godt øje til ham, og hvad der foregår her i hans kro."

Disse forholdsregler bifaldtes enstemmigt af alle de andre, og major Werder gav sine ordrer i overensstemmelse med dem.

Kort før de atter steg til vogns, kaldte Frank Johausen dommeren til side og sagde til ham:

"Der er en omstændighed, som jeg endnu ikke har omtalt til nogen, hr. dommer, men jeg mener, det er bedst, De kender den."

"Hvad er det for en omstændighed?"

"Det er den, at jeg har opskrevet og bevaret alle numrene på de stjålne pengesedler. Der var i alt et hundrede og halvtreds sedler, der hver lød på hundrede rubler. Jeg skrev alle numrene op i forvejen."

"Ah, og De har endnu alle disse numre?" spurgte dommeren og så eftertænksom ud.

"Ja, den slags forsigtighedsregler tager jeg altid. Nu mener jeg, det er bedst, at jeg sender denne nummerliste til alle de forskellige banker i Rusland, såvel i St. Petersborg som i provinserne."

Kerstorf tænkte sig et øjeblik om. Så sagde han: "Nej, det råder jeg Dem til ikke at gøre. Hvis De tager denne forholdsregel, kan det let komme morderen for øre. Han bliver mistænksom og forsigtig, han går til udlandet med pengene, og han finder altid en eller anden by, hvortil nummerlisten ikke er nået, og hvor han altså kan blive af med pengene. Lad os hellere lade ham have sin frihed til at gøre med pengene, hvad han vil. Måske opfører han sig så ufornuftigt, at han lader sig fange."

Nogle minutter efter kørte vognen bort med major Werder, dommeren og hans retsskriver, Johausen og doktor Hamine. De to betjente blev tilbage i herberget *Korset*. De havde fået de strengeste ordrer af major Werder til hverken dag eller nat at forlade det.

8. Ved Dorpats Universitet

Det var den sekstende april og altså dagen efter, at de begivenheder, vi har skildret, foregik i herberget *Korset*, hvor dommer, læge og politi havde søgt at komme til bunds i mordet på bankbuddet Poch. Vi befinder os i byen Dorpat, og vi ser fem-seks unge studenter fra Dorpats Universitet gå frem og tilbage i universitetets gård. De syntes at være meget oprømte, og det lod til, at de var inde i en meget hidsig og livlig disput, således som det jo så tit er tilfældet mellem de unge mennesker. Deres lange støvler lod gårdens grus knirke, mens de uafladeligt gik frem og tilbage med læderbæltet snøret fast om livet og med kasketterne i de skrigende farver sat helt ned på det ene øre.

En af dem sagde:

"Hvad mig angår, så garanterer jeg for den fisk, der skal sættes på bordet. Flynderne kommer ovre fra byen Å, og de er blevet fisket i nat af svenske fiskere, og aborrerne er direkte fra Øsel. De kostede mange penge, de pokkers fisk, men så indestår jeg også for dem. Når de bliver serveret, og enhver får en god snaps kümmel-brændevin til dem, så vil jeg flække hovedet på enhver, der vover at sige, at det ikke er den bedste fisk, der nogen sinde er blevet skabt."

"Og hvad siger så du, Siegfried?" var der en af de ældre studenter i gruppen, der sagde.

"Det ved du jo godt," svarede den adspurgte Siegfried. "Du ved, jeg har påtaget mig at besørge vildtet, og jeg gad se den

mand lige i øjnene, der ville vove at påstå, at de harer og de urhøns, som jeg har skaffet, ikke er absolut første klasses."

De andre lo, og nu sagde en tredje:

"Jeg har leveret de dejligste ferske og røgede skinker, lækker pølse og fed ost. Jeg vil se den, der formåede at skaffe disse ting bedre. Gid jeg må dø på stedet, gid lynet må slå mig, gid jeg må synke i jorden, hvis der nogen sinde er nogen, der har sat tænderne i bedre fedevarer og fødevarer end dem, jeg har skaffet. Må jeg særlig gøre *dig* opmærksom på dette, min kære ven Karl!"

"Det er jo udmærket alt sammen," svarede nu den student, som var blevet tiltalt med navnet Karl, "og takket være alle jeres gode sager kan vi på en særdeles værdig måde fejre vort universitets årlige fest. Men jeg vil bare sige jer alle sammen, at vi vil til festen ikke have en eneste af disse russere med os. De hører ikke hjemme mellem os."

"Russere!" skreg Siegfried. "Nej, ikke en af dem vil vi have med. De begynder allerede at stikke næsen lovlig højt til vejrs."

"Lad dem bare tage sig i agt," sagde Karl. "Og jeg siger, mens I hører på det, mine venner, at særlig denne Johan skal tage sig en smule i agt. I kender ham. Det er ham, som alle de andre slavisk fødte studenter her ved universitetet har kåret til deres fører. Jeg skal give ham *fører*! Han kan blot vove på at blive ved med ak være så overlegen, som han hidtil har været. – Jeg vil sandsynligvis om nogle dage få en lille affære at afgøre med ham, men jeg siger jer alle sammen, at jeg forlader ikke universitetet her, før jeg har fået anledning til at ydmyge ham, der vover at foragte os, og denne ydmygelse skal ske i nærværelse af alle de andre tyske studenter."

"Ja, gør det – og giv så også hans ven Gospodin en overhaling ved samme lejlighed," sagde Siegfried, mens han knyttede hånden og strakte den ud i retning af nogle andre studenter, der spadserede i den anden kant af universitetets gård.

"Både Johan og Gospodin og hele den bande, som går og lægger planer om, hvorledes de skal blive vore herrer og undertrykke os!" råbte Karl forbitret. "Men de skal dog få at se alle sammen, om det bliver let for dem at få bugt med vor race. De er slaver, og de skal blive *slaver*. Det rimer sig sammen, og det skal vi lave et nyt vers på i vor gamle livlandske sang, og når vi har den færdig, skal vi tvinge dem til at synge med. Ha, ha, ha!"

"Ja, vel skal de synge," sagde Siegfried, "og de skal oven i købet synge sammen med os og på tysk. Ikke sandt, kammerater?"

"Hør! Hør!" råbte de andre og udbragte et hurra for den idé, deres kammerat Siegfried havde fået.

Af denne konversation vil man se, at samtidig med, at disse unge mennesker var i færd med at forberede en universitetsfest med stor middag og drikkegilde, havde de også i sinde at arrangere spektakler, ja, måske endog et større slagsmål med de andre studenter af slavisk herkomst ved læreanstalten. Der var mange urolige hoveder mellem de unge mennesker, vi her har set, og ben værste af dem alle var sikkert den unge mand, vi her har kaldt ved hans navn, Karl. Ikke blot ved sit navn, men også ved sine formueomstændigheder og sin øvrige stilling i samfundet havde han erhvervet sig en så stor indflydelse på sine kammerater, at han, når han bød eller ønskede, kunne få

dem til at gøre omtrent alt, hvad han ønskede, eller hvad han fandt for godt.

Hvem var nu denne Karl, som havde en sådan magt over en stor del af den studerende ungdom ved dette universitet? Hvem var dette unge, dristige, bydende, stridslystne og ondskabsfulde menneske?

Lad os se lidt på ham.

Han var høj og stærkt bygget med blondt hår, skarpe, hårde øjne, et hadefuldt udtryk i ansigtet og med en fysiognomi som hos folk, der ønsker at yppe kiv og klammeri blot for fornøjelses skyld.

Karl var en søn af bankieren Frank Johausen. Han var i år i færd med at fuldende sine studier ved universitetet. Han ville kun blive her endnu nogle få måneder, og når de var gået, skulle han vende tilbage til Riga, hvor han, ganske naturligt, skulle indtage en fremragende plads i bankhuset Brødrene Johausen, sideordnet med fuldmægtigene og arbejdende sammen med sin fader og sin onkel.

Og nu den anden! Hvem var denne Johan, som studenten Siegfried havde truet med knyttede næver, og som de tyske studenter ved Dorpats russiske universitet syntes at bære så dybt og så glødende had til?

Denne Johan var, hvad vore læsere naturligvis hurtigt har gættet, ingen anden end sønnen af den matematiske professor Dimitri Nicolef i Riga. Og hans bedste ven var absolut studenten Gospodin, der ved sin slaviske herkomst som ægte russer følte sig lige så stærkt bundet med venskabets bånd til Johan Nicolef, som Karl Johausen følte sig bundet til Siegfried, der var tysker som han.

Dorpats by var allerede i middelalderen og i begyndelsen af det sekstende århundrede en stad, som fuldstændig beherskedes af det mægtige tyske handelsforbund, som man med et ord kaldte "Hansa", og som særligt bestod af det rige købmandskab i de nordtyske byer. Man har villet føre byens grundlæggelse tilbage til året 1000, det år, som så mange mennesker i den kristne verden antog skulle være det, hvori verden skulle gå under. Dette er dog ingenlunde troligt, men hvad man ved, er, at det nuværende Dorpat, som rejste sig på den gamle og hensygnende hansestads ruiner, blev grundlagt af russerne i året 1750. Men dette være nu, som det vil. Hvad der er fakta, er, at Dorpat er en af de smukkeste og mest henrivende byer i de russiske østersøprovinser. Hvad dets universitet angår, så ved man, at den svenske konge Gustav Adolf grundlagde et universitet i det gamle Dorpat i året 1632, og at dette universitet hurtigt blomstrede op til stor ære og anseelse i hele den lutheranske kristendom. Det tabte dog hurtigt sin ledende stilling, og det universitet, der nu findes i Dorpat, er grundlagt af den russiske regering i året 1812. Der er mange rejsende, der har besøgt Dorpat, som har sammenlignet den med en moderne græsk by, og faktisk er det, at nygræsk smag har gjort sig i den grad gældende ved bygning af husene her, at man ofte kan tro sig hensat til en by i kong Georgs græske rige.

Dorpat har kun ringe betydning som handelsby. Den spiller sin største rolle ved sit universitet. Studenterne her deler sig ikke som ved de store læreanstalter andre steder i Europa i foreninger, klubber og korporationer. De deler sig kun i to grupper efter deres nationalitet. Her germanere – her slaver.

Kampene mellem disse to nationale grupper er mindst lige så forbitrede, som de er mellem befolkningens lag ude i de andre byer i Estland, Livland og Kurland. Stridighederne mellem de slaviske og de germanske studenter ved universitetet har ganske naturligt forplantet sig ud i byen selv, og som en følge heraf var der en evig gæring og uro i byen. Egentlig var byen kun velsignet med en smule fred og ro i de måneder, da den stærke sommervarme gjorde sin indflydelse gældende, og når studenterne var ude på sommerferie.

For byen spiller imidlertid universitetet en vis rolle, ikke blot fordi det giver byen anseelse, men også i ren økonomisk henseende. Gennemsnitlig besøges dette universitet af henved 1900 studerende af de forskellige fakulteter, og som lærere for denne studerende ungdom er der 72 professorer. Undervisningen foregår væsentligt på tysk, og universitetets budget er årligt 235.000 rubler. Universitetet har endvidere et bibliotek på henved 400.000 bind. Alt dette gør, at det er meget søgt både af tyske og af russiske studerende, og at strømmen af unge mennesker – ofte særdeles velhavende studerende – er en god indtægtskilde for byen og dens borgere.

Dorpat er dog ikke helt uden handel og omsætning. Dens geografiske beliggenhed er så heldig, i krydsningspunktet af alle de vigtigste hovedveje i de baltiske provinser, næppe to hundrede kilometer fra Riga og ikke mere end et hundrede og tredive kilometer fra St. Petersborg, at dette naturnødvendigt må tilføre den en del handel. Desuden kan byen ikke helt glemme, at den engang var en blomstrende hansestad. Den handel, der er i byen, er næsten udelukkende på tyske hænder. Esterne, der er efterkommere af den oprindelige befolkning,

har ingen magt eller rigdom. De er mest håndværkere, arbejdere eller tjenestefolk.

Dorpat ligger malerisk og smukt på en bakke, hvorfra man ser ud over Embach-flodens løb. Den er ved lange hovedgader delt i tre kvarterer. Af seværdigheder for en turist er der en domkirke, bygget i græsk stil, og ruinerne af en ældgammel, oldkristelig kirke. Desuden ejer byen en overordentlig smuk botanisk have.

Ligesom det tyske element i kommerciel hønsende beherskede byen, således beherskede det også universitetet. Af de omtrent ni hundrede studenter, der studerede ved det, var de otte hundrede og halvtreds tyskere, mens kun et halvt hundrede var af slavisk blod. Så godt som alle professorerne var tyskere.

Mellem de russiskfødte studenter indtog Johan Nicolef en fremtrædende plads. Alle de andre russiske studenter betragtede ham på en måde som deres høvding og leder, og hver gang der mellem dem og de tyske studenter udbrød stridigheder, som det ikke lykkedes rektoren at bilægge, var det altid Johan Nicolef, som var fortaleren og anføreren for sine kammerater.

I dag, mens Karl Johausen og hans venner spadserede omkring i universitetsgården og aftalte ikke blot det forestående gilde, men også, hvad de ville foretage sig, om de på ny kom i klammeri med deres russiske kammerater, holdt en anden lille gruppe til i en anden ende af gården. Det var russiske studenter, russere af fødsel og af tankegang, og deres samtale drejede sig omtrent om samme emne som det, deres tyske kammerater behandlede.

En af dem, en ung mand på omtrent atten år, stod i midten af klyngen. Han var høj og stærkt bygget med et roligt, åbent blik, med et spirende skæg på kinderne og overlæben og med en fysiognomi, der absolut måtte vække sympati hos enhver, der så ham. Men over dette ansigt var der dog, trods dets ungdom, allerede nogle træk, der vidnede om, at det var en energisk, flittig ung mand, man havde for sig, en mand, der allerede havde lagt sine planer for fremtiden. Det var Johan Nicolef.

Han var nu i færd med at fuldende sit andet år her ved universitetet. Enhver, der havde set hans søster Ilka, ville straks, ved den slående lighed i ham, have genkendt hendes broder. Han var som søsteren en alvorlig og tænksom natur, meget pligtfølende og måske noget for tidligt moden for sin alder. Både dette forhold og så den omstændighed, at han med liv og sjæl gik op i kampen for ideen om den slaviske races rettigheder, havde uvilkårligt gjort ham til fører for alle universitetets unge russere.

Hans bedste kammerat var studenten Gospodin. Denne Gospodin hørte til en af de rigeste og mest ansete estiske familier i Reval. Skønt han var et år ældre end Johan Nicolef, var han dog ikke nær så alvorlig som denne. Han elskede enhver art af fornøjelser, og han var en udpræget sportsmand. Men han havde – trods de mange letsindige streger, han ofte begik, et godt og bravt hjerte, og han hørte til dem, som Johan med tryghed kunne stole på. Han følte et dybt og oprigtigt venskab for Johan, og han ville for hans skyld have været parat til at gå gennem ild og vand, om det havde været nødvendigt.

Hvad andet skulle vel disse unge mennesker tale om end om det, som interesserede og optog alle i disse dage: Den store fest,

der skulle afholdes på universitetets stiftelsesdag, som var nær forestående.

Gospodin, der var en hidsig og opfarende natur, var som sædvanlig ude af sig selv og lod sin hidsighed løbe af med sig.

Johan Nicolef søgte forgæves at berolige ham.

"Og hvad er det så, de vover, de andre!" skreg Gospodin. "De vover at forsøge på at ville lukke os ude fra festen! De har nægtet at ville modtage vore bidrag til festen for så at have et påskud til at holde os ude. De finder os ikke værdige nok til at skåle med dem og til at sidde ved deres side. Men de skal dog få noget andet at se. Sagen skal få en anden vending, og så kan det jo være, at deres festmiddag får en ende med en forskrækkelse, og inden de kommer til desserten."

"Jeg indrømmer, det er uhøfligt og simpelt af dem," sagde nu Johan, "men hvad skal vi bryde os om det for! Er det ulejligheden værd at strides med dem om den historie? De vil ikke have os med til deres fest. Nå, så lad dem være alene. Hvad interesserer det os? Så holder vi fest for os selv, min kære Gospodin, og hvorfor skulle vi ikke kunne more os uden dem og kunne tømme vore bægre alene for vort universitets held og fremgang?"

Men den hidsige og opbrusende Gospodin ville ikke høre tale om noget sådant. Han syntes, at det ville være at foretage et forsmædeligt tilbagetog, og jo mere han talte, desto mere hidsede han sig op ved sine egne ord.

"Ja, naturligvis har du ret, min kære Johan," sagde han, "og du er som altid fornuften selv i egen person. Der er ingen, der tvivler om, at du både har hjertet på rette sted og hjernen i orden. Men hvad mig angår, så ønsker jeg aldeles ikke at være

fornuftig! – Nej, nej! Jeg finder, at den opførsel, Karl Johausen og hele hans bande viser os, er uforskammet og ydmygende for os, og jeg siger dig og alle jer andre, at jeg finder mig ikke længere i den!"

"Å, lad dog den Karl Johausen være i fred, kære Gospodin," svarede Johan Nicolef, "og lad være med at bryde dig om ham. Du må ignorere både hans ord og hans gebærder. Om nogle måneder har jo både du og han forladt universitetet her, og det er ikke sandsynligt, at I nogen sinde oftere møder hinanden her i livet, i hvert fald ikke under forhold, hvor jeres nationale interesser er med i spillet."

"Det er muligt, du kloge Johan Nicolef, og hvor det må være dejligt at være så koldblodig, som du er! Men jeg siger dig nu alligevel, at jeg forlader under ingen omstændigheder universitetet, før jeg har givet Karl Johausen den afstraffelse, som han fortjener."

"Vær nu fornuftig, Gospodin, og lad os i hvert fald ikke i dag være dem, der har uretten ved at begynde klammeriet uden grund."

"Uden grund? Hvad er det, du siger? Uden grund?" skreg Gospodin, kogende af vrede. "Jeg har tusind og én grund til at banke ham! Han har det modbydeligste ansigt under solen! Hans opførsel ærgrer mig, hans stemme irriterer mig og når han ser på mig, er det med et sådant udtryk af foragt, at jeg har lyst til straks at slå ham til jorden. Han lader sig opmuntre til sin uforskammede optræden af sine kammerater, der har valgt ham til deres anfører og til at skyde de kugler ud, de har støbt."

"Ja, men alt dette kan vi dog ikke tage alvorligt, Gospodin," svarede Johan Nicolef og tog sin vens arm for at berolige ham.

"Så længe han ikke direkte fornærmer dig, kan jeg ikke se, du har nogen ret til at afstraffe ham. Ja, hvis han prøvede at komme med en direkte fornærmelse mod mig, skulle det ikke vare længe, før han fik svar på tiltale, som han fortjente. Det kan både du og alle mine kammerater være overbeviste om."

"Og du kan være overbevist om, Johan, at vi alle som en skulle stå ved din side!" råbte de andre unge mennesker i gruppen.

"Jeg med," sagde Gospodin. "Men hvad der forbavser mig, er, at du, Johan, ikke har følt dig fornærmet af denne Karl Johausen i endnu højere grad end alle vi andre."

"Hvad mener du med det, Gospodin?" var der nogle, der spurgte.

"Jeg mener, at alle vi andre kun har sædvanlige studenterstridigheder med dem, mens Johan Nicolef har ganske andre og alvorligere affærer udestående med Karl Johausen."

Johan havde godt på forhånd vidst, hvad Gospodin sigtede til. Rivaliseringen mellem familierne Johausen og Nicolef i Riga var kendt af enhver her ved universitetet, og alle vidste, at det var disse to familiers overhoveder, der om kort tid på den valplads, der hedder de politiske valg, skulle stå over for hinanden, begge med ønsket om politisk at kunne ruinere den anden. Det var naturligvis meget urigtigt af Gospodin at gøre hentydninger til dette forhold, men han vejede ikke sine ord på en guldvægt og allermindst, når han var i krigshumør.

Johan havde imidlertid ikke svaret. Men man så, hvorledes han blev kridhvid i ansigtet, som om alt blodet var veget fra det.

Han var dog tilstrækkelig koldblodig til altid at have herredømme over sig selv, og efter at han havde kastet et

hurtigt blik i den retning, hvor Karl Johausen spadserede rundt med sine kammerater, sagde han med en stemme, der skælvede en lille smule:

"Gospodin, jeg beder dig, tal ikke mere om det. Jeg har aldrig blandet *hans* faders navn ind i vore diskussioner, og Gud hjælpe Karl Johausen, hvis han skulle blande *min* faders navn ind i vore stridigheder. Skulle han alligevel gøre det, så –"

"Johan har ret," sagde nu de andre studenter, "og det er urigtigt af dig, Gospodin, at begynde at tale således. Lad os ikke blande det, der sker i Riga, ind i det, der sker i Dorpat."

"Nej," svarede Johan Nicolef, der ønskede, at samtalen kom til at tage en anden retning, "og lad os ikke stille sagen på spidsen. Lad os være rolige og beherske os, og lad os så afvente begivenhedernes gang."

"Du mener altså, Johan, at vi slet ikke skal protestere mod Karl Johausens optræden eller mod ham og hans kammerater, når de vil udelukke os fra universitetets fest?"

"Jeg mener," svarede Johan roligt, "at hvis der ikke sker noget uventet, har vi ikke andet at gøre end at vise den mest komplette ligegyldighed for dem og deres fest."

"Det er let nok sagt," sagde Gospodin, og rystede utålmodig og ærgerlig på hovedet, "men nu kommer det vel an på, om vore kammerater vil vise sig lige så ligegyldige som du. – Jeg kan forsikre dig for, at de er aldeles forbitrede over det skete."

"Så er det din skyld, Gospodin."

"Ikke udelukkende. Men forbitrelsen er så stor, at der nu blot behøves et fornærmende blik eller et hånligt ord fra de andres side, for at gnisten skal få krudttønden til at springe."

"Nå, gamle kammerat," sagde Johan smilende, "vi kan vel nok forhindre, at krudtet eksploderer, når vi fugter det dygtigt med champagne."

Naturligvis var Johan Nicolefs råd fornuftige; han var jo den mest koldblodige og rolige mellem alle disse unge brushoveder. Men alle de andre var nu en gang hidset op, og det var et stort spørgsmål, om de var til sinds at følge fornuftens bud og Johans kloge råd. Hvorledes ville denne dag ende, og ville ikke middagen blive signalet til en vældig batalje? Kom udfordringen ikke fra de russiske studenters side, kunne den komme fra den tyske side. Her kunne man frygte alt.

Alle ved universitetet, både studenter og professorer, vidste, at der var uro i luften og det var med en vis bekymring, at rektoren så dagens begivenheder i møde. Kom det virkelig til alvorlige uroligheder, kunne det få skæbnesvangre følger, ikke så meget for de unge mennesker selv som for universitetets eksistens og fremtid. Rektoren kendte meget vel besked med de politiske stridigheder, der rådede mellem de slaviske og de germanske studenter. Han ønskede at holde politik ude, men det var ham ikke muligt. Regeringen inde i St. Petersborg vidste god besked med, at universitetet i Dorpat var en af de højborge, hvorfra de dannede tyske klasser modarbejdede de russificeringsbestræbelser, som truede de russiske østersøprovinser, og man så med skæve øjne til universitetet. Brød der nu alvorlige uroligheder løs ved det, kunne universitetet blive genstand for en noget generende opmærksomhed fra regeringens side. Man måtte for enhver pris søge at undgå det. Skønt alle professorerne – eller så godt som alle – var tysksindede, holdt de dog for læreanstaltens egen

skyld med rektoren i hans bestræbelser. Hvor gammelt universitetet end var, og i hvor høj en agtelse det end stod, kunne det dog alligevel risikere, at en kejserlig befaling lukkede det for kortere eller længere tid, hvis man i St. Petersborg kom til den anskuelse, at det var centrum for en antislavisk bevægelse.

Rektoren passede derfor nøje på, hvad der skete denne dag, og var parat til at gribe ind, om det skulle være, for hvem kunne vel sige, hvor langt denne ungdom ville gå, når den først var kommet i krigshumør, og blodet begyndte at koge over?

Der var imidlertid en mand, der under disse omstændigheder havde langt større indflydelse end rektoren selv. Det var Johan Nicolef. Rektoren havde forgæves forsøgt at få Karl Johausen og hans venner bort fra deres forsæt om at ville udelukke de slaviske studenter fra deres fest. De blev ved deres. Men derimod havde han fået Johan Nicolef og hans ven Gospodins bestemte løfte om, at de ikke på nogen måde ville forstyrre festen og ikke trænge ind i salen, hvor festen blev holdt. De havde også lovet ikke at svare med at afsynge russiske sange, når de andre istemte deres tyske viser, men det var naturligvis kun på den betingelse, at de ikke selv blev fornærmede eller udæskede. Men hvem kunne svare for, at dette ikke skete, når vinen var steget de unge germanere til hovedet? Johan Nicolef og hans venner ville blive borte fra tyskernes fest. De ville holde en fest for sig selv og på deres måde. Og de ville ikke gå med til nogen strid, hvis ikke de andre kom og forstyrrede deres russiske sammenkomst.

Dagen skred imidlertid frem, og studenterne strømmede til. Snart var hele universitetets store gård fuld af unge mennesker.

Der blev ingen forelæsninger holdt den dag, og de havde derfor intet andet at gøre end at spadsere omkring i grupper, iagttage hinanden og undgå hinanden. Man kunne hele tiden frygte, at spektaklerne ville bryde løs, endnu før festen var begyndt. Når man tog hensyn til gemytternes ophidselse, havde det måske været bedst helt at forbyde denne fest. Men på den anden side frygtede rektoren og professorerne, at netop den omstændighed, at man forbød festen, skulle blive et påskud til at begynde de uroligheder, man frygtede. Et universitet er jo ikke nogen skole, hvor man har så milde straffe som sidden over og dårlige karakterer at anvende. Her kan man kun anvende straffe som bortvisninger fra læreanstalten, men det er så drakoniske forholdsregler, at man nødig griber til dem.

Festmiddagen skulle finde sted klokken fire om eftermiddagen, og lige til denne time forlod hverken Karl Johausen, Siegfried eller deres venner gården. Nu og da kom de andre tyske studenter hen til dem og vekslede nogle ord med dem, som om de ville indhente underretning om, hvad de havde at gøre, hvis der skulle passere noget. Der gik rygter om, at hele festmiddagen ville blive forbudt. Rygterne talte ikke sandt, for et sådant forbud ville måske netop have fået uroligheder til at begynde. Men det var disse rygter, som foranledigede den bestandige rådslagning mellem grupperne og studenternes bestandige gåen og kommen.

Johan Nicolef og hans venner var også blevet i universitetets gård, men de holdt sig for sig selv, som de plejede at gøre, og de drev endog deres forsigtighed og hensynsfuldhed så vidt, at de iagttog en fuldstændig tavshed, når de kom forbi en eller anden gruppe af de tyske studenter.

De to fjendtlige hære betragtede altså hinanden. Men om de end havde slået lås for munden, kunne de ikke lade være med at sende hinanden forbitrede og megetsigende blikke. Johan forblev bestandig rolig, men hvor vanskeligt var det ikke for ham at få sin ven Gospodin til at holde sig i tømme. Han gik med knejsende hoved forbi sine fjender, og når han mødte Karl, mødtes deres øjne som to stålklinger, der krydses. Allerede dette kunne være nok til, at der blev yppet kiv mellem de to, og da ville det ikke blive ved en kamp mellem disse to modstandere alene.

Endelig hørte man en klokke ringe. Det var signalet til, at festen skulle begynde. Der var flere hundrede tyske studenter, der skulle tage del i den, og Karl gik i spidsen for dem. Hele toget bevægede sig ind i den store festsal, hvor middagen skulle finde sted.

Få øjeblikke efter var gården så godt som tom. De eneste, der var tilbage, var Johan Nicolef, Gospodin og et halvt hundrede russiske studenter, der alle forberedte sig på at forlade universitetsgården for at vende tilbage til deres familier eller deres respektive hjem.

Men det trak ud med at komme af sted, og det lod, som om de ikke rigtig kunne bekvemme sig til at gå, skønt der ikke mere var noget, der holdt dem tilbage. Det havde naturligvis været klogest at gå straks, og det var også Johan Nicolefs mening. Men alle hans forsøg på at få kammeraterne med sig var forgæves. Det var næsten, som om Gospodin og de andre var fasttryllede til gården, og som om de uvilkårligt droges hen mod indgangen til forelæsningssalen som trukket af en magnet.

En snes minutter var gået hen på denne måde. De blev stadig ved at spadsere omkring i gården, idet de af og til nærmede sig forelæsningssalen, hvis vinduer, der vendte ud mod gården, stod åbne. Hvad ville de dog her efter? Var det kun for at lytte til, hvad der blev sagt derinde, eller for at få lejlighed til at svare på enhver fornærmelse, der blev udslynget mod dem derinde fra salen?

De tyske studenter havde ikke villet vente, til middagen var til ende, med at begynde på deres sange og deres skåltaler. De var allerede efter at have tømt de første bægre vin blevet hede i hovedet. Nu, da de så ud gennem vinduerne, så de Johan Nicolef og hans kammerater. De kom i krigshumør og begyndte straks på fornærmelige og personlige bemærkninger.

Johan hørte det og gjorde en sidste anstrengelse for at få sine venner til at gå hjem.

"Kom nu – kom nu!"

"Nej!" svarede Gospodin rasende.

"Nej! Nej!" skreg alle de andre i kor.

"Men vær dog fornuftige og kom med mig og lad være med at bryde jer om, hvad de berusede mennesker siger."

"Nej, nu bliver vi her, og vi vil høre, hvad det er, de har at sige os. Er det så noget, der fornærmer os, så er det ikke længere os, der følger dig, Johan, men dig, der må følge os."

"Kom nu, Gospodin. Jeg beder dig om at komme."

"Å, vent et øjeblik," svarede Gospodin. "Om nogle minutter har du måske også lyst til at blive her lidt endnu."

Inde i salen var larmen på sit højeste. De talte højt i munden på hinanden, de skreg, de lo, og de skålede med glassene. Så begyndte de at synge. Først var det en halv snes sange og viser

på samme tid, men så begyndte en med vældig stemme at synge den gamle, monotone, næsten højtidelige tyske studentersang, der er så almindelig ved tyske universiteter, og snart sang de alle sammen:

Gaudeamus igitur
Juvenes dum sumus
Post jucundam juventutem
Post molestam senectutem
Nos habebit humus –

Ingen kan påstå, at dette er nogen lystig melodi til en drikkevise. Den lyder snarere som en begravelsessalme. Men den passer godt til tyskernes noget sentimentale natur.

De var næppe færdige med at synge denne sang inde i salen, før en stemme ude i gården satte i med en anden sang. Det var Gospodin, der af sine lungers fulde kraft gav sig til at synge den gamle russiske sang om Livland med ordene:

"O, Riga, hvor du dog er skøn! Og i dette herlige land skal vi russere leve som andres slaver! Men der skal komme en dag, da vi russere atter hersker i dit skønne slot, og da skal vi lære de fremmede at danse efter vor fløjte!"

Næppe havde Gospodin endt denne smædevise, før både han og hans kammerater stemte i med den russiske nationalhymne: "*Boje Tsara Krani*" (Gud bevare Zaren), så omkvædet rungede over gården og ind til den fjendtlige lejr i salen.

Det var mere, end de kunne holde ud at høre på.

Pludselig åbnede døren sig, og hen ved et hundrede studenter styrtede fra festsalen ud i gården. De omringede den lille russiske gruppe, i hvis midte Johan Nicolef stod, nu ganske ude af stand til at styre sine kammerater, der var var blevet

tirret til det yderste af modstandernes skrig og fagter. Skønt Karl Johausen ikke var mellem de andre, var disse dog også som rasende mennesker, og tulipanrøde i hovederne blev de ved med at synge deres vise for med den at overdøve den russiske sang.

I dette øjeblik stod to studenter lige over for hinanden, parate til at kaste sig over hinanden. Det var Siegfried og Gospodin. Var det disse to, der nu alene skulle afgøre og udfægte den nationale kamp? Eller ville det ikke snarere ske, at alle, der var til stede, ville slutte op om deres respektive høvdinge og tage del i bataljen? Men hvis dette skete, hvis det virkelig kom til alvorlige uroligheder, ville da ikke ansvaret for dette falde tilbage på universitetet selv og dets ledelse?

Larmen af uroligheder var trængt op til rektoren, der stadig havde holdt sig parat til at kunne skride ind, og han skyndte sig nu ned i universitetets gård for at stifte fred. Nogle af professorerne havde sluttet sig til ham, og de gik nu fra gruppe til gruppe og formanede til ro. Men det var forgæves, for alle de unge mennesker så nu rødt og ville absolut ind på livet af hinanden. Ingen brød sig længere om rektorens og professorernes autoritet. Og hvad kunne de overhovedet udrette midt mellem alle disse ophidsede og rasende mennesker?

Trods det, at de var i mindretal, ville Johan Nicolef og hans venner dog ikke fortrække fra pladsen. De ville ikke vige hverken for trusler eller for fornærmelser.

I dette øjeblik nærmede Siegfried sig. Han bar et glas vin i hånden, og idet han kom hen i nærheden af Gospodin, slyngede han ham glassets indhold lige i ansigtet.

Dette var den første håndgribelighed, og det så ud til, at den snart skulle blive fulgt af hundrede andre.

Men nu viste Karl Johausen sig i døren ind til festsalen. Ved synet af ham blev de andre stående stille, som om de kun afventede hans ordrer. Rækkerne åbnede sig, og Karl Johausen, den rige bankiers søn, nåede helt hen til den gruppe, i hvis midte Johan Nicolef, den fattige professor Dimitri Nicolefs søn, stod.

Det var næsten umuligt at beskrive Karl Johausens udseende i dette øjeblik. Han var rolig, iskold, og hans ansigt udtrykte slet ikke vrede eller forbitrelse, men kun den dybeste foragt. Han gik lige hen imod Johan. Ingen tvivlede om, at han nu ville slynge sin modstander en ny fornærmelse lige i ansigtet.

Oven på larmen og spektaklet fulgte nogle sekunders næsten højtidelig ro. Man følte, at den store strid mellem de to nationaliteter, der rivaliserede her ved universitetet, nu skulle afgøres ved en personlig kamp mellem Karl Johausen og Johan Nicolef.

Gospodin syntes imidlertid for et øjeblik at have glemt Siegfried, nu, da han fik øje på Karl. Da han så, at denne kun var få skridt borte, trådte han frem for at spærre ham vejen.

Men Johan greb ham i armen og skubbede ham bort.

"Gå din vej, Gospodin," sagde han roligt. "Nu er de mig, der har et ord at ville sige."

Han havde ret. Det var ham, der var føreren, og det var altså ham, der skulle måle sig med modpartens høvding. Han var fuldstændig herre over sig selv, og koldblodig så han sin modstander lige i øjnene, mens han frigjorde sig for de hænder, der ville trække ham bort.

Men Gospodin, der nu var aldeles rasende, skreg ustandselig:

"Lad mig komme frem! Jeg siger dig, lad mig komme frem!"

"Gå din vej!" svarede Johan Nicolef med en stemme så bydende, at det var umuligt ikke at adlyde den.

Derpå vendte Johan sig om mod de tyske studenter, og med en stemme, der kunne høres af alle i gården, skreg han:

"I er nogle hundrede stykker, det ved jeg. Og I ved, at vi ikke er mere end et halvt hundrede. Angrib os altså, for at I kan vise jeres fejhed. Men jeg siger jer, at vi forsvarer os til det yderste!"

Et skrig af raseri svarede ham.

Men nu gjorde Karl Johausen et tegn til sine venner om, at han ville tale.

Der blev øjeblikkelig stilhed.

"Ja," råbte Karl Johausen, "nu skal I få at se, om vi er feje! Er der en eneste af jer slaver, som vover at duellere med mig?"

"Der er ikke en af os, som *ikke* vover det!" råbte russerne. "Kom an, vi er alle sammen parate!"

Johan trådte lige hen til Karl og sagde:

"Jeg er parat, og hvis det er dig, Karl, der skal udfordres, så kan du få denne udfordring lige på stedet."

"Du!" svarede Karl foragteligt.

"Ja vel, jeg!" svarede Johan. "Vælg du nu to af dine kammerater til sekundanter. Jeg har allerede valgt to af mine venner."

"Du –! Duellere med mig?"

"Ja vel, som jeg har sagt dig det. I morgen, om du vil. Endnu i dette øjeblik, om du ønsker det!"

Det er ikke sjældent, at tyske studenter duellerer, men skønt dueller egentlig er forbudt, lukker autoriteterne dog øjnene for

disse dueller og skrider næsten aldrig ind, for i reglen har disse tvekampe aldrig alvorlige følger. Men denne gang kunne man dog frygte det værste af en sådan duel, så ophidsede, som alle var.

Karl slog armene over kors over brystet, og mens han hånligt betragtede Johan fra isse til fodsål, sagde han:

"Så du har allerede valgt dine sekundanter. Mon det nu også er tilfældet?"

"Ja, naturligvis!" svarede Johan. "Her står de!"

Han pegede på Gospodin og en anden af sine venner.

"Og tror du virkelig, de vil nedværdige sig til at være dine sekundanter?"

"Ja, ja, naturligvis vil vi være Johan Nicolefs sekundanter!" skreg Gospodin.

"Nå, det er godt," svarede Karl foragteligt, "men jeg vil sige dig, at hvad mig angår, så kunne det aldrig falde mig ind at nedværdige mig til at duellere med dig, Johan Nicolef!"

"Og hvorfor ikke, Karl?"

"Fordi en hæderlig mand ikke duellerer med en mand, der er søn af en lumpen *morder*."

9. Angivelsen

Vi må fortælle, hvad der den foregående dag var hændt i Riga, til hvilken by dommer Kerstorf, major Werder, doktor Hamine og Frank Johausen var kommet tilbage natten mellem dem femtende og sekstende april, efter at de havde været ude i herberget *Korset*.

Allerede tolv timer i forvejen, ganske tidligt om morgenen, havde den nyhed bredt sig i hele Riga, at der var blevet begået et forfærdeligt rovmord i herberget ved landevejen til Pernau. Og samtidig fik man at vide, at ben myrdede ikke var nogen anden end brødrene Johausens bankbud Poch.

Nyheden vakte uhyre opsigt og bestyrtelse, for det ulykkelige offer havde været velkendt i hele byen. Hver morgen var man vant til at møde ham, når han med sin store pengetaske hængende i en rem over skulderen og med sin læderportefølje under armen begav sig ud på sin daglige tur for at indkræve veksler og anvisninger. Han var en gemytlig og jævn mand, altid parat til at gøre andre en lille tjeneste, om han formåede det, altid parat til at slå en lille passiar af, velset og afholdt af alle. Han havde aldrig haft andet end venner. Man vidste, at han om få dage skulle ægte Zénaïde Parensof, som så længe havde ventet trofast på ham, og man vidste, at det kun var hans arbejde, hans flid, hans hæderlige vandel og hans store sparsommelighed, der var skyld i, at han havde vundet sine principalers agtelse og lagt sig så mange penge hen, at han nu kunne have giftet sig og nogenlunde roligt se fremtiden i møde.

Om to dage skulle han være viet til sin Zénaïde af den protestantiske præst. Han ville have fejret en lille fest, i hvilken alle hans kammerater og venner ville have deltaget, og man var endogså overbevist om, at hans principaler, de to brødre Johausen, ville have beæret festen med deres nærværelse. Alle forberedelser var truffet, man ventede kun på Pochs tilbagekomst. – Og så skulle dette forfærdelige ske – så skulle den ulykkelige mand falde for en morders kniv i et skummelt herberg ved nattetid – på en øde landevej i Livland! – Hvilken uhyre bestyrtelse måtte ikke denne efterretning fremkalde i hele byen.

Det var aldeles umuligt at skjule efterretningen for den ulykkelige Zénaïde Parensof eller at få tid til på en skånsom måde at forberede hende på ulykken. Alle aviserne bragte om morgenen et telegram om mordet. En af disse aviser faldt hende i hænderne; hun læste telegrammet og – styrtede om, som var hun ramt af lynet. Hendes naboer kom hende først til hjælp, og siden besøgte fru Johausen den stakkels gamle pige for at trøste hende og hjælpe hende. Men det så næsten ud, som om hu var blevet vanvittig af sorg, og som om hun aldrig mere skulle genvinde sin fornufts brug.

Imidlertid, lige så godt, som man sendte den myrdede mand, lige så lidt kendte man hans morder eller havde nogen anelse om, hvorledes mordet var foregået, og hvem det var, man mistænkte. I løbet af de to dage, den fjortende og femtende april, mens øvrigheden havde været ude på mordstedet og havde begyndt sin første undersøgelse, var ikke det mindste sivet ud, og bladene kunne ingen nærmere enkeltheder bringe. Man måtte altså vente, til autoriteterne kom tilbage, for at man

kunne få nærmere at vide, og endda var det måske tvivlsomt, om man fik sin nysgerrighed tilfredsstillet, og om øvrigheden kunne give oplysninger om, hvem morderen var. Der var i den senere tid blevet begået ikke så få forbrydelser på egnen, der endnu ikke var opklaret, og hvis udøvere man ikke havde grebet.

Men hvad der var sikkert, var, at hvem så end morderen var, så var han viet til hele befolkningens afsky og vrede. Der var endog mange, som højlydt udtalte, at lovene ikke havde en straf streng nok til at straffe en så nedrig og afskyelig forbrydelse, og som beklagede, at de tider var forbi, da der forud for en morders henrettelse gik en række pinsler og tortur. At der var mennesker, der for alvor beklagede dette, er ikke så mærkeligt, man må huske, at vor roman foregår i de baltiske provinser og på et tidspunkt, hvor det ikke var særlig længe siden, at torturen var blevet afskaffet, og hvor man underkastede de dødsdømte de frygteligste pinsler, før de besteg skafottet, fordi man ikke syntes, at døden alene var straf nok. Man havde haft eksempler på, at man havde muret dem inde og ladet dem dø af sult, eller man havde gjort det modsatte og givet dem salt kød og salt fisk og nægtet dem en dråbe vand, så de var døde under tørstens frygteligste kvaler eller havde tilstået alt, hvad man forlangte, de skulle tilstå.

Nu er dette forhold aldeles afskaffet i Rusland, og Rusland er endog på et enkelt punkt gået i spidsen for andre stater. Der er ganske vist endnu dødsstraf i Rusland, men den anvendes kun for politiske forbrydere, mens den er afskaffet for alle andre forbrydere. Mens man i gamle dage hængte de grove forbrydere, deporterer man dem nu til Sibiriens miner, hvor de

får strafarbejde på livstid. Hvis morderen fra herberget *Korset* blev opdaget, ville han også blive deporteret til minerne i Sibirien, men selv denne straf, der ellers er hård nok i sig selv, syntes beboerne i Riga ikke ville være tilstrækkelig.

Som vi allerede har fortalt, var der blevet givet ordre til, at den myrdede Pochs lig skulle transporteres til Riga. Dette skete ikke, fordi man her kunne underkaste det en ny undersøgelse. Doktor Hamine havde, som vi ved, undersøgt liget på det nøjeste og havde fastslået både sårets form og de øvrige egenskaber ved det. Når Pochs lig bragtes til Riga, var det kun, forbi Frank Johausen ved at foranstalte begravelsen for sin og sin broders regning ville give et bevis på sin sympati og for den deltagelse, han følte for sin ulykkelige tjener, der jo så at sige var død under udførelsen af sin gerning i bankhusets tjeneste.

Om morgenen den sekstende april meldte major Werder sig i sin øverste chef politioberst Raguenofs kontor. Denne embedsmand var meget utålmodig efter at få alle de nærmere enkeltheder ved mordet at vide, for at han kunne sende alle sine bedste og snedigste opdagere ud efter morderen, eller i hvert fald søge at komme ham på sporet, hvis nogle af enkelthederne ved mordet kunne angive, hvor et sådant spor var at finde. Dette var, hvad der foreløbig var at gøre. Så måtte man senere se, om der blev anledning til at gøre nogen indberetning til provinsens guvernør og regering. Efter alt, hvad der forelå, var der næppe tvivl om, at man her stod over for et ordinært rovmord.

Major Werder fik straks foretræde hos sin chef.

Han rapporterede nu til oberst Raguenof alle de omstændigheder, der var blevet fastslået ved undersøgelsen, og

under hvilke forbrydelsen var blevet begået, og han endte med at oplæse den foreløbige rapport, som doktor Hamine havde afgivet over ligsynet.

"Jeg ser," sagde oberst Raguenof, "at mistanken for at have begået dette afskyelige mord særlig synes at rette sig mod denne ukendte rejsende, som har tilbragt natten i herberget sammen med Poch."

"Ja, fuldstændig rigtigt, hr. oberst."

"Men denne krovært Kroff – fandt man under undersøgelsen ikke noget mistænkeligt ved hans optræden?"

"Da vi kom til herberget *Korset* for at anstille vor undersøgelse," sagde major Werder, "var den første, vi rettede vor mistanke imod, ganske naturligt denne krovært. Skønt han aldrig har været straffet, har dog både han og hans kro et dårligt navn på sig, og politiet har længe haft et godt øje til ham. Men efter de spor, vi fandt i værelset, hvor den fremmede rejsende havde sovet, og som han havde forladt på så mærkelig en måde, og særlig efter at vi havde fundet ildrageren, som uden tvivl har været anvendt til at bryde vinduesskodden op med, nærede vi ikke længere nogen tvivl om, hvem det var, der var morderen."

"Det vil dog alligevel være rigtigst at holde et øje med denne Kroff," sagde obersten.

"Naturligvis, hr. oberst. Og vi har også ladet to betjente blive tilbage i *Korset* for at bevogte både Kroff og huset, og det er blevet Kroff betydet, at han har at stå til rettens disposition og ikke fjerne sig fra herberget."

"Godt! De er altså også overbevist om, at mordet ikke kan være begået af en eller anden omstrejfende vagabond, der ved

nattetid, og uden at nogen har bemærket det, er trængt ind i Pochs værelse?"

"Jeg tør naturligvis, hr. oberst, ikke bestemt sige nej til dette," svarede majoren, "men det er næsten umuligt for mig at tro det, for alt, *alt* tyder på, at Poch er blevet myrdet af den mand, som han aftenen i forvejen er kommen sammen med til herberget."

"Jeg ser, at De har Deres overbevisning fiks og færdig om, hvem morderen er!"

"Det er ikke blot *min* overbevisning. Den deles også af doktor Hamine, dommer Kerstorf og Frank Johausen. De vil også bemærke, at denne mystiske rejsende hele tiden har sørget for ikke at blive genkendt eller set af nogen lige fra det øjeblik, han kom ind i postvognen, og til det øjeblik, da han om morgenen tidlig forlod herberget."

"Og han sagde ikke noget om, hvor han agtede sig hen, efter at han havde forladt kroen?"

"Nej, hr. oberst."

Obersten sad et øjeblik tankefuld.

Så sagde han:

"Kan man ikke antage, at denne rejsende, da han forlod Riga, havde til hensigt at begive sig til Pernau?"

"Det kan man naturligvis godt antage, skønt han havde betalt sin plads i postvognen lige til Reval."

"Har man ikke i Pernau set nogen fremmed eller mistænkelig person i disse dage, altså den fjortende eller femtende april?"

"Nej," svarede major Werder, "og det uagtet hele politiet i byen har været på benene. Vi havde telegraferet mordet til dem endnu samme dag og bedt dem om at passe på. – Hvor kan da denne rejsende være gået hen? Er han alligevel kommet til

Pernau? – Jeg tror det ikke. Jeg tror snarere, han med sit bytte er gået over grænsen, ud af de baltiske provinser."

"Det er rimeligt nok, major Werder. Og man kan vel antage, at han, da havnestæderne er nær, let vil kunne finde en lejlighed til at slippe bort."

"Dog næppe endnu, hr. oberst. Endnu er hverken havnene i den finske bugt eller i de baltiske provinser helt isfrie, og skibene kan ikke komme ud. Jeg har telegraferet til alle havnene og fået svar tilbage, at endnu har ikke et eneste skib forladt nogen østersøhavn, dertil er isen for stærk endnu. Hvis denne rejsende altså vil bort fra Rusland med skib, bliver han nødt til at vente nogle dage endnu, enten i en eller anden landsby i det indre af provinsen eller i Reval eller Pernau –"

"Eller måske i Riga," faldt oberst Raguenof ind. "Hvorfor skulle han ikke kunne være vendt tilbage hertil? Måske er det her i selve Riga, vi skal søge efter ham. Måske er han kommet her tilbage netop for at føre politiet på vildspor."

"Det finder jeg er meget lidt troligt," svarede Werder. "Men naturligvis *kan* det tænkes, og vi må tage alt i betragtning. Jeg har derfor også givet ordre til, at politiet skal undersøge ethvert skib, der forlader Rigas havn. I hvert fald kan vi ikke vente, at isen vil bryde op og havnen blive sejlbar før i slutningen af denne uge, og indtil dette sker, vil vore betjente på det nøjeste holde øje med enhver, der kommer her til byen, og enhver, der skulle vise sig nede ved havnen."

Oberst Raguenof erklærede sig tilfreds med de forholdsregler, major Werder havde truffet i Riga, og bad ham om at træffe lignende overalt i de baltiske provinser. Majoren lovede det, og han lovede endvidere at underrette obersten om

alt, hvad der videre skete i denne sag. Hvad undersøgelsen angik, var den betroet til dommer Kerstorf, og denne dommer stod så højt anskrevet hos alle, at man var vis på, han nok skulle få samlet alt, hvad der overhovedet kunne fremskaffes i denne mystiske sag.

Derpå skiltes de to politimænd fra hinanden.

Obersten blev tilbage i sit kontor.

Efter at major Werder havde forladt ham, kunne oberst Raguenof efter den samtale, han havde haft med majoren, ikke længere være i tvivl om, at det var den ukendte rejsende, der var Pochs morder. Der var i sandhed alt for overvældende beviser imod ham. Men hvem var denne rejsende? Det var spørgsmålet. Og hvorledes skulle man få hans identitet fastslået, når han hverken var blevet genkendt af postføreren Broks, der havde kørt sammen med ham, eller af kroværten Kroff, der havde herbergeret ham? Hverken den ene eller den anden af dem havde set hans ansigt. Man kunne altså ikke engang sige, om han var ung eller gammel. Men hvilket spor havde opdagerne under disse forhold at gå efter? I hvilken retning skulle man lede? Og hvor skulle undersøgelsesdommeren kunne søge nye vidner, der kunne oplyse ham yderligere om denne sag?

Det hele lå hen i et uigennemtrængeligt mørke.

Vi vil senere komme til at se, hvorledes der pludselig faldt en lysstråle ind i dette mørke og forvandlede nat til dag.

Doktor Hamine havde imidlertid denne morgenstund beskæftiget sig med at nedskrive sin rapport over det ligsyn, han den foregående dag havde foretaget i herberget *Korset*. Da han var færdig med den, begav han sig personlig op til dommer Kerstorf for at overbringe ham den.

Han traf Kerstorf i dennes kontor.

"Er der noget nyt i sagen?" spurgte han dommeren.

"Ikke det mindste, hr. doktor."

Da doktor Hamine nogle få minutter efter forlod dommer Kerstorfs kontor, traf han konsul Delaporte. De fulgtes ad, og undervejs fortalte doktoren konsulen om mordhistorien og om de vanskeligheder, der viste sig med at få den opklaret.

"Ja," svarede konsulen, "det synes at blive meget vanskeligt al komme til bunds i den historie. Og lige så sikkert, det synes, at det er denne ukendte rejsende, der er morderen, lige så usikkert synes det, at man nogen sinde skulle få opklaret, hvem han er. Men det synes, doktor, som om De lægger særlig stor vægt på, at mordet er begået med en af de såkaldte svenske dolkeknive, hvis tværstang ved skaftet har efterladt et mærke ved såret. Det kan jo nok være. Men derfra og så til at finde denne kniv eller dolk er der dog et langt spring."

"Hvem ved?" svarede Hamine.

"Vi får at se," sagde konsulen.

En stund gik de to venner i tavshed sammen.

Så sagde Delaporte:

"Det er sandt – har De for nylig hørt noget fra Dimitri Nicolef?"

"Fra Dimitri Nicolef?" spurgte Hamine noget forbavset. "Hvorfor spørger De om det? Han er da vel ikke blevet syg?"

"Nej, doktor! Men ved De da ikke, at han er rejst bort?"

"Rejst bort! Hvor skulle jeg vel vide det fra? Jeg har jo selv været borte fra Riga i de sidste seks og tredive timer."

"Ja, det er sandt, det glemte jeg," svarede konsulen. "Jo, vor ven Dimitri Nicolef har været på rejse de sidste tre dage."

"Tre dage?" gentog doktoren meget overrasket.

"Ja, og uden at meddele det ringeste om, hvorhen han agtede sig."

"Har han heller ikke meddelt datteren Ilka noget om sin rejse, før han tog bort fra Riga?"

"Jo – han efterlod et par ord på et stykke papir til hende, hvori han kort og godt fortalte, at han blev borte to eller tre dage."

"Det ser meget mærkeligt ud," sagde doktor Hamine. "Hvilken hemmelighedsfuldhed. Har han ikke sendt efterretninger fra sig, siden han rejste?"

"Ikke det ringeste. Det var først i går, da jeg kom for at tale med Dimitri, at hans datter Ilka fortalte mig, at hendes fader var rejst bort."

"Hvornår rejste han?"

"Sidste fredag, ganske tidligt om morgenen!"

"Men hvis jeg ikke tager fejl, så var det den trettende i fredags," sagde doktoren, "og aftenen i forvejen, den tolvte altså, var vi sammen hos Nicolef. Kan De huske, at han kom temmelig sent hjem?"

"De har fuldstændig ret, doktor."

"Men jeg kan ikke erindre, at Dimitri talte til os om denne rejse eller blot antydede den for nogen af os."

"Nej, hverken for Dem eller for mig."

"Men hans rejseplan måtte dog vel allerede være lagt af ham den aften, siden han rejste tidligt næste morgen. – Han sagde ikke til datteren, hvorhen han ville rejse?"

"Nej, ikke et ord!"

Doktor Hamine gik tavs. Han forstod ikke det mindste af det.

Så sagde han:

"Og der er intet nyt fra ham?"

"Nej," svarede konsulen. "I hvert fald havde hans datter Ilka endnu i går ikke hørt det ringeste fra faderen."

"Lad os gå op og tale med frøken Ilka," foreslog doktoren.

"Ja! Det kan jo være, at postbuddet nu til morgen har bragt hende et brev fra faderen. Måske er Dimitri Nicolef selv kommet hjem i nattens løb eller i morges."

Doktor Hamine og konsul Delaporte rettede deres skridt ud mod den forstad, i hvis yderkant professor Nicolefs hus lå. Da de kom til huset og havde ringet på, spurgte de tjenestepigen, om frøken Ilka var hjemme og kunne modtage dem.

Tjenestepigen kom tilbage med det svar, at husets datter var hjemme og gerne ville tale med faderens to venner. De gik op og stod snart efter i stuen hos Ilka Nicolef.

"Min kære Ilka," sagde doktoren, "er Deres fader endnu ikke kommet tilbage?"

"Nej, han er endnu ikke vendt hjem," svarede den unge pige.

"Men har De heller ikke hørt noget fra ham, siden han rejste, kære frøken?" spurgte nu konsul Delaporte.

Ilka rystede kun på hovedet til svar.

"Men denne rejse er jo ganske uforklarlig," vedblev doktoren, "lige så uforklarlig som den hemmelighedsfuldhed, han omgiver den med."

"Blot der ikke er hændt min fader en eller anden ulykke," sagde den unge pige urolig. "Der er blevet begået så mange skrækkelige forbrydelser her i Livland i den senere tid!"

Doktoren søgte at berolige Ilka. Han var for sin egen part mere forbavset over Nicolefs rejse, end han egentlig var

bekymret for hans skæbne.

"Nå, min kære Ilka," sagde han, "lad os nu ikke se alt for sort på forholdene og straks begynde at blive ængstelige. Man kan dog endnu rejse uden at blive slået ihjel. – Det er sandt. De har vel allerede hørt om det forfærdelige mord, der er sket i en kro ved landevejen til Pernau? Man ved endnu ikke, hvem morderen er, men offeret kender man. Det er et stakkels ulykkeligt bankbud, der nok havde en del penge hos sig –"

"Der kan De selv se, kære doktor," sagde Ilka, "landevejene er ikke længere sikre. Nu er det snart fire dage siden, min fader rejste bort, og jeg har endnu intet hørt fra ham. Jeg har en uhyggelig og frygtelig forudanelse om, at der er hændt ham en ulykke på den ene eller den anden måde."

"Men kære barn, vær dog fornuftig," vedblev doktoren, mens han tog hendes hænder, der var kolde som is. "Tab bog ikke modet. Jeg kender Dem næsten ikke igen, De, der ellers er så energisk, så rolig. Deres fader havde jo meddelt Dem før sin afrejse, at han ville blive to, måske tre dage borte. Der er altså ingen grund til straks at blive ængstelig, fordi han er blevet en smule forsinket."

"Er det virkelig Deres mening, doktor?"

"Ja, vist er det min mening, Ilka, vist er det min mening, og jeg ville ikke være det allermindste urolig for Dimitri Nicolef, hvis jeg vidste, hvad det var, der så pludselig har fået ham til at rejse bort. Har De endnu det brev, han efterlod Dem, før han rejste?"

"Ja, det er her!"

Med disse ord trak Ilka et brev op af sin lomme og rakte det til doktor Hamine.

Både doktoren og konsul Delaporte læste det omhyggeligt igennem, men det indeholdt kun de få ord, som Ilka havde omtalt, og hvori Dimitri Nicolef meddelte datteren, at han for nogle dage forlod byen.

"Han har altså ikke engang personligt sagt farvel til Dem, før han rejste?" spurgte doktor Hamine.

"Nej, kære hr. doktor," svarede Ilka. "Og aftenen i forvejen omtalte han ikke sin rejse med et ord. Jeg havde endog på fornemmelsen, at han tænkte på ganske andre ting end på at rejse bort."

"Det har han måske også," sagde konsulen. "Hvem ved, om ikke denne idé med at rejse først er kommet over ham i nattens løb."

"Kan De huske, doktor," vedblev Ilka, "at aftenen i forvejen, da De og hr. Delaporte var her, kom min fader først sent hjem. Han fortalte, at han var blevet forsinket ved at give undervisning i den modsatte ende af byen."

"Ja, det husker jeg særdeles godt," svarede doktor Hamine, "og det forekom mig også om aften, at Dimitri Nicolef var mere ophidset og mindre i sindsligevægt, end han plejer at være. Men lad os gå let hen over det. Sig mig blot, Ilka, efter at konsulen og jeg var gået, hvad foretog Deres fader sig så?"

"Intet! Han sagde godnat til mig, og derpå gik han til sit sovekammer og jeg til mit."

"Og han modtog ikke i aftenens eller nattens løb noget besøg, der kunne være foranledningen til denne rejse?"

"Aldeles bestemt ikke," svarede den unge pige. "Jeg tror, at han straks gik til sengs, for jeg hørte ikke den allermindste støj fra hans værelse, der kunne tyde på, at han var oppe."

"Og har tjenestepigen ikke bragt ham et eller andet brev i aftenens løb?"

"Nej, heller ikke, hr. doktor. Jeg kan forsikre Dem aldeles bestemt om, at efter at jeg lukkede døren efter Dem og konsulen, er intet menneske kommet ind i huset."

"Det kan altså fastslås, at allerede aftenen i forvejen har hans plan om at rejse bort næste morgen været bestemt hos ham," sagde doktoren.

Og konsulen svarede:

"Det kan der ingen tvivl være om!"

"Nej, det kan der ingen tvivl være om," gentog doktoren. "Men, kære Ilka, da De næste morgen læste Deres faders brev til Dem, søgte De da ikke at få at vide, i hvilken retning han var gået, efter at han havde forladt huset?"

"Hvorledes skulle jeg vel have fået det at vide?" spurgte Ilka. "Og hvorfor skulle jeg også have søgt at efterforske det? Min fader har haft bevæggrunde til at foretage denne rejse, og han har haft grunde til ikke at fortælle om denne rejse og dens motiver til nogen, heller ikke til sin egen datter. Når jeg altså er bekymret for min fader, så er det ikke, fordi han er rejst, men fordi hans rejse varer længere, end han har sagt, den ville vare."

"Vær blot rolig, kære Ilka," sagde doktoren, der absolut ville berolige den unge pige. "Med en forsinkelse af nogle timer eller en dag må man altid regne, når man er på rejse. De skal se, Deres fader kommer nok tilbage i løbet af aftenen eller natten, allersenest i løbet af dagen i morgen."

Som vi før har fortalt, var doktoren mere ængstelig for de motiver, der havde bevæget Dimitri Nicolef til at rejse, end han

var bekymret for rejsen i sig selv og den forsinkelse, der var opstået.

Efter endnu nogle minutters samtale tog doktoren og konsulen afsked med den unge pige efter at have lovet hende at ville komme igen i aftenens løb for at høre, om der var nyheder fra hendes fader.

Ilka fulgte dem til døren og blev stående og så efter dem, til de var forsvundet om hjørnet.

Så gik hun tilbage til sit værelse med hjertet fuldt af tunge anelser.

Næsten på samme tid, som denne sammenkomst fandt sted i Dimitri Nicolefs hus, skete der i major Werders kontor en begivenhed, som lod politiet formode, at det endelig var på det rette spor efter morderen fra herberget *Korset*.

Denne morgen var Eck og hans betjente kommet tilbage til Riga efter en lang strejftur ude i landet.

Man erindrer endnu, at Eck og hans betjente havde været sendt op i den nordlige del af provinsen, hvor der i den senere tid var blevet begået en række forbrydelser både mod personer og ejendom, både indbrud, vold og tyveri. Man erindrer også, at for omtrent otte dage siden havde Eck og hans folk været på jagt efter en flygtning, der var undveget fra minerne i Sibirien. De havde fulgt hans spor lige til Peipus-søen og derfra i retning af Pernau. Men flygtningen var i sidste øjeblik undsluppet dem ved at springe ud i floden Pernowa, der var i isgang, hvor han var forsvundet, og hvor Eck og hans betjente var overbevist om, at han var omkommet.

Var denne flygtning nu virkelig druknet i floden eller knust mellem de skruende isblokke? Det var sandsynligt, men det var

ingenlunde sikkert. Og efter at alle eftersøgninger efter flygtningens lig havde været forgæves, begyndte Eck mere og mere at hælde til den anskuelse, at flygtningen dog måske alligevel var frelst.

Da Eck nu kom tilbage til Riga, ville han skynde sig at aflægge rapport for sin chef, major Werder. Han begav sig straks til hans kontor, men på vejen derhen fik han underretning om mordet i *Korset*. Han påskyndede sin gang og kom ind på politikontoret, hvor ingen anede, at han var den, der måske havde nøglen til den gåde, som hed mordet på bankbud Poch.

Major Werders overraskelse var derfor ikke ringe, da man meddelte ham, at brigader Eck ventede udenfor og bad om at måtte komme ind for at meddele, hvad han vidste om det mord, hvis gerningsmand man hidtil forgæves havde ledt efter.

"Før ham ind," sagde major Werder.

Eck trådte ind og gjorde honnør.

"Hvad ved du, Eck?" spurgte majoren.

"Jeg kender morderen, hr. major!"

"Pochs morder?"

"Ja vel, hr. major!"

"Kendte du Poch?"

"Ja, hr. major! Jeg så ham og talte med ham for sidste gang om aftenen den trettende april!"

"Hvor?"

"I herberget *Korset*!"

"Du var der den aften?"

"Ja vel, hr. major. Jeg var der sammen med en af mine betjente, før vi vendte tilbage til Pernau."

"Og du siger, du talte med den ulykkelige Poch?"

"Ja, i nogle minutter, mens han spiste sin aftensmad. Og jeg siger, at hvis morderen, som alt lader formode, er den mystiske rejsende, som kom til herberget sammen med Poch, og som blev der om natten, så ved jeg, hvem morderen er!"

"Du ved, hvem morderen er?" skreg major Werder overrasket.

"Ja, det vil sige – hvis morderen virkelig er identisk med den omtalte rejsende."

"Det er der ingen tvivl om efter alle de oplysninger, som allerede den første undersøgelse bragte for dagen," sagde major Werder.

"Godt, hr. major. Jeg vil sige Dem, hvem denne mystiske rejsende er, men rimeligvis tror De mig ikke," sagde Eck.

"Jeg vil tro dig. Men hvad er det så, du har konstateret?"

"Hvad jeg har konstateret, er følgende," sagde Eck. "Denne rejsende så jeg i herberget *Korset* samme aften som Poch. Skønt jeg ikke talte med ham, og skønt han var så tæt indhyllet i sin kappe, at det var aldeles umuligt at se hans ansigt, genkendte jeg ham dog straks på stemmen."

"Og hvem var det?" spurgte majoren nu i den højeste spænding.

"*Det var professor Dimitri Nicolef.*"

Majoren var som himmelfalden.

"Dimitri Nicolef?" sagde han, "- Dimitri Nicolef – nej, det er umuligt. Du må have taget fejl! – Dimitri Nicolef –"

"Hr. major," svarede Eck, "jeg sagde Dem på forhånd, at jeg var vis på, De ikke ville ikke tro mig."

Major Werder havde rejst sig og gik med lange skridt frem og tilbage i sit kontor, mens han bestandig sagde for sig selv:

"Dimitri Nicolef – Dimitri Nicolef! – Men det et jo umuligt –"

"Hvorledes er det dog muligt," tænkte han ved sig selv, "at denne mand, der er føreren for hele det slaviske parti i byen, som ved de kommende kommunale valg er folkepartiets og regeringens kandidat, som er lederen af hele den store kamp mod de mægtige brødre Johausen, hvorledes er det muligt, at denne mand, på hvilken man aldrig nogen sinde har formået at sætte blot den mindste plet – at han skulle være bankbuddet Pochs morder?"

"Er du vis på, hvad du siger?" sagde majoren, mens han standsede foran brigader Eck.

"Aldeles sikker."

"Men er Dimitri Nicolef da rejst bort fra Riga?"

"Han har i hvert fald ikke været i sit hjem sidste nat. Men det vil for øvrigt være let at konstatere, om han har været bortrejst eller ej."

"Godt! Jeg skal sende en betjent ud til hans hus for at skaffe nærmere underretning," svarede majoren. "Samtidig sender jeg en betjent hen til Frank Johausen for at bede ham komme hen på mit kontor. Hvad dig angår, Eck, så bliver du her."

"Ja vel, hr. major!"

Major Werder gav sine ordrer til to betjente, der straks begav sig af sted.

Lidt efter trådte Frank Johausen ind på major Werders kontor, hvor Eck nu måtte genfortælle alt, hvad han havde meddelt om Nicolef.

Man kan vel tænke sig de følelser, der rørte sig i Frank Johausens hævngerrige sjæl, da han hørte Ecks forklaring. Var det ikke den mest uventede af alle uventede begivenheder? Den

mand, som var hans bitreste fjende og hans frygteligste modstander, var en forbryder, en morder! Og nu skulle det altså endelig lykkes for ham at slå denne mand til jorden og knuse ham.

Majoren vendte sig endnu engang om mod Eck og sagde:

"Du kan altså stå inde for alt, hvad du har sagt?"

"Aldeles bestemt," svarede Eck med en stemme, hvis ro og sikkerhed ikke lød nogen tvivl tilbage.

"Men hvis han nu slet ikke har forladt Riga," faldt Frank Johausen ind.

"Han *har* forladt Riga," sagde Eck. "Natten til den fjortende april har han ikke været i sit hjem. Det er aldeles umuligt, for jeg har set ham den nat i herberget, set ham med mine egne øjne og genkendt ham."

"Jeg har sendt en betjent ud til hans hus for at skaffe oplysninger om, hvorvidt han virkelig har været bortrejst," sagde major Werder. "Lad os nu vente, til denne betjent kommer tilbage, og høre, hvad han har fået at vide. Han må kunne være her om nogle få minutter."

Frank Johausen fatte sig på en stol ved vinduet og overlod sig til sine egne tanker. Helst ville han tro, at brigader Eck ikke havde taget fejl, og at Nicolef virkelig var Pochs morder, men der var dog følelser i ham, der oprørtes mod sandsynligheden af en sådan antagelse, en så frygtelig anklage mod en mand, som han vel hadede og frygtede, men som han vidste var en hæderlig mand.

Lidt efter kom betjenten tilbage og meddelte, hvad han havde fået at vide.

Dimitri Nicolef var rejst fra Riga den trettende april om morgenen, og han var endnu ikke vendt tilbage.

Det var den første bekræftelse af Ecks udsagn.

"De ser altså, hr. major," sagde Eck triumferende, "at jeg havde ret. Dimitri Nicolef har forladt sit hjem den trettende april tidligt om morgenen. Han har sammen med Poch taget plads i Broks postvogn. Uheldet med postvognen har fundet sted klokken syv om aftenen, og klokken otte er de to rejsende kommet til Kroffs herberg. Her har de begge tilbragt natten. Hvis altså den ene af de to rejsende har myrdet den anden, så er det Dimitri Nicolef, der er morderen."

Frank Johausen trak sig tilbage, på samme tid forvirret cg triumferende efter at have hørt denne forfærdelige nyhed.

Det var umuligt andet, end at efterretningen om den snart måtte spredes over byen.

Og det skete også, som han tænkte.

Næppe en time efter var nyheden som en løbeild over byen, og alle vegne hørte man råbet:

"Dimitri Nicolef er morderen fra herberget *Korset*!"

"Det er Dimitri Nicolef, der har myrdet bankbuddet Poch!"

Heldigvis nåede råbet ikke til Ilka Nicolefs øren. Huset var stadig hermetisk tillukket. Om aftenen mødtes doktor Hamine og konsul Delaporte hos Ilka Nicolef, men skønt de begge havde hørt rygtet, kom der dog ikke et ord over deres læber angående denne sag. De nøjedes med i stilhed at trække på skuldrene. Nicolef skulle være en morder! Det var alt for absurd en tanke til, at de ville fæste blot den ringeste lid til den.

Men telegrafen havde også arbejdet. Alle politistationer var blevet telegrafisk underrettet, og der var udgået ordrer til alle

om at arrestere Dimitri Nicolef, hvis man opdagede ham.

Det var på denne måde, at nyheden også var kommet til Dorpat den sekstende april om eftermiddagen. Karl Johausen var en af de første, der fik den at vide, og vi ved nu, hvorfor det var, at han slyngede Johan Nicolef ordene "*søn af en morder*" i ansigtet, mens alle hans kammerater hørte på det

10. Forhør

Dimitri Nicolef kom tilbage til sit hjem i Riga natten mellem den sekstende og syttende april og uden at være blevet genkendt af nogen.

Ilka var så forpint af bekymringer over faderens udeblivelse og forsinkelse, at hun ikke havde lukket et øje hele natten. Men i hvilken sindstilstand mon hun havde været, om hun havde vidst, hvilken frygtelig anklage det var, der svævede over hendes faders hoved.

Der var for øvrigt kommet en ny grund for hende til at være urolig og bekymret. Kort tid efter, at konsul Delaporte og doktor Hamine havde forladt hende om aftenen, havde et bud bragt hende et telegram. Det var et telegram fra hendes broder Johan i Dorpat, og i telegrammet meddelte han hende, at han ville komme tilbage til Riga den næste dag. Men hvad der var grunden til denne hans pludselige og ganske uforklarlige tilbagekomst talte han ikke et ord om i sit telegram.

Al Ilkas uro forsvandt dog, da hun om morgenen hen ad klokken tre hørte, at faderen kom tilbage og hørte ham gå op ad trappen. Da han ikke kom op og bankede på døren til hendes værelse, mente hun, det var bedst at lade faderen gå uforstyrret i seng, så han kunne hvile sig ud efter rejsens anstrengelser. Så ville hun straks næste morgen tage ham på sengen. Måske fortalte han hende så, hvorfor han var rejst uden at sige hende farvel, og hvad det var for en grund, der havde tvunget ham til således at rejse af sted over hals og hoved.

Næste morgen tidlig sås fader og datter da også i dagligstuen, og efter at Dimitri havde kysset sin datter på panden til morgenhilsen, sagde han:

"Så, mit kære barn, her ser du mig tilbage fra min rejse. Den trak noget længere ud, end jeg havde ventet. Det var dog kun fire og tyve timer mere, end jeg havde beregnet."

"Du ser så træt ud, kære fader," bemærkede Ilka.

"Jeg er også noget træt, Ilka, men det går nok over, når jeg får hvilet mig hele formiddagen. I eftermiddag går jeg så atter ud og giver mine elever undervisning."

"Det var dog klogere måske, kære fader, om du lod alle eleverne vente til i morgen. Jeg har underrettet dem om, at du var forhindret i at komme."

"Nej, Ilka, det går ikke an. Jeg kan ikke lade mine elever vente længere, end de allerede har gjort. Men sig mig, har der ikke været nogen og spurgt efter mig, mens jeg var borte?"

"Nej, der har ingen været uden konsul Delaporte og doktor Hamine. De har været her flere gange, og de var begge meget forbavsede over, at du var rejst så pludselig bort."

"Ja," svarede Dimitri Nicolef i en noget tøvende tone, "jeg forstår godt Deres forbavselse, for jeg havde jo ikke talt til nogen af dem om min rejse. Men det var jo sådan en ganske kort afstikker fra Riga. Jeg er endog overbevist om, at intet menneske har genkendt mig under hele rejsen."

Mere meddelte han ikke sin datter, og Ilka, der var vant til faderens ordknaphed og indesluttethed, selv over for hende, nøjedes derfor med at spørge, om han havde været i Dorpat.

"I Dorpat?" sagde Nicolef overrasket og forbavset. "Hvorfor spørger du, om jeg har været i Dorpat?"

"Fordi jeg ikke forstår et telegram, som jeg i går aftes modtog fra den by!"

"Et telegram? Hvem var det telegram fra?"

"Fra Johan! Han meddeler mig, at han i dag kommer her til byen."

"Kommer Johan til Riga – i dag? Det var dog mærkværdigt! Hvad mon han vil her i Riga på så mærkelig en tid, og mens forelæsningerne ved hans universitet er i fuld gang. Men han skal naturligvis som altid være velkommen hos os, hvad det så end er, der fører ham til Riga."

Nicolef så nogle øjeblikke på sin datter. Han læste i hendes øjne den uro, hun var genstand for, og hendes ønske om at ville, hvad det var for grunde, der havde bevæget ham til så pludseligt at rejse.

"Det var meget alvorlige forretninger, der drev mig så pludseligt af sted," sagde han, "og det var forretninger, som ikke kunne opsættes."

"Og er du tilfreds med din rejse, fader?" spurgte Ilka.

"Tilfreds – å, ja," svarede Nicolef, mens han med et skarpt blik så på sin datter. "Og jeg håber da i hvert fald, at denne rejse ikke skal få ubehagelige følger for mig."

Det var tydeligt, at Nicolef ikke ønskede at udtale sig mere om denne sag. Og som den bestemte og resolutte mand, han var, begyndte han at tale med datteren om ganske andre ting.

Efter at Nicolef havde drukket sin morgente, gik han ind i sit arbejdsværelse. Han ordnede først forskellige papirer og gav sig dernæst til at arbejde som sædvanlig.

Hjemmet havde antaget sit sædvanlige, rolige udsende, og Ilka havde ingen anelse om det forfærdelige uvejr, der trak

sammen over hende og hendes families hoved.

Klokken var blevet et kvarter over tolv, da en politibetjent ringede på døren til Nicolefs hus. Denne betjent var overbringer af et stort, forseglet brev, som han overgav til tjenestepigen med pålæg om straks at overlevere det til Nicolef. Betjenten spurgte ikke engang, om Nicolef var kommet hjem eller ej. Men det var også overflødigt. Politiet vidste allerede besked om Nicolefs hjemkomst, for uden at nogen i huset havde anet det, havde huset været hemmeligt bevogtet siden i går.

Nicolef modtog straks brevet og læste det.

Det indeholdt for øvrigt kun nogle ganske få ord.

Der stod:

> Undersøgelsesdommer Kerstorf anmoder hr. professor Dimitri Nicolef om ufortøvet at indfinde sig hos ham i hans kriminalkammer, hvor han venter ham. Det haster.

Da Nicolef læste dette brev, kunne han ikke tilbageholde et skrig af overraskelse og uro. Hans ansigt blev ligblegt, og han var i dette øjeblik genstand for den dybeste bekymring.

Men han forstod dog straks, at det eneste, der var at gøre, var øjeblikkelig at følge den ordre, som han fik i dommer Kerstorfs brev med dets ret kommanderende tone. Han tog altså sin store kappe på og gik ned i dagligstuen, hvor han traf sin datter.

"Ilka," sagde han, "jeg har i dette øjeblik modtaget et brev fra dommer Kerstorf, hvori denne opfordrer mig til uopholdelig at komme til sig. Jeg går altså derhen."

"Dommer Kerstorf," sagde Ilka yderst forbavset, "men hvad kan Kerstorf dog ville dig, fader?"

"Det ved jeg ikke," svarede Nicolef.

Men han vendte hovedet bort for ikke at se sin datter lige i øjnene.

"Mon det skulle være i anledning af en eller anden affære, som Johan er blevet blandet ind i, og som har været grunden til, at han har været nødsaget til at forlade Dorpat?"

"Jeg ved det ikke. Ja, måske! Men nu får vi jo snart at vide, hvad det er, sagen drejer sig om."

Nicolef forlod stuen, men ikke uden at hans datter meget godt havde bemærket en vis uro hos ham.

Uden for huset stod betjenten og ventede på ham. Han fulgte Nicolef i hælene.

Nicolef gik med tøvende skridt og i så dybe tanker, at han ikke lagde mærke til den opsigt, han vakte, eller til de forbitrede og hadefulde blikke, mange betragtede ham med.

Da han kom til justitsbygningen, blev han straks ført ind i et kontor, hvor dommer Kerstorf befandt sig. Foruden dommeren var også major Werder og en retsskriver til stede. De hilste høfligt på hinanden, og Dimitri Nicolef ventede på, at man skulle henvende sig til ham.

"Hr. Nicolef," sagde dommer Kerstorf endelig efter en pinlig pause, "jeg har anmodet Dem om at komme her til mig retten for at jeg af Deres mund kan få forskellige meddelelser angående en sag, som er blevet mig betroet til undersøgelse."

"Hvad drejer den sag sig om, hr. dommer?" spurgte Nicolef.

"Vær så god, hr. Nicolef, at sætte Dem ned og høre opmærksomt efter de spørgsmål, jeg har at rette til Dem."

Nicolef tog en stol og satte sig ned ved det bord, på hvis anden side dommeren sad, så han sad lige over for Kerstorf.

Major Werder blev stående henne ved vinduet. Samtalen mellem Kerstorf og Nicolef antog hurtigt form af et forhør.

"Hr. Nicolef," sagde dommeren, "jeg beder Dem om ikke at være forbavset over, at de spørgsmål, jeg nu har at forelægge Dem, vedrører ikke blot Deres person, men også Deres private liv og forhold. Det er ikke blot i Deres egen interesse, men også af interesse for den sag, jeg i denne tid har at beskæftige mig med, at De klart og uden omsvøb svarer på mine spørgsmål."

Nicolef havde hele tiden set stift på dommeren, men kun hørt det halve af, hvad han sagde. Han nøjedes med roligt at slå armene over kors på brystet og samtykkende bøje hovedet.

Kerstorf lagde sagens forskellige akter og rapporter foran sig på bordet. Derpå vendte han sig mod Nicolef og sagde med rolig og alvorlig stemme:

"Hr. Dimitri Nicolef, De har i nogle dage været borte fra Deres hjem og fra Riga, ikke sandt?"

"Ganske rigtigt, hr. dommer."

"Hvornår forlod De Riga?"

"Den trettende april tidligt om morgenen."

"Og hvornår kom De tilbage?"

"Hen ad klokken to i morges."

"De rejste alene?"

"Ja, jeg rejste alene!"

"De var også alene, da De kom tilbage?"

"Ja!"

"Da De rejste her fra byen, var det da med den postvogn, der kører mellem Riga og Reval?"

"Ja!" svarede Nicolef, men ikke uden en vis tøven i stemmen.

"Og med hvilken befordring kom De tilbage?"

"Med dagvognen."

"Hvor steg De på denne dagvogn?"

"Omtrent halvtreds verst her fra Riga, på landevejen, der fører her til byen."

"Det var altså ben trettende april, De tog her fra byen, og tidligt om morgenen?"

"Ja, som jeg allerede har sagt Dem. Klokken var seks om morgenen."

"Var De alene i postvognen?"

"Nej, der var en anden passager."

"Kendte De ham?"

"Aldeles ikke!"

"Men under rejsen måtte De vel komme til kendskab om, at denne anden rejsende var en mand ved navn Poch, som var kontorbud i brødrene Johausens bankforretning?"

"Fuldstændig rigtigt. Det kunne jeg ikke undgå at få at vide, for denne mand var meget snaksom af sig, og han underholdt sig hele tiden med postføreren."

"Talte han kun om sine egne affærer?"

"Ja, udelukkende om sine egne affærer."

"Hvad fortalte han?"

"Han fortalte, at han var undervejs til Reval for at udføre et ærinde for bankhuset Johausen."

"Lod det ikke til, efter hans samtale med postføreren at dømme, at han var meget ivrig efter hurtigst muligt at komme tilbage til Riga, hvor han med det første agtede at fejre sit bryllup?"

"Det kan godt være, hr. dommer – så vidt jeg erindrer, talte han om dette. Men jeg må tilstå, at jeg ikke hørte videre efter

denne samtale, der var aldeles uden interesse for mig."

"Uden interesse for Dem?" faldt major Werder skarpt og hånligt ind.

"Nej, hvad interesse skulle jeg have af den?" svarede Nicolef og kastede et forbavset blik på majoren. "Hvorfor skulle jeg interessere mig for, hvad denne mand talte om?"

"Det vil måske den nærmere undersøgelse af denne sag bringe for dagen," sagde dommer Kerstorf.

Ved at høre disse ord gjorde Nicolef uvilkårligt en bevægelse, som folk gør det, når man taler om noget til dem, som de ikke forstår.

Dommeren vedblev:

"Havde dette bankbud Poch ikke hos sig en stor lædertaske af den slags som kontorbude og inkassatorer ofte bruger?"

"Det er muligt, hr. dommer, men jeg har slet ikke lagt mærke til det."

"De kan altså heller ikke udtale Dem om, hvor vidt han nu og da lagde denne taske fra sig på vognens sæde, således at den let kunne blive bemærket af de forskellige mennesker, det altid omringer en postvogn og er beskæftigede med den, når vognen standser ved poststationerne for at skifte heste og kusk?"

"Nej, det kan jeg ikke udtale mig om. Jeg sad hele tiden i en krog af vognen, jeg havde hyllet mig tæt ind i min kappe og trukket dens hætte ned over hovedet. Jeg faldt nu og da i søvn, og jeg lagde slet ikke mærke til, hvad min rejsefælle gjorde eller ikke gjorde, mens vi var undervejs."

"Da påstår dog postføreren Broks, at Poch faktisk gjorde det."

"Nu vel, hr. dommer, hvis Broks påstår det, så har det vel også fundet sted. Men hvad mig angår, så kan jeg hverken

modsige eller bekræfte hans ord."

"Og talte De slet ikke med denne Poch?"

"Nej, ikke undervejs. Jeg talte for første gang til ham, efter at uheldet var sket med postvognen, og da vi begge begav os af sted til herberget for at overnatte."

"Hele dagen, mens De kørte i vognen, sad de altså tavs, og hele tiden skjulte De Dem omhyggeligt i Deres kappe?"

"Skjulte mig? Skjulte mig omhyggeligt? Hvad mener De med det, hr. dommer?" sagde Nicolef, der straks havde opdaget, at der lå noget skjult i dommer Kerstorfs udtryk.

"Jeg mener," svarede Kerstorf hurtigt tilbage, "at det ser ud til, De var meget omhyggelig for ikke at blive genkendt."

"Og jeg mener det samme," faldt major Werder ind.

Dimitri sad et øjeblik tavs. Så sagde han roligt:

"Og selv om så også var, hr. dommer, at jeg havde ønsket at rejse uden at blive bemærket af nogen, så er der vel ikke noget ondt i det. Jeg har vel ret til det, og det har vel enhver mand både her i Livland og andre steder."

"Det er i hvert fald en udmærket forholdsregel," sagde major Werder skarpt, "når man vil sikre sig imod at blive genkendt af de vidner, man senere kan risikere at blive konfronteret med."

Det var en ny insinuation af den alvorligste art, og Nicolef kunne umuligt misforstå den. Den fik ham til at blegne, men han svarede ikke.

Nu fortsatte dommeren:

"De benægter altså ikke, at De den nævnte dag har haft bankbuddet Poch til rejsefælle i postvognen?"

"Nej, naturligvis nægter jeg det ikke, hvis da min rejsefælle var denne Poch."

"Det er kun alt for sikkert," sagde major Werder.

Dommer Kerstorf tog nu en rapport frem og sagde:

"Rejsen med postvognen gik for sig uden uheld det meste af dagen – på sædvanlig måde – fra poststation til poststation. – Ved middagstid gjorde man holdt for at spise frokost – mens Broks og Poch satte sig sammen ved bordet, satte De Dem hen i værelsets mørkeste krog, hyllede Dem stadig i Deres kappe, så man ikke kunne se Deres ansigt, og syntes for øvrigt stadig at være omhyggelig for, at ingen kendte Dem. En times tid efter kørte postvognen videre. Det var meget dårligt vejr; og dels på grund af stormen og regnen, dels på grund af vejenes dårlige forfatning kom postvognen kun langsomt af sted. – Hen ad klokken halv otte om aftenen var det så, der skete et uheld. En af hestene styrtede, og da et af hjulene knækkede, styrtede vognen om på siden –"

"Hr. dommer," sagde nu Nicolef, der var blevet utålmodig over denne lange oplæsning, "tør jeg spørge Dem om, i hvilken interesse De fortæller mig dette og forelægger mig disse spørgsmål?"

"I justitsens interesse," svarede Kerstorf.

Derpå vedblev han:

"Efter at postføreren Broks havde undersøgt vognen, konstaterede han, at det ville være umuligt at nå med den til den nærmeste poststation, i dette tilfælde altså Pernau. Han foreslog derfor de to rejsende, at de skulle tilbringe natten i et herberg, som befandt sig omtrent et par hundrede skridt fra det sted, hvor vognen var væltet. Det var Dem, hr. Nicolef, som selv gjorde opmærksom på dette herberg."

"Det er rigtigt, hr. dommer. Men jeg må dog gøre opmærksom på, at jeg aldeles ikke kendte det, og at det den aften var første gang i mit liv, at jeg satte mine ben i det."

"Det er nok muligt. Men hvad der er sikkert, er, at De foretrak at tilbringe natten her i dette herberg frem for at følges med postføreren Broks og postillonen ind til Pernau."

"Det er ganske rigtigt. Der var henved en snes verst at gå til fods ind til Pernau, og da det var et forfærdeligt vejr, foretrak jeg ganske naturligt at overnatte i herberget sammen med min rejsefælle."

"Det var Dem, der overtalte Deres rejsefælle til at følge med Dem til dette herberg."

"Jeg overtalte ham aldeles ikke til noget. Da vognen væltede, kom han en smule til skade – jeg tror, han fik klemt og slået sit ben – og det ville have været umuligt for ham at komme til Pernau til fods med det dårlige ben. Det var endog meget heldigt for ham, at dette herberg –"

"Meget heldigt! Ha – ha – ha! Ja, jeg vil tro det!" fo'r det ud af major Werder, der ikke havde undersøgelsesdommerens koldblodighed og herredømme over sig selv.

Nicolef vendte sig om og så på Werder. Men da denne ikke fortsatte, nøjedes han med at trække på skuldrene.

Dommer Kerstorf, der var meget ængstelig for, at forhøret skulle komme bort fra den sti, han nu havde fået det ind på, var ærgerlig over major Werders afbrydelse og skyndte sig med at fortsætte.

"Postføreren Broks og kusken," sagde han, "begav sig altså ind til Pernau, mens De og bankbuddet Poch gik til herberget *Korset*."

"Korset?" gentog Nicolef. "Jeg vidste ikke af, at herberget, vi kom til, bærer dette navn."

"Da De og Poch kom til herberget, blev De modtaget af kroværten, en mand ved navn Kroff. De bad ham om at få et værelse for natten, og Poch bad værten om det samme. Kroff spurgte Dem, om De ønskede aftensmad, men De afslog det, hvorimod bankbuddet Poch satte sig til at spise."

"Ja, ganske rigtigt. Det passede mig ikke at spise," sagde Nicolef.

"Hvad der passede Dem, hr. Nicolef, bedre, var den næste morgen i mulm og mørke at forlade herberget, før det blev lyst og uden at afvente postvognens tilbagekomst. – De underrettede om aftenen Kroff om, at De ville forlade hans herberg næste morgen, og derpå trak De Dem tilbage til Deres værelse."

"Det er gået fuldstændig til, som De der siger," svarede Nicolef, ikke uden at lade dommeren forstå, at disse spørgsmål begyndte at trætte ham.

"Deres værelse lå til venstre for skænkestuen, hvor nogle bønder sad og drak, da De kom. I den modsatte ende af huset –"

"Hr. dommer, jeg har allerede sagt Dem, at jeg aldeles ikke kendte denne kro i forvejen, men at det var første gang i mit liv, jeg var i den. Jeg fik heller ingen lejlighed til at undersøge den denne gang, for det var mørk nat, da jeg kom, og det var endnu mørk nat, da jeg forlod den!"

"Ja, da De forlød den uden at ville afvente postførerens tilbagekomst, skønt De vidste, at han ville komme tilbage, når

han havde fået vognen gjort i stand. Jeg må bede Dem om at svare klart og bestemt på dette spørgsmål," sagde dommeren.

"Ja, jeg forlod herberget uden at vente på postføreren," svarede Nicolef, "men jeg ser intet mærkeligt i dette, for der var jo ikke mere end en snes verst at gå for at nå ind til Pernau."

"Det er godt! Men hvad jeg vil fastslå, er, at denne idé med at forlade herberget alene om morgenen tidlig først er dukket op hos Dem samme aften, og at De iværksatte Deres plan om morgenen klokken fire."

Nicolef svarede ikke.

"Øjeblikket er nu inde," vedblev Kerstorf, "hvor jeg må stille et spørgsmål til Dem, som jeg ikke håber, De vil have noget imod at svare på."

"Og hvilket er dette spørgsmål, hr. dommer?"

"Hvad var Deres øjemed med denne rejse, som De synes at have besluttet i al hemmelighed, og om hvilken De ikke har talt til nogen, end ikke til Deres elever dagen i forvejen, efter hvad disse elever har forklaret os i det forhør, vi har underkastet dem?"

Ved at høre dette spørgsmål blive rettet til sig syntes Dimitri Nicolef at blive forlegen og forvirret.

Der gik nogle øjeblikke, før han svarede.

Så sagde han tøvende:

"Det var ganske private anliggender!"

"Hvilke?"

"Det kan jeg ikke svare Dem på."

"De nægter at svare på dette spørgsmål?"

"Ja, jeg nægter at svare på det."

"Vil De i det mindste ikke sige os, hvor De agtede Dem hen, da De forlod Riga om morgenen den trettende?"

"Nej, det vil jeg ikke sige Dem!"

"De betalte Deres plads i postvognen lige til Reval. Var det i Reval, De havde noget at gøre?"

Nicolef svarede ikke.

Så vedblev dommeren efter nogle øjeblikkes tavshed:

"Det ser efter alt at dømme mere ud, som om det var Pernau, der var Deres rejses mål, siden De ikke har villet afvente postførerens tilbagekomst, men har begivet Dem til fods til Pernau. Jeg spørger Dem endnu en gang og meget indtrængende, om Deres rejses mål var Pernau?"

Nicolef svarede stadig ikke.

"Godt, lad os så fortsætte," vedblev dommeren. "Altså klokken tre om morgenen er De stået op af deres seng i herberget. Det er kroværten Kroff, der forklarer dette. Han er selv stået op på samme tid. Derpå er De gået ud i kroens skænkestue. De var ligesom dagen i forvejen hyllet tæt i Deres kappe, og hætten havde De slået ned over hovedet, for at ingen skulle kende Dem. I skænkestue traf De værten Kroff, og denne spurgte Dem, om De ikke ønskede at indtage en eller anden morgendrik, en kop te eller et glas brændevin. De afslog det og betalte Kroff for værelset, De havde benyttet. Derpå fulgte Kroff Dem til døren. Han tog den store jernstang fra døren og åbnede denne. Derpå forlod De skyndsomst herberget uden at sige et eneste ord, og i den mørke morgenstund slog De ind på den landevej, der fører til Pernau. Vil De nu sige mig, om der er nogen unøjagtighed eller fejltagelse i alt det, jeg her har fortalt Dem?"

"Ikke den allerringeste, hr. dommer!"

"Så spørger jeg Dem endnu engang, Dimitri Nicolef, vil De sige mig, hvilket motiv Deres rejse havde, og hvor det var, De agtede Dem hen, da De forlod Riga den trettende om morgenen?"

"Hr. dommer," svarede Dimitri Nicolef meget roligt og koldt, "jeg forstår slet ikke, hvorfor De har rettet alle disse spørgsmål til mig, heller ikke, hvorfor De har ladet mig kalde her op til Dem. Jeg har imidlertid svaret på alle de spørgsmål, som jeg fandt, det var min pligt at besvare. Men på dette spørgsmål svarer jeg ikke, og jeg antager, det er min ret at nægte at svare på det. Jeg tilføjer, at jeg har svaret på alle de andre spørgsmål på den nøjagtigste måde. Hvis jeg havde villet skjule for Dem, at jeg havde foretaget denne rejse, om hvis betimelighed og hensigt jeg personligt er den eneste dommer; hvis jeg havde villet nægte, at dette bankbuds rejsefælle i postvognen var mig, hvorledes havde De da kunnet overbevise mig om det modsatte, eftersom hverken Poch eller postføreren Broks eller overhovedet nogen som helst anden person, efter hvad De, hr. dommer, selv erklærer, har genkendt mig under min rejse?"

Dimitri Nicolef havde sagt disse ord med den største ro og med det mest fuldkomne herredømme over sig selv. Der var endog et stænk af overlegenhed og foragt at spore i hans stemme. Men hvor forbavset blev han ikke, da dommeren nu sagde til ham:

"Selv om hverken Poch, Broks eller kroværten Kroff har genkendt Dem, Dimitri Nicolef, så er der dog et andet vidne, som har genkendt Dem, og dette vidne –"

"Er der et andet vidne – ?"

"Ja, der er. Og De vil nu straks få dette vidnes forklaring at høre."

Dommeren vendte sig om mod en betjent og sagde:

"Før brigader Eck ind!"

Et øjeblik efter trådte Eck ind. Han hilste på militær vis på sin chef major Werder og ventede så på at blive forhørt af dommeren.

"De er brigader Eck fra den sjette politikreds?" spurgte Kerstorf.

"Ja vel, hr. dommer!"

Eck opgav sit fulde navn og sit fødested, mens Dimitri Nicolef betragtede politimanden, således som man betragter et menneske, man ser for første gang i sit liv.

"Den trettende april om aftenen befandt De Dem i det herberg ved landevejen til Pernau, som bærer navnet *Korset*. Er det ikke rigtigt?"

"Fuldstændig rigtigt, hr. dommer. Jeg kom tilbage fra en lang ekspedition langs med Pernowa-floden, hvor jeg havde været ude at søge efter en fra Sibirien bortflygtet fange, som desværre undslap os, idet han sprang ud i Pernowa-floden, der netop var i isgang."

Ved at høre denne forklaring fra Eck kunne Nicolef ikke tilbageholde en vis bevægelse. Det overraskede Kerstorf, men han lod, som om han ikke havde bemærket den, og mens han vendte sig på ny mod brigader Eck, vedblev han roligt:

"Fortsæt med Deres forklaring!"

Eck vedblev:

"Jeg havde opholdt mig omtrent et par timers tid i herberget *Korset* sammen med en af mine betjente, og vi var i færd med at

drage videre til Pernau, da døren til kroens skænkestue gik op, og to mænd trådte ind. Det var to rejsende. Den postvogn, de havde kørt med, var væltet på landevejen ikke langt fra herberget, og de kom nu for at få nattely i herberget, mens postføreren Broks og kusken var redet ind til Pernau med hestene. Den ene af disse rejsende var bankbuddet Poch, som jeg personlig har kendt i lang tid, og som jeg nu kom i passiar med. Min samtale med Poch varede omtrent en halv snes minutter. Hvad den anden rejsende angår, så var det åbenbart, at han søgte at skjule, hvem han var. Det forekom mig mistænkeligt og jeg forsøgte derfor at udforske, hvem denne mystiske rejsende var."

"Du gjorde kun din pligt, Eck," sagde major Werder fra sin plads henne ved vinduet, hvor han stadig stod.

Eck vedblev:

"Poch var kommet lidt til skade med sit ene ben, da postvognen væltede, og han havde sat sig ned på en stol ved bordet. På bordet havde han lagt en stor lædertaske fra sig, som var forsynet med brødrene Johausens navnetræk. Da der var fem eller seks personer, som sad og drak i skænkestuen, rådede jeg Poch til ikke at lade alt for mange mennesker se, at han havde denne lædertaske hos sig. Tasken var for øvrigt med en læderrem fastgjort til Pochs bælte. Jeg gik derpå hen mod døren, mens jeg nøje betragtede den mystiske rejsende, som Kroff nu var i færd med at anvise et værelse. Pludselig gjorde denne rejsende en hurtig bevægelse, og derved gled hætten over hans hoved til side et øjeblik. Det var kun et øjeblik, men i dette øjeblik så jeg den fremmedes ansigt."

"Og det var nok for Dem til at se, hvem han var?"

"Ja vel, hr. dommer!"

"De genkendte denne mand?"

"Ja vel, hr. dommer, for jeg har mangfoldige gange mødt den samme mand her på Rigas gader."

"Det var altså Dimitri Nicolef?"

"Det var ham!"

"Den mand, der står her?"

"Netop, den mand, der står der!"

Dimitri Nicolef, der havde hørt dette forhør og Ecks forklaring uden at komme med nogen afbrydelse, sagde nu:

"Brigaderen tager skam ikke fejl. Og når han siger, han den nævnte aften befandt sig i herberget, tror jeg ham gerne. Men jeg har slet ikke lagt mærke til ham, mens han har fået øje på mig. – Jeg forstår imidlertid ikke, hr. dommer, hvorfor De har villet konfrontere mig med denne mand, eftersom jeg selv har erklæret, at jeg ganske rigtigt den omtalte aften befandt mig i herberget *Korset*."

"Det skal De nok få at vide, Nicolef," svarede dommeren. "Men først spørger jeg Dem endnu en gang, om De stadig nægter at fortælle os, hvilket mål og hvilken hensigt Deres rejse havde?"

"Jeg nægter det."

"Det vil blive meget ubehageligt for Dem!"

"Hvorfor?"

"Fordi en forklaring om dette fra Deres side måske ville have forhindret, at justitsen søgte nærmere forklaringer hos Dem om det, som den nat foregik i det omtalte herberg."

"Den nat?" sagde Nicolef forbavset.

"Ja – har De ikke hørt, hvad der er sket den nat? Har De intet hørt i den tid, fra klokken otte om aftenen til klokken tre om morgenen, De var i herberget?"

"Nej, ikke det mindste, eftersom jeg sov lige fra det øjeblik, jeg gik til sengs, og til det øjeblik, jeg stod op."

"Og lagde De heller ikke mærke til noget mistænkeligt, da De gik om morgenen?"

"Intet som helst!"

Og Dimitri Nicolef vedblev med en stemme, der nu var aldeles rolig:

"Jeg tror at forstå, hr. dommer, at jeg – uden selv at vide af det – er blevet indviklet i en eller anden ubehagelig affære, og at De nu har stævnet mig som vidne!"

"Som vidne! Nej – ikke som vidne!" sagde dommeren.

"Nej, som anklaget!" skreg major Werder.

"Hr. major Werder," sagde dommeren skarpt, "jeg må bede Dem være rolig og ikke blande Dem i det forhør, som det alene tilkommer undersøgelsesdommeren at føre."

Majoren bed sig i læben og tav.

Men Dimitri Nicolef hviskede for sig selv:

"Ah; det er altså for den affæres skyld, man har kaldt mig herop!"

Og i den mest rolige tone vedblev han:

"Men hvad er det da, man anklager mig for?"

"Bankbuddet Poch er natten mellem den trettende og fjortende april blevet myrdet og udplyndret i herberget *Korset*," sagde dommeren.

"Den ulykkelige! Er den ulykkelige mand blevet myrdet?" skreg Nicolef.

"Ja," svarede Kerstorf, "og vi har den overbevisning, at morderen ikke er nogen anden end den mand, der rejste sammen med Poch."

Major Werder kunne nu, trods Kerstorfs advarsel, ikke holde sig længere, men skreg:

"Og da De, Dimitri Nicolef, er identisk med Pochs rejsefælle, så –"

"Så skulle jeg altså være morderen?"

Mens Dimitri Nicolef skreg disse ord, rejste han sig så heftigt op, at stolen, han havde siddet på, væltede, hvorpå han gik hen imod døren, som var bevogtet af brigader Eck.

"De nægter altså at være morderen, Dimitri Nicolef?" sagde dommeren.

Det var nu hans tur til at rejse sig op.

"Der er ting, som man ikke benægter, fordi disse ting benægter sig selv," svarede Nicolef.

"Tag Dem i agt!"

"Taler De i alvor?"

"I fuldeste alvor!"

"Det passer mig nu ikke længere at svare Dem på Deres spørgsmål, hr. dommer," sagde Nicolef i en foragtelig tone. "Men vil De nu blot sige mig, hvorfor man udelukkende har mistænkt den rejsende, der tilbragte natten i kroen, for at være morderen?"

"Det skal jeg sige Dem," svarede Kerstorf. "Det er, fordi man ved vinduet i det værelse, hvori denne rejsende overnattede, har fundet forskellige spor, der tyder på, at han ved nattetide er steget ind gennem vinduet for at myrde den sovende Poch. Og det er endvidere, fordi man i dette samme værelses kamin har

fundet en ildrager, der efter alt at dømme har været det instrument, hvormed han har brudt vinduesskodden op."

"Jeg må indrømme," sagde Nicolef, "at hvis dette virkelig er tilfældet, ser det meget mærkeligt ud."

Og derpå fortsatte han så roligt, som om hele denne affære i grunden slet ikke vedkom ham:

"Men selv om man nu også ud fra disse iagttagelser går ud fra, at mordet ikke er blevet begået af nogen, der er kommet udefra, så kan forbrydelsen dog meget vel være blevet begået efter min bortgang fra huset."

"De anklager altså kroværten Kroff! Jeg gør Dem opmærksom på, at man under undersøgelsen intet som helst har fundet, der kunne være egnet til at mistænke ham."

"Jeg anklager ingen," svarede Nicolef. "Men hvad jeg mener at have ret til at sige, det er, at jeg er den sidste, som man burde mistænke for at have udført en slig nederdrægtig forbrydelse."

Major Werder blandede sig nu atter i forhøret og sagde:

"Efter at morderen har myrdet Poch, har han taget hans lædertaske og plyndret den for dens indhold. Det var penge, som bankbuddet skulle bringe til Reval for brødrene Johausens regning."

"Hvad vedkommer det mig?"

Dommeren blandede sig i ordvekslingen mellem major Werder og professor Nicolef og sagde:

"Dimitri Nicolef, De vedbliver altså at nægte at svare på de spørgsmål, jeg har rettet til Dem; for det første, hvilken hensigt De havde med Deres rejse, for det andet, hvilket mål denne rejse havde, for det tredje, hvorfor De forlod herberget så tidligt

om morgenen og endelig, hvorhen De begav Dem, efter at De havde forladt herberget?"

"Ja, jeg nægter at svare på disse spørgsmål!"

"Det er værst for Dem selv, Nicolef, for retten vil nu kunne sige: De var ikke uvidende om, at dette bankbud Poch havde en stor sum penge hos sig. Efter at uheldet med postvognen var sket, fulgte De Poch til herberget, og undervejs var det, at tanken om at myrde og udplyndre Deres ledsager kom op i Dem. – Da De har fundet øjeblikket gunstigt om natten, er De steget ud af vinduet, er gået hen til det andet vindue, har brudt dets skodder fra og er kommet ind i Pochs værelse. De har fundet ham sovende og har myrdet og udplyndret ham, og da klokken derpå er blevet fire om morgenen, har De forladt herberget for at skjule Deres rov et eller andet sted, hvor –"

"Hvor vi dog nok skal vide at finde det," afbrød major Werder.

"Og nu spørger jeg Dem for sidste gang," vedblev Kerstorf, "om De vil svare mig på det spørgsmål, hvorhen De begav Dem, efter at De havde forladt kroen?"

"Og jeg svarer Dem for sidste gang: Nej!" sagde Nicolef. "Arrester mig, om De ønsker det!"

"Nej, Dimitri Nicolef," svarede Kerstorf til major Werders uhyre forbavselse og indignation, "nej, jeg arresterer Dem ikke. Ganske vist er de indicier, der er ophobet imod Dem, meget alvorlige, men en mand i Deres stilling, af Deres anseelse og frem for alt med Deres uplettede og hæderlige fortid har ret til at forlange, at man tager hensyn til Dem. Jeg udsteder ikke noget arrestdekret mod Dem, De er fri og kan gå. Men hold Dem stedse parat til at møde her i retten, så længe denne sag står på."

11. Alene mod hoben

Efter at dette forhør var endt, havde major Werder, som vi allerede har fortalt, været overbevist om, at dommeren Kerstorf ville lade Dimitri Nicolef arrestere. Han var ikke den eneste, der havde troet det. At Nicolef ville blive arresteret, var en almindelig antagelse. Og egentlig talt var der jo også mange grunde til at tro det. Nicolef havde på den besynderligste måde nægtet at sige, hvilken hensigt og hvilket mål hans rejse havde haft. Hans måde at forlade herberget på om morgenen klokken fire i mulm og mørke og i sludfuldt vejr i stedet for at vente et par timer på postvognen, som han *havde* betalt, og som ville komme lige så hurtigt til Pernau som han, var allerede såre mistænkelig, og endnu mere mistænkeligt var det, at han ikke alene nægtede at sige, hvor han var gået hen, da han forlod herberget, men også, at han nægtede at fortælle, hvor han havde været henne de sidste tre dage før sin hjemkomst til Riga. Når byens folk tog alle disse mærkelige forhold i betragtning, spurgte de sig selv, hvorfor Dimitri Nicolef ikke var blevet arresteret, hvorfor han havde fået lov til at begive sig til sit hjem og forblive i frihed i stedet for at blive spærret inde i byens fængsel eller på fæstningen. Ganske vist havde han lovet til stadighed at holde sig rede til rettens disposition, men hvad betød det i grunden? Ville han ikke snarere søge at flygte ud af landet, nu, da han vidste, at man offentligt anklagede ham for at være bankbuddet Pochs morder?

I Rusland som i andre lande er dommerstanden uafhængig, og justitsen behøver intet hensyn at tage til de andre faktorer i staten. Men det kan ikke undgås – i Rusland så lidt som i andre lande – at når det politiske element, de politiske følelser begynder at komme med i spillet, at da de øverste magter og autoriteter i staten begynder at gøre deres indflydelse gældende.

Dette var også tilfældet med denne sag her, hvor Dimitri Nicolef blev anklaget for en forfærdelig forbrydelse i samme øjeblik, som det slaviske parti havde kåret ham til sin fører. Det var også derfor, at guvernøren over de russiske østersøprovinser, general Gurko, som man havde forelagt hele sagen, havde forbeholdt sig ret til at erklære, hvornår Nicolef skulle arresteres, om han end havde bestemt ved sig selv, at han ikke ville udstede denne arrestordre, så længe der endnu var noget, der talte for, at den anklagede professor var uskyldig.

Da derfor om eftermiddagen politiets øverste chef, oberst Raguenof, meldte sig hos general Gurko for at forelægge ham den fuldstændige rapport over alt, hvad der var passeret i forhøret, bad guvernøren ham om at vente en kort tid hos ham, da han ønskede at tale med ham om hele denne sag.

"Jeg står fuldstændig til Excellencens tjeneste!" svarede oberst Raguenof.

General Gurko læste meget omhyggeligt hele rapporten om Nicolefs forhør hos dommer Kerstorf igennem. Så sagde han:

"Enten nu Dimitri Nicolef er skyldig eller ikke skyldig i den forbrydelse, man anklager ham for, så kan det ikke undgås, at det tyske politi vil udnytte denne begivenhed til sin fordel, da Nicolef er russer. Det var jo netop ham, som regeringen i St.

Petersborg og alle vi russere ville opstille som vor kandidat ved de kommende kommunale valg, hvor vi skal kæmpe mod den tyske adel og hele det mægtige bourgeoisi, som hidtil har været almægtigt her i provinsen. Og nu bliver *han* anklaget for en gemen forbrydelse og, hvad der er værre endnu, forsvarer sig meget dårligt."

"Deres Excellence har fuldstændig ret," sagde nu obersten. "Denne affære kommer meget ubelejligt for os, særlig nu, da gemytterne er så ophidsede, at de ikke kan se roligt og koldblodigt på en sag."

"Hr. oberst, sig mig, tror De virkelig, at Dimitri Nicolef er skyldig?"

"Jeg kan ikke svare Dem på det, Excellence – jeg tør i hvert fald ikke sige Dem, hvad jeg mener personligt om denne Nicolef, der altid har glædet sig ved offentlighedens respekt, og som *jeg* i hvert fald altid har betragtet som et rent mønster på en redelig og hæderlig karakter."

"Men hvorfor i alverden nægter, han da at udtale sig om sin rejse?" vedblev general Gurko. "Hvad formål har han haft med den? – *Hvor* er det, han har været? – Han må have meget vægtige grunde til at bevare en så hårdnakket tavshed om det."

"Excellence," sagde nu oberst Raguenof, "der er ved denne sag en meget vigtig omstændighed at bemærke, en omstændighed, der taler højt til fordel for Nicolef, og det er den, at det kun er ved et rent tilfælde, at han er kommet til at rejse sammen med bankbuddet Poch, for han kunne umuligt vide, at denne skulle ud at rejse med en stor sum penge, at det kun er ved et rent tilfælde, at han kom til at rejse *alene* med ham, for i reglen er der altid passagerer nok til at fylde postvognen, og endelig, at

det også kun er ved et rent tilfælde, at han er kommet til at ledsage Poch til dette skumle herberg, for han kunne dog umuligt vide på forhånd, at dette uheld med postvognen ville ske. Man kan da med absolut sikkerhed gå ud fra, at han ikke foretog denne rejse med den forudlagte plan at myrde Poch, men at han under alle omstændigheder ville have foretaget den. Ikke sandt?"

General Gurko var et øjeblik tankefuld.

Så sagde han:

"De har ganske bestemt ret, hr, oberst, og jeg indrømmer, at det er meget alvorlige og betydningsfulde argumenter, De her fører i marken. Alle de beviser eller rettere sagt indicier, man har mod Nicolef, ville derfor også blive i høj grad afkræftede og forringede, om han blot ville udtale sig om denne mystiske rejse, som han har holdt så hemmelig, at han ikke engang har talt om den til sin familie."

"Jeg indrømmer fuldt ud dette, Excellence, og dog må jeg sige, at selv om Nicolef ikke ville svare på dommerens spørgsmål i denne retning, så kan jeg ikke heri se et bevis på hans brøde. Nej, jeg kender Dimitri Nicolef for godt, og jeg siger, at trods hans tilstedeværelse hin nat i Kroffs herberg, trods alt, hvad man har af indicier mod ham, så *vil* jeg ikke tro, og så *kan* jeg ikke tro, at Nicolef er gerningsmanden til denne forbrydelse."

General Gurko forstod godt af oberst Raguenofs ord, at denne var en ivrig forsvarer af Dimitri Nicolef, der var af slavisk race som han selv. Hvad han, general Gurko, selv angik, så havde han det strenge princip aldrig at tro nogen mand skyldig, uden at der var aldeles uomstødelige beviser mod ham, og

endda skulle man ti gange bevise disse bevisers uomstødelighed og uforkastelighed, før han lod manden dømme.

Han bladede nogle øjeblikke i Kerstorfs rapport og sagde så:

"Nu kan det imidlertid ikke nægtes, hr. oberst, at der er meget vægtige beviser imod ham. Han benægter ikke, at han har tilbragt natten mellem den trettende og fjortende april i dette herberg. Han benægter heller ikke, at han den omtalte nat har opholdt sig i det værelse, hvis vindue bærer friske spor af, at et menneske er klatret ud igennem det, og i hvis kamin man har fundet den ildrager, der har været brugt til at brække vinduesskodderne fra, så morderen har kunnet stige ind i Pochs værelse og myrde ham."

"Alt dette er fuldstændig rigtigt," svarede oberst Raguenof hurtigt. "Alle disse omstændigheder tyder på, at mordet på Poch er blevet begået af Pochs rejsefælle fra postvognen, som har været i dette værelse om natten, og at denne rejsefælle er Nicolef, er der jo efter hans egen forklaring heller ingen tvivl om. Men hele denne mands fortid, hele hans hidtidige uplettede vandel forsvarer ham mod en så frygtelig anklage. Og desuden, Excellence, som jeg allerede tidligere har bemærket, da Nicolef besluttede sig til at foretage denne rejse, kunne han umuligt vide, at han ville komme til at rejse sammen med brødrene Johausens bankbud, og at buddet ville have en stor sum penge hos sig. – Selv om man nu også vil påstå, at tanken om at myrde bankbuddet først er opstået hos ham, da han så den rejsetaske, som Poch uforsigtigt nok ikke skjulte, så skal man dog først bevise, at Dimitri Nicolef befandt sig i en pinlig pengeforlegenhed, og at han i den grad havde kniven på

struben, at han for at klare sig ud af sine vanskeligheder ikke havde anden udvej end at begå et frygteligt mord for at skaffe sig penge. – Men jeg spørger: Hvem kan bevise dette? Nicolef har altid ført et så beskedent, jævnt og fordringsløst liv, at det er umuligt at tro, at han nu pludselig skulle få brug for så mange penge, at han blev drevet til at begå et mord."

Oberst Raguenof havde ikke talt for døve øren. Hans række af logisk rigtige beviser havde virkelig båret sin frugt, og guvernøren var nu ikke længere så tilbøjelig til at se hele denne sag i den belysning, hvori major Werder og mange andre hidtil havde fremstillet sagen for ham.

Efter at være gået nogle gange frem og tilbage over gulvet i sine egne tanker, sagde han derfor til oberst Raguenof:

"Foreløbig er der intet andet at gøre end at lade undersøgelsen gå sin gang. Måske kommer der nye beviser og nye omstændigheder frem, måske finder man også nye vidner, hvis udsagn kan belyse sagen på en ny måde og stille den på en helt ny basis. Vi kan have den største tillid til dommer Kerstorf, for han er en hæderlig og absolut uafhængig dommer, der aldrig følger andet end sin egen overbevisning, og som er aldeles utilgængelig for enhver politisk indflydelse. Han må ikke lade Nicolef arrestere, uden at han har indhentet mit samtykke. Han har hidtil tilladt ham at forblive på fri fod, og det var også det bedste, han kunne gøre. Skulle der nu komme nye beviser frem mod Nicolef, eller skulle forholdene overhovedet påbyde det, så skal jeg selv være den første, der giver ordre til at sætte Nicolef i forvaring på fæstningen."

Dermed skiltes Raguenof fra sin øverste chef, general Gurko.

Imidlertid havde en vis uro og gæring begyndt at vise sig i byen. Alle havde ventet, at Nicolef var blevet arresteret, og forbavselsen over, at han forblev på fri fod, var uhyre. Nogle mennesker, særlig i de tyske højere klasser, var forbitrede over, at arrestationen ikke havde fundet sted, fordi de var overbeviste om, at Nicolef var morderen – i hvert fald ønskede de det af politiske grunde. Andre, der ikke havde nogen bestemt overbevisning om Nicolefs skyld, fandt, at det i hvert fald var meget mærkeligt, at en mand, der var så vægtige beviser imod, ikke straks blev arresteret.

Det var derfor med en dyb forbavselse, der var blandet med indigneret protest, at man denne eftermiddag så Dimitri Nicolef rolig gå fra retssalen hjem til sit hus i forstaden.

Mens han havde været borte, var den forfærdelige nyhed imidlertid endelig nået til hans børns øren. Ilka vidste nu, hvad det var for en frygtelig anklage, man rettede mod hendes fader. Mens Nicolef opholdt sig i retten og blev forhørt af dommer Kerstorf, var hans søn Johan kommet hjem og havde fået alt at vide. Han var næsten ude af sig selv, da han fortalte søsteren alt, hvad der var passeret i universitetsgården i Dorpat mellem ham og Karl Johausen.

"Fader er uskyldig!" skreg han. "Men vær forvisset om, at jeg skal vide at drage denne usling Karl Johausen til ansvar!"

Både doktor Hamine ug konsul Delaporte havde ude i byen fået at vide, at Nicolef var vendt tilbage til Riga om natten, og at han nu befandt sig i forhør hos Kerstorf. De havde begge skyndt sig ud til Nicolefs hus, hvor de fandt hans børn Ilka og Johan.

Deres nærværelse, deres opmuntrende ord og deres forhåbningsfuldhed hjalp de to søskende til at holde modet

oppe. Men det var med stor vanskelighed, at husets to venner formåede at forhindre Ilka og Johan i at gå til justitsbygningen for at mødes med deres fader i forhørslokalet.

"Nej, nej, bliv nu roligt her," sagde doktor Hamine, "bliv nu her sammen med os. Det er bedst, vi forholder os aldeles rolige. Nicolef kommer snart tilbage, renset og fri for alle beskyldninger."

Men den unge pige sagde bittert:

"Hvad nytter det da, at man hele sit liv lever retskaffent og hæderligt, når man alligevel kan risikere, hvad dag det skal være, at blive anklaget for en gemen forbrydelse!"

"Jo, Ilka," udbrød Johan, "det har dog også sin betydning, når det gælder om at forsvare sig mod slige beskyldninger."

"Ja, min ven, De har ret," svarede doktor Hamine, "og jeg siger kun, at dette er en vanvittig anklage, som ikke har det ringeste på sig."

Det var i denne stemning, alle befandt sig, da Dimitri Nicolef kom hjem til sit hus, hvor han foruden sine børn, doktor Hamine og konsul Delaporte fandt nogle andre af sine venner forsamlede. Ude i byen var mængden så ophidset, at han på vejen til sit hjem havde hørt mere end en grovhed blive sagt i hans umiddelbare nærhed og med adresse til ham.

"Der har vi den velærværdige professor," sagde nogle.

"Hvor mange penge var der i Pochs taske?" sagde andre.

"Det er bedst, vi spørger dommeren," sagde atter andre, "for han har naturligvis fået halvdelen for at lade ham løbe."

Ilka og Johan skyndte sig at modtage faderen og at falde ham om halsen. Han fik nu at vide, hvad der var foregået i Dorpat, og hvorledes Karl Johausen havde slynget Johan den blodige

fornærmelse: "*søn af en morder!*" lige i ansigtet, mens alle kammeraterne havde hørt på det.

Både doktor Hamine, konsulen og de andre venner, der var til stede, trykkede Nicolefs hånd. Med deres ord, med deres håndtryk, med alle deres oprigtige venskabsbeviser protesterede de mod den anklage, der havde ramt ham. – Aldrig et øjeblik havde de tvivlet om hans uskyldighed. Ikke et øjeblik ville de tvivle om den, hvad der så end skete.

Uden for huset samledes der stadig små opløb af mennesker, der enten nysgerrige eller forbitrede stirrede op med dets vinduer for at få et glimt af "morderen" at se. Mens dette foregik, fortalte Nicolef sine børn og sine venner alt, hvad der var passeret hos dommeren, alle de spørgsmål, der var blevet rettet til ham, den uforskammede opførsel, major Werder havde vist ham, og den værdige og hensynsfulde måde, hvorpå dommer Kerstorf var kommet ham i møde. Men Nicolef fortalte alt dette på en kort og fyndig måde som en mand, der fortæller en i sig selv ganske tåbelig historie, hvis detaljer han ikke gider gå videre ind på.

Man forstod, at efter dette trættende forhør og efter den uhyre nerveanspændelse, som Nicolef havde været genstand for, trængte han til ro, måske også til at fordybe sig i arbejdet for at glemme, og hans venner tog derfor hurtigt afsked med ham.

Johan og Ilka trak sig tilbage for sig selv, og Nicolef gik ind i sit arbejdsværelse og lukkede døren efter sig.

Idet de gik, sagde konsul Delaporte til doktor Hamine:

"Lidenskaberne er ophidsede her i byen efter dette mord, kære ven, og selv om Dimitri nok så mange gange er uskyldig,

og selv om man nok så mange gange må frifinde ham, så er det dog af yderste vigtighed at finde den rette morder, for uden dette vil Nicolefs fjender blive ved med at forfølge ham med deres hadefulde anklager og mistænkeliggørelser."

"Ja, vi har al grund til frygt i denne retning," svarede doktoren, "og hvis jeg nogen sinde har ønsket, at retfærdighedens hånd må ramme en forbryder, så er det i denne sag. Mordet på Poch vil blive udnyttet af brødrene Johausen og hele deres politiske parti, og hvordan de vil fare frem, ser vi allerede af den opførsel, Karl Johausen har udvist mod Johan ved at kalde ham søn af en morder, skønt han jo intet vidste om mordets detaljer."

"Hvad jeg er bange for," sagde Delaporte, "er, at denne affære mellem Karl og Johan ikke er forbi med det. Jeg er bange for, at Johan forløber sig. Vi kender jo alle hans karakter, og vi ved, at han ikke er den, der ustraffet lader en anden fornærme sig og endnu mindre hans fader."

"Nej, nej, det må ikke ske," sagde doktoren, "vi må for Himmelens skyld og for enhver pris forhindre, at Johan begår en uforsigtighed under de forhold, som sagerne nu står! – Ja, den forbandede rejse, gid Dimitri dog aldrig havde foretaget den. Af hvad grund har han dog foretaget den, og hvad har hans hensigt været med den?"

Det spørgsmål, som doktoren her stillede både sig selv og Delaporte, var det samme, som både Nicolefs børn og venner rettede til sig selv, og de formåede ikke at finde nogen opklaring på den gåde, at Nicolef så hårdnakket nægtede at svare på Kerstorfs spørgsmål, skønt han måtte vide, i hvilken farlig situation han derved kom.

Hvad der særligt forbavsede både Nicolefs børn og hans venner var, at da han fortalte dem, hvad der var sket i forhøret, havde han aldeles undladt at fortælle dem, at dommeren havde ønsket at vide besked om, hvorfor han havde foretaget denne rejse, og hvilket mål den havde haft; han havde også undladt at fortælle, at han havde nægtet at svare på disse spørgsmål, ja, han gjorde ikke den ringeste hentydning til, at han havde foretaget denne rejse. Alt dette forekom med rette hans venner meget besynderligt, men de sagde til sig selv, at han vel havde vægtige grunde for at tie på dette punkt, og at han vel senere ville give en forklaring på det. Ingen af hans venner tvivlede om, at han kun havde haft hæderlige grunde til i det mindste ikke foreløbig at ville tale om denne rejse.

Og dog, trods alt, når en mand i hans stilling og af hans uplettede agtelse blev anklaget for en forbrydelse, som det i virkeligheden var umuligt at tiltro ham efter hele hans fortid at dømme, hvorfor var han da så stivsindet ikke at ville komme med den forklaring, der øjeblikkelig ville slå hele anklagen mod ham til jorden?

Ophidselsen steg stadig ude i byen, eftersom efterretningen om, at han ikke var blevet arresteret, bredte sig. Særlig var ophidselsen stor i de tyske kredse, der var i så stort et antal i byen. Både familien Johausen, deres slægtninge og venner, alle deres omgivelser, adelen og borgerskabet var ude af sig selv af forbitrelse. Man anklagede både guvernøren, general Gurko og politiets chef oberst Raguenof for at være partiske og kun at beskytte Nicolef, fordi han ligesom dem var russer, og man sagde, at hvis det havde været enhver anden end en russer, der var blevet anklaget for en slig forbrydelse og med slige beviser

mod sig, ville han straks være blevet arresteret og sat på fæstningen.

Men hvorfor, fortsatte de, skulle han ikke behandles således, som man behandlede enhver almindelig bandit? Det var jo ikke vage beviser, man havde mod ham, det var beviser så overvældende, at man med sikkerhed kunne sige, at han var morderen! Nu lod man ham være på fri fod! Man gav ham ligefrem anvisning på at flygte, og han ville ikke komme for domstolen, der aldeles utvivlsomt ville have dømt ham. Ganske vist, selv om han var blevet dømt, så var det dog blevet en alt for mild dom, for nu, da dødsstraffen er afskaffet i Rusland undtagen for politiske forbrydelser, kunne domstolen jo kun dømme ham til at blive deporteret til Sibiriens miner, mens han for sit afskyelige mord fortjente døden som straf, ja, en straf, der var endnu hårdere end døden.

Denne måde at diskutere sagen på var især almindelig i de mere velstående kvarterer i byen, hvor det tyske element var i majoritet. Og særlig i selve familien Johausen rasede man mod Nicolef og dommer Kerstorf, tilsyneladende blot forbi Nicolef efter deres mening var den ulykkelige Pochs morder, men i virkeligheden, fordi man nærede et personligt, glødende had til denne Nicolef, der havde vovet at trodse den almægtige familie Johausen.

"Det er meget sandt," sagde Frank Johausen en dag til sin broder og sine venner, "at da Nicolef begav sig ud på rejse, kunde han for det første ikke vide, at han ville komme til at rejse sammen med Poch, for det andet heller ikke, at Poch havde en stor sum penge hos sig. Men dette sidste har han fået at vide undervejs, og da så uheldet med postvognen skete, og da

han sammen med Poch begav sig til Kroffs herberge, har han fattet planen om at stjæle pengene fra bankbuddet, selv om der også foran dette tyveri skulle gå et frygteligt mord. Når han ikke vil sige, hvorfor han foretog denne rejse, og hvilket mål den havde, hvorfor siger han da så ikke i hvert fald, af hvilken grund han tidligt om morgenen sneg sig bort fra herberget? Hvorfor giver han ikke en forklaring på, hvorfor han ikke ville afvente postførerens tilbagekomst? Hvorfor siger han ikke, hvor han har været de sidste tre dage, før han kom tilbage til Riga? – Nej, han siger intet, for hvis han sagde sandheden om disse ting, ville det være det samme som at tilstå sin forbrydelse. For når han om morgenen listede sig bort fra herberget *Korset*, stadig skjulende sit ansigt, var det blot, for at han kunne bringe de penge i sikkerhed, han havde plyndret sit ulykkelige offer for."

Frank Johausen gik rasende frem og tilbage ad gulvet.

Så fortsatte han:

"Og så siger man: Hvorfor skulle Nicolef have begået denne forbrydelse, han, som levede et beskedent liv uden store fordringer, og hvis stilling var om end tarvelig, så dog tilfredsstillende for ham? Hvorfor skulle han begå en forbrydelse for at få en stor sum penge, som han ingen påtrængende brug havde for? Men jeg skal fortælle både dommeren og alle andre mennesker en helt anden historie. Sandheden er, at Dimitri Nicolefs pekuniære stilling var aldeles fortvivlet. Han havde forpligtelser, som han ikke på nogen måde kunne opfylde. Om blot tre uger skulle han betale veksler til et beløb af atten tusinde rubler til mit firma, og jeg er aldeles overbevist om, at han hverken havde disse penge eller havde nogen som helst udvej til at kunne skaffe sig dem. – Han vidste

også godt, at det ville have været aldeles håbløst for ham at bede mig om henstand. Jeg ville uden barmhjertighed have sagt nej."

Det var Frank Johausens ord, og i dem havde man hele manden, hele denne hadefulde, hævngerrige og ubarmhjertige sjæl.

Hans erklæringer blev naturligvis snart kendt overalt i byen, og det var på denne måbe, at både Ilka, Johan og husets venner fik at vide, i hvilket gældsforhold han stod til brødrene Johausen. Nicolef nægtede det aldeles ikke, og hvorfor skulle han også have gjort det? Det var jo kun af de reneste og hæderligste grunde, han havde påtaget sig denne gæld efter sin afdøde fader. Men det var dog et nyt moment i sagen, og det forøgede ikke blot mistanken mod ham, men også hans venners bekymringer.

Skønt der var blevet blandet politik ind i denne sag, ville general Gurko dog ikke gå bort fra de forsigtighedens afstukne veje, han altid fulgte, og skønt den offentlige mening i byen mere og mere højrøstet forlangte, at Nicolef blev sat fast, ville general Gurko dog endnu ikke udstede nogen arrestordre mod Nicolef. Derimod modsatte han sig ikke, at der blev foretaget en husundersøgelse hos ham.

Denne husundersøgelse fandt sted den attende april, og den blev foretaget af dommer Kerstorf, der assisteredes af major Werder og brigader Eck.

Dimitri Nicolef modsatte sig slet ikke denne husundersøgelse. Han lod de tre mænd gøre, hvad de ville, og når de rettede et eller andet spørgsmål til ham, svarede han dem koldt og ligegyldigt. De rodede hans skrivebord og skuffer igennem, de endevendte hans skabe, de kikkede i hans papirer

og læste hans breve, og de gennemgik hans regnskabsbøger. De så, at Frank Johausen aldeles ikke havde overdrevet, når han påstod, at Nicolef intet ejede. Han levede kun af sine små indtægter som lærer, og nu, da han var anklaget for en forfærdelig forbrydelse, var der al udsigt til, at også disse beskedne indtægter ville høre op og nøden holde sit indtog i hans hjem.

Husundersøgelsen gav intet som helst resultat, hvad mordet angik. Men efter Frank Johausens mening var dette jo ingenlunde overraskende, for naturligvis havde Nicolef haft tid til at bringe sit bytte i sikkerhed. Han havde naturligvis nedgravet det et eller andet sted, og det var det, han havde besørget om morgenen, da han sneg sig bort fra herberget. Frank Johausen udtrykte denne sin mening til enhver, der ville høre på ham, og naturligvis gav alle ham ret.

Som man ved, havde Frank Johausen alle numrene på de stjålne pengesedler, men både han og dommer Kerstorf var enige om, at de næppe foreløbig ville få nogen nytte af dem.

"Morderen," sagde Kerstorf, "vil sandsynligvis ikke vove at give nogen af disse sedler ud foreløbig, i hvert fald ikke, så længe mordet endnu er i frisk erindring. Han vil vente, til han tror, faren er drevet over, og der kan måske gå lang tid, før nogen af sedlerne bliver sat i omløb."

Mens alt dette stod på, kunne det ikke undgå Dimitri Nicolefs venners opmærksomhed, hvorledes stemningen blev mere og mere ophidset, ikke blot i byen Riga selv, men også i hele provinsen. De vidste, at den almindelige mening var imod professoren, som man antog for skyldig, og at man fra flere hold, særlig fra de mægtige tyske kredse søgte at lægge et pres

på regeringen for at få Nicolef arresteret, forhørt og dømt. At Nicolef ville blive kendt skyldig, var disse kredse ikke i nogen tvivl om.

Hvad de ikke-tyske lag, de lavere klasser: arbejderne, håndværkerne, de småhandlende, kort sagt den slaviske befolkning, angik, så var denne mere tilbøjelig til at tage parti for Nicolef og forsvare ham mod hans fjender, selv om de måske ikke var helt overbeviste om, at han var uskyldig. Det var for dem mere en følelsessag, et raceinstinkt. Men hvad kunne det også nytte Nicolef, at han havde disse mennesker på sin side? De havde jo ingen magt. Måske kunne deres sympatier for Nicolef snarere komme denne til skade end til gode. Med de store pengemidler, som brødrene Johausen og deres venner disponerede over, kunne de med lethed få hemmelige agenter til at ophidse denne lavere befolkning til fordel for Nicolef. Det ville give anledning til demonstrationer og til moddemonstrationer, og det ville bevæge guvernøren til at lade Nicolef arrestere for at undgå videre spektakler i byen.

Det hændte allerede nu tit, at der var små opløb foran Nicolefs hus, og man havde på fornemmelsen, at de, der havde pengene, var ved at forberede uroligheder. Men under alt dette bevarede Dimitri Nicolef sin absolutte koldblodighed og ro. Det var endog kun på vennen doktor Hamines indtrængende råd og på sine egne børns indstændige bønner, at han havde lovet ikke at gå uden for huset. Han kunne risikere at blive skældt ud på gaden, måske endog mishandlet. Da Hamine havde givet ham dette råd, havde han trukket på skuldrene, men havde dog lovet ham at følge det. Han blev endnu mere tavs og indesluttet, end han havde været før, og han tilbragte nu hele dagen alene i sit

arbejdsværelse. Med hans undervisning var det forbi. Han gik ikke ud til sine elever længere, og ingen af dem kom mere til ham. Han talte ikke til nogen, og han ønskede ikke, at nogen talte til ham. Allermindst ønskede han, at man drejede samtalen hen på noget, som vedrørte mordsagen og det, man anklagede ham for. Der var foregået en forfærdelig forandring med ham, og med god grund var både hans børn og hans venner ængstelige for ham. Doktor Hamine, hvis venskab for ham nåede den yderste hengivenheds grænser, og som ikke var mindre ængstelig for ham end de andre, benyttede nu hver smule fritid, der levnedes ham, til at komme til Nicolefs hus. Også konsul Delaporte og nogle andre af husets venner kom her hver aften og forsamledes i dagligstuen. De kunne ofte her høre pøbelens hadefulde skrig fra gaden. Uroligheder gærede bestandig, skønt politiets chef, oberst Raguenof, havde givet de strengeste ordrer til at overholde ro og orden.

Dimitri Nicolef var næsten aldrig selv til stede ved disse sammenkomster om aftenen. Han låsede døren til sit studereværelse og viste sig ikke. Men både Johan og Ilka var der, og for dem var disse sammenkomster til megen trøst i disse angstfulde dage. Når så vennerne var gået, skiltes Ilka og Johan og gik hver til sit værelse, men de kunne ofte ligge søvnløse til langt ud på natten og lytte enten til den urolige larm fra gaden eller til lyden af faderens skridt nede fra hans arbejdsværelse, hvor han hvileløs gik frem og tilbage.

Det var en selvfølge, at Johan ikke tænkte på foreløbig at vende tilbage til universitetet i Dorpat. Det ville under de nuværende omstændigheder have været alt for pinligt for ham at vise sig for studenterne. Hvilken modtagelse kunne han vel

vente af kammeraterne, selv af dem, der hidtil altid havde vist ham det mest uskrømtede venskab? Hvis de nu alle var af samme mening som andre om hans faders brøde, mon han så havde fundet andre til at forsvare sig end den brave Gospodin? – Og hvorledes skulle det vel have været ham muligt at beherske sig, når han atter kom til at stå ansigt til ansigt med denne Karl Johausen?

"Å, det afskyelige menneske, denne Karl Johausen," sagde han tit til doktor Hamine. "Han har fornærmet min fader, men min fader er uskyldig. Det vil vise sig klart, når man endelig opdager den rigtige morder. Men enten denne morder bliver fundet eller ej, så skal jeg vide at kræve Karl Johausen til regnskab! – Og hvorfor vante længere med det? Er det ikke bedst at gøre det straks?"

Det kostede doktoren ikke så lidt besvær at berolige den unge mand og slå ham koldt vand i blodet.

"Tab nu ikke tålmodigheden, Johan," sagde han, "og begå frem for alt ingen dumheder. Når det rette øjeblik kommer, skal jeg selv være den første, der siger til Dem: Gør nu Deres pligt!"

Johan ville dog kun nødig lytte til doktorens råd, og havde ikke søsteren Ilka ligefrem befalet ham at forholde sig rolig, er det ikke godt at vide, hvad der kunne være sket, og hvilken ubesindighed han kunne have begået, en ubesindighed, som havde gjort galt værre.

Den aften, da Dimitri Nicolef efter at have været i det første forhør hos dommer Kerstorf, kom tilbage til sit hjem, havde han spurgt datteren, efter at vennen havde trukket sig tilbage, om der ikke var kommet et brev til ham.

"Nej," svarede Ilka. "Postbuddet havde intet andet med sig i aften end den sædvanlige avis."

Næste morgen, på den tid, hvor postbuddet plejede at besørge den første ombæring af breve i kvarteret, forlod Nicolef sit arbejdsværelse og gik ned i gadedøren for at afvente postbuddets ankomst. På dette tidspunkt var gaden endnu så temmelig mennesketom, og kun et par politibetjente gik frem og tilbage foran huset.

Ilka havde hørt sin fader gå ud og gik ned til ham i gadedøren.

"Venter du på postbuddet, fader?" spurgte hun.

"Ja," svarede Nicolef, "men det lader til, at han er forsinket til morgen."

"Nej, jeg forsikrer dig for, du tager fejl, fader! Det et endnu for tidligt til, at postbuddet kan have været her. Men det er koldt til morgen, og du gjorde bedst i at komme indenfor."

Faderen svarede ikke.

"Venter du et brev?" spurgte Ilka.

"Ja, mit barn. Men det er ikke til nogen nytte, du bliver hernede. Gå hellere op på dit værelse."

Nicolef talte så bestemt, som om han ville befale datteren at gå, og det var tydeligt at se, at hendes nærværelse her generede ham.

I dette øjeblik kom postbuddet, men han havde intet brev til Nicolef, og denne formåede ikke at skjule, at han var meget forbavset og bedrøvet over det.

Samme aften og næste dags morgen var Nicolef atter på vagt i gadedøren for at afvente postbuddets ankomst. Men hver gang gik postbuddet forbi uden at have noget med. Hvem

kunne det være, Dimitri Nicolef ventede brev fra? Og stod dette brev på den ene eller anden måde i forbindelse med den rejse, han hidtil var kommet tilbage fra, og som havde haft så skæbnesvangre følger for ham? Ingen kunne vide det. Selv sagde han ikke et ord om det til nogen.

Denne morgen kom allerede ved ottetiden doktor Hamine og konsul Delaporte i stor hast til Nicolefs hus og forlangte at tale med Ilka og Johan. De havde fået at vide, at det myrdede bankbud Pochs begravelse skulle foregå samme dag, og de kom nu for at underrette Nicolefs børn om det. Man kunne frygte, at begravelsen ville give anledning til fjendtlige demonstrationer mod Nicolef, og måske var det bedst, sagde de, at de traf deres forberedelser.

De havde ret.

Brødrene Johausen havde besluttet at holde Pochs begravelse med stor pomp og pragt, og man kunne nu frygte alt fra deres side.

At de ville lade den mand, som i tredive år havde været trofast i deres tjeneste, og som så at sige var død under sit arbejde for dem, begrave på en smuk og værdig måde, var der selvfølgelig intet at sige til. Men det var kun alt for åbenbart, at de ville benytte begravelsen som en lejlighed, hvor de kunne ophidse befolkningen og derved opnå at lægge et pres på regeringen og få Nicolef arresteret.

Måske havde regeringen handlet klogest, om den helt havde forbudt denne demonstration, der var annonceret på forhånd af det tyske partis blade, og aviser. Men guvernøren, general Gurko, var på den anden side også ængstelig for, at en sådan indskriden fra autoriteternes side ville få de allerede

tilstrækkeligt ophidsede gemytter yderligere i kog. Han fandt det derfor bedst at lade det hele gå sin gang og indskrænke sig til at give strenge ordrer om ordenens opretholdelse. Særlig blev det pålagt betjentene at forhindre, at nogen angreb professor Nicolefs hus eller søgte at trænge ind i det.

Der var så meget mere grund til at frygte, at dette skulle ske, som ligfølget for at nå fra det hus, hvor Poch havde boet, og til kirkegården, hvor han skulle begraves, var nødsaget til at gå gennem forstaden og komme forbi det hus, hvor Nicolef boede. Det var en omstændighed, der kunne lade en frygte det værste, for man måtte regne med den ophidsede stemning mellem Pochs mange venner i ligfølget, når disse kom forbi huset, hvor den formentlige morder boede.

Under disse omstændigheder rådede doktor Hamine til, at man slet ikke fortalte noget om begravelsen til Nicolef. Da han jo plejede at lukke sig inde i sit studereværelse og kun vise sig ved måltiderne, kunne man håbe både at spare ham for sorger og ærgrelser og undgå, at han blev udsat for fare.

Ilka havde anmodet doktoren og konsulen om at blive til frokost, og husets to venner havde samtykket. Måltidet foregik i tavshed. De talte ikke et ord om begravelsen, der skulle foregå samme dags eftermiddag. Men mere end en gang trængte et fjendtligt råb fra gaden op til vennerne, mens de sad ved bordet, og bragte dem til at skælve.

Nicolef selv var den eneste, der tilsyneladende intet hørte.

Da frokosten var forbi, trykkede han sine venners hånd og gik derpå som sædvanlig tilbage til sit arbejdsværelse og lukkede sig inde.

Johan og Ilka blev tilbage i spisestuen sammen med Hamine og Delaporte.

Alle fire sad i ængstelig spænding og tavshed. Hvad ville der ske? spurgte enhver sig selv, mens de lyttede til skrigene nede fra gaden; disse skrig blev efterhånden mere og mere hånlige og udfordrende.

Det var åbenbart, at der var mange mennesker på benene i dag i forventning om, hvad der ville komme. Skønt der endnu var god tid, til begravelsen skulle finde sted, var mange nysgerrigt strømmet ud i forstaden allerede nu og havde taget vejen mod Nicolefs hus. Tilstrømningen blev stadig større og større, og det kan ikke nægtes, at den allerstørste del af denne folkesværm var fjendtligt stemt mod den mand, som den offentlige mening anklagede for at være Pochs morder.

Det så ud til, at faren skulle blive overhængende, og måske havde det i virkeligheden været klogest og bedst, om man havde søgt at beskytte Nicolef mod den ophidsede folkemængdes forbitrelse ved at lade ham arrestere. Det ville være den bedste måde at beskytte ham på mod folkets knyttede næver. Hvis han var uskyldig, ville hans uskyldighed komme lige så vel for dagen, om han sad på fæstningen, eller om han gik fri omkring. Hvem ved, om ikke denne idé også var faldet guvernøren ind, og om general Gurko og oberst Raguenof ikke i dette øjeblik tænkte på at tage denne forholdsregel?

Da klokken var henad halv to om eftermiddagen, blev skrigene fra gaden vildere og vildere, og pludselig hørte man et øredøvende brøl. Det var tegnet på, at ligfølget nu nærmede sig. Det kom allerede til syne nede i den anden ende af gaden. Brølene blev aldeles øresønderrivende. Nicolef, der var angst

for sin søns og sin datters skæbne, forlod sit arbejdsværelse og gik ned i stuen til sine børn og sine venner.

"Men hvad er der dog i vejen?" spurgte han.

"Dimitri, for Guds skyld, vis dig ikke," sagde doktor Hamine indtrængende. "Det er den ulykkelige Pochs ligfølge, der nu kommer forbi."

"Poch! Ham, som jeg har myrdet," sagde Nicolef bittert.

"Vis dig ikke, jeg beder dig, vis dig ikke!"

"Fader, vis dig ikke!" bad Ilka og Johan på samme tid.

Men Dimitri Nicolef var nu i et så forfærdeligt sindsoprør, at han slet ikke hørte, hvad de sagde. Han gik hen imod et af de vinduer, der vendte ud mod gaden, og forsøgte at åbne det.

"Gør det ikke, Dimitri, gør det ikke!" skreg doktor Hamine. "Det ville være vanvid!"

"Jeg gør det alligevel!"

Og før nogen havde kunnet forhindre ham i det, havde han åbnet vinduet og stillet sig i det, så enhver fra gaden kunne se ham.

Fra gaden svarede man med et tusindstemmigt skrig:

"Død over morderen!"

I dette øjeblik kom ligtoget lige forbi huset. Bag den blomstersmykkede kiste gik den stakkels Zénaïde Parensof, Pochs forlovede, og bag hende kom brødrene Johausen og alle kontorfolkene og funktionærerne fra deres forretning. Så fulgte Pochs mange bekendte, slægtninge og venner, og endelig kom hele den uhyre sværm af nysgerrige, der kun gik med i ligfølget for at kunne deltage i de demonstrationer, de ventede ville ske.

Trængslen blev så tæt, at ligfølget måtte gøre holdt et øjeblik uden for Nicolefs hus. Det var det uheldigste, der kunne ske, for

menneskemængden opfattede netop denne standsning som en opfordring til den om at lave spektakler. Tusinder af knyttede næver raktes op mod huset, og man vedblev med at skrige sine trusler op mod dets beboere.

Både oberst Raguenof og major Werder var til stede med en stor skare politibetjente for at holde orden, men det var at frygte, at ikke engang brigader Eck, der ellers var ret frygtet af befolkningen, ville formå at holde den rasende befolkning i tømme og forhindre den i at begå udskejelser. Synet af Dimitri Nicolef i vinduet havde gjort mængden ganske vanvittig. Den trængte helt hen under vinduet og skreg op mod Nicolef:

"Død over morderen!"

"Slå ham ihjel!"

"Lad os klynge ham op i lygtepælen!"

Dimitri Nicolef selv blev stående rolig i vinduet, foragtende hobens brøl. Han havde lagt armene over kors over brystet, og med det stolt hævede hoved var han som en statue af foragten selv. Ikke et ord kom over hans læber. Hverken hans børn eller hans to venner havde formået at forhindre ham i at gøre, hvad han ville. Nu stillede de sig alle fire ved hans side.

Ligfølget begyndte at gå videre, men hoben blev stående. Den ville ikke gå. Nogle af de værste af skrålhalsene begyndte at styrte sig mod husets dør og forsøgte at slå den ind for at komme op i huset.

Både oberst Raguenof, major Werder og politibetjentene kastede de rasende mennesker tilbage. Men de forstod alle sammen meget godt, at den eneste måde, de kunne frelse Dimitri Nicolefs liv på, var at lade ham arrestere. På fæstningen var han beskyttet. Hvad de endnu frygtede, var, at man måske

ville rive ham ud af politiets hænder og massakrere ham på stedet.

Trods al politiets modstand ville det alligevel være lykkedes folkehoben at få døren sprængt og trænge ind i huset, hvis der ikke ganske pludselig var sket en uventet begivenhed.

Ud af mængden sprang en høj, stærk mand. Han banede sig vej hen mod huset, nåede stentrappen, sprang op ad dens trin, og mens han stillede sig spærrende foran døren, skreg han med en kæmperøst, der hørtes over hele gaden:

"Stands! Forrykte mennesker! Hvad vil I?"

Denne mands holdning var så bydende, at man uvilkårligt veg tilbage og gav sig til at lytte efter, hvad han ville sige.

Men nu trængte Frank Johausen sig også frem, og da han nåede den fremmede mand, spurgte han:

"Hvem er De?"

"Ja," råbte nu major Werder, "hvem er De?"

"Jeg er en fra Sibirien bortflygtet fange, som Dimitri Nicolef har villet frelse, selv om det skulle koste ham hans ære og velfærd. Nu kommer jeg for at frelse ham, selv om det skal koste mig mit liv!"

Oberst Raguenof så forbavset på manden.

"Hvad er Deres navn?" spurgte han.

"Mit navn er Vladimir Janof!"

12. Vladimir Janof

Vi kommer nu til på dette sted at bede læserne om at ville erindre, hvad det var, der skete i begyndelsen af vor roman.

Vi så en ensom mand kæmpe sig frem i natten og gå ud over Peipus-søens isdække. En patrulje af toldbetjente opdagede ham, og da de troede, de havde en smugler for sig, skød de efter ham. Men han undgik deres geværers kugler ved at skjule sig mellem nogle isblokke, og toldbetjentene tabte hans spor. Han gik videre og nåede en fiskers forladte hytte, hvor han tilbragte hele den følgende dag. Da aftenen og mørket kom, vovede han sig atter ud for at fortsætte sin march. Han blev forfulgt af en flok ulve, men det lykkedes ham at frelse sig i en mølle, hvis ejermand bagefter hjalp ham videre på hans flugt. Atter blev han forfulgt, denne gang af brigader Eck og hans betjente, der var på jagt efter ham, men det lykkedes ham på ny på en næsten vidunderlig måde at slippe bort ved at kaste sig ud i Pernowa-floden, der var i isbrud. Det var her et rent mirakel, at han ikke druknede eller blev knust mellem isblokkene. Han frelste sig op af floden, og det lykkedes ham ukendt og uden videre forfølgelse at nå ind til byen Pernau.

Denne flygtning var Vladimir Janof.

Man erindrer også, at denne Vladimir Janof var en søn af Johan Janof, en gammel ven af Dimitri Nicolef, og at denne Janof før sin død betroede Dimitri Nicolef hele sin lille formue. Denne formue, der bestod af henved en snes tusinde rubler i banksedler, skulle Dimitri Nicolef overlevere til Vladimir Janof,

når denne engang kom tilbage fra sin landflygtighed i Sibirien; hvis han da overhovedet nogen sinde kom tilbage.

Hvorfor Vladimir Janof var blevet forvist til Sibirien, ved vi også. Det var for at have været medlem af en hemmelig politisk klub, at han var blevet deporteret til saltværkerne ved Munikinsk. Hans deportation var på livstid. Kunne hans forlovede Ilka Nicolef, da han drog bort, gøre sig noget håb om at han nogen sinde atter ville blive fri, ville blive givet tilbage til sin familie, til sin by, til hende, og at han nogen sinde atter ville blive en fri mand? – Nej, bestemt ikke. Det eneste håb, der var for hende om nogen sinde at se ham igen, var det, at man fra regeringens side ville tillade hende at rejse over til ham, en tilladelse, som undertiden gives, eller at det engang ville lykkes ham at flygte.

Men efter at han havde været fire år borte, var det virkelig lykkedes ham at flygte. Han havde gennemvandret de sibiriske tundraer og det europæiske Ruslands stepper, og efter uhyre strabadser og næsten overmenneskelige lidelser var det lykkedes ham at komme til Pernau, hvorfra han ville flygte til England eller Frankrig. Det var i Pernau, det var lykkedes ham at skjule sig og føre politiet på vildspor, og det var her, han havde ventet på, der skulle byde sig en lejlighed for ham til at komme om bord på et skib og slippe bort, så snart isen brød op i havnen og tillod skibsfartens åbning.

Men da han var nået til Pernau, var han aldeles blottet for midler til at leve for. Det var derfor, han sendte et brev af sted til Dimitri Nicolef i Riga. Og dette brev var det, der bevægede Nicolef til så pludseligt at rejse bort. Hans rejses mål var

Pernau, og hans hensigt var at overlevere til Vladimir Janof den pengesum, som Vladimirs fader havde betroet ham.

Når Dimitri Nicolef intet havde villet sige til sin datter om denne rejse, så var grunden den, at han først ville være overbevist om, at Vladimir endnu var i Pernau, når han kom dertil. Og at han heller ikke ved sin hjemkomst talte til datteren om, hvor han havde været henne, eller hvem han havde set og talt med, havde også sin grund. Vladimir Janof havde nemlig, før han skiltes fra ham, taget det højtidelige løfte af ham, at han ikke med et ord ville omtale til Ilka, at han havde set ham, så længe der ikke kom et nyt brev fra ham, hvori han endelig kunne meddele ham, at han lykkeligt var kommet ud af Rusland og nu befandt sig i sikkerhed i udlandet.

Dimitri Nicolef havde derfor i al hemmelighedsfuldhed forladt Riga. Skønt han havde betalt sin plads i Broks postvogn helt til Reval, for at ingen skulle få nogen idé om, hvorhen han begav sig, var det dog hans mening ikke at køre længere med postvognen end til Pernau. I denne by håbede han at være endnu samme dags aften, og han ville også have set dette håb opfyldt, om ikke uheldet med postvognen var sket blot tyve verst, før de nåede byen.

Vi ved, hvilke ulykkelige omstændigheder det var, der forhindrede Dimitri Nicolef i at fuldføre sin plan således, som han havde lagt den. Han havde været nødsaget til at overnatte i herberget *Korset* sammen med bankbuddet Poch, og tidligt om morgenen havde han forladt herberget for at nå tidligere ind til Pernau eller i hvert fald for at være mere sikker på ikke at blive genkendt. – Og nu anklagede man ham for at have myrdet sin rejsefælle undervejs.

Da Dimitri Nicolef den pågældende morgen havde forladt herberget, var det endnu bælgmørkt. I håbet om ikke at blive genkendt undervejs, slog han rask ind på vejen til Pernau, der endnu var øde og forladt. Efter at han havde gået rask til et par timer, nåede han ved solopgang Pernau og begav sig straks til den gæstgivergård, hvor Vladimir Janof boede under et falsk navn.

Hvilken glæde greb ikke disse to mænd, da de atter så hinanden efter så lang en adskillelse, efter at de havde lidt så mange sorger og gennemgået så mange prøvelser. Nicolef følte samme glæde, som en fader føler, når han efter lang tids fravær atter ser den søn, som han næsten havde opgivet håbet om nogen sinde at se mere.

Nicolef overgav nu til Vladimir den sum penge, som hans døende fader havde overgivet ham, og som var alt, hvad den gamle Janof havde efterladt sig, og da Nicolef ønskede at sige farvel til Vladimir, blev han hos ham endnu i to dage. Men det skib, med hvilket Vladimir ville sejle bort, var blevet forsinket på grund af dårlige isforhold, og da Nicolef umuligt kunne forlænge sin rejse, måtte han tage tilbage til Riga. Vladimir tog det højtidelige løfte af ham, at han intet ville fortælle til Ilka om hans flugt og hans ophold her i Pernau, så længe han, Vladimir, ikke var fuldstændig i sikkerhed for det russiske politis efterstræbelser og eftersøgning. Så snart Vladimir var i sikkerhed i et fremmed land, kunne Nicolef fortælle alt til Ilka, og hun kunne da sammen med sin fader komme til ham.

Nicolef forlod Vladimir Janof med det bedste håb og rejste med dagvognen bort fra Pernau. Han kom tilbage til Riga natten mellem den sekstende og syttende april uden at have

nogen anelse om den forfærdelige anklage, man havde rejst mod ham, mens han var borte.

Vi har set, med hvilken værdighed og foragt Dimitri Nicolef afviste denne anklage, og hvilken værdig optræden han viste over for undersøgelsesdommer Kerstorf, da denne gav sig til at forhøre ham. Vi har også set, hvor ivrig dommeren var efter at få at vide, hvor han havde begivet sig hen, efter at han den mørke morgenstund havde forladt kroen. – Men Nicolef havde afslået på det bestemteste at sige noget om dette. Så længe han endnu ikke havde modtaget et brev fra Vladimir, der meddelte ham, at han nu var i sikkerhed, ville han intet sige, der kunne kompromittere Vladimir og lade ham på ny falde i politiets kløer. Men dette brev kom ikke, og vi erindrer, med hvilken frygtelig utålmodighed Nicolef nu i to dage forgæves havde ventet på det.

Miskendt af næsten alle på grund af sin hårdnakkede tavshed, som ingen forstod, forfulgt med et glødende had af sine mægtige politiske fjender, truet på livet af den rasende og tankeløse folkehob skulle han nu have været arresteret, da Vladimir Janof pludselig viste sig.

Nu vidste man, hvem han var, denne fremmede mand, der pludselig dukkede op, og nu vidste man, hvorfor han var kommet til Riga. Han åbnede døren ind til Dimitri Nicolefs hus, og et øjeblik efter lå han i Dimitris arme. Han omfavnede Ilka, han trykkede Johan og husets trofaste venner, i hånden, og idet han vendte sig mod oberst Raguenof og mod major Werder, der var fulgt efter ham, sagde han:

"Da jeg i Pernau fik at vide, for hvilken afskyelig forbrydelse man havde beskyldt Nicolef, da jeg fik at vide, at man anklagede

ham for at have begået mordet på bankbuddet Poch i herberget *Korset*, og da jeg af aviserne så, at han havde nægtet at sige dommeren, hvad der havde været målet for hans rejse, forstod jeg alt. Jeg vidste, at han kun havde behøvet at nævne et navn, *mit navn*, for at retfærdiggøre sig, og at han, når han ikke ville nævne dette navn, havde den grund, at han ikke på nogen måde ville kompromittere mig. Jeg tøvede da ikke længere. Jeg forstod straks, hvad der var min pligt. Jeg forlod hurtigst muligt Pernau, og nu står jeg her. – Det, som du har gjort for mig, Dimitri Nicolef, det ville jeg også gøre for dig, som var min faders ven, og som selv blev mig i faders sted."

"Det var urigtigt af dig, Vladimir, det var meget urigtigt af dig," sagde Nicolef. "Jeg er uskyldig, og jeg havde intet at frygte, for det var umuligt andet, end at min uskyldighed måtte komme for dagens lys."

"Nej, nej, jeg har handlet rigtigt, Nicolef."

Vladimir vendte sig om mod Ilka og sagde:

"Mener du ikke også, jeg har handlet rigtigt?"

"Svar ham ikke, mit barn, svar ham ikke," sagde Nicolef. "Jeg ærer og højagter de følelser hos dig, Vladimir, der har drevet dig herhen, men jeg dadler dig alligevel, fordi du ikke har forstået at lade din forstand og eftertanke råde over dit hjerte. Havde du ladet din forstand råde, da havde du søgt at nå til udlandet, og fra et sted, hvor du var i sikkerhed, kunne du så have sendt mig brev. Så snart jeg havde fået dette brev, havde jeg kunnet sige dommeren alt, havde jeg kunnet fortælle ham alt det om min rejse, som jeg hidtil har måttet fortie. Tror du ikke, jeg med glæde havde kunnet bære endnu nogle dages prøvelser, for at du kunne nå at komme uden for enhver fare?"

"Fader," sagde Ilka nu med fast og rolig stemme, "jeg beder dig alligevel om at høre mit svar på Vladimirs spørgsmål. Hvad der så end sker, så finder jeg, at Vladimir har handlet ædelt og rigtigt, og om jeg gav ham mit liv, ville det ikke være belønning og tak nok for alt, hvad han har gjort for os alle her!"

"Tak, Ilka! Tak, min elskede!" råbte Vladimir. "Allerede det, at jeg har kunnet spare din fader for blot en dag fuld af vanære og skam, er for mig belønning mere end nok for, hvad jeg har gjort."

Vladimir Janofs tilbagekomst havde fuldstændig retfærdiggjort Dimitri Nicolefs tavshed. Alle forstod meget godt nu, hvorfor han ikke havde villet tale om sin rejses mål og hensigt. Nyheden bredte sig med lynets hast over byen. Danske vist lod brødrene Johausen i deres blinde had, som om de aldeles ikke ville fæste lid til denne forklaring, major Werder var rasende ved udsigten til, at Nicolef undslap ham, og Johausens venner erklærede, at de endnu ville forbeholde sig ret til at tro om Nicolef, hvad de ville. Alt dette kan ikke forbavse nogen. Man vil også senere få at se, at Nicolefs fjender endnu ikke havde i sinde at nedlægge våbnene og opgive kampen mod ham. Men ude i befolkningen, den tankeløse og hurtigt dømmende befolkning, skete der, hvad der så ofte sker. Der fandt et fuldstændigt omslag sted. Ophidselsen lagde sig, og der var ikke længere nogen, der tænkte på at storme Nicolefs hus og trænge ind i det. Det var nu den letteste sag for politibetjentene at beskytte huset mod folkehoben.

Men nu stod der tilbage at ordne det mellemværende, som Vladimir Janof havde med politiet. Ingen tvivlede om de højsindede og ædle bevæggrunde, der havde drevet ham tilbage

til Riga, men derfor var han alligevel en politisk forbryder, en fra Sibiriens miner bortflygtet fange, som politiet længe havde været på jagt efter.

Derfor vendte oberst Raguenof sig om mod Vladimir, og med en stemme, hvori man vel mærkede den velvilje, han nærede for ham, men som dog også havde den strenge, russiske politiembedsmands værdighed, sagde han:

"Vladimir Janof, De har et alvorligt mellemværende med loven og politiet, og jeg ser mig nødsaget til at måtte indberette sagen til guvernøren. Jeg vil nu begive mig til general Gurko, men jeg ser ikke, der kan være noget i vejen for, at De frit opholder Dem her i dette hus, mens jeg er borte, på den betingelse, at De giver mig Deres æresord på, at De ikke vil forlade huset eller gøre noget forsøg på at flygte."

"Det giver jeg Dem mit æresord på, hr. oberst!" svarede Vladimir.

"Godt! Jeg tror Dem, for De er en brav mand!"

Med disse ord forlod oberst Raguenof huset. Han overlod til Eck og hans betjente at opretholde ro og orden i gaden og begav sig derpå straks til guvernøren for at forelægge ham sagen.

Det er unyttigt at beskrive den scene, der fulgte i Nicolefs hus.

Doktor Hamine og konsul Delaporte havde forladt det for at lade deres venner være ene med deres lykke. Efter så mange års adskillelse og efter de sidste dages spænding og tunge prøvelser oprandt der for Nicolef og hans børn atter nogle lykkelige øjeblikke. Man var atter i hinandens nærhed, man kunne atter tale sammen, og man begyndte at lægge planer for fremtiden. Man havde næsten glemt Vladimirs situation, den dom, der

endnu hvilede over ham, og de følger, hans flugt fra Sibiriens miner kunne få for ham.

En times tid efter kom oberst Raguenof tilbage fra guvernøren, og idet han vendte sig mod Vladimir, sagde han:

"Fra guvernøren, general Gurko, har jeg den ordre at overbringe Dem, at De øjeblikkelig har at melde Dem som fange på fæstningen her i Riga. De skal blive på fæstningen, til der kommer nærmere instruktioner fra den kejserlige regering i St. Petersborg, som vi har underrettet om alt, hvad der er sket!"

"Jeg er parat til øjeblikkelig at adlyde, hr. oberst!" svarer Vladimir.

Så vendte han sig om mod sine venner og sagde:

"Farvel, Nicolef, min fader! Farvel, Johan, min broder! Farvel, Ilka, min søster!"

Han knugede Ilkas hånd i sin.

"Nej, ikke din søster!" svarede Ilka. "Din hustru!"

Atter var de fire mennesker skilt fra hinanden. Hvem kunne vide, hvor længe adskillelsen denne gang skulle vare?

Ude i byen havde man ingenlunde tabt interessen for mordsagen, men det var dog, som om den var blevet noget fortrængt af den interesse, som alle nærede for Vladimir, der ikke havde tøvet med at ofre sin frihed og vove sit liv for at frelse sin ven Dimitri Nicolef. Ja, vove sit liv, for han var en bortflygtet politisk forbryder, og for flugt fra Sibirien kan den russiske lov straffe med døden. Hvad så end Dimitri Nicolef selv mente om det ukloge i Vladimirs handling, så beundrede dog alle andre ham. Selv i modstandernes lejr, i det tyske parti, der ellers ikke var vant til at levne deres fjender megen ære,

beundrede kvinderne Vladimir Janof for hans mod og højsindethed. Man huskede nu også på hans rørende kærlighed til Ilka, og hvorledes de var blevet adskilt, netop som de for fire år siden skulle være trådt for alteret sammen. Nu stod der tilbage at vide, hvilken skæbne der ventede flygtningen. Hvilke ordrer ville kejseren give? – Skulle flygtningen nu atter sendes tilbage til det Sibirien, hvorfra han var undveget efter at have døjet så mange strabadser og lidelser og efter at være undgået så mange farer? – Og hans forlovede Ilka? Skulle hun efter at have været sammen med ham nogle korte øjeblikke nu atter miste ham og denne gang for bestandig? Man spurgte sig selv om alt dette, og man samlede alle spørgsmålene i dette ene:

"Når Vladimir Janof atter forlader Rigas fæstning, vil han da for sin højsindethed mod Nicolef blive belønnet med atter at få sin frihed, eller vil man kun huske, at han er en bortflygtet fange og sende ham tilbage til de sibiriske miner?"

Det ville imidlertid være en stor fejltagelse at tro, at Vladimirs uventede tilbagekomst skulle have bevirket, at alle nu troede på Dimitri Nicolefs uskyldighed. Især de højere klasser i byen ville aldeles ikke tåle, at denne russiske professor, der havde vovet at bekæmpe deres interesser og stille sig imod dem, at denne mand, som de betragtede som deres bitreste fjende, nu skulle slippe fri for den anklage, der var rettet imod ham. De støttedes heri af byens tyske aviser, der ikke havde insinuationer nok, og som endog drev det til så tåbelige påstande som, at det hele var aftalt spil mellem Nicolef og Vladimir.

Desuden var bankbuddet Pochs morder var jo endnu ikke fundet. Der var et offer, der skreg mod Himmelen om hævn, og

dette hævnskrig blev skreget højst af de forbitrede og fanatiske mennesker, da modsatte sig hele den russiske indflydelse i byen.

Brødrene Johausens hjem var især arnestedet for denne bevægelse. Her samledes alle de fremragende tyskere i byen, og alle, der kom her, var fast besluttede på ikke at opgive denne sag, men at føre den videre med den yderste energi.

Det var her, man aftalte, hvad der nu videre skulle gøres. Man blev enige om, at det vigtigste nu var, at man protesterede mod, at embedsmændene ikke lagde mere energi for dagen. Man påstod, at de handlede efter et tryk fra oven. Hvad skulle det sige, at man tilsyneladende intet mere foretog sig i denne sag? Havde man virkelig nu besluttet at hæve enhver anklage mod Dimitri Nicolef? Ville man virkelig vove at påstå, at hans uskyldighed nu var bevist og ikke længere kunne være tvivl underkastet? Var Vladimir Janofs tilsynekomst nok til at feje alle de vægtige beviser til side, som undersøgelsen i mordsagen havde skaffet til veje mod Dimitri Nicolef?

Det var Frank Johausen, der fremførte alle disse spørgsmål over for de venner, der kom i hans hus, over for alle dem, han talte med og over for alle dem, der som han ikke ville slippe det bytte, de allerede havde været sikre på, og han vedblev:

"Vi ved nu alle, hvilket mål og hvilken hensigt Nicolef havde med sin rejse. Vi ved, at han skulle møde Vladimir Janof i Pernau. Godt! Men er da sagen endt med det? Vi ved også, at da han om morgenen klokken fire forlod herberget *Korset*, var det for at begive sig til Pernau. Godt, men der er endnu nogle spørgsmål tilbage. Jeg spørger: Har Nicolef overnattet i herberget natten mellem den trettende og fjortende april, eller

har han ikke? Er mit bankbud Poch blevet myrdet i dette herberge og samme nat, eller er han ikke blevet myrdet? Kan morderen være nogen anden end den rejsende, som sov i det værelse, hvor man fandt den ildrager, hvormed vinduesskodden er blevet brækket op? Og var denne rejsende i dette værelse Dimitri Nicolef, eller var det ikke ham?"

Det var Frank Johausens spørgsmål, og alle hans venner og tilhængere svarede ham bekræftende på dem.

Men man kunne have stillet en hel række andre spørgsmål op mod bankierens. Man kunne have spurgt:

"Kan denne forbrydelse ikke være blevet begået af en mand, der er kommet udefra?"

"Kan denne forbrydelse ikke være begået af herbergets vært, Kroff?"

"Og ville det ikke have været en langt lettere sag for Kroff end for Nicolef at myrde Poch, enten nu mordet var sket før eller efter, at Nicolef havde forladt kroen?"

"Vidste denne krovært Kroff ikke, at der i bankbuddet Pochs lædertaske var en stor sum penge?"

Men på disse spørgsmål svarede undersøgelsens ledere ganske vist, at man under undersøgelsen intet havde fundet, der kunne henlede mistanken på Kroff. Man var langt mere tilbøjelig til at tro, at hvis det ikke var Nicolef, der havde begået mordet, var morderen sikkert en af de mange omstrejfende forbrydere, som man i den sidste tid havde lagt mærke til og været på jagt efter her i Livland.

Dette var også oberst Raguenofs mening, og han meddelte den næste morgen til major Werder, da denne kom for at konferere med ham om affæren. At det ikke, lykkedes ham at få

majoren til at dele den, siger naturligvis sig selv. Werder havde for længst *sin* mening fiks og færdig.

"Man har den antagelse, hr. major," sagde obersten, "at Dimitri Nicolef om natten er stået op og er sprunget ud af vinduet for på den måde at nå hen til Pochs vindue og bryde dette op. Men jeg må tilstå, at jeg finder denne antagelse meget løs og uholdbar."

"Men sporene i kalken på væggen under vinduet?" sagde majoren.

"Afskrabningen i kalken – ja, det er fandt. Men her må vi først og fremmest få konstateret, om disse spor eller mærker efter støvler er af nyere dato, eller om de er gamle. Dette herberg ligger meget isoleret, et godt stykke vej borte fra landevejen, og det kan med lethed antages, at en eller anden omstrejfende bandit den pågældende nat har lusket sig hen til herberget, brudt vinduet op og har begået mordet."

"Jeg må dog her gøre Dem opmærksom på, hr. oberst, at morderen i forvejen må have vidst, at Poch bar en stor sum penge hos sig, og at i hvert fald Nicolef ikke kan have været uvidende om det."

"Det er der mange mennesker, der har vidst besked om," svarede obersten hurtigt. "Poch har jo været uforsigtig nok til ikke blot at vise sin lædertaske til alle, men også til at snakke løs til højre og venstre om alle de mange penge, der var i den. Kroff har vidst besked om det, Broks og de forskellige postkuske har vidst det. Desuden kan alle de bønder, brændehuggere og kulsviere, der sad i skænkestuen om aftenen, da Poch og Nicolef kom, have lagt mærke til det og måske fortalt det til andre."

Man kunne ikke nægte, at oberst Raguenof her havde ret. Der var mange andre end Dimitri Nicolef, der kunne mistænkes for at have begået mordet. Hvad der stod tilbage at bevise, var nu kun, at Nicolef havde befundet sig i så fortvivlede omstændigheder, at han ikke havde set anden udvej til at komme ud af dem end ved at begå et rovmord.

Men majoren *ville* nu en gang ikke tro på muligheden af, at Nicolef var uskyldig. Han rystede blot på hovedet.

Obersten rejste sig, og for at få en ende på denne samtale, som han så alligevel ikke ville føre til noget resultat, sagde han:

"Det er bedst, at vi lader Kerstorf fortsætte sine undersøgelser. Når de er afsluttet, kan vi begynde at diskutere videre for eller imod Dimitri Nicolefs brøde eller uskyldighed."

De to politiofficerer tog en kølig afsked med hinanden. Det var altså foreløbig dommer Kerstorf, der nu alene havde med sagen at gøre. Han fulgte sine bestemte principper og lyttede hverken til det ene eller det andet politiske partis meninger om sagen, men undersøgte denne på den mest omhyggelige måde. Han vidste nu, hvorfor Dimitri Nicolef havde nægtet at ville sige ham målet for og hensigten med sin mystiske rejse, og efter at han havde fået dette at vide, var han i endnu højere grad end før overbevist om, at Nicolef var uskyldig. – Men hvem var da morderen? – Han forhørte snese af vidner. Han lod alle de postkuske, der havde kørt postvognen, kalde op til sig; han forhørte alle de bønder og brændehuggere, der hin aften havde siddet og drukket i Kroffs skænkestue, da Poch og Nicolef var kommet ind i herberget; han lod eftersøge og forhøre alle de mange mennesker, som man kunne antage havde vidst besked om, hvad Pochs ærinde i Reval var, og at han havde mange

penge på sig. Men der fremkom under alle disse vidneudsagn intet, der kunne stille nogen af de forhørte i et mistænkeligt lys.

Han forhørte også flere gange postføreren Broks. Denne mand havde bedre end nogen anden vidst besked med Pochs forhold, og at han havde mange penge i sin lædertaske. Men Broks var en ærlig og hæderlig mand, på hvem der ikke kunne falde blot den ringeste mistanke. Efter at uheldet var sket med postvognen, var han jo også redet ind til Pernau sammen med postkusken og hestene, og i Pernau havde han overnattet i posthuset. Herom kunne der aldeles ingen tvivl være. Han havde sit alibi i orden, og det var aldeles umuligt, at han kunne være morderen.

Det var altså af disse mange vidneforhør så godt som bevist, at mordet ikke kunne være begået af nogen person, der var kommet udefra. Hvorledes skulle overhovedet også en af de omstrejfende vagabonder have vidst, at Poch bar de mange penge hos sig? Han kunne måske have fået dette at vide inde i Riga, skønt det var mere end usandsynligt, men han skulle da have forfulgt postvognen og lagt sig i baghold for den for at finde en lejlighed til at myrde og udplyndre Poch.

Naturligvis kunne dette tænkes, men det var dog meget usandsynligt. Nej, der kunne næppe være nogen tvivl om, at Poch var blevet myrdet af en af de to mænd, der havde sovet i herberget samme nat som han. Men disse to mænd var Dimitri Nicolef og kroværten Kroff.

Når det ikke var Dimitri Nicolef, der var morderen, måtte man altså først og fremmest rette sin mistanke mod Kroff.

Siden mordet var blevet begået, var Kroff forblevet i herberget, hvor han, som man ved, var skarpt bevogtet af to

politibetjente. Man havde flere gange ført ham ind til Riga, hvor han var blevet taget i lange og skarpe forhør. Men der var hverken i hans opførsel eller i de svar, han gav, blot det allerringeste, der kunne lade dommeren mistænke ham for at være morderen. Derimod udtrykte han stadig som sin overbevisning, at det var Pochs rejsefælle, der måtte være morderen, og han viste, hvor let det måtte have været for Nicolef at komme ind i Pochs værelse og overraske ham i søvne.

En dag spurgte Kerstorf ham:

"Hørte De, Kroff, ikke i løbet af natten en eller anden mistænkelig lyd?"

"Ikke den ringeste, hr. dommer!"

"Men man må dog have gjort *nogen* larm, først med at åbne det første vindue og dernæst med at brække skodderne med magt fra vinduet, der vendte ind til Pochs værelse?"

"Mit soveværelse, hr. dommer, vender ud til gården, mens vinduerne til de to gæstekamre vender ud mod vejen. Jeg sover altid meget fast, og jeg gjorde det også den pågældende nat. Desuden var det et frygteligt uvejr den nat, og stormens tuden og regnens pisken havde ikke tilladt nogen at høre den mindste lyd."

Kerstorf hørte omhyggeligt på Kroffs forklaring og betragtede manden nøje. Skønt han på forhånd var indtaget imod ham cg havde ham mistænkt for at være morderen, kunne han dog ingen modsigelser finde i hans vidneforklaring, og det var umuligt for ham at overraske ham i nogen håndgribelig usandhed eller finde noget, der kunne berettige hans arrestation.

Da forhøret var forbi, kunne Kroff vende uantastet tilbage til sit herberg. Kerstorf var på det rene med, at det var bedst at lade ham i frihed foreløbig og lade ham nøje bevogte. Måske kunne man da overraske ham på en eller anden måde, måske kom han, hvis han var skyldig, til at kompromittere sig ved en eller anden lejlighed.

Der var nu gået fire dage, siden Vladimir Janof efter general Gurkos ordre havde meldt sig på Rigas fæstning og var blevet erklæret for arrestant.

Men endnu var der ingen ordre indløbet fra St. Petersborg.

I overensstemmelse, med general Gurkos befalinger havde man givet Vladimir Janof et særligt værelse på fæstningen, og man behandlede ham med alle de hensyn og hele den mildhed, han havde krav på, både i henhold til sin tidligere stilling i samfundet og til den opførsel, han havde vist.

General Gurko tvivlede ikke om, at de forholdsregler, han her havde truffet, ville blive anerkendt og billiget på højere steder, hvorledes så end Vladimirs skæbne ville blive.

Under de sidste dages spænding og ophidselse havde Dimitri Nicolefs helbred lidt meget. Han måtte holde sig inde i sin stue, og han kunne ikke besøge Vladimir så hyppigt, som han gerne havde villet det. Fra general Gurko var der kommet tilladelse til, at familien Nicolef og nogle andre af Vladimir Janofs venner fra gamle dage kunde besøge fangen på fæstningen. Hver dag meldte derfor Johan og Ilka sig ved fæstningens port og blev ført til Vladimir. Det var lange besøg med kærlig og intim samtale mellem de tre venner, og de nærede stadig det bedste håb. Både Johan og Ilka kunne og ville ikke tro andet, end at kejseren ville have et åbent øre for bønnerne fra den familie, der

var blevet prøvet så hårdt i den sidste tid. Nej, nej, tænkte og håbede man, Vladimir og Ilka skal ikke længere være skilt tusinder af mile fra hinanden, og de skal ikke på ny skilles ved den forfærdelige forvisning på livstid. Disse to mennesker, der elskede hinanden så højt, skulle endelig blive forenede, og om nogle uger kunne de gifte sig, når de endelig havde fået bud om kejserens nåde.

Man vidste, at guvernøren nærede en dyb interesse for parret, og at det var ham selv, der personligt var gået i forbøn for Vladimir hos kejseren. Den agtede stilling, Dimitri Nicolef altid havde indtaget i Riga, hans fremskudte politiske stilling netop nu foran de store og afgørende valg og endelig general Gurkos bestræbelser for at russificere de baltiske provinser, der var velkendte og velsete på allerhøjeste steder, alt dette, var man nu vis på, ville bidrage vældigt til, at Vladimir blev benådet.

Efter at have taget afsked først med Vladimir Janof, dernæst med sin fader og sin søster Ilka, forlod Johan den fire og tyvende april Riga for at vende tilbage til universitetet i Dorpat. Det var med løftet pande, han vendte tilbage for at vise sig for kammeraterne, han, som man havde kaldt søn af en morder.

Det var en hjertelig modtagelse, han fik af alle sine russiske kammerater, af den brave Gospodin måske mere end af nogen anden.

Derimod havde alle de andre studenter, der sluttede sig til Karl Johausen, aldeles ikke nedlagt våbnene, men viste ham åbent deres fjendtlige sindelag. Det så altså ud til, at dette skulle ende med en katastrofe.

Den lod ikke vente længe på sig. Den kom allerede dagen efter, at Johan Nicolef var vendt tilbage til Dorpat.

Johan havde forlangt oprejsning af Karl Johausen for den fornærmelse, denne havde tilføjet ham.

Karl Johausen nægtede det og gentog endog sine fornærmelser både mod Johan selv og mod hans fader.

Til svar slog Johan ham i ansigtet.

En duel var nu blevet uundgåelig, og den fandt også sted.

Den fik det resultat, at Karl Johausen blev hårdt såret i tvekampen.

Man kan tænke sig den uhyre opsigt, denne duel vakte i Riga, da efterretningen om den nåede dertil. Både Frank Johausen og hans hustru skyndte sig til Dorpat for at pleje deres hårdt sårede søn, der måske ville dø af sine sår. Men med hvilket fornyet og forøget raseri ville de ikke optage kampen mod deres fjender, når de atter vendte tilbage til Riga!

Fem dage efter, at denne duel havde fundet sted mellem Karl Johausen og Johan Nicolef, kom endelig fra St. Petersborg det svar, der afgjorde Vladimir Janofs skæbne.

Man havde ikke forgæves regnet med og stolet på kejserens ædelmodighed. Han havde fuldstændig benådet den fra Sibiriens miner flygtede politiske fange.

Vladimir Janof blev, efter at dette svar var kommet, øjeblikkelig sat i frihed.

13. Nye undersøgelser

Efterretningen om Vladimir Janofs benådning og frigivelse vakte en uhyre opsigt ikke blot i byen Riga, men overalt i de baltiske provinser. Man så i denne benådning en tydelig tilkendegivelse fra regeringen i St. Petersborgs side om, at den stillede sig velvillig til bestræbelserne efter at modarbejde provinsernes og særlig byen Rigas tyske partier. Den lavere, slavisk fødte klasse jublede. Men i de højere kredse, hvor tyskerne havde magten og overtallet, dadlede man på det skarpeste denne regeringshandling, for man så i den ikke blot den kejserlige nåde, der dækkede Vladimir Janof, men også en kejserlig nådesbevisning mod Dimitri Nicolef. Ganske vist kunne ingen nægte at Vladimir havde udvist så modig og højsindet en karakter, at han fortjente den nåde, der ikke blot gav ham hans frihed igen, men også alle de borgerlige rettigheder, som han havde mistet ved sin domfældelse. Men man så også i den kejserlige nådesbevisning en kejserlig protest mod alle de anklager, man havde rettet mod Dimitri Nicolef, der altid havde været agtet og anset som en hæderlig og retskaffen borger, og som af det slaviske parti i byen var udpeget til at være dets leder og valgkandidat ved de kommende valg.

Det var på denne måde, man optog efterretningen om Vladimirs benådning, og guvernøren selv, general Gurko, lagde slet ikke skjul på, at han også så benådningen fra dette synspunkt.

Vladimir forlod Rigas fæstning sammen med oberst Raguenof, der personligt havde overbragt ham den kejserlige ukas. Han begav sig straks til Nicolefs hus, og da ingen endnu havde fået noget at vide om den lykkelige begivenhed, fik både Ilka og hendes fader den at høre af Vladimirs egen mund.

Hvilken jubel og glæde herskede der da ikke i Dimitri Nicolefs beskedne hjem, hvor lykken endelig syntes at ville komme tilbage!

Få øjeblikke efter Vladimir kom doktor Hamine, konsul Delaporte og nogle andre af husets venner. De havde allerede hørt rygterne om benådningen ude i byen, og de kom nu for at ønske Vladimir til lykke. På de anklager, der endnu hvilede mod Nicolef, tænkte nu ingen mere.

"Selv om man også havde dømt Dem, kære Nicolef," sagde konsul Delaporte, "havde der dog ikke været en eneste af os, der et øjeblik ville have tvivlet om Deres uskyldighed."

"Dømt Nicolef!" råbte doktoren. "Men hvem kan da overhovedet tænke sig, at en så forfærdelig uret kunne ske?"

"Men hvis en så forfærdelig uret var sket," sagde Ilka, "og hvis man virkelig ville have dømt dig, fader, da vær forvisset om, at både Vladimir, Johan og jeg ville have anvendt hele vort liv på atter at skaffe dig oprejsning og frihed."

Dimitri Nicolef var så tung om hjertet og så bevæget i sindet, at han ikke kunne få et ord frem. Han smilede melankolsk. Måske sagde han til sig selv, at selv den mest uskyldige kan risikere alt af menneskene, fordi den menneskelige justits kun er ufuldkommen. Man har jo desværre kun alt for mange eksempler på, hvorledes retten har taget fejl og dømt uskyldige,

og hvorledes det har været for sent at bøde på ulykken, når fejltagelsen blev opdaget.

Da aftenen kom, samledes alle vennerne om tebordet. Og hvorledes bankede ikke alles hjerter, og hvor glædedes ikke alle, da Ilka i aftenens løb vendte sig om mod Vladimir og med sin blide og rolige stemme sagde:

"Og når du ønsker det, Vladimir, er jeg nu rede til at blive din hustru."

Det blev bestemt, at brylluppet skulle finde sted om seks uger, og at der skulle sættes et værelse i husets underste etage i stand til Ilka og Vladimir.

De to forlovedes pengeforhold var kendte. Ilka ejede intet, og lige til nu havde Nicolef intet som helst fortalt til sine børn eller andre om den gæld, han stod i til brødrene Johausen, og som han havde overtaget efter sin afdøde fader. Ved at spare på alle måder var det lykkedes ham at afbetale en del af denne gæld, og han håbede bestandig, han også ville blive sat i stand til at afvikle resten. Det var derfor, han endnu intet havde sagt til sine børn, og det var derfor, disse ikke havde nogen anelse om, at deres fader om fjorten dage skulle betale atten tusinde rubler. Han forstod, at han nu måtte sige alting til børnene, for Vladimir måtte ikke forblive uvidende om den fare, der truede familien. – Nicolef vidste godt, at dette ikke ville forandre Vladimirs følelser for Ilka. Med de penge, Vladimir havde fået overgivet af Nicolef som sin fædrenearv, med sin energi, sin intelligens og sin dygtighed ville han med lethed vide at bryde sig en vej frem i verden.

Mens således familien Nicolef var lykkeligere nu, end den havde været i lange tider, og lykkeligere i hvert fald, end den

havde vovet at håbe det, var det modsatte tilfældet med familien Johausen. Ganske vist havde det vist sig, at de sår, som sønnen Karl havde fået i tvekampen med Johan Nicolef, ikke var så alvorlige, som man først havde frygtet, og de var i hvert fald ikke værre, end at han kunne transporteres til Riga, hvor han med omhyggelig pleje ville kunne blive rask i løbet af nogle måneder. Men Frank Johausen fik for hver dag, der gik, mere og mere fornemmelsen af, at han ville komme til at trække det korteste strå i den kamp, han havde påbegyndt, og han begyndte at forstå, at det offer, han allerede troede at have knust, dog alligevel ville undslippe ham. Det var, som om de våben, han i sit blinde had havde smedet mod Dimitri Nicolef, nu brast i hans egne hænder. Han havde nu kun et håb tilbage, og det var, at Nicolef ikke skulle være i stand til på den fastsatte betalingsdag at kunne tilbagebetale resten af sin gæld til ham. Dette var nu det eneste middel, der var ham levnet til at kunne knuse sin politiske fjende.

Og når man anså det for givet, at mordet ikke var begået af en mand, der var kommet udefra, og at heller ikke Nicolef var morderen, var der jo ingen andre tilbage at mistænke end denne Kroff. Man begyndte derfor at undersøge hans fortid for at se, om der var noget, der talte imod ham. Sandt at sige var der hverken ondt eller godt at sige om ham. Man vidste kun, at han var en ubehøvlet, rå mand, der var meget pengebegærlig. Han var kun lidet meddelsom, var meget indesluttet, havde ingen familie og levede ganske alene i sit værtshus, der kun besøgtes af egnens bønder, kulsviere og brændehuggere. Hans forældre havde været af tysk herkomst, men de havde dog, hvad der for resten ingenlunde er sjældent mellem tyskerne i de

russiske østersøprovinser, alligevel bekendt sig til den ortodokse græsk-katolske tro. De havde levet ret fattigt her i dette herberg, og dette rå bjælkehus og den lille stump jord, der hørte til det, var alt, hvad deres søn havde arvet efter dem. Det hele var næppe tusind rubler værd. Her levede nu Kroff efter dem, ensom, ugift, uden hjælp af karl eller pige; han udførte alt arbejde selv og forlod aldrig hytten, uden når han en sjælden gang tog til Pernau for at købe te, brændevin, og hvad han ellers behøvede til sig og sine gæster.

Dette var som sagt alt, hvad man vidste om Kroff. Man ser, at det hverken talte for ham eller imod ham.

Dommer Kerstorf havde imidlertid hele tiden næret mistanke til ham. Var denne mistanke berettiget? Havde Kroff forstået, at han var mistænkt, og havde han søgt at bortlede mistanken fra sig ved selv at mistænkeliggøre Pochs rejsefælle? Kerstorf antog det. Mon det ikke var Kroff selv, der ikke blot med velberåd hu havde frembragt mærkerne i kalken på muren under vinduet, men som også havde anbragt ildrageren i kaminen i det værelse, hvor Nicolef havde sovet, efter at han, Kroff, havde anvendt ildrageren til at bryde vinduesskodden op? Var det mon ikke Kroff selv, der havde begået mordet, enten før eller efter Nicolefs bortgang fra herberget, og Kroff, der med vilje havde frembragt alle de beviser, som kom til at tjene anklagen mod Nicolef?

Kerstorf troede det. Og han sagde til sig selv, at her var et nyt spor at følge, og at det måske ville føre til målet, hvis man fulgte det med den yderste forsigtighed og omhu.

Efter at Dimitri Nicolef ved Vladimir Janofs uventede tilbagekomst næsten stod som en frifunden mand, kunne Kroff

begynde at frygte for, at hans stilling forværredes, og at mistanken mere og mere samlede sig mod ham. Morderen skulle for enhver pris opdages, og han kunne nu frygte, at undersøgelsen særlig ville rette sig mod ham.

Som vi ved, havde Kroff ikke, siden mordet var blevet begået, forladt herberget, uden når han var blevet kaldt til forhør inde i Riga hos undersøgelsesdommeren. Skønt han gik frit omkring i sit hus og sin have, forstod han dog godt, at han både nat og dag bevogtedes skarpt af de politibetjente, der var blevet tilbage i herberget. Både det værelse, hvori Poch var blevet myrdet, og Nicolefs værelse var blevet aflåsede, og nøglerne befandt sig i øvrighedens hænder. Ingen havde derfor kunnet komme ind i dem, og alt måtte derfor befinde sig i samme stand i dem nu, som da man umiddelbart efter mordet foretog den første husundersøgelse.

Kroff vedblev at sige til enhver, der ville høre på ham, at efter hans mening var det en stor dumhed af retten at forlade det spor, den var slået ind på, da man anklagede Nicolef, og han vedblev at påstå, både over for dommer Kerstorf og alle andre, at efter hans mening kunne ingen anden end Nicolef være morderen. Men selv om han også gjorde dette nok så mange gange, og selv om hans udsagn støttedes nok så meget af Nicolefs fjender, og selv om på den anden side Nicolefs venner mere ug mere højrøstet påstod, at ingen anden end Kroff var morderen, så blev den hele sag ikke klarere for det. Det eneste fakta var, at man nu mistænkte to mænd i stedet for en og at den offentlige mening blev mere og mere forbitret over at øvrigheden ikke formåede at finde ud af, hvem morderen var.

Vladimir Janof og doktor Hamine talte ofte sammen om disse forhold. De forstod begge meget vel, at det eneste, der kunne lukke munden på brødrene Johausen og deres partifæller og venner var ikke blot, at man fik morderen arresteret, men også at han blev stillet for retten, bekendte og blev dømt.

Og mens Dimitri Nicolef nu ikke længere syntes at ville beskæftige sig med denne affære eller tænke på den, mens han aldrig talte om den eller gjorde mindste hentydning til den, var alle hans venner ivrige efter at få undersøgelsen fremskyndet og få fremskaffet alle de oplysninger, de mente kunne hjælpe til at få sandheden frem. De blev efterhånden så bestemte i deres anklager mod værten Kroff, som de til sidst åbent beskyldte for at være morderen, at dommer Kerstorf og oberst Raguenof for at bøje sig for den offentlige menings tryk besluttede, at der skulle finde en ny husundersøgelse sted i herberget *Korset*.

Denne husundersøgelse fandt sted den femte maj.

Tidligt om morgenen på denne dag ankom dommer Kerstorf, major Werder, brigader Eck og en retsskriver til herberget.

De to betjente, der nu så længe havde overvåget dette, havde intet nyt at melde deres overordnede.

Kroff havde længe ventet, at denne nye undersøgelse ville finde sted, og han skyndte sig nu med at stille sig til øvrighedens rådighed.

"Hr. dommer," sagde han, "jeg er ikke uvidende om, at man har villet kompromittere og mistænke mig i denne affære. Men denne gang håber jeg dog, at De, når undersøgelsen er endt, vil være fuldstændig overbevist om min uskyldighed."

"Det vil tiden vise," sagde Kerstorf koldt. "Lad os få begyndt!"

"Skal vi begynde med det værelse, hvori Nicolef sov den nat?" spurgte Kroff. "I så fald har øvrigheden jo selv nøglen."

"Nej, der begynder vi ikke," sagde Kerstorf.

"Er det Deres mening at ville undersøge huset fra øverst til nederst, hr. dommer?" spurgte major Werder.

"Ja, hr. major!"

"Så tror jeg, hr. dommer, at det sted, hvor vi vil kunne finde nye beviser, snarest er det værelse, hvori Dimitri Nicolef overnattede."

Disse ord fra major Werder viste, at han ikke var i ringeste tvivl om, at professor Nicolef var morderen, og at Kroff altså var uskyldig. Man ved, at han altid havde haft denne opfattelse, og intet havde endnu kunnet rokke ham i hans overbevisning. Morderen, sagde han til sig selv, er den mystiske rejsende, og den mystiske rejsende er Dimitri Nicolef. På dette punkt blev han stående.

"Vil De komme med os?" sagde dommeren til kroværten.

Kroff skyndte sig at adlyde, for at man kunne udlægge det til hans fordel.

Den lille køkkenhave bag huset og dens omgivelser blev atter en gang nøje undersøgt af brigader Eck Og hans politibetjente, i dommerens og majorens nærværelse. Derpå skred man til at undersøge hele terrænet omkring huset. Man undersøgte hvert træ, man undersøgte de levende hegn, kartoffelbedene, hønsestien, gården. Man antog nemlig, at Kroff efter mordet havde nedgravet de røvede penge et eller andet sted, og det var dette sted, man håbede at finde.

Men alle eftersøgninger var forgæves. De fandt intet, hvor meget de end ledte. I et skab inde i stuen fandt de derimod en

del penge. Der fandtes en pakke pengesedler lydende på fem og tyve, ti, fem, tre og to rubler, men disse rubelsedlers samlede beløb var langt ringere end det beløb, som var blevet røvet fra bankbuddet.

Major Werder tog nu dommer Kerstorf til side og sagde til ham:

"Glem ikke, hr. dommer, at lige siden mordet blev begået, har Kroff ikke kunnet forlade kroen her, uden at han har været ledsaget af politiet, for endnu samme morgen, som mordet blev opdaget, kom politibetjentene herud."

"Det ved jeg meget godt," svarede Kerstorf, "men efter at hr. Nicolef forlod kroen, og før politiet kom til stede, har kroværten alligevel været alene i flere timer."

"Ganske vist, hr. Kerstorf. Men når alt kommer til alt, så ser De dog, at vi ikke har fundet det mindste kompromitterende for Kroff."

"Nej, De har ret, indtil nu har vi intet fundet. Men undersøgelsen er heller ikke endt endnu. De har jo nøglerne til de to gæsteværelser, hr. major – ikke sandt?"

"Ja vel, hr. Kerstorf."

Nøglerne havde i virkeligheden været i politiets varetægt inde i Riga, og major Werder trak dem nu op af lommen.

Det første værelse, man skred til at undersøge, var det, hvori bankbuddet var blevet myrdet hin ulykkesnat.

Dette værelse var nøjagtig i samme stand, som man havde fundet det ved den første undersøgelse dagen efter, at mordet var blevet opdaget. Det var let at konstatere, at vinduesskodderne var brudt op udvendig fra. Sengen var i uorden. Hovedpuden var tilsølet med blod, og på gulvet så man

en indtørret blodpøl, der strakte sig helt hen til døren. Men alt dette havde man set allerede ved første undersøgelse, og noget nyt spor var ikke at opdage. Morderen havde overhovedet ikke efterladt sig noget spor i værelset.

Vinduesskodden blev atter lukket til, og sammen med major Werder, Kroff, brigader Eck og hans folk gik dommer Kerstorf tilbage til kroens skænkestue.

"Lad os se det andet værelse efter," sagde dommeren.

De gik derhen.

Det første, der blev undersøgt, var døren. Der var ikke det ringeste mistænkelige mærke udvendig. De betjente, der havde været på vagt i herberget de sidste uger, kunne bevidne, at ingen overhovedet havde gjort noget forsøg på at åbne den. Ingen af betjentene havde forladt herberget, så længe de havde været på post.

Inde i værelset herskede det dybeste mørke.

"Lad os få lys," sagde Kerstorf.

Brigader Eck gik hen til vinduet, åbnede det, slog skodderne fra og hæftede krogene til muren. Lyset trængte ind, og man kunne give sig til at undersøge værelset.

Heller ikke her var der forandret noget, siden den første undersøgelse havde fundet sted. I baggrunden stod den seng, hvori Dimitri Nicolef havde sovet. Ved sengen, tæt ved dens hovedgærde, stod et umalet og uhøvlet bord med en jernlysestage, hvori der stak et halvt udbrændt lys. En halmstol stod i det ene hjørne af værelset, en vandkrukke i det andet. Til højre var et skab, hvis døre var lukkede. Ved den modsatte væg var der en kamin eller rettere sagt et ildsted, der kun bestod af

nogle flade sten. Over det var et røgfang med et rør, der mundede ud i skorstenen.

Sengen blev undersøgt, men nu få lidt som første gang kunne man finde noget mistænkeligt ved den. I skabet var der intet, intet klædningsstykke og intet papir. Det var tomt.

Ildrageren stod endnu i et hjørne af kaminen, og man underkastede den en fornyet undersøgelse. Man så, at dens yderste spids var bøjet, hvad der kunne tyde på, at den faktisk havde været brugt til at bryde vinduesskodden op med. Men hvad der var sikkert, var, at denne vinduesskodde var i en så elendig og rådden forfatning, at man med lethed havde kunnet bryde den op med en hvilken som helst genstand, for eksempel med en almindelig stok. Også de så meget omtalte mærker i kalken på muren under vinduet konstaterede man; men stammede de virkelig fra, at et menneske var steget ud gennem vinduet? Det var meget vanskeligt at sige.

Kerstorf gik tilbage til kaminen.

"Ved De, om den rejsende har fyret op i værelset den omtalte nat?" spurgte han og vendte sig mod Kroff.

"Nej, det har han bestemt ikke."

"Undersøgte man asken på ildstedet her, da vi var her første gang?"

"Det tror jeg ikke," svarede major Werder.

"Så lad os komme til at undersøge den."

Brigader Eck lagde sig på knæ foran ildstedet og gav sig til at undersøge asken. I en krog fandt han, halvt skjult af asken, et stykke halvvejs forbrændt papir. Kun et hjørne af det firkantede papirstykke var bevaret.

Hvilken bevægelse greb ikke alle, der var til stede, da man så, at dette stykke papir ikke var andet end en banknote på hundrede rubler, hvis nummer var blevet brændt – og brændt formodentlig ved flammen af det lys, der stod her på bordet, for der havde jo ikke været ild i kaminen.

På resterne af pengesedlen var der tydelige mærker, af blod.

Her var ingen tvivl mulig. Det var sporene af morderens hænder, og det var morderen, der havde brændt pengesedlen, fordi der var blod på den. Denne pengeseddel havde hørt til dem, som morderen havde røvet fra Poch. Men denne halvt forkullede seddel var et frygteligt og tungt bevis.

Man kunne nu ikke længere nære tvivl om én ting. Mordet var ikke begået af nogen mand, der var kommet udefra. Ja, hvad mere var: kunne man nu mere tvivle om, at morderen var identisk med den rejsende, der havde overnattet i dette værelse, som var kommet ind gennem vinduet efter at have begået sin forbrydelse, og som havde forladt kroen klokken fire om morgenen.

Majoren og brigader Eck så på hinanden som folk, der ser, at deres antagelser var rigtige, og hvis overbevisning for længst er fiks og færdig.

Kerstorf sagde intet. Han så eftertænksom ud.

Kroff kunne nu ikke holde sig længere.

"Hvad sagde jeg, hr. dommer?" råbte han. "Kan De endnu nære den ringeste tvivl om min uskyldighed?"

Kerstorf så foragteligt på ham. Han lagde den forbrændte pengeseddel ind i sin tegnebog, og mens han vendte sig om mod sine ledsagere, sagde han:

"Vor undersøgelse er endt for i dag, mine herrer. Lad os forlade huset og snarest komme tilbage til byen."

Et kvarters tid efter rullede vognen med øvrighedspersonerne atter ad vejen ind til Riga.

Politibetjentene blev tilbage som hidtil i kroen for at overvåge Kroff og hans herberg.

Næste morgen tidlig blev Frank Johausen underrettet om, hvad man havde opdaget ude i herberget. Desværre var den fundne pengeseddel så forbrændt, at man ikke kunne se dens nummer, og altså kunne man heller ikke bestemt konstatere, om det var en af de sedler, som man havde numrene på. Men der var dog næppe nogen tvivl om, at det virkelig var en af sedlerne fra Pochs pengetaske.

Nyheden om dette fund bredte sig hurtigt i byen, og den slog alle Dimitri Nicolefs venner med angst og forfærdelse. De havde håbet, at mordsagen nu var trådt ind i en helt ny fase. Nu viste det sig, at den stod på samme punkt, som da man begyndte. Hvilke forfærdelige ulykker truede nu ikke på ny familien Nicolef, som man allerede havde håbet var befriet for enhver bekymring!

Hvad brødrene Johausen og deres venner angik, så triumferede de højlydt. De var nu overbevist om, at man øjeblikkelig ville arrestere Dimitri Nicolef. Han kunne ikke undgå at komme for edsvorne-retten, og han kunne nu umuligt længere undgå sin straf for den afskyelige forbrydelse, han havde begået.

Vladimir Janof fik alt at vide om, hvad der var sket af doktor Hamine, og begge blev enige om foreløbig intet at sige til Nicolef. Han ville kun alt for hurtigt få besked om de nye

indicier mod ham, der nu forelå. Vladimir havde også villet forhindre, at hans forlovede fik noget at vide. Men det var umuligt, og endnu samme dag traf han hende aldeles nedbøjet af sorg.

"Min fader er uskyldig! – Min fader er uskyldig!" vedblev hun at sige uden at formå at sige andet for gråd.

"Ja, kære Ilka, din fader er uskyldig, det ved vi alle, og vi vil alle gøre alt muligt for at opdage den rigtige morder og få alle dem slået til jorden, der vover at anklage ham. Jo mere jeg tænker over denne sag, jo mere spørger jeg mig selv, om vi ikke står over for en rænkefuld og djævelsk intrige, der er sat i gang for at ruinere og vanære den hæderligste og mest retskafne mand, Rusland har kendt."

Det var ikke underligt, at Vladimir Janof havde fået denne idé! Han vidste kun alt for godt, hvor langt politisk had og fjendskab kan drive menneskene. Men hvorledes skulle det dog alligevel være muligt, at man kunne være gået så vidt i djævelsk ondskab!

Hvad der var at forudse, skete.

Samme eftermiddag blev Dimitri Nicolef stævnet til på ny at møde for dommer Kerstorf. Da stævningen kom, gik Nicolef straks ned i dagligstuen, hvor han traf Vladimir og Ilka, der fortalte ham alt, hvad der var passeret.

"Stadig denne samme affære," sagde han og trak på skuldrene. "Det lader til, at den aldrig skal få ende."

"Det er vel kun nogle spørgsmål, man har at rette til dig, fader," sagde den unge pige.

"Vil du ikke have, jeg skal følge med dig?" spurgte Vladimir.

"Nej, tak, Vladimir!"

Nicolef gik ud af huset.

Han gik rask til, og et kvarters tid efter stod han i dommer Kerstorfs kontor.

Kerstorf var alene med sin protokolfører. Han havde kort i forvejen haft en samtale med guvernøren, general Gurko, og oberst Raguenof, og det var blevet besluttet, at man skulle underkaste Nicolef et nyt forhør. Om han efter dette forhørs slutning skulle arresteres eller ej, havde man ganske overladt til dommer Kerstorf.

Kerstorf bad Nicolef fatte sig, og med en stemme, hvori man sporede en vis bevægelse, sagde han til ham:

"Hr. Nicolef, der har i går fundet en ny husundersøgelse sted i herberget *Korset*. Jeg har selv ledet den. Politiet undersøgte på det omhyggeligste hele huset, uden at man dog kom til nye resultater. Imidlertid har man i det værelse, som De overnattede i natten mellem den trettende og fjortende april fundet en ting, som jeg her vil vise Dem."

Med disse ord viste Kerstorf til Nicolef resterne af den brændte pengeseddel.

"Hvad er det for en papirstump?" spurgte Nicolef.

"Det er resterne af en pengeseddel, som er blevet brændt, og som man har kastet i asken på ildstedet."

"En af de pengesedler, som er blevet røvet fra bankbuddet Poch?"

"Det er særdeles sandsynligt," svarede dommeren. "Og jeg tror ikke, De vil blive særlig forbavset, når jeg siger Dem, at denne forbrændte pengeseddel danner et nyt bevis imod Dem!"

"Mod mig? Mod mig?" sagde Nicolef og anslog atter sin næsten foragtelige tone. "Men hvorledes, hr. dommer, er jeg da

ikke for længst uden for denne sag? Er da ikke enhver mistanke mod mig borte, og har ikke Vladimir Janofs tilbagekomst og hans erklæringer fuldstændig renset mig?"

Kerstorf svarede ikke. Han betragtede med spændt opmærksomhed Nicolef, denne ulykkelige mand, hvis blege og lidende ansigt fortalte om, hvor dybt han pintes under de forfærdelige prøvelser, han i den sidste tid havde været hjemsøgt af, og som endnu ikke syntes at være til ende, siden der stadig taltes om nye beviset imod ham.

Nicolef greb sig med hånden til panden og sagde langsomt:

"Denne brændte pengeseddel har man altså fundet i asken på ildstedet i det værelse, hvor jeg sov den nat?"

"Ja, hr. Nicolef."

"Og dette værelse har været lukket siden den dag, da retten foretog sin første undersøgelse i herberget?"

"Det har været lukket og aflåset, og det er sikkert, at døren ikke er blevet åbnet siden."

"Intet menneske har altså kunnet komme ind i værelset?"

"Nej!"

Det var nu ikke længere Kerstorf, der forhørte Nicolef, men omvendt, men dommeren syntes ikke at have noget imod dette.

Nicolef undersøgte den forkullede pengeseddel.

Så sagde han:

"Denne pengeseddel har været plettet af blod, derpå er den blevet delvis brændt, og resterne af den har man altså fundet i asken?"

"Netop!"

"Men hvorledes kan det være gået til, at man ikke har fundet den, da man foretog den første undersøgelse?"

"Ja, det kan jeg heller ikke rigtig forklare mig, og jeg er meget forbavset over det, for den må bestemt have ligget i asken allerede den gang, da ingen siden har kunnet komme ind i værelset."

"Jeg er ikke mindre forbavset end De, hr. dommer," sagde Dimitri Nicolef ikke uden en vis ironi. "Ja, måske bør jeg ikke sige forbavset, men meget snarere bekymret, for uden tvivl vil man nu beskylde mig for at være den, der har brændt denne pengeseddel og kastet resterne af den i asken. Er det ikke således?"

"Jo, det er således!"

Professoren fortsatte og i en endnu mere ironisk tone end før:

"Denne seddel har hørt til den bunke sedler, der lå i Pochs lædertaske. Alle pengene i Pochs lædertaske er blevet stjålet af den samme mand, som myrdede Poch, og efter at mordet var sket. Hvem er denne morder? Det er den rejsende, som har overnattet i dette værelse og brændt pengesedlen. Det var mig, der overnattede i værelset, altså må det også være mig, der brændte pengesedlen, og som en følge heraf er det også mig, der har stjålet pengesedlen, og som har myrdet Poch. Er det ikke denne slutning, man drager, hr. dommer?"

"Jo, det er fuldstændig rigtigt, og hvem kan vel bestride, at slutningen er følgerigtig?" svarede Kerstorf.

Han havde ikke et øjeblik tabt Nicolef af syne, men betragtede med den yderste interesse hele minespillet i hans ansigt.

"Nej, det kan ingen bestride, hr. dommer, *hvis* det var mig, der havde brændt denne pengeseddel. Må jeg imidlertid gøre

nogle bemærkninger til hele den beviskæde, som De mener er fuldstændig, og i hvilken der ikke mangler noget led."

"Ja, lad mig høre dem, hr. Nicolef."

"Godt! Klokken fire om morgenen forlod jeg herberget *Korset*. Man kan nu spørge, om mordet på Poch *var* begået på dette tidspunkt eller ej. Hvis jeg har været morderen, *var* det begået, hvis jeg ikke har været morderen, har det utvivlsomt endnu ikke været begået. Dette har nu imidlertid kun underordnet betydning. Det vigtigste er følgende: Kan De påstå, hr. dommer, at den virkelige morder ikke er trængt ind i mit værelse efter, at jeg er gået, og at han her med velberåd hu har frembragt alle de mærker og forhold, som skulle tjene til beviser mod den rejsende? Kan De påstå, hr. dommer, at det ikke er ham, der har stillet ildrageren i asken, at det ikke er ham, der har brændt den blodplettede pengeseddel, at det ikke er ham, der har frembragt afskrabningerne på muren under vinduet, for at det kunne få udseende af, at det var mig og ikke ham, der havde myrdet det ulykkelige bankbud i hans seng og plyndret ham?"

"Hvad De der siger, hr. Nicolef, er en direkte. Beskyldning mod Kroff for at være morderen," sagde dommer Kerstorf.

"Om det er Kroff eller en anden, ved jeg ikke," svarede Nicolef, "og det er heller ikke min opgave eller pligt at sige, hvem morderen er. Jeg har kun at forsvare mig, og jeg forsvarer mig."

Kerstorf kunne ikke undgå at blive bevæget over Nicolefs optræden og over alt, hvad han hørte. Alt, hvad Nicolef her sagde til ham og påstod, var jo det samme, som han havde sagt til sig selv mange gange. Nej, nej, han ville ikke tro denne mand

skyldig i en forfærdelig forbrydelse, denne mand, som altid havde ført så pletfrit og hæderligt et liv. – Men så var der jo kun Kroff tilbage. Hvad skulle man stille op mod ham? Man havde jo endnu ikke under hele undersøgelsen i sagen fundet et eneste reelt holdepunkt imod ham.

Det var dette, som Kerstorf gjorde Nicolef opmærksom på i løbet af forhøret, der varede endnu en times tid.

"Hr. dommer," sagde Dimitri Nicolef til sidst, "det må blive Deres sag at afgøre, om der er vægtigere beviser mod mig end mod Kroff. Enhver roligt tænkende mand vil indrømme det modsatte. De ved, hvilke motiver jeg havde til over for Dem og alle andre at skjule hensigten med min rejse. De kender disse motiver, siden Vladimir Janof kom tilbage og oplyste alle om dem. Dette var det mørke punkt for mig i denne sag. Nu er det tilfredsstillende opklaret. Er det kroværten Kroff, der er morderen? Eller er det en bandit, der er kommet udefra? Dette må vel blive rettens sag at afgøre. – Hvad mig angår, så nærer jeg ikke den ringeste tvivl om, at det er Kroff, der er morderen. Han vidste, at Poch var på vej til Reval for at foretage en større udbetaling for brødrene Johausens regning. Han vidste, at Poch bar en stor sum penge hos sig. Han vidste, at jeg ville forlade kroen om morgenen klokken fire. Han vidste alt, hvad han behøvede at vide, for at han kunne begå mordet, og, når dette blev opdaget, for at han kunne kaste skylden over på den rejsende, der var kommet sammen med Poch. Enten før eller efter min bortgang fra herberget har han myrdet den ulykkelige mand. – Så er han gået ind i det værelse, hvori jeg har sovet, har kastet den brændte pengeseddel i asken og har truffet alle de forberedelser, som skulle bevise min skyld. – Godt, hr. dommer,

hvis De endnu tror, jeg er Pochs morder, så arrester mig! Stil mig ansigt til ansigt med denne Kroff, og jeg skal vide at anklage ham. Jeg skal vide at forsvare mig selv og bevise hans brøde, og er det så alligevel mig, der bliver dømt, så ved jeg, hvad jeg skal tænke om den menneskelige retfærdighed."

Dimitri Nicolef havde sagt disse ord i en rolig, næsten ironisk tone.

Dommer Kerstorf havde hørt opmærksomt på ham og uden at afbryde ham et eneste øjeblik. Nu spurgte Nicolef ham roligt, næsten ligegyldigt:

"Udsteder De arrestdekret mod mig i dag, hr. dommer?"

"Nej, hr. Nicolef, jeg lader Dem ikke arrestere!"

14. Det dræbende slag

Der kunne nu ikke være nogen tvivl længere om, at morderen enten måtte være professor Nicolef eller kroværten Kroff. Den brændte pengeseddel, hvis rester man havde fundet i kaminens aske, beviste tydeligt, at mordet ikke kunne være begået af nogen, der var kommet udefra. Rettens undersøgelser strakte sig altså derfor nu kun til at omfatte disse to mænd: Nicolef og Kroff, der indtog så forskellig stilling i samfundet og var af så forskellig karakter. Det måtte blive en af disse to, som retten måtte kende skyldig.

Dette forstod alle mennesker, men så meget mere forbavsede det alle, selv de mennesker, der så roligt på sagen, at retten ikke efter at den sidste undersøgelse havde fundet sted i kroen, arresterede enten den ene eller den anden af de to mænd, der nu var de eneste mistænkte.

Det var også denne nye undersøgelse i kroen og de resultater, den havde ført til, der fik offentlighedens interesse til at blusse op på ny for sagen og fik alle mennesker til på ny at tage parti for eller imod den ene eller den anden af de to mistænkte mænd. Ikke blot byen Riga selv, men hele befolkningen i de tre baltiske provinser delte sig i to lejre.

Dimitri Nicolef var af slavisk race, og alle russere og andre af slavisk herkomst tog parti for ham, måske langt mere af instinkt og af nationale interesser, end forbi de var overbeviste om, at han virkelig var uskyldig.

Kroff derimod var af germansk afstamning, og alle tyskerne i provinsen tog parti for ham mod Nicolef; det var langt mere for at kunne bekæmpe politikeren Nicolef, end det var, fordi man havde nogen videre interesse af kroværten fra den skumle kro ude på landet.

Aviserne var naturligvis særlig ivrige til at tage parti og i lange, sensationelle artikler at søge at bevise enten den ene eller den anden af de to mistænkte mænds brøde, alt eftersom avisen stod i det ene eller det andet politiske partis tjeneste. Men også ude i befolkningen stredes man hidsigt, og man hørte alle diskutere sagen, i adelens palæer, i de rige borgeres stuer og helt ned til daglejernes og arbejdernes kredse.

Under disse forhold forstår man, hvor vanskelig guvernøren general Gurkos stilling måtte blive. De kommunale valg nærmede sig, og det slaviske parti beredte sig til med endnu større begejstring at opstille Dimitri Nicolef som deres kandidat imod Frank Johausen.

Men den rige bankiers familie, hans venner, hans tilhængere var langt fra til sinds at opgive kampen. De optog den tværtimod og besluttede at anvende alle de midler, der stod til deres rådighed. De havde det mægtige våben, der hedder penge, og de brugte dem på alle måder, ikke mindst til at bringe aviserne i deres magt. Aviserne adlød dem og skrev alt, hvad de ville, hævede Frank Johausen til skyerne og anklagede autoriteterne ikke blot for svaghed og uduelighed, men ligefrem for partiskhed og for af politiske hensyn at ville beskytte en morder. De aviser, der gik videst, forlangte Dimitri Nicolefs øjeblikkelige arrestation, og selv de, der anslog en mere moderat tone, krævede, at både professoren og kroværten

blev arresteret. Det var nu af yderste betydning, at man fik denne uhyggelige affære opklaret og afgjort, inden de to partier mødtes ved valgene.

Og mens alt dette foregik, hvad foretog så Kroff sig?

Det hele syntes slet ikke at berøre ham i nogen videre grad. Han forlod slet ikke sit herberg, hvor politiet stadig overvågede ham. Han vedblev at drive det som før. Hver aften kom som sædvanlig hans gæster, bønder, brændehuggere og kulsviere fra omegnen, og drak te og brændevin i hans skænkestue. Han syntes ganske rolig, men i virkeligheden var han det ikke. Han var grebet af en dyb uro, og da han så, at man trods alt ikke lod Dimitri Nicolef arrestere, frygtede han selv at blive sat fast. Han blev mere brysk og afvisende end før, og når man så på ham, slog han øjnene ned. Men alligevel vedblev han uden ophør og med stadig stigende voldsomhed at påstå, at Nicolef og ingen andre end Nicolef var Pochs morder. Når han kom ind på dette emne, talte han sig op til et sådant raseri, at blodet gik ham til hovedet, og man kunne frygte, han ville få et apoplektisk anfald.

Når man i et hjem forbereder et bryllup, plejer glæden og lystigheden gerne at holde sit indtog i huset. Familien er i fest, alle dens medlemmer glæder sig og alle familiens venner med dem.

Men dette var ikke tilfældet med Dimitri Nicolefs hjem. Måske tænkte han ikke videre på selve den forfærdelige anklage, der var rettet imod ham. Han, der altid havde været retskaffenheden selv hele sit liv, var overbevist om, at sandheden nok ville komme for dagen. Hvad han frygtede, var

den dag, der nærmede sig med stærke skridt, og hvor hans ubarmhjertige kreditor Frank Johausen ville falde over ham.

Der var nu forløbet syv dage, siden Dimitri Nicolef havde været i det sidste forhør hos dommer Kerstorf. Man skrev den trettende maj. Den næste dag var den dag, hvor Nicolefs gæld til Johausen forfaldt til betaling. Hvis han ikke den næste dags morgen mødte i Johausens bank og betalte de atten tusind rubler, ville han blive stævnet for retten. Men denne sum havde han ikke, – og hans børn anede ikke det ringeste om hele denne affære. Efter at han i mange år ved den yderste flid og sparsommelighed havde formået at afbetale syv tusind rubler på sin faders gæld, skyldte han endnu atten tusind rubler, og disse skulle betales i morgen. Det ville være ham aldeles umuligt, med mindre – –

Det var netop dette, Frank Johausen var forberedt på, og han vidste, i hvilken frygtelig forlegenhed Dimitri Nicolef var. Frank Johausen ræsonnerede ved sig selv som så: Det er jo muligt, at Dimitri Nicolef er uskyldig. Det er muligt, at den undersøgelse i sagen, som dommer Kerstorf anstiller, vil føre til et gunstigt resultat for Nicolef, og at der under denne undersøgelse vil komme ting frem, som henleder mistanken på kroværten Kroff. Det er endog muligt, at man vil overbevise Kroff om at være morderen, at man trækker ham for domstolen og dømmer ham, mens Dimitri Nicolef kommer til at stå ren og uskyldig i hele verdens øjne. Men hvad gør så også dette? Han, Johausen, havde jo endnu et vægtigt våben mod Nicolef. Han havde hans forskrivning, det gældsbevis, som Nicolef umuligt kunne indløse. Han skulle vide at fare frem med den yderste strenghed mod sin debitor; han skulle ikke et øjeblik vise ringeste

barmhjertighed mod ham. Dyrt skulle han tage hævn over det blod, hans søn havde udgydt, og han skulle vise denne Nicolef, hvad det ville sige, at man vovede at gøre modstand mod ham, den almægtige Frank Johausen. Han skulle vide at knuse den mand, der havde prøvet at løfte pan-slavismens banner mod ham og hele det tyske parti.

Og Johausen tænkte ved sig selv videre som så:

Hvis Dimitri Nicolef virkelig så sig i stand til at betale ham, Johausen, de atten tusinde rubler, så havde han åbenbart forskaffet sig dem ved mordet på bankbuddet Poch. Johausen vidste meget godt besked med, under hvilke vanskeligheder og savn det var lykkedes Nicolef at skrabe de syv tusinde rubler sammen, som han havde betalt Johausen som afdrag på gælden på fem og tyve tusinde rubler. Når han nu mødte med de atten tusinde rubler, kunne han kun have fået dem på en forbryderisk måde. Men Nicolef havde sikkert ikke nogen anelse om, at man i Johausens bank havde opbevaret numrene på alle de rubler, der var røvet fra Poch. Han ville komme med de atten tusinde rubler i sedler, hvis numre Johausen havde nedskrevet, og Nicolef ville på denne måde angive sig selv. Og når dette skete, da skulle hverken autoriteternes beskyttelse eller hans venners hjælp et øjeblik længere kunne frelse ham. Da skulle han være fortabt, aldeles redningsløst fortabt.

Hele den næste dags formiddag gik hen, uden at Dimitri Nicolef indfandt sig i Johausens bank for at betale de atten tusinde rubler, han skyldte.

Ud på eftermiddagen, henad klokken fire, sendte brødrene Johausens bank derfor en stævningsmand ud til Nicolefs bolig og opfordrede ham skriftligt til endnu samme dag at betale de

atten tusinde rubler, da han ellers ville blive forfulgt ad rettens vej og udpantet.

Ulykken ville nu, at denne skriftlige opfordring faldt i hænderne på Vladimir Janof, som modtog stævningsmanden, da Nicolef havde lukket sig inde på sit arbejdsværelse. Hvilke nye ulykker dette skulle føre til, vil vi få at se i det følgende.

Da Vladimir Janof havde læst meddelelsen fra brødrene Johausens bank, var han ikke længe om at forstå, hvad det var, det drejede sig om. Han forstod, at Nicolef i anledning af den gæld, han havde overtaget efter sin fader, endnu var brødrene Johausen en meget betydelig sum penge skyldig. Han vidste godt, at Nicolef i gamle dage ofte havde haft store vanskeligheder med at skaffe penge, og han havde hørt tale om, at han havde påtaget sig visse forpligtelser efter faderens død. Han forstod også, at når Nicolef aldrig havde villet tale til sin familie om dette, så var det kun, fordi han ikke ville bebyrde sine kære med nye sorger foruden dem, de allerede bar på, og fordi han hele tiden havde håbet på at finde midler til at kunne afgøre sin gæld.

Ja, Vladimir Janof forstod klart alt dette, men han forstod også straks, hvad der nu var *hans* pligt.

Hans pligt, det var nu at frelse Dimitri Nicolef. Det var hans pligt, fordi han formåede det. Han ejede jo nu en sum penge, der var mere end stor nok til, at han med den kunne betale Nicolefs gæld. Han havde jo nu de tyve tusinde rubler, som hans fader havde overgivet i Nicolefs hænder, og som Nicolef havde overleveret ham i Pernau.

Godt! Han vidste, hvad han ville gøre. Af disse tyve tusinde rubler ville han tage de atten tusinde og med dem betale

brødrene Johausen og dermed frelse Dimitri Nicolef ud af den store fare, hvori han nu svævede.

Klokken var på dette tidspunkt fem om eftermiddagen, og Vladimir vidste, at Johausens bank lukkede klokken seks.

Han forstod, at han ikke havde et minut at spilde. Han var fast bestemt på ikke at ville sige et ord til nogen om sit forehavende. Han gik derfor ind i sit værelse og tog i sin skuffe så mange penge, som han skulle bruge. Uden at være set af nogen kom han atter ud og var ved at forlade huset for så hurtigt som muligt at begive sig til Johausens bank.

I samme øjeblik åbnedes gadedøren, og Johan og Ilka trådte ind.

"Går du ud, Vladimir?" spurgte den unge pige og rakte hånden ud mod ham.

"Ja, kære Ilka," svarede Vladimir og trykkede kærligt hendes hånd. "Jeg har et ærinde at besørge, men det vil ikke vare ret længe. Jeg kommer i hvert fald tilbage inden aften."

Han havde i dette øjeblik måske den tanke at indvie Ilka og hendes broder i det forehavende, han stod i begreb med at udføre. Men han betænkte sig i hvert fald. Hvis ikke et eller andet uforudset tilfælde tvang ham til at tale og fortælle alt, ville han intet sige, før hans bryllup var holdt. Først når den unge pige var blevet hans hustru, ville han fortælle hende alt, og han vidste, at hun af ganske hjerte ville bifalde alt, hvad han havde gjort, og at han havde frelst hendes fader, selv om det også var sket på bekostning af den smule, de ejede.

"Ja, gå kun, Vladimir," sagde hun, "men vend hurtigt tilbage. Jeg synes, jeg er mindre angst, når du er her i huset. Jeg nærer altid den forfærdeligste frygt for, at fader –"

"Fader synes at være endnu mere bekymret og endnu mere nedbøjet end ellers," sagde Johan, hvis øjne funklede af vrede. "Åh, de banditter, de forfølger og piner ham så længe, at de ender med at dræbe ham. Han er syg, langt mere syg, end nogen af os aner og ved."

"Du ser for mørkt på det, Johan," svarede Vladimir, "og jeg er overbevist om, at din faders moralske modstandskraft et stærk nok til, at det ikke vil lykkes hans fjender at komme til at triumfere over ham."

"Gid du må have ret i, hvad du siger, Vladimir," sagde den unge pige og rakte ham hånden.

Vladimir trykkede den endnu engang.

Så fortsatte han:

"Vær kun ved godt mod. Om nogle dage vil alle disse tunge prøvelser være forbi for os alle."

Så forlod han huset, gik rask til og stod næppe tyve minutter efter foran det hus, hvori brødrene Johausens bank havde sine lokaler.

Kassererkontoret var endnu åbent, og Vladimir gik ind i det for at tale med en af kassebetjentene.

Men den kasserer, han kom til at tale med, lod ham vide, at affæren med Dimitri Nicolef ikke kunne afgøres med andre end firmaets chefer selv, og han bad Vladimir følge med sig ind i Frank Johausens private kontor.

Frank Johausen sad ved sit skrivebord, da man overbragte ham Vladimirs visitkort. Han så kun på det et øjeblik. Så råbte han over til broderen:

"Der har vi Vladimir Janof. Han kommer naturligvis fra Dimitri Nicolef, og han kommer naturligvis for at bede om

henstand med gældens betaling eller om en fornyelse af gældsbeviset."

"og hvad vil du svare den ærede, unge mand?" spurgte broderen ironisk.

"Jeg vil svare: Ikke en dags og ikke så meget som en times henstand. Og hvis han ikke har pengene med sig, lader vi endnu den dag i morgen gøre eksekution hos Nicolef."

Kassereren kom nu ud til Vladimir i forværelset og meddelte ham, at Frank Johausen var rede til at modtage ham. Vladimir trådte derfor ind og stod nu over for de to brødre Johausen.

Samtalen mellem dem kom til at lyde således:

"Mine herrer," sagde Vladimir, "jeg kommer til Dem i anledning af en fordring, som De eller Deres bankfirma har på Dimitri Nicolef. Det er en fordring, som er forfalden i dag, og det er i anledning af den, at De har sendt en stævningsmand til hr. Nicolefs bopæl."

"Det er fuldstændig rigtigt, min herre," svarede Frank Johausen.

"Denne fordring beløber sig med de samlede renter og kapitalen til atten tusind rubler. Ikke sandt?"

"Ganske rigtigt – atten tusinde rubler!"

"Og det er altså dette beløb, som Dimitri Nicolef har påtaget sig at betale Dem for dermed at dække sin faders gæld til dem?"

"Fuldstændig korrekt," svarede Frank Johausen atter, "men jeg vil blot sige Dem, at det vil være ganske unyttigt at komme og forlange udsættelse. Vi –"

"Hvem har forlangt, mine herrer, at De skal give hr. Nicolef nogen udsættelse?" spurgte Vladimir foragteligt.

"Ah, De taler i en sådan tone," sagde nu den ene af brødrene Johausen. "Jeg må gøre Dem opmærksom på, at gælden var forfalden til betaling inden i dag middag klokken tolv!"

"Og nu er klokken halv seks, og inden klokken er seks, skal den være betalt. Jeg tænker ikke, at denne lille forsinkelse har været grund til, at firmaet Brødrene Johausen har måttet indstille sine betalinger."

"Min herre!" skreg Frank Johausen, som Vladimirs kolde og hånlige ord gjorde aldeles rasende, – "min herre, bringer De måske med Dem de atten tusind rubler, som vi har til gode hos Dimitri Nicolef?"

"Netop! Her er pengene!" svarede Vladimir.

Og med disse ord rakte han hen mod Frank Johausen et bundt pengesedler, mens han vedblev:

"Hvor er gældsbeviset?"

De to brødre Johausen, der var både rasende og overraskede på samme tid svarede ikke.

Den ene af dem gik hen til det høje jernpengeskab, der stod i et hjørne af stuen, åbnede det og tog en mappe frem. Ud af denne mappe tog han et sammenfoldet papir, glattede det ud og lagde det foran sig på bordet.

Vladimir tog det, læste det, undersøgte det nøje og konstaterede, at det virkelig var det ægte gældsbevis, som Dimitri Nicolef havde udstedt til brødrene Johausen for at dække resten af sin faders gæld. Derpå skød han bunken med pengesedlerne hen til Frank Johausen og sagde:

"Vil De være så god at tælle pengene efter?"

Frank Johausen var blevet ligbleg, mens Vladimir så på ham med et usigeligt udtryk af foragt. Johausen skælvede af raseri,

mens hans fingre talte pengesedlerne.

Men pludselig kom der i hans små, hadefulde øjne et glimt af ondskab og triumf, og med en stemme, der skælvede af had og sejrsrus, skreg han:

"Ah! Hr. Janof, der har vi jo de pengesedler, som er blevet stjålet!"

"Hvad – siger – De? Stjålet?"

"Ja, netop! Det er jo de pengesedler, som er stjålet eller rettere røvet fra vort ulykkelige bankbud Poch!"

"Nej, De tager fejl. Det er de pengesedler, som Dimitri Nicolef overgav mig i Pernau, og som udgjorde den arv, min fader har efterladt mig, og som han overgav i Nicolefs hænder."

"Ja – ja – nu forstår jeg alt, nu opklares det hele. De penge, Nicolef modtog af Deres fader, har han brugt, og da han så skulle betale dem tilbage og ikke kunne, da han absolut *skulle* skaffe pengene, så veg han ikke tilbage for en nedrig forbrydelse –"

Vladimir var trådt et skridt tilbage.

"Ser De, vort firma havde heldigvis alle numrene på de pengesedler, som var i Pochs taske," vedblev Frank Johausen.

Med disse ord gik han atter hen til pengeskabet og trak et stykke papir frem.

"Her ser De listen på disse numre," sagde han triumferende.

"Men – men – min herre –" stammede Vladimir. Han var så overvældet og så lamslået, at han næsten ikke kunne få ordene frem.

"Ja vel, min herre," vedblev Frank Johausen, "således er det. De bringer os disse pengesedler, De har fået dem af Dimitri

Nicolef, og Nicolef har røvet dem fra vort bankbud Poch, efter at han den nat myrdede ham i herberget *Korset*."

Vladimir fandt ikke et ord at svare på denne forfærdelige anklage. Alt løb rundt for ham, han syntes, han var i færd med at miste sin forstand. Men midt i sin grænseløse rådvildhed og forvirring forstod han dog et. Han forstod, at nu var Dimitri Nicolef fortabt, redningsløst fortabt. For hvorledes ville man ikke tænke og tro! Man ville tro, at Dimitri Nicolef havde brugt de penge, som Vladimir Janofs fader på dødslejet havde betroet ham, at han derpå, efter at have modtaget Vladimirs brev, havde forladt Riga for i Pernau at træffe Vladimir og bede denne om tilgivelse for sin forseelse imod ham, men at tilfældet derpå havde ladet ham møde bankbuddet Poch, og med de penge, han havde røvet fra denne, havde han derpå betalt Vladimir Janof for at dække over det uværdige og skammelige brud på al tillid, han, Nicolef, havde begået.

"Dimitri –" stammede Vladimir – "Dimitri Nicolef skulle have –!"

"Ja, med mindre det ikke er Dem selv, der har myrdet Poch, højstærede," svarede Frank Johausen hånligt.

"Bandit!"

Men Vladimir havde andet at tænke på end at kræve oprejsning for denne blodige fornærmelse. Om hele verden havde anklaget ham i dette øjeblik for at være Pochs morder, havde han næppe svaret. Alle hans tanker drejede sig nu kun om Nicolef.

"Ah," skreg Frank Johausen, mens han lagde hele pakken med de stjålne sedler ned i skuffen, "nu har vi endelig fast tag i den slyngel. Nu er det ikke længere blot anklager og mistanke mod

ham. Nu har vi håndgribelige beviser. – Ja, dommer Kerstorf havde ret, og det var i sandhed et godt råd, han gav mig, da han sagde, jeg skulle holde numrene på pengesedlerne hemmelige. Før eller senere ville morderen røbe sig, mente Kerstorf, og nu ser jeg, han havde ret. – Men nu går jeg til Kerstorf, og inden der er gået en time, skal den bandit Dimitri Nicolef være under lås og lukke, hvis der da endnu er lov og ret til i landet."

Vladimir Janof var imidlertid kommet ud på gaden, fortumlet og ør. Han vidste næppe, hvad der var passeret. Han styrtede af sted som en afsindig, af sted mod Nicolefs hus. Forgæves søgte han at få rede på sine tanker og endnu engang at genopleve, hvad der var sket. Han ville ikke tro, at Nicolef var skyldig, før han havde fået en forklaring af ham, og det var denne forklaring, han nu ville have. Hvorledes var det muligt? Disse pengesedler var jo de, som den gamle Janof havde overleveret Dimitri Nicolef, og som Nicolef i Pernau havde overgivet til ham, Vladimir. Men i så fald – hvorledes kunne de da –

Hans tanker stod stille.

Han nåede Nicolefs hus og trådte ind.

Der var ingen i stueetagen, hverken Ilka eller Johan – lykkeligvis. Ja, lykkeligvis, for alene det blotte syn af Vladimir Janofs forstyrrede ydre ville have været nok for dem til at forstå, at en ny, forfærdelig ulykke havde ramt dem – en ulykke, der var uoprettelig.

Vladimir gik op ad den trappe, der førte til Nicolefs arbejdsværelse.

Inde i stuen sad Dimitri Nicolef ved sit arbejdsbord med hovedet begravet i sine hænder. Han rejste sig op, da han hørte

nogen komme.

Vladimir blev stående henne ved døren.

"Hvad vil du, Vladimir?" spurgte Nicolef, idet han rettede sit trætte blik mod ham.

"Dimitri," skreg Vladimir, "tal til mig – forklar dig – sig mig alt! – Jeg ved ikke længere – min Gud – nej, det er ikke muligt! – Men forklar dig dog – eller jeg mister min forstand –!"

"Hvad er der dog?" svarede Nicolef. "Hvilken ny ulykke har nu ramt mig og føjet sig til de andre?"

Han havde sagt disse ord med så fortvivlet og håbløs en stemme, at man forstod, han var en mand, der var så dybt fortvivlet og brudt, at ingen nye ulykker mere kunne forbavse ham.

Vladimir stod som forstenet.

"Vladimir," skreg nu Nicolef, "nu er det mig, der forlanger, *du* skal tale. Hvad er der? Hvad er det, jeg skal forklare? Er du også begyndt at tro på, at jeg er –"

Vladimir lod ham ikke tale ud. Men en overmenneskelig anstrengelse tvang han sig til at have herredømme over sig selv.

"Dimitri," sagde han, "det er kun en times tid siden, at der blev bragt en stævning her til huset."

"Fra brødrene Johausen –" svarede Nicolef. "Ja, Vladimir, så ved du jo alt, og så kender du den fortvivlede stilling, jeg står i over for disse folk. Jeg kan ikke betale dem, hvad jeg skylder dem – og det er en gæld, som falder tilbage på min familie. – Du forstår, Vladimir, at efter dette er det umuligt for dig at ægte Ilka –"

Vladimir svarede ikke på disse ord, som var prægede af en dyb bitterhed.

"Dimitri," sagde han, "da jeg så stævningen, besluttede jeg at gøre en ende på den situation, hvori du befandt dig."

"Du –!"

"Jeg havde jo til min disposition den sum penge, som du overgav mig den dag i Pernau."

"Men det er penge, som tilhører dig, Vladimir. – Det er de penge, som din fader efterlod dig. – Det var dem, som han overgav mig, før han døde, og som jeg leverede dig tilbage."

"Ja – ja – jeg ved det – og da det var mine penge, havde jeg jo også ret til at disponere over dem, som jeg ville. – Jeg tog altså disse pengesedler – *de pengesedler, som du havde bragt mig* – og med dem begav jeg mig til brødrene Johausens bank –"

"Og det har du gjort – det har du gjort –" skreg Nicolef og åbnede sine arme mod Vladimir. – "Hvorfor har du dog gjort det? – Det var jo det eneste, du ejede. – Din fader har ikke efterladt dig en arv, for at du med den skulle betale *min* gæld –"

"Dimitri," vedblev Vladimir, og hans stemme sank ned til en hæs hvisken, "Dimitri, de pengesedler, som du har givet mig, og som jeg hat givet til brødrene Johausen – det er de samme pengesedler, som – som er blevet stjålet ud af bankbuddet Pochs taske, efter at han var blevet myrdet. Banken havde bevaret numrene på dem –"

"De pengesedler – pengesedler –!"

Og mens Nicolef blev ved med at gentage dette ord, rejste han sig op og udstødte et så forfærdeligt skrig, at det hørtes over hele huset.

Et øjeblik efter blev døren revet op.

Ilka og Johan kom styrtende ind.

Da de to søskende så det forfærdelige sindsoprør, deres fader var et bytte for, kastede de sig over ham og omklamrede ham.

Vladimir blev stående i en krog af stuen og skjulte ansigtet i sine hænder.

Hverken Johan eller Ilka tænkte på at forlange en forklaring over, hvad det var, der var foregået. De mærkede, at faderen næsten var bevidstløs, at han næppe formåede at holde sig på benene. De tænkte kun på at støtte ham, for at han ikke skulle segne om på gulvet. Han stønnede tungt, og man hørte kun de få ord:

"Pengesedler – de stjålne pengesedler!"

"Fader!" råbte den unge pige ude af sig selv af fortvivlelse. "Fader, hvad er der dog sket?"

"Vladimir," skreg Johan, "er det vanvid, der –"

Nicolef havde rejst sig op. Han gik hen mod Vladimir, og idet han greb begge hans hænder og tog dem bort fra hans ansigt, sagde han med en næsten kvalt røst, og mens han så ham lige i øjnene:

"Vladimir, de pengesedler, som jeg overgav dig i Pernau – de pengesedler, som du bragte til brødrene Johausens bank for at betale min gæld – de pengesedler er de samme som dem, man har stjålet ud af tasken fra Poch – fra den myrdede Poch?"

"Ja!" svarede Vladimir.

"Jeg er fortabt! – Jeg er fortabt!" skreg Nicolef.

Han skubbede sine børn til side, og før nogen kunne forhindre det, var han styrtet ud af værelset, ud på trappen. Han løb op i sit soveværelse, men mod sædvane lukkede han sig ikke inde. Et kvarters tid efter hørte man ham gå ned ad trappen. Han åbnede gadedøren og styrtede ud på gaden. I

mørket var han hurtigt forsvundet i forstadens net af gader og stræder.

Hverken Johan eller Ilka havde forstået noget af den forfærdelige scene, der her var blevet udspillet. De havde kun hørt ordene: "Pengesedler – de stjålne pengesedler!" – men de fattede ikke meningen med dem, og allermindst anede de, at deres fader nu redningsløst var knust under den ulykke, der var slået ned på ham.

Spørgende vendte de sig om mod Vladimir.

Og med nedslåede øjne og med en stemme, der skælvede af bevægelse, begyndte Vladimir at fortælle. Han fortalte om, hvorledes han havde modtaget stævningen fra brødrene Johausen til Dimitri Nicolef, hvorledes han havde forstået alt, hvad der truede Nicolef, og hvorledes han havde villet frelse ham. Han fortalte også, hvorledes han i stedet for at frelse ham var kommet til at prisgive ham.

Og hvilket håb var der nu mere? Brødrene Johausen havde jo bevist, at sedlerne, som Vladimir Janof havde overbragt for at dække Nicolefs gæld, var de samme, som var røvet fra den myrdede Pochs taske, og han, Vladimir, havde jo selv over for brødrene Johausen erklæret, at disse sedler var de samme som de, Nicolef havde overleveret ham i Pernau. Ja, hvem kunne nu tvivle længere –?

Ilka og Johan så fortvivlede og bestyrtede på hinanden. Så begyndte de at græde.

I dette øjeblik kom tjenestepigen op og fortalte, at politibetjente stod uden for gadedøren og forlangte at tale med hr. Nicolef. Efter at Frank Johausen havde talt med dommer Kerstorf og havde forklaret ham alt, hvad der var sket i løbet af

eftermiddagen, havde Kerstorf sendt rettens betjente ud for nu endelig at arrestere Nicolef, morderen fra herberget *Korset*.

Efterretningen om denne arrestordre var ikke trængt ud i byen. Måske var det, fordi det allerede var mørkt, og folk ikke længere færdedes ude. Intet menneske ud over de indviede vidste derfor, at hele denne affære var trådt ind i et nyt stadium, som uden tvivl var det sidste.

Skønt man forsikrede politiet om, at Dimitri Nicolef ikke var hjemme, trængte betjentene dog ind i huset og endevendte dette på alle kanter for at overbevise sig om, at han ikke var der. Men hverken Vladimir, Johan eller Ilka tog ringeste notits af dem. Som efter en fælles aftale og efter en fælles indskydelse styrtede de ud på gaden for at lede efter Nicolef. De ville indhente flygtningen. De ville trods alt, hvad der var sket, ikke forlade ham, ikke skilles fra ham. Trods alle de beviser, der var ophobet imod ham, trods alt, hvad der talte for, at han var den virkelige skyldige, kunne og ville de ikke tro, at han havde begået denne forbrydelse. Nej, nej! Deres hjerter krympede sig ved at tro noget slet og ondt om ham, som altid havde været deres ideal, og skønt de ikke forstod hans fortvivlede udbrud: "Jeg er fortabt! Jeg er fortabt!", der næsten lød som en tilståelse fra hans side, var der dog ikke en af dem, der troede på hans brøde.

Det var blevet nat og mørke.

Man havde set Nicolef med hurtige skridt tage vejen gennem forstaden og ud ad byens udkant.

Vladimir, Johan og Ilka løb i samme retning, og de nåede snart den yderste bygrænse. Foran dem lå i mørket de øde veje og marker. Ikke et menneske var at se. Og som drevet af et

fælles instinkt slog de alle tre ind på den landevej, der fra Riga fører til Pernau.

De var næppe kommet mere end et par hundrede skridt ud ad landevejen, før de forfærdet blev stående ved synet af et menneskeligt legeme, der lå tæt ved grøften.

Det var liget af Dimitri Nicolef.

Ved siden af liget lå en blodig kniv med et rundt hæfte mellem klingen og skaftet.

Mens Johan og Ilka fortvivlet kastede sig over deres faders afsjælede legeme, løb Vladimir af sted i retning af det nærmeste hus, han så, for at søge hjælp.

Lidt efter kom nogle bønder til stede med en båre, og på denne båre blev Dimitri Nicolefs lig båret tilbage til hans hus. Man lod i hast doktor Hamine tilkalde, men det eneste, han kunne konstatere, var, at Dimitri Nicolef var død, og hvorledes han var død.

Dimitri Nicolef var død på akkurat samme måde som det ulykkelige bankbud Poch. En kniv var trængt lige ind i hjertet på ham. Og denne kniv havde, som på Pochs lig, efterladt et rundt, tydeligt mærke efter hæftet mellem klingen og skaftet.

Kniven lå ved Nicolefs side.

Kunne nu nogen længere tvivle om, at forbryderen, at den ulykkelige Pochs morder, da han havde set, at han var redningsløst fortabt, havde givet sig selv døden – og med det samme mordredskab, som han havde slået sit offer ned med?

15. Ved en grav

Således endte altså dette drama, som havde i så høj en grad interesseret hele befolkningen i de russiske østersøprovinser, og som havde formået at dele hele befolkningen i to lejre, netop få dage før, at de store og afgørende valg skulle finde sted.

Der var uden for Nicolefs familie og venner nu ikke længere nogen, der tvivlede om Nicolefs brøde. Det havde naturligvis gjort et dybt og nedslående indtryk på hele det slaviske parti, at dets erklærede politiske og nationale leder var blevet så at sige overbevist om at have begået en afskyelig og forfærdelig forbrydelse. Da de store valg kom, sejrede derfor det tyske parti også med en stor majoritet. Frank Johausen, der atter blev valgt, kunne triumfere. Men det tyske partis triumf varede ikke længe. Der kom nogle år efter atter fart i den panslavistiske bevægelse, og som vi fra vore dage ved, var det denne bevægelse, der endelig sejrede.

Dimitri Nicolefs død, som alle antog for at være et selvmord, havde også en anden følge.

Hele den mistanke, der var rettet mod kroværten Kroff, faldt nu bort af sig selv. Når morderen havde erkendt sin brøde ved at dræbe sig selv, kunne man jo ikke længere mistænke en anden.

Det var for Kroff den ellevte time.

Dommer Kerstorf havde nemlig besluttet den følgende dag at lade ham arrestere og forhøre.

Jo mere han havde tænkt over sagen, desto mere var han kommet til den erkendelse, at kroværten Kroff var morderen, og at han var den, som med alle djævelske midler havde forsøgt at henlede mistanken på Nicolef. Da derfor Frank Johausen kom til Kerstorf og fortalte ham hele historien om de pengesedler, som Vladimir Janof havde overbragt ham for at dække Nicolefs gæld, var han som himmelfalden. Men hvad skulle han gøre? Nu var jo ingen tvivl mulig længere. Nicolefs brøde var så at sige bevist. Og samtidig med, at han udstedte ordre om at lade Nicolef arrestere, hævede han enhver anklage mod Kroff og lod denne gå ud af sagen, da han erfarede Nicolefs selvmord.

Hvad skulle han vel gøre andet?

Og dog –

Dog blev der, besynderligt nok, også i hans sjæl siddende en lille mistanke om, at det alligevel ikke var Nicolef, men Kroff, der hin skæbnesvangre nat havde myrdet og udplyndret bankbuddet Poch i herberget *Korset*.

Hvad Kroff angik, så kunne han nu genoptage sit hidtidige liv som vært i *Korset*; de to betjente, der havde været sat til at overvåge ham, blev trukket tilbage, og Kroff nød atter sin fulde frihed. Man var endog nær ved at beklage ham og tilkende ham en erstatning, for han blev jo nu næsten betragtet som en uskyldig dømt mand, der havde fået oprejsning, efter at hans uskyldighed var blevet bevist. Selv undlod han ikke at sige højlydt til enhver, der ville høre på ham:

"Der kan man se, det var alligevel, som jeg sagde, Dimitri Nicolef, der var morderen. Ja, ja, sandheden kommer dog altid for dagen til sidst."

Det gik med hele denne mordaffære, som det så ofte går. I nogen tid talte man om den. Så kom der andre begivenheder, og lidt efter lidt, særlig da de politiske valg var overstået, tænkte kun de færreste på denne historie, der havde fået så tragisk en udgang.

Hvad brødrene Johausen angik, så havde de vel ikke fået betalt de penge, som Dimitri Nicolef havde skyldt dem, men de var jo på en måde blevet holdt skadesløse, ikke blot ved deres triumf over Nicolef og det slaviske parti, men også derved, at de var kommet i besiddelse af den største del af de penge, som var blevet røvet fra deres myrdede bankbud Poch, og som Vladimir Janof havde overgivet i deres hænder.

Efter at Dimitri Nicolef i al stilhed var blevet begravet trak Ilka og Johan, der ikke mere ville vende tilbage til universitetet i Dorpat af grunde, som man let forstår, sig tilbage til deres hjem ude i forstaden. Så godt som alle de gamle venner, der tidligere var kommet der i hjemmet, satte nu aldrig mere deres fødder over husets tærskel. Hvem ville komme i en morders hjem? Kun tre af vennerne svigtede ikke. Det var Vladimir Janof, doktor Hamine og konsul Delaporte.

Hverken Ilka eller Johan forstod endnu ret meget af alt det, der var foregået i den sidste tid. Det var for dem, som om alt endnu lå i mørke og uvished. At deres fader havde været skyldig, vægrede de sig på det bestemteste endnu ved at tro. De syntes, en sådan antagelse var stik mod hele naturens orden. De var meget mere tilbøjelige til at tro, at den månedlange forfølgelse, han havde været genstand for, i forbindelse med alle hans andre sorger, havde formørket hans forstand, og at det var i et anfald af sindsforvirring, han havde berøvet sig selv livet. At

han havde gjort ende på sit liv, var derfor i deres øjne aldeles ikke noget bevis for, at han var Pochs morder.

Det er vel unødvendigt at sige, at Vladimir Janof tænkte på akkurat samme måde og bestemt vægrede sig ved at tro på det, som ellers alt pegede hen på var fakta. Og dog, hvorledes skulle netop disse pengesedler være kommet i Nicolefs besiddelse, hvis han ikke havde røvet dem fra det myrdede bankbud?

Han talte tit om sagen med husets gamle ven doktor Hamine, men hver gang han hævdede Dimitri Nicolefs uskyldighed, svarede doktor Hamine:

"Min kære Vladimir, jeg kan gå med til alt undtagen til et. Jeg kan gå med til at antage, at det ikke er Nicolef, der har taget pengene fra Poch, skønt disse penge var i Nicolefs besiddelse. Jeg kan også gå med til at antage, at Nicolef har dræbt sig selv i et anfald af sindsforvirring, og at hans selvmord altså ikke er noget bevis for, at han er skyldig i mordet. Men der er en omstændighed, som slår al tvivl om Nicolefs' skyld til jorden, og det er den, at Dimitri har dræbt sig selv med den samme kniv, som Poch blev myrdet med. Foran denne omstændighed må vi bøje os og forstå sandheden, hvor forfærdelig, ja, hvor usandsynlig denne end er."

Men Vladimir ville endnu ikke bøje sig.

"Selv om det også er således," sagde han, "hvorledes kan det da gå til, at Dimitri Nicolef har været i besiddelse af en kniv, som ingen af hans børn nogensinde har set, ja, om hvis eksistens de end ikke har haft nogen anelse? Nej, doktor, hverken Ilka, Johan eller nogen som helst anden har nogen sinde set denne kniv i Dimitris eje. Der er her et punkt –"

Doktoren afbrød ham.

"Der er kun et logisk svar at give på dette spørgsmål, Vladimir, og det er dette: Jo, Dimitri Nicolef må alligevel have været t besiddelse af denne kniv, siden han har brugt den to gange, første gang mod Poch, anden gang mod sig selv. Her er ingen tvivl mulig længere."

Vladimir bøjede hovedet. Han forstod det absolut logiske i doktorens ræsonnement og vidste ikke, hvad han skulle svare på det.

Doktor Hamine fortsatte:

"Men hvad skal der nu blive af hans ulykkelige børn? Hvad mon Ilka og Johan tænker på at gøre i fremtiden?"

"Johan vil jeg betragte som min broder og tage mig af ham, når jeg gifter mig med Ilka," svarede Vladimir.

Doktor Hamine greb hans hånd og trykkede den længe.

"Men De har dog vel aldrig kunnet tro, kære doktor," vedblev Vladimir, "at jeg ikke ville gifte mig med Ilka, som jeg elsker, og som elsker mig, selv om hendes fader var nok så mange gange skyldig?"

"Nej, det har jeg aldrig troet," svarede doktoren. "Det kunne aldrig falde mig ind at tro, at De ville forlade hende. Den ulykkelige, unge pige har jo ingen skyld, selv om faderen var skyldig."

"Nej, nej, hun har ingen skyld. Hun er den reneste og hæderligste unge pige, som nogen sinde har eksisteret, og enhver mand ville blive lykkelig ved at få hende til hustru. Vort bryllup er blevet udsat, men det *vil* finde sted. Og om det skulle blive nødvendigt for os at forlade byen, nu vel, så forlader vi den."

"Vladimir, jeg kender atter Deres store hjerte og Deres retsind. De vil gifte Dem med Ilka. Men er De nu også vis på, at Ilka endnu er villig til at ville gifte sig med Dem?"

"Hvis Ilka afslår det, så kan det kun være, fordi hun ikke længere elsker mig," svarede Vladimir.

"Måske De tager fejl, Vladimir," fortsatte doktoren. "Hvis Ilka nægter at ville gifte sig med Dem, så er det måske snarere, fordi hun elsker Dem for højt til, at hun vil have De skal få en hustru, hvis navn De behøver at skamme Dem over."

Denne samtale havde ikke i ringeste måde forandret Vladimir Janofs følelser. Han var tværtimod bestemt på at fremskynde sit bryllup med Ilka så meget som muligt og at holde det, så snart sørgetiden for hendes fader var omme. Alt, hvad man ville sige i byen, alt, hvad man ville fortælle om ham, alt, hvad hans venner ville tænke, alt, hvad man ville bebrejde ham, var ham ganske ligegyldigt og skulle ikke formå at rokke hans beslutning. – Var der noget, der nu optog ham i en langt højere grad end hensynet til andre menneskers mening, så var det tanken om hans egen situation.

Af den sum penge, som Dimitri Nicolef havde overgivet ham, var der nu kun en bagatel tilbage, omtrent to tusinde rubler. Resten havde han jo overgivet i brødrene Johausens hænder den skæbnesvangre eftermiddag. Men selv om ulykken ikke havde ramt dem, havde han jo ikke af den grund været rigere nu. Når fremtiden ikke den gang havde afskrækket ham, hvorfor skulle den da gøre det nu? Han ville arbejde for Ilka og for sig selv, og havde han blot Ilkas kærlighed, ville den give ham forøgede kræfter.

Fjorten dage var forløbet på denne måde, og Johan, Ilka, Vladimir og doktor Hamine havde i denne tid så at sige ikke været fra hinanden. Doktoren kom i huset hver dag, meget ofte ledsaget af konsul Delaporte. Alle de andre tidligere venner blev nu borte.

Vladimir havde endnu ikke ladet et eneste ord falde om det forestående bryllup, men hans nærværelse talte for ham. På den anden side kom hverken Ilka eller Johan med den ringeste antydning. Hyppigst var både broderen og søsteren tavse, og ofte lukkede de sig i timevis inde i det samme værelse.

Vladimir besluttede derfor nu at bryde den unge piges tavshed, og da han en dag var alene med hende i dagligstuen, sagde han med en stemme, der næsten skælvede af bevægelse:

"Ilka, det er nu over fire år siden, at jeg måtte forlade Riga og drage til Sibirien som deporteret fange. Den gang, jeg tog afsked, lovede jeg dig, at jeg aldrig ville glemme dig. Har jeg brudt mit ord?"

"Nej, Vladimir."

"Jeg lovede dig, at jeg altid ville elske dig. Tror du, mine følelser for dig har forandret sig?"

"Nej, så lidt som mine følelser for dig har forandret sig, Vladimir," svarede Ilka. "Og hvis jeg af regeringen havde fået tilladelse til det, ville jeg være rejst over til dig i det fjerne Sibirien for at kunne blive din hustru."

"Du ville have giftet dig med en forbryder?"

"Jeg ville have giftet mig med en deporteret, Vladimir."

Vladimir forstod godt, hvad den unge pige mente, men han lod med vilje, som om han ikke mærkede det, og vedblev:

"Ja, Ilka, men det blev ikke dig, der kom til mig for at blive min hustru. Forholdene har forandret sig, og det et nu mig, der er kommet til dig for at blive din mand."

"Du har ret, Vladimir, forholdene har forandret sig, og på hvilken forfærdelig måde har de ikke forandret sig!"

Ilka udtalte disse ord skarpt og med en dyb bitterhed i stemmen. Hele hendes legeme rystede af bevægelse.

"Kære Ilka," vedblev Vladimir, "hvor bitre minder jeg end måtte komme til at fremkalde hos dig, så har jeg dog villet have denne samtale med dig. Jeg skal ikke trække den længere ud. Jeg ville kun have den for at minde dig om det løfte, du har givet mig!"

"Mit løfte, kære Vladimir," svarede Ilka, som næsten ikke længere formåede at holde gråden tilbage i sit bryst, "mit løfte, ja, men da jeg afgav det, da var jeg værdig til at kunne blive din hustru, mens jeg nu derimod –"

"Ilka, du er nu som altid værdig til at blive min hustru."

"Nej, Vladimir, det er jeg ikke, og vi må begge se at glemme alle de forhåbninger, vi engang var så lykkelige at have."

"Du ved, Ilka, at jeg aldrig kan glemme. – Var ikke alle vore forventninger blevet realiseret allerede for fjorten dage siden? Havde vi ikke nu begge været lykkelige, om ikke katastrofen havde ramt os alle så at sige dagen før vort bryllup?"

"Jo," svarede Ilka resigneret, "men Gud være lovet, at det ikke skete, og at vort bryllup ikke allerede havde fundet sted. Nu behøver du ikke at angre, og du bedøver ikke at rødme over, at du er kommet ind i en familie, som er ramt af vanære og skam!"

"Ilka," sagde Vladimir alvorligt, "jeg ville aldrig have angret noget, og jeg ville aldrig have skammet mig over at være gift

med Ilka Nicolef, for hun ville aldrig være blevet ramt eller plettet af den vanære, du taler om."

"Ilka, min elskede Ilka!" råbte Vladimir og ville tage den unge piges hånd.

Men Ilka trak hånden til sig og sagde blidt:

"Ja, vi elsker hinanden, og vor kærlighed var vor lykke. Men et ægteskab mellem os er nu blevet umuligt!"

"Umuligt!" stammede Vladimir. "Men det er dog noget, som kun jeg er og kun jeg kan være den eneste dommer over. – Jeg er ikke længere et barn, Ilka. Mit liv har ikke været så let, så glat og så lykkeligt, at jeg skulle have vænnet mig til ikke at tænke alvorligt over alt, hvad jeg besluttede at ville foretage mig. Og det var for mig, som om jeg nu stod foran en stor lykke, nu, da jeg elskede dig, og du elskede mig. Jeg var overbevist om, at du havde så stor en tillid til mig, at du ville finde dét rigtigt, som jeg fandt rigtigt, og at du ville dømme om en situation på samme måde, som jeg dømmer om den."

"Jeg dømmer, Vladimir, således, som verden og menneskene vil dømme."

"Ak, kære Ilka, hvad tror du, jeg bryder mig om det, som du kalder menneskene og verden. For mig er der ingen anden verden end dig, som der for dig ingen anden verden bør være end mig. Hvis du vil det, så forlader vi byen her. Johan rejser med os, og hvorhen vi så end rejser, vil vi blive lykkelige, det sværger jeg dig til. Ilka, min kære Ilka, sig mig, at du vil blive min hustru!"

Vladimir havde kastet sig på knæ for hende, han bønfaldt, og han tryglede hende, men det var, som om Ilka næsten blev grebet af skræk ved at se ham i denne stilling.

"Rejs dig! – Rejs dig!" bad hun. "Man knæler ikke foran datteren af en –"

Vladimir lod hende ikke tale ud.

"Ilka, Ilka!" vedblev han, mens hans øjne fyldtes med tårer, og hans bryst arbejdede voldsomt. "Bliv min hustru!"

"Aldrig!" svarede Ilka. "Aldrig skal en morders datter blive Vladimir Janofs hustru."

Med fortvivlelse i hjertet skiltes de. Ilka gik tilbage til sit værelse. Vladimir, der var ude af sig selv af sorg, vidste ikke, hvad han skulle foretage sig. Han forlod huset og løb i timevis rundt i gaderne uden mål og med, til han endelig søgte ly og tilflugt hos doktor Hamine.

Da doktoren så ham, forstod han øjeblikkelig alt, hvad der var sket. Han forstod, at det var kommet til et brud mellem de to forlovede, der nu var skilt fra hinanden ved en dyb kløft – den kløft, som skabes af verdens og menneskenes fordomme.

Vladimir fortalte til Hamine alt, hvad der var passeret mellem ham og Ilka, og hvorledes han havde bønfaldet og tryglet hende om at gå bort fra den beslutning, hun havde taget.

"Desværre, min kære Vladimir," svarede doktoren, "det er kun, hvad jeg havde forudset, og hvad jeg på forhånd havde sagt Dem. Jeg kender Ilka, og intet vil kunne rokke hende i hendes beslutning."

"Ak, doktor, sig ikke det. Berøv mig ikke det sidste håb. Ilka må give efter!"

"Det gør hun aldrig, Vladimir. Hun er en standhaftig og retsindig sjæl; hun føler, hun er vanæret, og hun vil aldrig nogen sinde vanære Dem ved at gifte sig med Dem."

"Men hvis nu faderen alligevel er uskyldig?" råbte Vladimir. "Hvis det nu – trods alt – alligevel ikke er ham, der har begået forbrydelsen?"

Doktor Hamine vendte hovedet bort for ikke at svare på et spørgsmål, der efter hans mening nu var løst og ikke længere lod nogen som helst tvivl være mulig.

Med en voldsom anstrengelse gjorde Vladimir sig atter til herre over sig selv, og med en dyb og alvorlig stemme sagde han:

"Der er endnu kun et, jeg ønsker at sige Dem, doktor, og det er, at jeg betragter Ilka som min hustru over for Gud, og jeg vil vente på –"

"På hvad, Vladimir?"

"På, at Gud vil komme os til hjælp."

I hele befolkningen, der havde taget så livlig del i mordaffæren, begyndte man nu at glemme den. Man talte ikke mere om den. Ved valgene havde det tyske parti atter sejret, og Frank Johausen var blevet genvalgt. Han lod nu, som om han slet ikke mere ville beskæftige sig med familien Nicolef.

Johan og Ilka var derimod ingenlunde til sinds at glemme Frank Johausen. De huskede godt den fordring, som Frank Johausen havde haft på deres fader, og de besluttede for enhver pris at ville overtage hans forpligtelser og rense hans minde i hvert fald på dette punkt.

Men at nå dette mål ville kræve tid. De måtte realisere og sælge alt, hvad de ejede, sælge huset, de boede i, skille sig af med faderens bibliotek, kort sagt gøre alt i penge, hvad der var

muligt at sælge. Ved på denne måde at ofre alt kunne det måske lykkes dem at få hele faderens gæld betalt til Frank Johausen.

Når dette var sket, måtte de se fremtiden an. Måske var det muligt, at Ilka kunne få elever, om ikke i Riga, så i en anden by. Johan ville se at få plads i et eller andet handelshus.

Men foreløbig gjaldt det om at finde midler til at leve for. De få sparepenge, som Ilka i årenes løb havde formået at lægge hen, ville snart være brugt. De måtte se snarest muligt at få alt realiseret. Når dette var slet, ville Ilka og Johan overlægge, om de ville blive i Riga eller rejse et andet sted hen for at finde arbejde, og hvor de kunne leve ukendte.

Efter at Ilka så bestemt havde afslået at blive Vladimir Janofs hustru, havde denne naturligvis forladt huset af hensyn til den unge pige. Han havde taget bolig i den samme forstad, kun nogle få hundrede skridt fra Nicolefs hus, og han besøgte Ilka og Johan lige så hyppigt som før. Han tilbød de to søskende sine gode råd om, hvorledes de kunne bære sig ad med at realisere deres ejendom, så de kunne betale faderens gæld til Johausen, og de tog mod rådene, forbi de stadig betragtede ham som husets bedste ven. Han stillede også til deres rådighed den lille kapital, der endnu var levnet ham, men det vilde Ilka aldeles ikke høre tale om.

Vladimir kunne kun beundre højheden og renheden i hendes sarakter, og han kom til at elske hende endnu højere end før. Han bønfaldt hende på ny om at blive hans hustru og ikke mere tro, hun var ham uværdig. Men alle hans bønner var forgæves, og han kunne intet løfte opnå hos hende, end ikke så meget som et håb for fremtiden. Han løb bestandig panden mod hendes urokkelige vilje.

Doktor Hamine, der var vidne til Vladimirs fortvivlelse søgte flere gange at få rokket hende i hendes beslutning. Men det var og blev forgæves arbejde.

"Nej," sagde, hun, "en morders datter kan ikke blive en hæderlig mands hustru."

Alle mennesker i byen vidste besked om det, og man kunne ikke lade være med at beundre hende for hendes energi og standhaftighed. Og samtidig med, at man beundrede hende, følte alle den dybeste medlidenhed med hende og beklagede hendes ulykkelige skæbne.

På denne måde var tiden gået, uden at der var sket nogen forandring, da der den syttende september pludselig kom et brev til Johan og Ilka Nicolef.

Dette brev var undertegnet af popen – den russiske præst – i Riga, en olding på halvfjerds år, som var æret og elsket af hele den slaviske befolkning i Riga, og som Ilka ofte havde opsøgt for hos ham at finde religionens trøst.

I dette brev opfordrede popen de to søskende til endnu samme dag klokken fem om eftermiddagen at indfinde sig på Rigas ortodokse kirkegård.

Både doktor Hamine og Vladimir Janof havde på samme tid fået et akkurat enslydende brev fra popen, og de indfandt sig derfor begge om morgenen hos Johan og Ilka i Nicolefs hus.

Johan viste dem brevet, som han havde modtaget, og som var undertegnet med popens navn, Axief.

"Hvad kan dette brev betyde," sagde han, "og hvad kan meningen være med at sætte os alle fire stævne på kirkegården?"

Det var den samme kirkegård, hvorpå Dimitri Nicolef var blevet begravet – uden kirkens medvirken og velsignelse. Han var jo en selvmorder.

"Ja, hvad mener De, doktor?" spurgte Vladimir.

"Jeg mener, at vi naturligvis alle fire skal indfinde os på det sted, hvor popen ønsker at tale med os. Det er en ærværdig og brav mand, og når han har bedt os komme ud på kirkegården, må han have haft sine bestemte hensigter med det."

"Går du med, Ilka?" spurgte Vladimir, mens han vendte sig om mod den unge pige, der hidtil havde stået tavs.

"Jeg har mere end en gang bedt på faders grav," svarede Ilka. "Jeg går med. Måske Gud vil bønhøre mig, når popen slutter sine bønner til mine."

"Vi kommer også begge klokken fem på kirkegården, som popen har ønsket det," sagde doktor Hamine.

Derpå trak Hamine og Vladimir sig tilbage og lod de to søskende være ene.

På det angivne tidspunkt ankom Johan og Ilka til kirkegården, hvor de mødte deres to venner, der ventede dem uden for porten.

De gik alle fire i den retning, hvor Dimitri Nicolefs grav lå.

På graven lå popen på knæ og bad for den ulykkelige mands sjæl.

Da han hørte skridt nærme sig, rejste han sig op i sin fulde højde og vendte sit smukke, hvide hoved om mod de kommende. Hans øjne strålede med en besynderlig glans, og med hænderne gjorde han tegn til Johan og Ilka, til Vladimir Og doktor Hamine, at de skulle nærme sig.

Da Ilka og Vladimir stod på hver side af den lave og beskedne grav, sagde popen:

"Vladimir, ræk mig Deres hånd!"

Derpå vendte han sig om mod Ilka og sagde:

"Ilka Nicolef, ræk mig Deres hånd!"

Og over Dimitri Nicolefs grav lagde han nu de to hænder i hinanden. Så bydende og energisk var hans blik og hele hans holdning, og en så uendelig godhed strålede der ud af hans smukke, hvide oldingeansigt, at Ilka uvilkårligt lod sin hånd blive liggende i Vladimirs.

Popen stod et øjeblik stille og tavs. Så sagde han med blid og alvorlig røst:

"Vladimir Janof og Ilka Nicolef! Jeg forener eder for Gud!"

Den unge pige var atter kommet til sig selv og med en voldsom bevægelse trak hun sin hånd ud af Vladimirs.

"Lad ham beholde din hånd, Ilka Nicolef," sagde popen blidt. "Han elsker dig, og du elsker ham!"

"Men jeg – som er datter af en morder –!"

"Nej, De er ikke datter af en morder. De er datter af en uskyldig mand, som hverken har dræbt andre eller sig selv!"

Og mens popen sagde dette, så han op mod himmelen, som om han ville kalde Gud til vidne på sine ord.

"Men hvem er da morderen?" skreg Johan, ude af sig selv af ophidselse.

"Det er værten i herberget *Korset*. *Det er Kroff*!"

16. Tilståelsen

Dagen før denne scene foregik på kirkegården i Riga, havde kroværten Kroff fået et apoplektisk slagtilfælde, og få timer efter var han afgået ved døden.

Men før han døde, havde han, der i de sidste fem måneder havde lidt frygteligt af samvittighedsnag, ladet popen Axief kalde til sin dødsseng, for at han kunne høre hans tilståelse.

Denne tilståelse havde popen nedskrevet, og Kroff havde undertegnet den med sit navn. Når han var død, skulle popen have lov til at offentliggøre den.

Det var Kroffs moralske domfældelse, og det var Dimitri Nicolefs oprejsning i hele verdens øjne.

Her skal vi fortælle, hvori Kroffs tilståelse bestod, således, som Axief nedskrev den. Man vil af den se, ved hvilken række af tilfældigt sammenfaldende omstændigheder og ved hvilke rent ud djævelske snedigheder det var lykkedes Kroff at få hele mistanken for mordet væltet over på Dimitri Nicolef.

Natten mellem den trettende og fjortende april var Dimitri Nicolef og Poch kommet sammen til herberget *Korset*.

Kroffs forretning var i den sidste tid gået meget tilbage, hvad der ærgrede ham, der var en begærlig og gerrig mand. Da han nu så bankbuddets fyldte pengetaske, besluttede han at bestjæle ham. Men forsigtigheden bød ham ikke at udføre sin plan, før den anden rejsende, altså Nicolef, der havde meddelt, at han ville tage bort tidligt om morgenen, havde forladt kroen. Imidlertid drev hans begærlighed ham til at udføre planen

hurtigere, end han havde besluttet, og måske var han også bange for, at Nicolefs bortgang skulle vække Poch. Allerede klokken to om natten trængte han derfor ind i Pochs værelse, idet han troede, at han ikke blev hørt. Men Poch sov ikke. Han rejste sig over ende i sin seng og så Kroff stå foran sig med en blændlygte. Kroff havde ikke haft i sinde at ville myrde Poch. Han havde kun villet udplyndre ham. Men nu, da han så, han var opdaget, veg han ikke tilbage for et mord. Med den svenske kniv, han havde hængende ved sit bælte, styrtede han sig over Poch, stødte ham kniven i hjertet og myrdede ham.

Nu tog han Pochs lædertaske frem og åbnede den. Den indeholdt femten tusinde rubler i sedler på hundrede rubler stykket.

Men hvilken skuffelse og harme greb ikke Kroff, da han i lædertasken også fandt en papirstrimmel, hvorpå han læste:

"Numrene på sedlerne i tasken. En lignende liste befinder sig i Brødrene Johausens varetægt."

Det var en forholdsregel, som Poch altid tog, når han var ude at rejse og havde mange penge hos sig. Han havde altid på forhånd lavet en sådan dobbelt nummerfortegnelse.

Kroff forstod, at han ikke kunne sætte disse sedler, på hvilke man havde numrene, i omløb, uden at han ville blive arresteret. Han forstod, at han på den måde ikke ville få den allerringeste fordel af det afskyelige mord, han havde begået.

Han stod et øjeblik som slået af lynet.

Da var det, at den djævelske tanke faldt ham ind at mage det således, at ansvaret for mordet faldt over på den rejsende, som sov i det andet værelse. Han forlod derfor huset, skrabede med sine støvlehæle på muren under Dimitris vindue og brød derpå

skodderne for Pochs vindue op med en ildrager. Da han havde foretaget sig dette, gik han tilbage ind i huset. Og mens han var rasende over, at alle disse pengesedler i hans hænder ikke blot var unyttige, men også farlige for ham, faldt en ny, forbryderisk idé ham ind.

Hvorfor gik han ikke ind i denne anden rejsendes værelse, stak de farlige penge i hans lomme og til gengæld tog de penge, han uden tvivl førte med sig?

Han besluttede sig til det.

Nu ved man, at Dimitri Nicolef førte en sum af tyve tusinde rubler med sig, som han skulle overlevere til Vladimir Janof i Pernau. Mens Nicolef nu sov tungt, kom Kroff ind i hans værelse og fandt i hans lommer disse tyve tusinde rubler, stak dem til sig og erstattede dem med de femten tusinde, som han havde røvet fra den myrdede Poch. Derpå forlod han værelset uden at være blevet set af nogen. Ved foden af et træ inde i skoven gravede han sit rov ned sammen med kniven, hvormed han havde myrdet Poch, og han havde valgt dette skjulestød så godt, at det undgik alle politiets og rettens undersøgelser i den følgende tid.

Klokken fire om morgenen tog Dimitri Nicolef afsked med Kroff og forlod herberget for at begive sig til Pernau, hvor Vladimir Janof ventede ham. Man forstår nu, hvorledes mistanken uvilkårligt måtte rettes mod Nicolef, en mistanke, der senere forvandledes til vished.

Kroff kunne nu benytte sig af de penge, han havde taget i Nicolefs lommer, uden at denne havde mærket noget, og uden at denne senere opdagede ombygningen. Han var dog yderst forsigtig med at bruge disse penge for ikke at henlede nogen

mistanke på sig, og han brugte dem kun til det allernødvendigste.

Mens undersøgelsen i mordsagen blev ledet af dommer Kerstorf, var det, at brigader Eck erklærede, at den fremmede rejsende, som mistanken for mordet hvilede på, var identisk med Dimitri Nicolef. Denne erkendte også at have været i kroen den pågældende nat, men samtidig med, at han bestemt hævdede sin uskyldighed, nægtede han, som man ved, lige så bestemt at opgive målet og hensigten med sin rejse. Han ville uden tvivl være blevet arresteret, om ikke Vladimir Janof så uventet var kommet til stede.

Da Kroff så, at mistanken mere og mere bortledtes fra Nicolef, begyndte han at blive bange. Han forstod, at mistanken nu ville blive rettet mod ham. Skønt han bestandig overvågedes af de to betjente, der var sat til at passe på ham, lykkedes det ham dog at narre dem så meget, at han kunne udføre en ny streg, han længe havde pønset på, og som efter hans mening yderligere måtte forøge mistanken mod Nicolef. Han tog en af pengesedlerne, plettede den med blod og lod den halvvejs forkulle. Derpå gik han ved nattetid op på kroens tag uden at blive set og kastede den forbrændte papirseddel ned gennem skorstenen, ned i kaminen i det værelse, hvori Nicolef havde overnattet. Her var det, den blev fundet næste dag.

Man erindrer, at det var som en følge af denne opdagelse, at Nicolef næste dag på ny måtte i forhør hos dommer Kerstorf. Men denne var så overbevist om Dimitri Nicolefs hæderlighed, at han – trods alt – endnu ikke ville skride til at lade ham arrestere.

Kroff blev endnu mere ængstelig end før. Han vidste godt alt, hvad Nicolefs venner sagde og påstod. Han vidste, at de rent ud anklagede ham for at være morderen, og at det var ham, der på forhånd havde lagt alt således til rette, at mistanken måtte rettes mod de fremmede rejsende. Han vidste, at man påstod, at det var ham, der havde frembragt afskrabningen på muren under vinduet, havde anbragt ildrageren i Nicolefs værelse og kastet den forbrændte pengeseddel i asken, hvor man mærkeligt og karakteristisk nok ikke havde opdaget den ved den første husundersøgelse i kroen. Han forstod, at jo mere den offentlige mening tog parti for Nicolef, desto mere måtte den vende sig mod ham, Kroff. Han ventede imidlertid, at Nicolef skulle sætte de nummererede pengesedler i omløb, og således selv vende den afgørende mistanke mod sig, men som man ved, gik der lang tid, før Vladimir Janof fik brug for pengene.

Da forstod Kroff, at hans arrestation var nært forestående, og det betød det samme, som at han var redningsløst fortabt. Ja, hvis han havde vidst, at disse pengesedler den fjortende maj ville falde i brødrene Johausens hænder, at man straks ville genkende dem som værende de samme som de, der var blevet røvet ud af Pochs taske, og at opdagelsen heraf var ensbetydende med, at Nicolef var fortabt, – havde han vidst dette, da havde han måske ikke fattet den djævelske plan at søge at dække sin første forbrydelse ved at begå en ny.

Men han vidste det ikke, og han fik det først at vide, efter at han havde begået denne sin nye forbrydelse. Han var endnu fri og kunne rejse til Riga, hvortil han ofte blev kaldt af dommeren for at blive forhørt. Han tog derfor til Riga og ankom dertil ved mørkets frembrud. Han luskede omkring Nicolefs hus, fast

bestemt på at myrde Nicolef, for at det derved kunne få udsende af, at Nicolef havde begået selvmord.

Omstændighederne begunstigede hans forehavende. Han så Nicolef komme ud af huset og styrte af sted som en gal, efter at han havde haft den forfærdelige scene med Vladimir og sine børn. Kroff fulgte efter Nicolef, gennem gaderne, ud ad landevejen til Pernau, og her styrtede han sig over ham og myrdede ham med den samme kniv, som han havde myrdet bankbuddet Poch med, og som han nu lod ligge ved ligets side.

Hvem kunne nu efter dette længere tvivle om, at Dimitri Nicolef var Pochs morder, og at han, forfærdet ved efterretningen om numrene på pengesedlerne, havde dræbt sig selv for at undgå den jordiske retfærdighed.

Nej, ingen kunne mere tvivle, og denne nye forbrydelse havde virkelig de følger, som dens ophavsmand havde håbet på.

Efter dette blev undersøgelsen i sagen sluttet, og Kroff var befriet for enhver mistanke – om end ikke for sine egne samvittighedsnag. Han kunne nu uhindret glæde sig ved frugten af sin dobbelte forbrydelse.

De penge, som han var i besiddelse af, og som han havde fået ved at ombytte dem med de stjålne penge fra Pochs lædertaske, var der ingen, der havde numrene på, og dem kunne han altså bruge uden at løbe den ringeste risiko.

Men Kroff skulle ikke længe komme til at glæde sig ved besiddelsen af sit rov. Han fik en dag et apoplektisk slagtilfælde, og forfærdet over at se døden nærme sig lod han popen Axief kalde og tilstod alt for ham.

Han dikterede selv sin tilståelse, som popen nedskrev, og samtidig overgav han popen den sum penge, som var Vladimir

Janofs rette ejendom, og af hvilken han kun havde brugt nogle få hundrede rubler.

Dimitri Nicolefs oprejsning var da fuldstændig. Hans minde var renset for enhver plet. Men hvilken sorg var det ikke for hans søn, for hans datter og for alle hans venner at tænke på den ulykke, der havde lagt ham i en alt for tidlig grav.

Således endte dette sensationelle drama, der vakte så uhyre en opsigt hos hele befolkningen i de russiske østersøprovinser.

Om "Et drama i Livland"

Forfatter: Jules Verne (1828-1905).
Org.udgave: *Un Drame en Livonie.* Føljeton i *Magasin d'éducation et de récréation* 1. januar – 15. juni 1904, bogudgave Collection Hetzel, Paris 1904.
Denne udgave baseret på: *Et Drama i Lifland.* Roman af Jules Verne. Eneste for Skandinavien af Forf. autoriserede Oversættelse ved Victor Foss. Carl Allers Etablissement, København, i serien "*I Ledige Timer*" bd. 62-1911 s. 357-611.
Oversætter: Victor Foss (1868-1932).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Léon Benett (1838-1917): "*Ce sont là, monsieur Yanof, des billets qui ont été volés.*".

ISBN 978-87-7979-941-7

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-171-8 (Ølstykke 2009).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk